

**BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR DERSİNDE
FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM
YAKLAŞIMININ UYGULANMASI: BİR
EYLEM ARAŞTIRMASI**

Ayşe Feray ÖZBAL

Doktora Tezi

**BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR DERSİNDE
FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM
YAKLAŞIMININ UYGULANMASI: BİR
EYLEM ARAŞTIRMASI**

Ayşe Feray ÖZBAL

Doktora Tezi

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Eskişehir, Ocak 2016

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mustafa Sağlam

Jüri ve Enstitü Onayı

Ayşe Feray ÖZBAL' ın "Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının Uygulanması: Bir Eylem Araştırması" başlıklı, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'ndaki Doktora tezi, 22.01.2016 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca değerlendirilerek kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	Prof. Dr. Mustafa SAĞLAM Anadolu Üniversitesi	
Üye	Prof. Dr. M. Levent İNCE Orta Doğu Teknik Üniversitesi	
Üye	Yard. Doç. Dr. Tolga ESKİ Kastamonu Üniversitesi	
Üye	Yard.Doç.Dr. Serap CAVKAYTAR Anadolu Üniversitesi	
Üye	Yard. Doç. Dr. Dilek YALIZ SOLMAZ Anadolu Üniversitesi	

Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 09.02.2016 tarih ve .....5..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Dilek
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Yayınlar

Uluslararası Hakemli Dergilerde Yayınlanan Makaleler

Özbal, A.F., Ozboke, C., Kocaekşi, S., Analyzing the professional concern levels of physical education and sports teacher students' in terms of different variables, *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 186, 113-119 (2015).

Kocaekşi, S., **Özbal, A.F.**, Yavaş, H., Examination of student control ideologies and leadership behaviors of physical education and sports teachers in terms different variables, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 186, 451-455 (2015).

Ulusal Hakemli Dergilerde Yayınlanan Makaleler

Sezer, U., Ektirici, A., **Özbal A.F.**, Atlı, K., Evaluation of the sportmanship behaviors of secondary school students in terms of different variables, *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (1), 42-51 (2015).

Uluslararası Bilimsel Toplantılarda Sunulan ve Bildiri Kitaplarında Basılan Bildiriler

Özbal, A.F., Kocaekşi, S., Kaplan, B., Investigation of emotional intelligence level of children playing football in terms of different variables, 13. International Sport Sciences Congress, 07-09 December, Konya, Turkey, P. 437-438 (2014).

Özbal, A.F., Kocaekşi, S., Aksakal, N., Evaluation of motivational climate levels percieved by students in physical education lessons, 55. ICHPER Dünya Kongresi, 19-21 Aralık, İstanbul, P-139 (2013).

Aksakal, N., Kocaekşi, S., **Özbal, A.F.**, Comparison of teacher self-efficacy beliefs in terms of gender and duration of job. 55. ICHPER Dünya Kongresi, 19-21 Aralık, İstanbul, P-139 (2013).

Ulusal Bilimsel Toplantılarda Sunulan ve Bildiri Kitaplarında Basılan Bildiriler

Özbal, A.F., Akyıldız, M., Hibrid kimlik, üst gerçeklik ve geçirgenlik: postmodern boş zamana yönelik kuramsal bir yaklaşım. II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, 31 Ekim-3 Kasım, Kuşadası, P 182-194 (2013).

ÖNSÖZ

Günümüz dünyasında artık her bireyin farklı ilgi alanlarına, hazırbulunuşluk düzeylerine ve farklı yeteneklere sahip olduğu kabul edilir bir gerçektir. Bunun doğal sonucu olarak okullarda gerçekleştirilen öğretimin öğrencilere yönelik olması hedeflenen amaçların gerçekleştirilmesine katkı sağlayacaktır. Buna paralel olarak tüm derslerde olması gerektiği gibi Beden Eğitimi ve Spor dersinin de öğrenciyi merkeze alarak uygulanmasının, öğrencinin beceri düzeyine uygun olarak planlanmasında, derslere aktif olarak katılmasında ve sporu bir yaşam tarzı haline getirmesinde olumlu etkileri olacaktır. Bunun için de farklı öğretim yaklaşımlarından ve uygulamalarından yararlanılması başka bir ifadeyle eğitim öğretim etkinliklerinin farklılaştırılması ve çeşitlendirilmesi önemlidir. Bu çalışmada da bu amaçla farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının Beden Eğitimi ve Spor dersinde uygulanması ortaya konmaya çalışılmıştır. Yapılan bu araştırma ile Beden Eğitimi ve Spor dersini farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına göre uygulamak isteyen öğretmenlere ışık tutacağı umulmaktadır.

Araştırmanın başlangıcından bitiş aşamasına kadar pek çok kişinin destekleri ve katkıları olmuştur. İlk olarak doktora çalışmam boyunca bana verdiği sonsuz destekten dolayı tez danışmanım Prof. Dr. Mustafa SAĞLAM' a teşekkürü borç bilirim.

Araştırmanın her aşamasında hep yanımda olan, sıkışıp bunaldığım zamanlarda bana güç veren, her an bana zaman ayıran, sıcaklığını sürekli hissettiğim, değerli görüşleriyle araştırmada çok çok büyük emeği olan ayrıca tez izleme komitemde ve geçerlik komitesinde yer alan değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Serap CAVKAYTAR' a çok teşekkür ederim.

Değerli fikirleriyle bana yol gösteren, manevi desteğini sürekli hissettiğim, geçerlik komitesindeki önerileri için Yrd. Doç. Dr. Dilek YALIZ SOLMAZ' a içten teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın her aşamasında yanımda olan, tüm derslerin video çekimlerini yapmasının yanında bana teknik olarak da destek veren, her hafta uygulama için kar kış demeden yanımda olan ayrıca verilerin güvenilirlik analizlerinde verdiği katkıdan dolayı arkadaşım, dostum Arş. Gör. Arıkan EKTİRİCİ' ye, video kayıtları ve görüşme kayıtlarının güvenilirliklerinde değerli katkılarının yanı sıra desteklerini ve dostluklarını her zaman hissettiğim, her konuda yanımda olan arkadaşlarım Arş. Gör. Umut SEZER ve Okt. Melek BİLİMLİ' ye teşekkürü borç bilirim.

Araştırmanın gerçekleştirilmesi için okulun tüm imkânlarından faydalanmamı sağlayan Ticaret Odası Ortaokulu Müdürü Sayın Enver YILMAZ' a ve uygulama öncesi ve uygulama sırasında her konuda bana desteklerini esirgemeyen 5-B sınıfı Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni Sayın Barış ÖNAL hocama desteklerinden dolayı çok teşekkür ederim.

Manevi desteğini her zaman hissettiğim dostluğu ve sıcaklığını esirgemeyen dostum arkadaşım her şeyim Öğr. Gör. Binnur ÇELEBİ' ye sonsuz teşekkür ederim.

Dostluğunu her zaman hissettiğim, her zor anımda yanımda olan tanımdan büyük bir mutluluk duyduğum Hakan ATAMAN' a teşekkür ederim.

Tezimin bitmesi için manevi desteklerini esirgemeyen, her an yanımda olan bugünleri yaşamamdaki katkılarından dolayı müteşekkir olduğum annem Şenel Aynur KÖKSAL' a ve babam Durmuş KÖKSAL' a, ablalarım Tümay TEMİZER ve İlkay GENCER' e teşekkürü borç bilirim. Hayatımıza girdiği andan itibaren her şeyimiz olan ve tez sürecinde bana her konuda destek veren yeğenim Kardelen TEMİZER' e teşekkür ederim.

Hayatıma girdiği ilk andan bu yana sıcaklığını esirgemeyen, her konuda hayatımı kolaylaştıran bana yol gösteren, destek olan, anlayışı ve samimiyetine hayran olduğum sevgili eşim Bayram ÖZBAL' a ve gelmesini sabırsızlıkla beklediğim, bana güç veren ve zamanından çaldığım doğacak bebeğime sonsuz teşekkür ederim.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNDE FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM YAKLAŞIMININ UYGULANMASI: BİR EYLEM ARAŞTIRMASI

ÖZET

Bu araştırma, ortaokul beşinci sınıf Beden Eğitimi ve Spor dersinde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının uygulanabilirliğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu nedenle araştırma eylem araştırması olarak desenlemiştir.

Araştırma, 2014-2015 öğretim yılı bahar döneminde, 26.02.2015-28.05.2015 tarihleri arasında 11 hafta süreyle Eskişehir Tepebaşı İlçesindeki Ticaret Odası Ortaokulu 5-B sınıfı Beden Eğitimi ve Spor dersinde uygulanmıştır. Uygulama tüm sınıfta gerçekleştirilmiş; ancak belirlenen 8 odak öğrencinin verileri daha yoğun olarak kullanılmıştır.

Araştırmada farklılaştırılmış öğretim yaklaşımında kullanılan “merkezler” ve “istasyon” stratejilerinden yararlanılmıştır. Araştırmada, nitel veriler “video kayıtları”, “yansıtıcı günlük”, “öğrenci günlükleri”, “yarı yapılandırılmış görüşmeler” ile nicel veriler de “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” yoluyla toplanmıştır. Nicel verilerin analizinde “SPSS for Windows 22” paket programından yararlanılmış, nitel verilerde ise betimsel analiz uygulanmıştır.

Araştırmanın nicel analizleri sonucunda öğrencilerin “Beden Eğitimi ve Spor dersi” ne karşı tutumlarında son test puanları lehine anlamlı bir artış olduğu gözlenmiştir. Nitel verilerden elde edilen bulgulara göre ise öğrencilerin derse etkin katılımlarının sağlandığı, hareket sayılarının arttığı, grupla çalışma alışkanlıklarının ve sosyal etkileşimlerinin geliştiği, bağımsız çalışma alışkanlığı kazanıldığı, öğrencilerin sınıf kurallarına uyduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunların yanı sıra öğrenci paylaşımlarının ve sorumluluk bilincinin arttığı gözlenmiş ve öğrencilerin farklılıklara karşı saygı göstermeleri gerektiği konusunda olumlu tutum geliştirdikleri görülmüştür. Ayrıca ürün ve süreç değerlendirmesinden yararlanılmasının olumlu sonuçlar yarattığı gözlenmiştir. Süreç değerlendirmenin sonraki derslerin planlanmasında olumlu katkılar sağladığı görülmüştür.

Gerçekleştirilen bu araştırmanın sonucunda farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının Beden Eğitimi ve Spor dersinde uygulanabileceğinin olanaklı olduğu ve öğrenme öğretme sürecinin farklı stratejiler kullanılarak yaklaşıma uygun olarak düzenlenebileceği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Farklılaştırılmış Öğretim, Merkezler Stratejisi, İstasyon Stratejisi, Beden Eğitimi ve Spor, Eylem Araştırması

IMPLEMENTATION OF DIFFERENTIATED INSTRUCTION APPROACH IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS CLASS: AN ACTION RESEARCH

ABSTRACT

This study aims to find out applicability of differentiated instruction approach in Physical Education and Sports classes with secondary school fifth grade students. For this reason, the study has been designed as an action research.

The study was conducted at Eskişehir Tepebaşı Ticaret Odası Secondary school for 11 weeks between 26.02.2015 and 28.05.2015 in 2014 – 2015 academic year spring term in Physical education and Sports lessons at 5-B class. Implementation was fulfilled with whole class; however, data of 8 students who were identified as focus students were used more intensely.

“Centers” and “stations” strategies that are among strategies used at differentiated instruction approach were used in the study. Quantitative and qualitative data collection tools such as “video records”, “reflective diaries”, “student diaries”, “semi structured interviews” and “Physical Education Lesson Attitude Scale” were used in the research. Quantitative data were analyzed using “SPSS for Windows 22” package program, and qualitative data were analyzed through descriptive analyses.

Quantitative analyses of the study revealed that there was a significant increase in attitudes of the students towards “Physical Education and Sports Lesson” in countenance of post test scores. As for the findings of qualitative data, it was observed that there was an increase in students’ effectively participation to the lesson; their action numbers increased; their group work habits and their social interaction developed; it had positive contributions to their autonomous studying habits. In addition to those, students were observed to increase their consciousness in terms of sharing and taking responsibilities, and to develop positive attitudes towards respecting the differences.

Benefiting from product and process evaluation created positive results. Process evaluation was observed to provide positive contributions to the planning of upcoming lessons.

As a result of this research, it has been found out that using differentiated instruction approach in Physical Education and Sports lesson is possible. It has been suggested that teaching and learning process can be adapted to this approach using different strategies.

Key Words: Differentiated Instruction, Centers Strategy, Station Strategy, Physical Education and Sport, Action Research

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
ÖZGEÇMİŞ	i
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiv
GİRİŞ ve AMAÇ	1
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi	2
Araştırmanın Sınırlılıkları	3
KAYNAK BİLGİSİ	4
Beden Eğitimi ve Spor	4
Beden Eğitimi ve Sporun Öğretim Programındaki Yeri ve Önemi	7
Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımı	9
Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımı	15
Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımında Planlama	16
Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımında Öğrenme-Öğretme Süreci	17
Merkezler	19
İstasyon	20
Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımında Sınıf Yönetimi	21
Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımı ve Değerlendirme	24
GEREÇLER ve YÖNTEMLER	27
Araştırma Modeli	27
Eylem Araştırması Süreci	28
Araştırma Ortamı	37
Araştırmanın Katılımcıları	40
Veri Toplama Araçları	43
Nitel Veri Toplama Araçları	45

Nicel Veri Toplama Araçları	49
Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği	49
Etik	51
Verilerin Çözümlemesi	52
<i>Nicel Verilerin Çözümlemesi</i>	52
<i>Nitel Verilerin Çözümlemesi</i>	52
BULGULAR ve TARTIŞMA	55
Nitel Verilerden Elde Edilen Bulgular	55
Durum Saptama (Uygulama Öncesi) Sürecinde Elde Edilen Bulgular	55
<i>Öğretmenle Yapılan Görüşmelere İlişkin Bulgular</i>	55
<i>Dersin İşlenişi İle İlgili Bulgular</i>	56
<i>Bireysel Farklılıkların Önemine İlişkin Bulgular</i>	56
<i>Fiziksel Ortama İlişkin Bulgular</i>	57
<i>Sosyal Etkileşime İlişkin Bulgular</i>	57
<i>Öğrencinin Öğrenciyle Sosyal Etkileşimine İlişkin Bulgular</i>	58
<i>Öğretmenin Öğrencilerle Sosyal Etkileşimine İlişkin Bulgular</i>	58
Uygulama Sürecinde Elde Edilen Bulgular	59
<i>Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının Uygulanmasına İlişkin Bulgular</i>	59
<i>Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Öğrenme-Öğretme Sürecinin Düzenlenmesi</i>	59
<i>Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Merkezlerin Oluşturulması</i>	59
<i>Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre İstasyonların Oluşturulması</i>	78
<i>Sosyal Etkileşime İlişkin Bulgular</i>	85
<i>Öğrencilerin Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular</i>	86
<i>Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre İşlenen Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	88
<i>Dersin Amaçlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	89
<i>Gruplarda Gerçekleştirilen Etkinliklere İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	89
<i>Uygulama Sürecinde Elde Edilen Diğer Bulgular</i>	90
<i>Ders Kuralları ve Ödüller</i>	90
<i>Öğrencilerin Kendilerini Değerlendirmesi</i>	92

<i>Öğrencilerin Derse Katılımı</i>	93
<i>Araştırmacının Mesleki Gelişimine İlişkin Bulgular</i>	95
<i>Sınıf Yönetiminde Yetkinleşme</i>	95
<i>Öğretim Sürecinde Yetkinleşme</i>	96
Nicel Verilerden Elde Edilen Bulgular	97
<i>Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Uygulanan Öğretimin Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarına İlişkin Bulgular</i>	97
Katılımcıların Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması	98
SONUÇ ve ÖNERİLER	99
Sonuçlar	99
Durum Saptama Sürecine İlişkin Sonuçlar	99
<i>Öğretmenle Yapılan Görüşmelere İlişkin Sonuçlar</i>	99
<i>Dersin İşlenişine İlişkin Sonuçlar</i>	99
<i>Bireysel Farklılıkların Önemine İlişkin Sonuçlar</i>	100
<i>Fiziksel Ortama İlişkin Sonuçlar</i>	100
<i>Sosyal Etkileşime İlişkin Sonuçlar</i>	100
<i>Öğrencinin Öğrenciyle Sosyal Etkileşimine İlişkin Sonuçlar</i>	100
<i>Öğretmenin Öğrenciyle Sosyal Etkileşimine İlişkin Sonuçlar</i>	101
Uygulama Sürecine İlişkin Sonuçlar	101
<i>Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Düzenlenen Öğrenme-Öğretme Sürecine İlişkin Sonuçlar</i>	101
<i>Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Merkezlerin Oluşturulmasına İlişkin Sonuçlar</i>	101
<i>Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre İstasyonların Oluşturulmasına İlişkin Sonuçlar</i>	101
<i>Sosyal Etkileşime İlişkin Sonuçlar</i>	102
<i>Öğrencilerin Değerlendirilmesini İlişkin Sonuçlar</i>	102
Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre İşlenen Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Öğrenci Görüşlerine İlişkin Sonuçlar	102
Uygulama Sürecinde Elde Edilen Diğer Sonuçlar	103
<i>Ders Kuralları ve Ödüllere İlişkin Sonuçlar</i>	103

<i>Öğrencilerin Kendilerini Değerlendirmesine İlişkin Sonuçlar</i>	103
<i>Tüm Öğrencilerin Derse Katılımına İlişkin Sonuçlar</i>	103
<i>Araştırmacının Mesleki Gelişimi Açısından Sonuçları</i>	103
<i>Sınıf Yönetiminde Yetkinleşmeye İlişkin Sonuçlar</i>	103
<i>Öğretim Sürecinde Yetkinleşmeye İlişkin Sonuçlar</i>	103
<i>Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Uygulanan Öğretimin Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarına İlişkin Sonuçlar</i>	104
Öneriler	104
Uygulamaya Yönelik Öneriler	104
Sonraki Araştırmalara Yönelik Öneriler	105
KAYNAKLAR	106
EK-1 SALONUN FİZİKİ ŞARTLARI	112
EK-2 VELİ İZİN FORMU	118
EK-3 GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU	119
EK-4 PERFORMANS KONTROL LİSTESİ ÖRNEĞİ	120
EK-5 BEDEN EĞİTİMİ DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ (BEDTÖ)	124
EK-6 ETİK KURUL İZİNİ	125
EK-7 KAYMAKAMLIK İZİNİ	126
EK-8 İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA İZİN BELGESİ	127
EK-9 ÖRNEK ÖĞRETMENLE YAPILAN YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME	128
EK-10 02.04.2015 DERS PLANI-ÖRNEK	134
EK-11 07.05.2015 DERS PLANI-ÖRNEK	138
EK-12 ÖLÇME-DEĞERLENDİRME ÖRNEĞİ	143
EK-13 BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ KIYAFET KONTROL LİSTESİ 1-2-3	145

ÇİZELGELER DİZİNİ

ÇİZELGE NO ve ADI	SAYFA
Çizelge 1 Geleneksel ve Farklılaştırılmış Sınıfların Karşılaştırılması	14
Çizelge 2 Farklılaştırılmış Öğretim Nedir ve Ne Değildir	26
Çizelge 3 Odak Öğrencilerin Özellikleri	41
Çizelge 4 Geçerlik Komitesi Toplantı Takvimi	43
Çizelge 5 Araştırmada Kullanılan Veri Kaynakları ve Veri Toplama Teknikleri	44
Çizelge 6 Araştırma Soruları ve Sorularla Bağlantılı Veri Toplama Araçları	45
Çizelge 7 12.03.2015 Tarihli Beden Eğitimi ve Spor Dersinin İşleyişi	62
Çizelge 8 Derste Kullanılan Etkinlik Kartı Örneği	64
Çizelge 9 26.03.2015 Tarihli Beden Eğitimi ve Spor Dersinin İşleyiş Süreci	66
Çizelge 10 02.04.2015 Tarihli Beden Eğitimi ve Spor Dersinin İşleyiş Süreci	70
Çizelge 11 09.04.2015 Tarihli Beden Eğitimi ve Spor Dersinin İşleyiş Süreci	75
Çizelge 12 07.05.2015 Tarihli Beden Eğitimi ve Spor Dersinin İşleyiş Süreci	82
Çizelge 13 07.05.2015 Tarihli Dersin Kazanımları	82
Çizelge 14 21.05.2015 Tarihli Beden Eğitimi ve Spor Dersinin İşleyiş Süreci	86
Çizelge 15 Katılımcıların Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması	98

ŞEKİLLER DİZİNİ

ŞEKİL NO ve ADI	SAYFA
Şekil 1 Kaliteli Bir Beden Eğitimi Programının Bileşenleri	5
Şekil 2 Beden Eğitimi ve Oyunla Geliştirilen Beceriler	6
Şekil 3 Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının Yapısı Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımı	7
Şekil 4 Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımı Süreçleri	12
Şekil 5 Farklılaştırılmış Öğretimin Uygulanması ve Planlanmasında Kullanılan Karar Faktörleri ve Öğrenme Çemberi	16
Şekil 6 Farklılaştırılmış Öğretimin Üç Aşaması	18
Şekil 7 Farklılaştırılmış Öğretim Sınıflarında Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi	23
Şekil 8 Farklılaştırılmış Öğretim ve Değerlendirme Döngüsü	24
Şekil 9 Eylem Araştırması Sarmalı	29
Şekil 10 Eylem Araştırması Diyalektik Döngü	30
Şekil 11 Haftalık Uygulama Süreci	34
Şekil 12 Uygulamanın Yapıldığı Salona Ait Kroki	38
Şekil 13 Uygulama Öncesi Ders İşleme Düzeni	39
Şekil 14 Uygulama Süreci Ders İşleme Düzeni	39
Şekil 15 Uygulama Süresince Gerçekleştirilen Isınma Düzeni	40
Şekil 16 Nitel Verilerin Çözümleme Süreci	53

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf 1 Öğrencilerin Ders Sonunda Günlük Yazımı	48
Fotoğraf 2 Voleybol Ön Beceri Testi-3 m Çizgisinde Top Değiştirme	60
Fotoğraf 3 Voleybolda Ön Beceri Testi 20 Saniyede 3 Metre Çizgisinde Kayma Adım	61
Fotoğraf 4 Öğrencilerin Hangi Renkteki Merkezde Yer Aldıklarını Öğrenmeleri	61
Fotoğraf 5 Voleybolda Parmak Pasla İlgili Yapılan Ön Çalışma	63
Fotoğraf 6 Öğrencilerin Oyun Oynayarak Gerçekleştirdiği Isınma Etkinliği	69

Fotoğraf 7	Farklı Malzemelerle Yapılan Parmak Pas Çalışması	70
Fotoğraf 8	Manşet Pasa Ön Hazırlık Çalışmaları	71
Fotoğraf 9	Manşet Pasa Ön Hazırlık Çalışmaları	72
Fotoğraf 10	Topla Kayma Adım Çalışması	72
Fotoğraf 11	Ders Sonu Etkinliği Olarak Oynanan Paraşüt Oyunu	74
Fotoğraf 12	Hentbola Yönelik Ön Çalışma	77
Fotoğraf 13	Hentbolda Isınma Çalışmaları	80
Fotoğraf 14	Hentbola Yönelik Isınma Çalışmaları	80
Fotoğraf 15	İstasyonlarda Yapılan Isınma Çalışmaları	83
Fotoğraf 16	Hentbol İle İlgili Yapılan Dersi Sonu Etkinliği	85
Fotoğraf 17	Ölçme Değerlendirme Grupları	87
Fotoğraf 18	Öğrencilerle Oluşturulan Kurallar Panosunun Yazılması	91
Fotoğraf 19	Derse Katılmayan Öğrenciye Statik Görev Verilmesi	94

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ

FÖ : Farklılaştırılmış Öğretim

NASPE : National Association for Sport and Physical Education

NCCA : National Council for Curriculum and Assessment

GİRİŞ ve AMAC

Günümüzde teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişme ve değişmelerin etkisiyle tüm ülkelerde ekonomiden siyasete, hukuktan uluslararası ilişkilere, sağlıktan güvenliğe, ulaşımdan üretim-tüketime kadar tüm toplumsal sistemlerde ve toplumsal yaşamın her alanında sürekli bir değişim yaşanmaktadır. Yaşanan bu değişim ise toplumu oluşturan bireylerin yaşam anlayışı ve biçimiyle bireysel ve toplumsal gereksinimini ve isteklerini farklılaştırmaktadır.

Toplumsal sistemlerde ve bireylerin yaşamsal gereksinim ve beklentilerinde oluşan bu değişimler eğitim sisteminin işlevini de etkilemektedir. Çünkü eğitim sisteminin görevi, toplumsal yaşamdaki değişimlere uyum sağlayabilecek ve böylece toplumun devamını ve gelişimi sağlayacak bireylerin yetiştirilmesidir (Sağlam, 2011). Eğitim sisteminin bu görevi çeşitli tür ve düzeydeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında gerçekleştirilir. Bu anlamda örgün eğitim kurumlarına toplumu oluşturan bireylere, öncelikle bireysel ve toplumsal yaşamları için gerekli görülen temel düzeydeki bilgi, beceri, tutum ve değerleri; sonra üst öğrenim ya da çalışma için gerekli yeterlikleri daha sonra da bir meslek dalında uzmanlık düzeyinde nitelikleri kazandırma görevi yüklenmiştir (Sağlam, 2011).

Eğitim sistemine yüklenen bu görevler, eğitim kademelerinde yer alan okul türleri için hazırlanan eğitim programları yoluyla planlı olarak gerçekleştirilir. Ancak her şeyin hızlı değiştiği bir dünyada öğrencilerin beklentileri ve ilgileri de hızla değişmekte ve bireysel farklılıkları daha çok ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle planlanan eğitim etkinliklerinin öğrenciyi merkeze alarak hazırlanması ve öğrenciyi her açıdan bir bütün olarak geliştirmesi amaçlanmalıdır.

Bireyin bütün olarak gelişiminde bilişsel, fiziksel, devinişsel, duygusal ve toplumsal boyutlar önem taşımaktadır (Demirhan, 2006). Bu nedenle öğretmenler derslerini planlarken bu gelişim alanlarını dikkate almalı ve öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun öğretim etkinlikleri planlamalıdır. Çünkü her öğrenci birbirinden farklıdır ve bu nedenle de farklı bir öğretime ihtiyaç duyabilir. Öğrencilerin bireysel farklılıklarının ortaya çıktığı derslerden bir tanesi de Beden Eğitimi ve Spor dersidir. Çünkü her öğrencinin hareketi algılama ve yapabilme kapasitesi birbirinden farklıdır.

Beden Eğitimi ve Spor dersleri, öğrencinin sosyalleşmesinin yanı sıra kendine güven duyması açısından da son derece önemlidir. Bu dersin iyi bir şekilde yapılandırılması tüm öğrencilerin derse aktif katılımı ve öğrencilerin her yönden gelişimi açısından önemli bir rol oynamaktadır. Çünkü Beden Eğitimi ve Spor derslerinde geçirilen zaman öğrencilerin sonraki öğretim kademelerinde ve hayatları boyunca sportif faaliyetlere yönelimi konusunda etkili olmaktadır (Griggs, 2012).

Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğretmenlerin, öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alan ve öğrenciyi kendi hızında öğrenmeye hazırlayan bir öğretim yaklaşımı kullanması hem dersin etkililiği hem de öğrencilerin derse güdülenmeleri ve olumlu tutum geliştirmeleri için gereklidir. Bu yaklaşımlardan bir tanesi de farklılaştırılmış öğretim yaklaşımıdır. Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımında öğretmenler öğrencilerin çeşitli öğrenme ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak öğretim programını iyi bir şekilde düzenlemelidirler (Tomlinson ve McTighe, 2006). Bu yaklaşımda başarılı bir öğretim yapmanın önemli ve tek yolu dikkatli bir

planlama yapmaktır. Günlük planlardan ünite planlarına kadar her şey tüm öğrencilerin ihtiyacını karşılamak için dikkatli bir şekilde planlanmalıdır (Fox ve Hoffman, 2011).

Alanyazın taraması yapıldığında yurtdışında farklılaştırılmış öğretim yaklaşımıyla ilgili yapılan çalışmalar olduğu görülmektedir (Santisteban, 2014; Subban ve Round, 2015; Little ve ark., 2014; Marinescu ve ark., 2014; Mujea, 2014; Tricarico ve Hoppey, 2012). Türkiye’ de farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı konusunda Türkçe, Matematik, Fen, İngilizce derslerine ve üstün zekâlı öğrencilere yönelik yapılmış çalışmalar vardır (Avcı ve ark., 2009; Yabas ve Altun, 2009; Kaplan, 2013). Ancak farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının Beden Eğitimi ve Spor derslerinde kullanımıyla ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bu nedenle bu tez çalışmasında Beden Eğitimi ve Spor derslerinde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının uygulanabilirliğinin ortaya konulmasına çalışılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının ortaokul Beden Eğitimi ve Spor dersinde uygulanabilirliğini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Ortaokul 5. sınıf Beden Eğitimi ve Spor dersinde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı nasıl uygulanabilir?
  - Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına göre öğrenme-öğretme süreci nasıl düzenlenebilir?
  - Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına uygun hangi stratejiler kullanılabilir?
  - Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımında değerlendirme nasıl farklılaştırılabilir?
2. Öğrencilerin farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına göre işlenen Beden Eğitimi ve Spor dersinin uygulanmasına yönelik görüşleri nelerdir?
  - Grupla yapılan etkinliklere ilişkin görüşleri nelerdir?
  - Oluşturulan gruplara ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Farklılaştırılmış öğretimin mesleki gelişime etkisi nasıl olmuştur?
4. Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına göre uygulanan öğretim, öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine karşı tutumlarını nasıl etkilemektedir?

Araştırmanın Önemi

Okul çağındaki her öğrenci, bilim ve teknolojinin paralelinde ortaya çıkan yeniliklerle birlikte eğitim alma, kendisini ilgileri ve beklentileri doğrultusunda geliştirme hakkına sahiptir (Cavkaytar, 2009). Her öğrencinin farklı özelliklere, gereksinimlere ve beklentilere sahip olmasının yanı sıra toplumların da bireylerden beklentileri de farklılaşmıştır. Çağdaş toplumlarda artık daha dinamik, kendine daha çok güvenen, yeterliklerinin farkında olan, yeterliklerini iyi kullanabilen, iyi iletişim ve sosyal becerilere sahip, sporu günlük yaşamın bir parçası haline getirmiş sağlıklı bireyler ön plana çıkmaktadır. Bu özelliklere sahip bireylerin yetiştirilmesine katkı sağlamak için ise sınıflarda iyi yapılandırılmış programların yanı sıra yeterli alan bilgisine sahip, farklı ve güncel öğretim yöntemlerini öğrencilerin farklılıklarına göre düzenleyebilen ve yeniliklere açık öğretmenlere gereksinim duyulmaktadır.

Öğrencilerin kendilerini kolayca ifade edebilmelerinde, akranlarıyla iyi iletişim kurabilmelerinde, paylaşımcı ve yardımsever olmalarında, sağlıklı ve daha aktif bireyler olarak yetişmelerinde Beden Eğitimi ve Spor dersinin önemi oldukça büyüktür. Ayrıca günümüzde teknolojiyle birlikte hareketler azalmış ve daha az hareket eden bireylerin sayısı artmıştır. Bunun yanı sıra öğrenciler eğitim sisteminin getirmiş olduğu bazı olumsuzluklardan dolayı daha az hareket eder olmuştur. Kısaca öğrenciler artık daha az oyun oynamakta ve daha az hareket etmektedirler. Bu nedenle Beden Eğitimi ve Spor dersi, öğrencilerin daha çok hareket etmesi, sosyalleşmesi, enerjilerini olumlu şekilde kullanmaları ve sporu günlük yaşamın bir parçası haline getirmeleri açısından önemlidir. Öğrencilerin sporu yaşam biçimi haline getirebilmeleri, bedenlerini tanımaları, yeteneklerini daha etkili ve bilinçli kullanabilmeleri için Beden Eğitimi ve Spor derslerinde yeni ve öğrenciye uygun öğretim yaklaşımlarının kullanılması son derece önemlidir. Bu durumda kullanılacak yaklaşımlardan bir tanesi ise farklılaştırılmış öğretim yaklaşımıdır.

Beden Eğitimi ve Spor dersinde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının kullanılmasının öğrencilerin fiziksel becerilerinin geliştirilmesinde, derste daha çok hareket edip daha çok tekrar yapmalarında, öğrencinin kendisini Beden Eğitimi ve Spor dersinin bir parçası olarak görmesinde ve öğrencilerin kendi hızlarına göre öğrenmesine büyük katkı sağlayacağı ve öğrencilerde olumlu duygular oluşturacağı düşünülmektedir. Eylem araştırması olarak desenlenen bu çalışmanın, alandaki boşluğu doldurması ve sonraki çalışmalara ışık tutması umulmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- Araştırma 2014-2015 Öğretim Yılı Bahar Dönemi, Eskişehir Ticaret Odası Ortaokulu 5-B sınıfındaki 29 öğrenciye uygulanmış ancak yoğun olarak 8 odak öğrenciden toplanan verilerle sınırlandırılmıştır.
- Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımında kullanılan merkezler ve istasyon stratejileri ile sınırlıdır.

KAYNAK BİLGİSİ

Beden Eğitimi ve Spor

Çocuklar, yapılandırılmış hareketlere sahiptirler. Ritmik hareketlere ihtiyaçla doğarlar. Koşmayı, atlamayı, dans etmeyi, el çırpmayı, bir şeyi toplamayı ve tırmanmayı severler (Currie, 2013). Bu nedenle çocukların hareket gelişimlerini desteklemek, hareket etmeleri için onları cesaretlendirmek gelişimleri açısından son derece önemlidir. Beden Eğitimi ve Sporun öğrenciler için sayısız faydasından bahsedilebilir. Örneğin sağlıkla ilgili yararların yanı sıra, sosyal kültürün unsurlarını kabul etme ve grupla yapılan çalışmalarda öğrenme olanağı sunar (Whitehead, 2000). Bunların yanı sıra, beden eğitimi; çocuklara vücutlarını keşfetme, farklı yollarla hareket ve fiziksel kapasitelerini arttırma imkânı verir. Bu durum ise çocukların hem bireysel yeteneklerini keşfetmelerine hem de kendilerini algılamalarına ve özsaygı geliştirmelerine katkı sağlar. Beden eğitimi etkinliklerine katılarak kapasitelerine inanmaları ya da yeterliklerini algılamaları sağlıklı ve olumlu bir duygu geliştirmek için çok önemlidir (Currie, 2013). Özellikle küçük yaşlardan itibaren çocukların hareket gelişimlerini desteklemenin çocuklara ilerleyen yaşlar için de katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle çocuklar için sporu yaşam tarzı haline getirmek, sporu sevdirmek, kendi bedenlerini keşfetmelerine yardımcı olmak ve sosyalleşmelerini sağlamak için Beden Eğitimi ve Spor dersiyle tanışmaya başladıkları yaşlardan itibaren çok yönlü yetişmelerine katkı sağlamak gerekmektedir.

Genel eğitim sistemi içinde çoğu ülkelerde beden eğitimi etkinlikleri genellikle okullarda uygulanır (Hardman ve Green, 2011). Günümüz dünyasında teknolojik gelişmeler çocukların hareketlerini kısıtlamış ve çocukların daha az hareket eder hale gelmelerine neden olmuştur. Bu durumun biraz da önüne geçebilmek için Beden Eğitimi ve Spor dersine daha çok önem verilmelidir. Çünkü okullarda uygulanan Beden Eğitimi ve Spor dersi, sağlıklı yaşam ve fiziksel aktivitenin amaçlarını gerçekleştirmek için önemli bir unsurdur (Siedentop ve Van der Mars, 2004).

National Association for Sport and Physical Education (NASPE)' a göre kaliteli bir beden eğitimi programı; öğrenme fırsatları, uygun öğretim, anlamlı içerik, öğrenci ve program değerlendirmeyi kapsar. NASPE yüksek kalitedeki bir beden eğitimi programının 4 bileşenini aşağıdaki gibi ifade etmektedir (http-1):

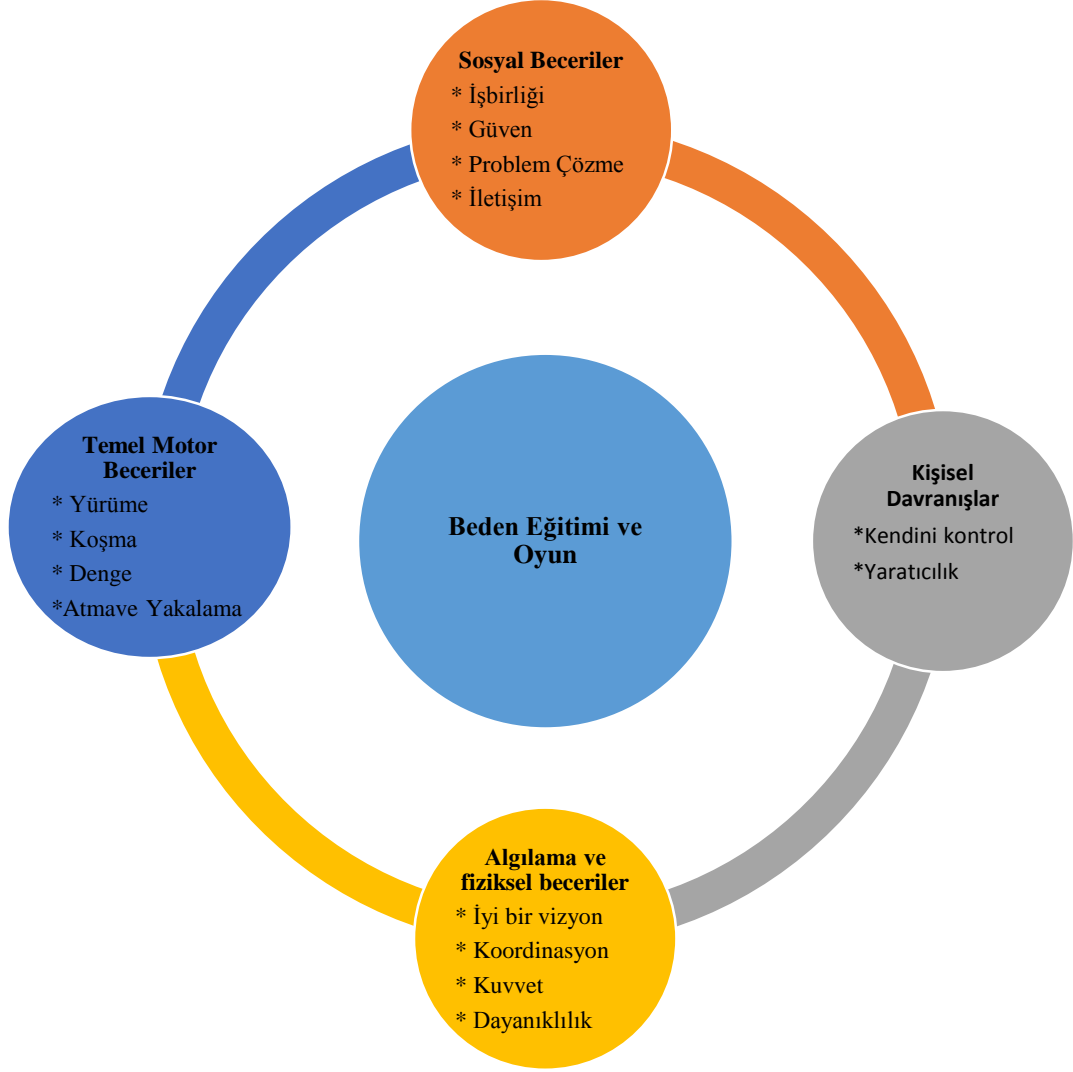

Şekil 1. Kaliteli Bir Beden Eğitimi Programının Bileşenleri

NASPE <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED541490.pdf> adlı siteden 05.05.2015 tarihinde edinilmiştir.

Yukarıdaki bileşenlerden de anlaşılacağı gibi Beden Eğitimi ve Spor dersi için eğitim programı düzenlenirken tüm öğrencilerin katılımını dikkate alan, öğrenci ihtiyaçlarına göre tasarlanmış, öğrencilerin çok yönlü gelişimine olanak veren ve öğrencinin öğrenmede aşama kaydetmesine ve süreç odaklı bir değerlendirmenin yapıldığı bir programa ihtiyaç duyulmaktadır.

Beden Eğitimi ve Spor dersinin amacına ulaşabilmesi için dersin içeriğinin (yöntem ve tekniklerin) çeşitlendirilmesi ve oyunlarla desteklenmesi çocukların derse karşı ilgilerinin artmasına ve gelişimlerine katkı sağlamada önemlidir. Bu nedenle Beden Eğitimi ve Spor dersinin oyunlarla desteklenerek birçok beceriyi geliştirdiği söylenebilir. Strong ve DeKoven (2010) eğitsel oyunlarla sosyal, kişisel, fiziksel ve temel motor becerilerin geliştirilebileceğini vurgulamaktadır. **Şekil 2'** de Beden Eğitimi ve eğitsel oyunlarla geliştirilebilecek beceriler yer almaktadır.

Şekil 2. Beden Eğitimi ve Oyunla Geliştirilen Beceriler

Kaynak: Strong, T., DeKoven, B. (2010). Great Games for Big Activity Balls. USA: Human Kinetics s. 5-7' den uyarlanmıştır.

Şekil 2' de görüldüğü gibi oyunun Beden Eğitimi ve Spor dersinin bir parçası olması öğrencileri birçok açıdan geliştirmektedir. Öğrencilerin oyunla, temel motor becerilerinde, fiziksel becerilerinde, kişisel davranışlarında ve sosyal becerilerinde olumlu gelişmelerden söz edilebilmektedir.

Beden Eğitimi ve Spor dersine katılan öğrenciler için düzenlenen ortam çok önemlidir. Çocuklar kabul edilmeyi ve güvende olmayı severler. Beden Eğitimi ve Spor dersine katılma konusunda olumlu duygular besleyen öğrenciler için öğretmenler, öğrencilere ait olma, kabul edilme duygusuyla güvenli bir öğrenme ortamı düzenlemek ve bu ortamı korumak zorundadır (Currie, 2013). Çünkü öğrenciler kendilerini güvende hissettiklerinde mutlu olurlar ve bu durumun da öğrenme isteklerini olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Bu bağlamda Beden Eğitimi ve Spor dersinin öğretim programının amacına uygun olarak düzenlenmesi önemlidir.

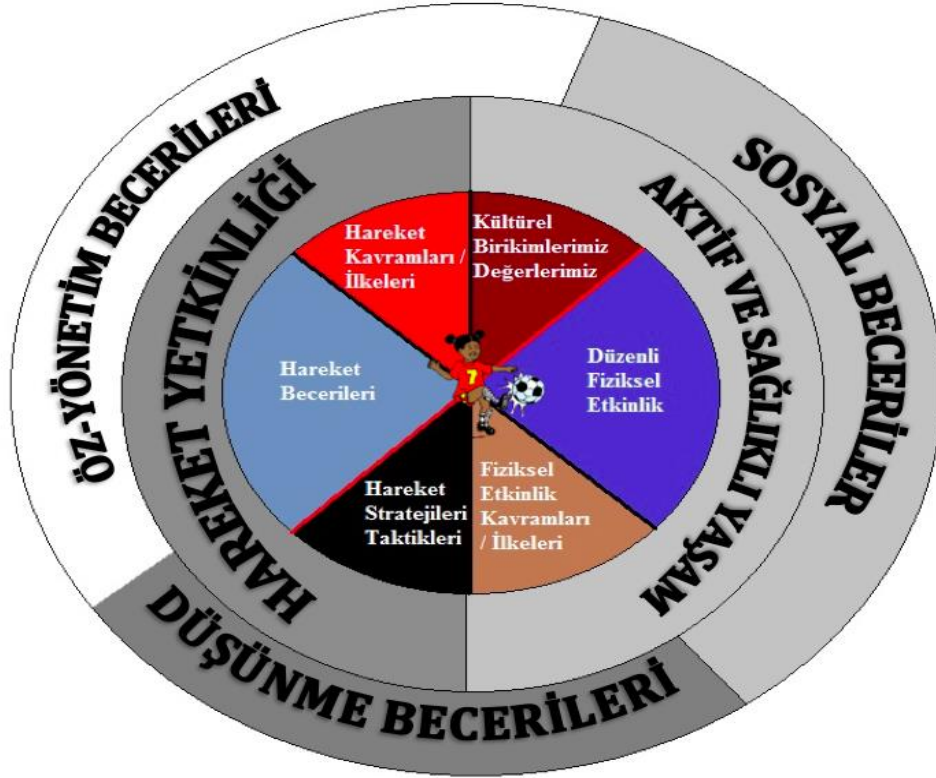
Beden Eğitimi ve Sporun Öğretim Programındaki Yeri ve Önemi

Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor dersinin amacı, öğrencilere tüm yaşamlarında kullanabilecekleri hareket becerileri; aktif ve sağlıklı yaşam becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte yaşam becerilerini geliştirmek ve bir sonraki eğitim düzeyine hazırlanmalarını sağlamaktır (MEB, 2013). Bu becerileri geliştirmek ise etkili ve faydalı bir eğitim öğretimle olanaklıdır.

Okul öncesinden başlayarak ortaöğretimin sonuna kadar geçen süreçte Beden Eğitimi ve Spora katılımın öğrencilerin;

- Fiziksel,
- Duygusal,
- Sosyal,
- Zihinsel özelliklerini geliştirmede önemli bir rolü vardır.

Bu süreçte ilk olarak Beden Eğitimi ve Spor dersinden beklenen, öğrencilere hareket yetkinliklerini geliştirmede, aktif ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları edinmelerinde rehber ve destekleyici olmaktır. Bunun yanı sıra öğrenciler Beden Eğitimi ve Spor yolu ile öz-yönetim, sosyal ve düşünme becerilerini de geliştirebilmelidirler (MEB, 2013).

Şekil 3. Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının Yapısı

MEB 2013' ten uyarlanmıştır.

Şekil 3' te belirtilen kavramların Beden Eğitimi ve Spor derslerinin öğrencilere olumlu deneyimler yaşatmak açısından oldukça önemli olduğu söylenebilir. Çünkü Beden Eğitimi ve Spor dersleri öğrencilerin hayat boyu spora bakış açısını etkileyecektir. Öğretimin ilk yıllarında Beden Eğitimi ve Spor dersi etkin bir şekilde yapılandırıldığında öğrenciler üzerinde önemli derecede etkisi olacağı söylenebilir. Beden Eğitimi ve Spor derslerinde geçirilen zaman öğrencilerin sonraki öğretim kademelerinde ve hayatları boyunca sportif faaliyetlere yönelimi konusunda etkili olmaktadır (Griggs, 2012).

Beden Eğitimi ve Spor dersini aldıktan sonra ortaokuldan mezun olan öğrencilerin aşağıdaki program çıktılarını ulaşmaları hedeflenmektedir (MEB, 2013):

- Çeşitli fiziksel etkinlikler ve spora özgü hareket becerilerini geliştirir.
- Hareket kavramlarını ve ilkelerini çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporda kullanır.
- Hareket stratejileri ve taktiklerini çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporda kullanır.
- Sağlıklı yaşamla ilgili olarak fiziksel etkinlik ve spor kavramlarını ve ilkelerini açıklar.
- Sağlıklı olmak ve sağlığını geliştirmek için fiziksel etkinliklere ve spora düzenli olarak katılım sağlar.
- Beden Eğitimi ve Sporla ilgili kültürel birikimlerimizi ve değerlerimizi kavrar.
- Beden Eğitimi ve Spor yoluyla öz-yönetim becerilerini geliştirir.
- Beden Eğitimi ve Spor yoluyla sosyal becerilerini geliştirir.
- Beden Eğitimi ve Spor yoluyla düşünme becerilerini geliştirir.

Çağdaş eğitim anlayışı; bireyleri fiziksel, zihinsel, duygusal ve toplumsal yönden bir bütün olarak ele almaktadır. Bu nedenle eğitimden beklenen, bireylerin gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkarmak ve en üst düzeyde gelişmelerine katkıda bulunmaktır (Erdoğan ve Öcalan, 2010). Bu durum ise ancak etkili bir öğretimle mümkündür. Öğretme, sürekli değişen bir çevrede yer alan karmaşık bir süreçtir. Etkili bir öğretmen sınıfına uygun farklı stratejileri kullanarak öğrenmeye yardımcı olur (Stroot, 2000). Beden Eğitimi ve Spor dersi için de öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak dersleri planlamak bu noktada önem taşımaktadır.

Quay ve Peters (2012), Beden Eğitimi ve Spor dersinde önemli modellerin bileşenlerinin bir arada kullanıldığında yaratıcı bir beden eğitimi ortaya çıktığını vurgulamaktadır. Beden Eğitimi ve Spor derslerinde de öğrencilerin bütünsel gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla farklı yaklaşımlar kullanılmaktadır (Güneş ve Çoknaz, 2010). Özellikle günümüzde uygulanan Beden Eğitimi ve Spor dersi öğretim programı da yapılandırmacı yaklaşım temel alınarak düzenlenmeye başlamıştır. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında bilgi bireyin dışında değil, kendileri tarafından yapılandırılır (Akinoğlu, 2004). Yani öğrenciler, sürece etkin katılırlar ve öğrenmelerinden kendileri sorumludurlar. Beden Eğitimi ve Spor dersinde de gerçekleştirilecek öğretimin öğrenciye göre düzenlenmesi, öğrencinin etkin katılım ve kendi öğrenme sorumluluğunu alması açısından önemlidir.

Öğretmenin dersin içeriğini nasıl planladığı, seçtiği etkinlikler, öğrenme öğretme sürecini öğrencilere göre nasıl düzenlediği, başarılı sınıf deneyimlerini nasıl

organize ettiği tesadüfen yapılan bir durum değildir. Aksine bunlar öğretmenin bilgi ve deneyimlerini yansıtır. Öğretmenin mesleki ve kişisel bilgileri, öğrenme ortamlarını oluşturmak için aldığı kararların kaynağıdır (Mosston ve Ashworth, 2008). Gerçekleştirilecek olan kaliteli bir öğretimin, öğrencilerin başarıları üzerinde olumlu bir katkı sağlayacağı ve derse karşı motivasyonlarının artmasında önemli bir unsur olduğu düşünülebilir.

National Council for Curriculum and Assessment (NCCA)' a göre Beden eğitimi için öğrenme öğretme alanlarında planlama yapılırken çeşitli öğretim stratejilerine ihtiyaç olduğu düşünülür (http-2). Çünkü değişen dünya ile birlikte öğrencilerin istek ve beklentileri de değişmiş, bireysel farklılıklar daha çok önem kazanmaya başlamıştır. Bu nedenle yapılandırmacı yaklaşım temel alınarak yapılan öğretimde, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, beklentileri, beceri düzeyleri gibi farklı özellikleri dikkate alınmalıdır. Beden Eğitimi ve Spor dersinde de öğrencilerin her birini merkeze alan, tüm öğrencilerin derse aktif katılımını sağlayan yaklaşımlar kullanılmalıdır. Bu yaklaşımlardan bir tanesi de farklılaştırılmış öğretim yaklaşımıdır.

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımı

Farklılaştırılmış öğretim, yeni bir kavram değildir ve okul içindeki tüm öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için öğretmenlerin öğretimi farklılaştırılması üzerine kurulmuş bir yaklaşımdır (Anderson, 2007). Bu yaklaşım, öğrencilerin hem öğrenmelerini gerçekleştirmek hem de motivasyonlarını arttırarak bireysel ihtiyaçlarını karşılamak için öğretimin düzenlendiği eğitimsel bir yaklaşım olarak kabul edilir (Good, 2006).

Tomlinson' a (2005) göre, farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı; öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerinin, ilgilerinin ve öğrenme profillerinin dikkate alındığında öğrencilerin daha iyi öğrendikleri temeline dayanan bir öğretim yaklaşımıdır (Akt. Subban, 2006). Yapılandırmacı öğrenmeyi temel alan farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı, öğrencilere kendi becerilerini, ilgilerini, öğrenme stillerini ve yeteneklerini kullanarak bilgilerini yapılandırma fırsatları sunar (Robinson ve ark., 2014).

Tomlinson (1995) farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının, öğrenme ihtiyaçları, ilgileri ve hazırbulunuşlukları farklı olan öğrencilerin beklentilerine yanıt verebilmek amacıyla içerik, süreç ve ürün için çeşitli yaklaşımların uygulanmasına ve öğretmen planlarına imkân sağlayan esnek bir öğretim yaklaşımı olduğunu ifade etmektedir (Akt., Servilio, 2009). Bu yaklaşım esnektir çünkü öğretimde birçok farklı gruplar kullanılabilir, öğrenciler heterojen oldukları bir sınıfta farklı çalışma gruplarında ve düzenlemelerinde yer alabilirler. Kısaca bu yaklaşım bazen tüm sınıfla, bazen küçük grupla ve bazen de bireysel olarak öğretime olanak sağlayan bir yaklaşımdır (Tomlinson, 2001).

Öğrencilerin başarılı olabilmesi için derse katılımları son derece önemlidir (Manning ve ark., 2006). Bu nedenle öğrenciler için öğretimin bazen değiştirilmesi ve çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Bunu yapmanın yollarından bir tanesi de farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının kullanılmasıdır. Bu yaklaşım kullanılırken dayandığı ilkeler göz önüne alınmalıdır. Tomlinson (1999) farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının dayandığı ilkeleri şu şekilde açıklamıştır:

- **Öğretmen gerekli olan konulara odaklanır:** Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmen her konunun gerektirdiği beceriler, ilkeler ve kavramlar etrafında öğretimi dikkatli bir şekilde oluşturmalıdır. Öğretmenin yönergeleri açık bir şekilde ifade etmesi, öğrenme için çabalayan öğrencilerin gerekli anlama ve becerilere odaklanmasını sağlar. Yani, gereksiz bilgi havuzlarında boğulmazlar. Benzer şekilde öğretmenler, ileri seviyedeki öğrencilerin bildikleri çalışmalarını tekrar etmelerinden ziyade önemli noktaları kavramalarıyla zaman geçirmelerine imkân verir.
- **Öğretmen öğrenci farklılıklarına dikkat eder:** Her öğrenci kültürel olarak, cinsiyet, genetik kod ve nörolojik açıdan birbirlerinden farklıdır. Bu nedenle, öğretmen farklı yollarla farklı programlar kullanmalıdır. Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmen öğrencileri olduğu gibi kabul eder ve onları kendi seviyelerinde geliştirmeyi hedefler.
- **Değerlendirme ve öğretim birbirinden ayrılmaz bir bütündür:** Farklılaştırılmış bir sınıfta değerlendirme sürekli devam eder ve belirleyicidir. Amacı, öğretmenlere öğrencilerin fikirleri ve yetenekleri, ilgileri ve öğrenme profilleri için günlük veri sağlamaktır. Öğretmenler ünitenin sonunda öğrencilerin ne öğrendiklerini anlamak için değerlendirme yapmazlar, aksine değerlendirme bir sonraki dersin öğretiminin nasıl değiştirileceği anlamına gelir.
- **Öğretmen İçeriği, Süreci ve Ürünü Değiştirir:** Değerlendirme verilerini dikkatli bir şekilde kullanarak öğretmen içeriği, süreci veya ürünü değiştirmelidir. İçerik, öğrencinin yöntem veya materyallerle öğrenmesi için öğretmenin ne öğreteceğidir. Süreç, öğrencilerin önemli bilgi ve becerileri kazanmalarını sağlamak için etkinliklerin düzenlenmesi ve uygulanması olarak açıklanır. Ürünler, öğrencilerin öğrendikleri şeyleri gösterdikleri ve geliştirdikleri araçlardır. Öğretmenler içerik, süreç ve üründen oluşan program unsurlarını bir ya da birçok öğrencinin hazırbulunuşluk, ilgi ve öğrenme profili gibi özelliklerini dikkate alarak oluşturmalıdırlar.
- **Tüm Öğrencilerin Derse Katılımı Sağlanmalıdır:** Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmen öğrencilerin farklılıklarını göz ardı etmeden onların etkili şekilde öğrenmeleri için neye ihtiyaçları olduğunu anlamaya ve her zaman öğrenme seçenekleri sunmaya çalışır. Tüm öğrencilere hepsi aynıymış gibi davranılmaz, onların benzerliklerine ve farklılıklarına saygı gösterilir. Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmen;
  - ✓ Her öğrencinin hazırbulunuşluk seviyesine saygı duyar.
  - ✓ Tüm öğrencilerin devamlı olarak ilerlemesini ve gelişmesini bekler.
  - ✓ Tüm öğrencilerin gerekli olan bilgi ve becerileri zorluk derecesine göre anlamalarına olanak sağlar ve böylece öğrenciler sürekli olarak bilgi ve becerilerini geliştirir.
  - ✓ Tüm öğrencilere eşit davranır, aynı derecede önem verir ve öğrencileri eşit olarak görevlendirir.
- **Öğretmen ve öğrenciler öğrenmede işbirliği yaparlar:** Farklılaştırılmış bir sınıf öğrenci merkezlidir. Ancak öğretmenler, öğrenmenin baş mimarıdır. Amaçlara göre öğretimi çeşitlendirmek, sınıfta dersin düzgün işleyişini sağlamak, alanı, materyali, etkinlikleri ve zamanı verimli kullanmaktan sorumludurlar. Öğrenciler ise süreçte sınıf kurallarını oluşturmada

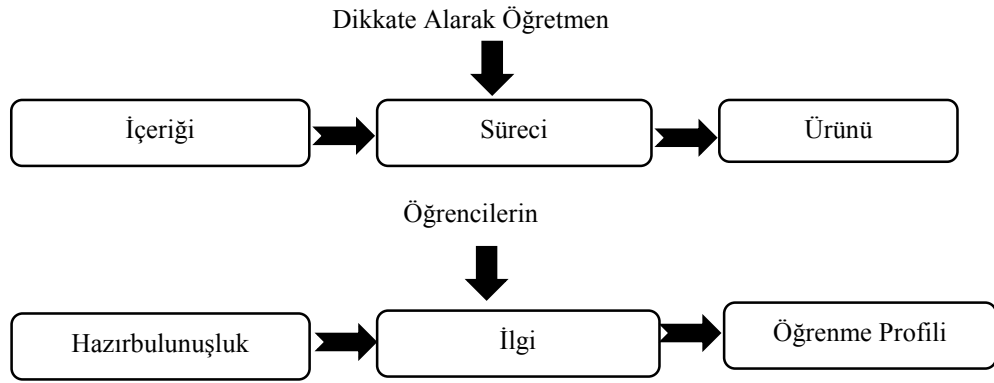
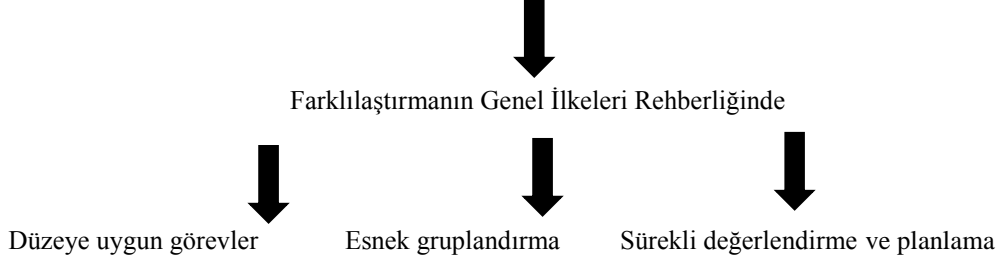
öğretmene destek olur ve zamanı kullanmayı öğrenirler. Öğretmen ve öğrenciler hep birlikte plan yapar, hedef koyar, süreci izler, başarı ve başarısızlıkları analiz eder, başarısızlıklardan başarıyı elde etmeyi öğrenirler. Öğrenciler, yardıma ihtiyaçları olduğunda öğretmenden yardım alacaklarını bilirler.

- **Öğretmen grup ve bireysel çalışmalarda dengeyi sağlar:** Öğretmen farklılaştırılmış bir sınıfta grup çalışmalarını ve bireysel çalışmalarını destekler. Öğretmenin iki hedefi vardır. İlk olarak öğrencilerin mümkün olduğu kadar çabuk anlaması için öğrencilerin becerilerini ve anlamalarını hızlandırmak, diğeri ise öğrencilerin bireysel hedefleri ve gelişimlerini görmeleri ve öğrencinin sınıftaki durumunun farkında olmasını sağlamaktır.
- **Öğretmen ve öğrenciler esnek bir şekilde birlikte çalışır:** Farklılaştırılmış bir sınıfta çeşitli öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak için öğretmen ve öğrenciler esnek bir şekilde çalışırlar. Bazen tüm sınıf birlikte çalışır bazen küçük gruplarla çalışılır. Nasıl çalışılacağına bazen öğretmen karar verir ve bazen de öğrencilerle birlikte karar verilir. Öğretmen karar verdiğinde benzer hazırbulunuşluk düzeyleri, ilgi ve öğrenme profillerine göre planlama yapar, bazen görevler rastgele verilir ve öğrenci fikirleri önemlidir. Farklılaştırılmış bir sınıfta, öğretmen yalnızca tüm sınıfa değil bireysel ve küçük gruplara odaklanarak yardımcı olmak için öğretim stratejilerini geniş bir çerçevede uygular. Amaç, ilgi ve zorluk seviyelerine uygun becerilerle öğrencilerin öğrenmelerini gerçekleştirmektir.

Farklılaştırılmış bir sınıfta bir öğretmen öğrencinin öğrenme ihtiyaçlarına cevap vermek için tutarlı çaba harcar. Öğrencilerin etkili öğrenmelerine katkı sağlamak için sınıfa yaklaşımın genel ilkeleri doğrultusunda rehberlik eder. Daha sonra belirli konuları öğretmek için amaçlar doğrultusunda materyaller kullanarak kişisel ilgileri ve öğrenme profillerini dikkate alarak içeriği öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine göre değiştirir. Bunu yapmak için ise bir dizi öğretim ve yönetim stratejilerine başvurur (Tomlinson, 1999). Yukarıdaki ilkeler doğrultusunda gerçekleştirilecek farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının süreçleri **Şekil 4'** te ele alınmıştır.

Öğretimin Farklaştırılması

Bir Öğretmenin Öğrencilerin İhtiyaçlarını Karşılama İçin

Düzeylerine Göre Aşağıdaki Yönetim ve Öğretimsel Stratejileri Dikkate Alarak Yapar

Çoklu zekâ Yapboz Kaydedilmiş materyal Etkinlikler Çeşitli düzenlemeler Çeşitli metinler Çeşitli ek materyaller Alanyazın konuları	Aşamalandırılmış dersler Aşamalandırılmış merkezler Aşamalandırılmış ürünler Öğrenme sözleşmeleri Küçük grupla öğretim Grup araştırması Yörüngeler Bağımsız çalışma	4 MAT Modeli Çeşitli soru sorma stratejileri İlgi merkezleri İlgi grupları Çeşitli ev ödevleri Pekiştirme Çeşitli bilgileri harekete geçirme Karmaşık öğretim
---	--	--

Şekil 4. Farklaştırılmış Öğretim Yaklaşımı Süreçleri

Kaynak: Tomlinson, C. A. (1999). *The Differentiated Classroom. Responding to the Needs of all Student*. USA: ASCD s. 15' ten uyarlanmıştır.

Bu bölüme kadar yapılan tanımlardan da anlaşılacağı gibi farklılaştırılmış öğretim, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına cevap vermek için çeşitli stratejilerin kullanılmasıdır (Tomlinson, 2000). Dersler her ne şekilde düzenlenirse düzenlensin, öğrenci ilgilerinde, akademik ve sosyal becerilerinde, gelişimlerinde, öğrenme profillerinde farklılıklar olacaktır (Ernest ve ark., 2011). Bu yaklaşımda öğretmenler, öğrencilerin kendilerini ifade etmelerinde ve öğrenmelerinde, farklı öğrenme stillerine sahip olduklarına ve her öğrencinin tek ve farklı olduğuna inanırlar (Demos ve Foshay, 2009). Ancak birçok sınıfta öğrenme-öğretme süreci farklılaştırmaktan çok tek yönlüdür. Çoğu öğretmen, sınıflarda farklılaştırılmış öğretim yaklaşımını yıllardır kullanmadıkları için geleneksel öğretim ile ders işlemek onlara doğru bir yol gibi gelir. Farklılaştırılmış sınıfta ders yapmanın, sınıfa hâkim olmanın genellikle zor olduğu düşünülür (Tomlinson, 2001). Bu nedenle hala öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun geleneksel öğretim yaklaşımlarını kullandığı söylenebilir. Öğrenci farklılıkları dikkate alınarak yapılan farklılaştırılmış öğretim ile geleneksel öğretimin gerçekleştirildiği sınıfların karşılaştırılması yapıldığında **Çizelge 1'** de verilen farklılıkların ortaya çıktığı görülmektedir.

Çizelge 1. Geleneksel ve Farklaştırılmış Sınıfların Karşılaştırılması

Geleneksel Sınıflar	Farklaştırılmış Sınıflar
Öğrenci farklılıkları problem olduğunda dikkate alınır.	Öğrenci farklılıkları planlama için temel kabul edilir.
Değerlendirme öğrenmenin sonunda kimin öğrendiğini görmek için yapılır.	Değerlendirme sürekli devam eder, öğrenci ihtiyaçlarına daha çok cevap vermek için öğretimin nasıl olacağını anlamayı amaçlar.
Nispeten sınırlı bir zekâ anlayışı egemendir.	Çoklu zekâyâ odaklanır.
Mükemmelliğin tek bir tanımı vardır.	Mükemmellik bireysel gelişimin başlangıç noktasına göre tanımlanır.
Öğrenci ilgileri nadiren dikkate alınır.	Öğrencilere sık sık ilgi alanlarına dayalı öğrenme seçeneklerinde rehberlik yapılır.
Nispeten çok az öğrenme profili seçenekleri dikkate alınır.	Öğrencilere birçok öğrenme profili seçenekleri sağlanır.
Tüm sınıf öğretimi hâkimdir.	Birçok öğretimsel düzenleme kullanılır.
Konuyla ve eğitim programıyla ilgili içerik öğretimde rehberlik eder.	Öğretim, öğrenci ilgileri, hazırbulunuşluklar ve öğrenme profillerine göre şekillenir.
Bağlam dışı beceriler ve bu becerilerde ustalaşma öğrenmenin merkezindedir.	Önemli kavram ve ilkeleri anlamak ve anlamlandırmak için gerekli becerilerin kullanımı öğrenmenin merkezindedir.
Tek seçenekli görevler hâkimdir.	Sık sık çok seçenekli görevler kullanılır.
Zaman nispeten esnek değildir.	Zaman öğrenci ihtiyacına uygun olarak esnek bir şekilde kullanılır.
Tek bir materyal kullanılır.	Çoklu materyaller sağlanır.
Olaylar ve fikirlerin tek yorumu araştırılır.	Olaylar ve fikirler birçok açıdan araştırılır.
Öğretmen öğrenci davranışlarını yönlendirir.	Öğretmen öğrencilerin daha fazla kendine güvenen bireyler olması için öğrencilerin becerilerini geliştirmesine yardımcı olur.
Öğretmen problemleri çözer.	Öğrenciler, öğrencilere yardım eder öğretmen problemleri çözer.
Öğretmen puanlandırma için tüm sınıf için aynı standardı uygular.	Öğrenciler hem tüm sınıf hem de bireysel öğrenme hedeflerine ulaşmak için öğretmenle çalışır.
Genellikle tek bir değerlendirme formu kullanılır.	Öğrenciler birçok yolla değerlendirilir.

Kaynak: Tomlinson, C. A. (1999). The Differentiated Classroom. Responding to the Needs of all Student. USA: ASCD s. 15' ten uyarlanmıştır.

Yukarıdaki karşılaştırmadan da anlaşılacağı gibi geleneksel öğretim yaklaşımları ile planlanan derslerin, öğrencilerin bireysel farklılıklarını, hazırbulunuşluk düzeylerini, ilgilerini, öğrenme profillerini dikkate almadan her öğrencinin aynıymış gibi kabul edilerek gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu durumun öğrencilerin kendi düzeyinde öğrenmesine pek olanak vermediği gibi kendi yeteneklerinin farkına varmalarında güçlük yaşamalarına neden olacaktır. Bu nedenle farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının kullanımı önemlidir.

Farklılaştırma olarak adlandırılan öğretim, bir yöntem ve öğretimsel bir strateji değildir. Öğretme ve öğrenme hakkında düşünme yoludur. Bir felsefedir ve aşağıdaki inanışlara dayanır (Tomlinson, 2000):

- Aynı yaşta olan öğrenciler hazırbulunuşluk düzeyleri, ilgileri, öğrenme profilleri, deneyimleri ve yaşam durumları bakımından farklılık göstermektedirler.

- Öğrenci farklılıkları, öğrencilerin neyi öğrenmeye ihtiyacı olduğunu, bunu hangi hızda öğrenmeye ihtiyacı olduğunu, öğrenmeyi gerçekleştirmek için öğretmenlerinden alacakları destek hakkında büyük bir etki yapmak için oldukça yeterli bir durumdur.
- Öğrenciler, akranlarından yardım almadan yapabileceklerini belli bir noktaya kadar getirdiklerinde en iyi şekilde öğrenirler.
- Öğrenciler, en iyi şekilde eğitim programıyla kendi ilgileri ve deneyimleri arasında bir bağlantı kurdukları zaman öğrenirler.
- Öğrenciler en iyi şekilde, öğrenme fırsatlarının doğal olduğu durumlarda öğrenirler.
- Her öğrencinin kapasitesini maksimum düzeye getirmek okulun temel görevidir.

Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımı

Hiçbir öğrencinin geri planda kalmaması kuralı ile öğretmenler, öğrettikleri şeylerin yüksek kalitede olmasına ihtiyaç duyarlar. Beden Eğitimi ve Spor derslerinde aynı sınıftaki çeşitli öğrencilerin eğitimi için başarılı ve etkili bir strateji olan farklılaştırılmış öğretimin kullanımı büyük ölçüde önemlidir. Farklılaştırılmış öğretim çeşitliliğe, ortak sonuçlara odaklanır ve öğrenci merkezlidir. Ortak bir amaca odaklanırken öğrencileri bireysel olarak etkileyen çoklu stratejilere göre tasarlanmıştır. Başka bir deyişle öğrenciler birbiriyle aynı içerikle öğrenirler ancak, farklı şekillerde öğrenirler (http-3). Bu nedenle Beden Eğitimi ve Spor derslerinin öğrenci ihtiyaçlarına göre farklılaştırılması öğrencilerin bütün olarak gelişimi açısından önemlidir.

Beden eğitimi sınıflarında çeşitlilik gereklidir. Çünkü öğrenciler çok farklı yeteneklerle, ilgi ve güven seviyeleriyle sınıfa girerler. Beden Eğitimi ve Spor dersine tüm öğrencilerin katılımı çok büyük bir zorluktur. Bu nedenle derse ve öğrenmeye tüm öğrencilerin katılımını sağlamak için öğretmenin farklılaştırılmış planları arttırması kilit noktadır. Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni olarak farklılaştırmaya odaklanmak, mevcut uygulamayı tamamen değiştirmek anlamını taşımaz. Bunun aksine öğrencilerin öğrenmelerini arttırmak için öğrenme öğretme sürecinde küçük değişiklikler yapmaktır (http-4).

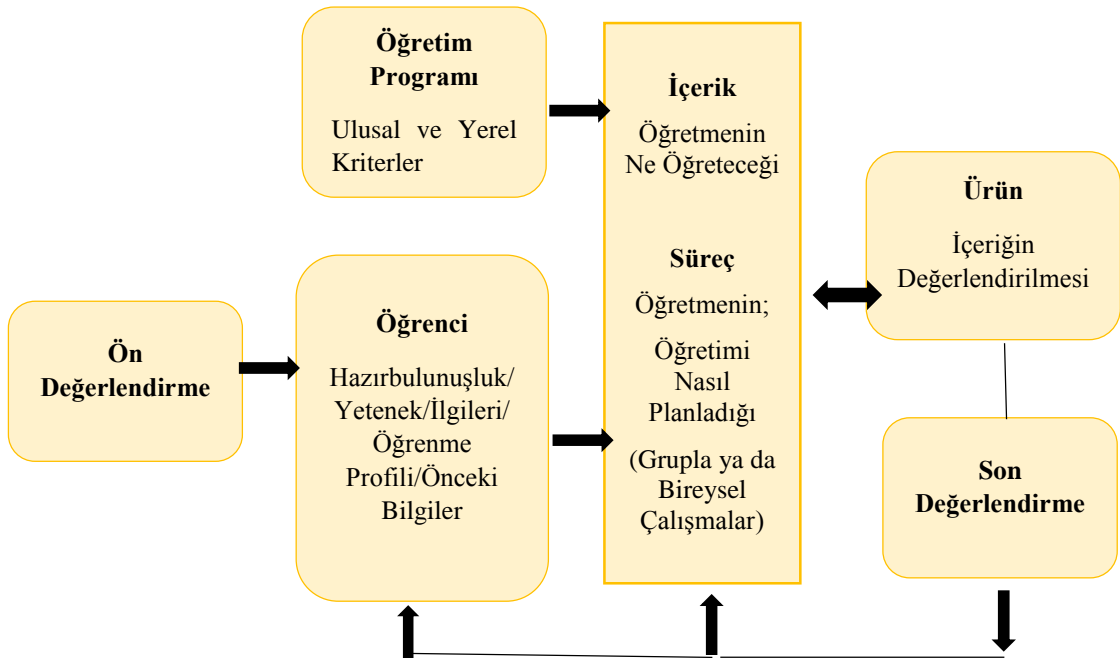
Son yıllarda öğrenme ortamlarında farklılaştırılmış öğretimin kullanılmasına olan ilgi artmıştır. Farklılaştırılmış öğretim, bireysel öğrenme stillerine ve ihtiyaçlarına dayalı olan öğretim stratejileri kullanır. Farklılaştırılmış öğretimin başarısı etkili kullanımına bağlıdır. Ancak farklılaştırılmış öğretim beden eğitimi uygulamalarında son zamanlarda kullanılmaya başlamıştır (http-5). Beden Eğitimi ve Spor dersleri farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının belki de en çok kullanılmasına ihtiyaç duyulan derslerden bir tanesidir. Çünkü Beden Eğitimi ve Spor dersleri dinamik bir derstir. Öğrenciler sürekli hareket etmek ister fakat farklı beceri ve yetenek düzeylerine sahiptirler. Bu nedenle öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınarak derslerin planlanması, öğrencinin bedeninin farkında olmasına, sosyalleşmesine ve kendine güven duymasına, sorumluluk sahibi olma gibi duyguları yaşamasına olanak sağlayacaktır.

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımında Planlama

Başarılı bir farklılaştırılmış öğretim gerçekleştirmenin en önemli yollarından bir tanesi dikkatli bir planlama yapmaktır. Bir sınıftaki tüm öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için ünite planlarından tüm ders planlarına kadar öğretim dikkatli bir planlama içerir (Fox ve Hoffman, 2011). Aksi takdirde planlamanın iyi bir şekilde gerçekleştirilmemesi öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalacaktır.

Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretime programdan değil öğrenciden başlanır. Öğretim, öğrenciler için öncelikler dikkate alınarak planlanır. Böylece, öğretmenler, farklı öğrenme yollarıyla farklı ilgilere hitap ederek farklı oranlarda öğretim kullanarak öğrencileri eğitime katmaya çalışırlar ve önceliklere dikkat ederek hareket ederler (Tomlinson, 1999). Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı, aynı sınıfta farklı yeteneklere sahip olan öğrenciler için öğrenme ve öğretme yaklaşımı için uygun eğitim öğretim etkinliklerini planlama sürecidir (Zwaagstra, 2013). Kısaca, öğretmenler öğrencilerin öğrenmelerini gerçekleştirmek için öğretimin planlanmasında öğrenciye birçok seçenek sunar (Walpole ve McKenna, 2007). Planlama yapılırken öncelikle öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, bireysel farklılıkları, ilgileri, öğrenme profilleri dikkate alınmalıdır. Diğer bir ifadeyle, bir sınıfta öğretimi farklılaştırmak için öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, dilleri, öğrenme tercihlerini bilmek ve buna uygun planlama yapmak önemlidir.

Farklılaştırılmış öğretimde yapılan planlama ve uygulama süreci **Şekil 5'** te ayrıntılı olarak verilmiştir.

Şekil 5. Farklılaştırılmış Öğretimin Uygulanması ve Planlanmasında Kullanılan Karar Faktörleri ve Öğrenme Çemberi

Kaynak: Oaksford, L&Jones, L. 2001'den Akt. Zwaagstra (2013) Differentiated Instruction is an Unproven Fad' dan uyarlanmıştır.

Şekil 5' ten de anlaşılacağı gibi farklılaştırılmış öğretimde planlama yapılırken öğretmenler, öğrencileri hakkında öncelikle ön değerlendirme yapmalı, yapılan değerlendirme sonucunda öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, yetenekleri, ilgileri, öğrenme profilleri dikkate alınmalıdır. Öğretmen içeriği ve süreci bunlara göre düzenlemelidir ve süreç değerlendirme ile sonraki planlamanın nasıl gerçekleşmesi gerektiğine karar vermelidir. Öğretim sürecinin sonunda yapılan son değerlendirmeyle ise öğretmen öğrenci hakkında genel bir bilgi edinir.

Planlama, farklılaştırılmış öğretim için gerekli ve iyi bir öğretimin mihenk taşı olmasına rağmen çoğu öğretmen etkili bir planlama yapmak için zaman bulabilmenin kolay olmadığını düşünür (Fox ve Hoffman, 2011). Bu yanlış olan bir düşüncedir. Çünkü iyi bir planlama öğrencilerin öğrenmelerinde olumlu etkiler yaratmanın yanı sıra zamanın da etkili kullanılmasını sağlayacaktır.

Fox ve Hoffman' a (2011) göre en iyi plan, sonu düşünerek başlanan plandır. Çünkü dersler için yapılan tüm planlama öğrencilerin ne öğrenmesi ve yapması gerektiği anlayışıyla ilerler. İyi bir planlama için önemli olan ipuçlarını aşağıdaki şekilde açıklamışlardır:

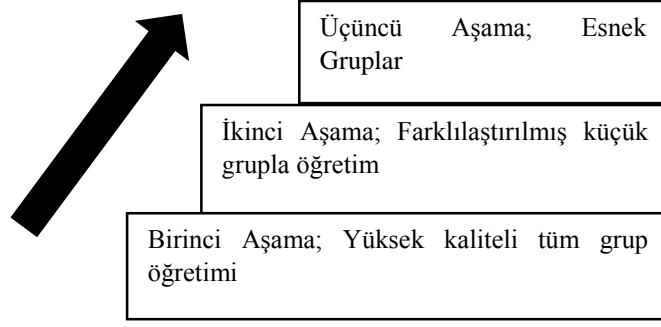
- Yıllık bir takvimle başlanmalı
- Bir seferde tam bir ders planlanmalı
- Değerlendirme ile ilgili seçenekler olmalı
- Diğer öğretmenlerle yıllık planlar paylaşılmalı
- Ünitelerden sonra değerlendirmeler yapılmalı
- Planlarda sık sık toplu değerlendirmelerin yanı sıra düşük seviyedeki değerlendirmeler de yer almalı
- Dersin hedefleri açık olmalı

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımında Öğrenme-Öğretme Süreci

Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı öğrencilerin tercihlerine, ilgilerine, hazırbulunuşluk düzeylerine ve bireysel öğrenmelerine yanıt veren etkili bir öğretim yaklaşımıdır (http-6). Öğretmen sınıftaki öğretme-öğrenme sürecini öğrencilerin beklentilerine yanıt verecek şekilde düzenler.

Etkili bir öğretim süreci ortaya koymak amacıyla farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmen, öğrencinin öğrenme ihtiyaçlarına cevap vermek için tutarlı bir çaba harcar. Öğrencilerin etkili bir şekilde öğrenmelerini gerçekleştirmek için sınıfta rehberlik eder (Tomlinson, 1999). Öğretmen bu yaklaşımda öğretim sürecinde öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alarak grupları çeşitlendirir ve esnek gruplar oluşturur. Öğrencilere büyük gruplar, küçük gruplar, takım halinde, eşli ya da bireysel olarak çalışma fırsatı sunulur (Ford, 2005).

Walpole ve McKenna' a (2007) göre, sınıftaki öğrencilerin seviyeleri bilinmeli, öğrencilerin becerilerine ve bilgilerine göre stratejiler kullanılarak öğrenciler değişik gruplara ayrılmalı ve öğretim bu gruplara göre aşamalı olarak sürdürülmelidir (**Şekil 6**).

Şekil 6. Farklılaştırılmış Öğretimin Üç Aşaması

Kaynak: Walpole, S., McKenna, M.C. (2007). Differentiated Reading Instruction, London: The Guilford Press s. 2' den uyarlanmıştır.

Şekil 6' da açıklandığı gibi öğrencilere farklı farklı gruplarda çalışma imkânı verilmesi öğrenciler açısından önemlidir. Çünkü her öğrenci birbirinden farklıdır ve öğrenci özellikleri dikkate alınarak süreci planlamanın öğrenciye büyük katkılar sağlayacağı düşünülebilmektedir.

Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımında değişik materyaller kullanarak öğrencilerin ilgileri, öğrenme profilleri, hazırbulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak içerik ve süreç öğrenciye göre değiştirilir. Bunu yapmak için ise, bir dizi öğretim yöntem ve stratejilerine başvurur (Tomlinson, 1999).

Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımında her ders için uygulanabilecek ve derslerdeki farklılaştırmayı destekleyecek çeşitli stratejiler yer almaktadır. Bu stratejilerden bazıları şunlardır (Tomlinson, 1999; Fox ve Hoffman, 2011; Akt. Gentry ve ark., 2013):

- Merkezler
- Öğrenme merkezleri
- İlgili grupları
- İstasyon
- Ajanda
- Blok öğrenme
- Aşamalı etkinlikler
- Probleme dayalı öğrenme
- Grup araştırmaları
- Bağımsız çalışmalar
- Seçim panosu
- 4Mat
- Portfolyo

Beden Eğitimi ve Spor dersi dinamik bir ders olduğu için etkinlikler düzenlenirken küçük gruplarla çalışmanın daha etkili olduğu düşüncesinden yola çıkarak bu çalışmada da merkezler ve istasyon stratejileri ele alınarak farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı kullanılmıştır. Bu nedenle aşağıda bu iki strateji ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Merkezer

Merkezer, çeşitli öğrenci ihtiyaçlarına yanıt vermede yeterince esnek oldukları için yıllardır öğretmenler tarafından tercih edilen bir stratejidir. Merkezer, öğretmenler tarafından farklı şekillerde tanımlanır ve farklı şekillerde kullanılır (Tomlinson, 1999). Bu strateji, öğretmene uygulamada esneklik tanıyan ve her alanda uygulama imkânı veren bir stratejidir.

Merkezer, öğrencilerin küçük gruplarla ya da bireysel olarak kendilerine sunulan içeriği eş zamanlı olarak, fakat farklı şekillerde öğrenmelerine olanak sağlamak amacıyla tasarlanan farklılaştırılmış öğretim stratejilerinden biridir (King-Sears, 2008; Roberts ve Inman, 2007' den Akt., Karadağ, 2010). Öğretimde kullanılan her strateji, öğrencilere ulaşmada farklı yollar sağlar (Good, 2006). Zaten farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının ve bu yaklaşım da yer alan farklı stratejilerin kullanımı da tüm öğrencilere bütünüyle ulaşmak ve öğrencileri kendi düzeylerinde geliştirmek için tasarlanmıştır.

Farklılaştırılmış öğretim de iki çeşit merkez özellikle kullanışlıdır. Bunlar; öğrenme merkezleri ve ilgi merkezleridir. *Öğrenme merkezleri* öğretme, teşvik etme, belirli bir beceriyi veya kavramı kazandırmak için amaçlı olarak hazırlanmış etkinlikler ve materyalleri içeren bir sınıf alanıdır. *İlgi merkezleri* ise belli bir ilgi alanında öğrencilerin konuları araştırmalarını desteklemek, motive etmek amaçlı düzenlenmiş alanlardır. Genel anlamda merkezlerin özellikleri aşağıdaki gibidir (Tomlinson, 1999):

- Önemli öğrenme hedeflerine odaklanmalıdırlar.
- Öğrencilerin bu amaçlar doğrultusunda bireysel gelişimlerini teşvik edecek materyaller içermelidirler.
- Geniş bir yelpazede okuma düzeylerine, öğrenme profillerine ve öğrenci ilgilerine yönelik materyal ve etkinlikler kullanmalıdırlar.
- Basitten karmaşığa, somuttan soyuta, yapılandırılmıştan açık uçluya değişen etkinlikler içermelidir.
- Öğrenciler için açık ve net yönergeler sağlamalıdır.
- Öğrenciye yardıma ihtiyaç duyduğunda ne yapması gerektiğine dair yönergeler sunmalıdır.
- Öğrencinin bir merkezdeki görevini yerine getirdiğinde ne yapması gerektiğine dair yönergeler içermelidir.
- Merkezde öğrencilerin ne yaptığının izlenmesi ve hangi düzeyde olduğunun takip edilmesi için bir kayıt tutma sistemi kullanmalıdır.
- Genel anlamda sınıf içinde öğrenci ilerlemesini görebilmek için, merkez görevlerinde uyarlamalara da yön verebilecek olan, sürekli değerlendirmeye yönelik bir plan içermelidirler.

Öğrenme merkezleri yeni bir öğretimsel düzenleme değildir. Ancak bazı öğretmenler düzenlemeye nerden başlayacaklarını net olarak bilemezler. Öğrenme merkezlerini düzenlemenin ve uygulamanın üç önemli noktası vardır (King-Sears, 2005):

İlk olarak; öğrenme merkezleri, öğrencilerin yeterliklerini arttırmada ve görevleri bağımsız bir şekilde tamamlamada öğrenci ihtiyaçlarına önem verir.

İkinci olarak; öğrenme merkezleri öğrencilerin hangi merkezlere nasıl gideceklerinin düzenlenmesidir.

Üçüncü olarak; öğrenme merkezlerindeki görevlerin öğrenciler tarafından ne derecede başarıldığının gözlenmesi, öğrencilerin sorumluluklarının farkında olması ve öğretmenlerin de gerektiği zaman görevleri değiştirmedeki rehberliği önemlidir.

Öğrenme merkezleri, esnek uygulanma imkânı sunmasından dolayı, her sınıfta rahatça uygulanabilmektedir. Sınıftaki farklı öğrencilerin farklı özelliklerine göre düzenlenebilirler. Ayrıca, öğrencinin kendi öğrenmesinden sorumlu olmasına, öğretmenin ise bu süreçte rehber olmasına olanak veren bir stratejidir. Kısaca öğrenme merkezlerinin, sınıftaki öğrencilerin becerilerine ve gelişmelerine katkı sağlayan bir kavram olduğu söylenebilir (Smith ve Throne, 2007). Öğrenme merkezleri tüm alanlarda uygulanabileceği gibi Beden Eğitimi ve Spor dersi için de tercih edilebilecek bir stratejidir. Öğrenme merkezlerinin kullanımı öğretmenin öğrencisini tanımaya ve sınıf yapısını bilmesine bağlı olarak başarı gösterecektir. Smith ve Throne (2007) öğrenme merkezlerinin özelliklerini aşağıdaki şekilde ifade etmiştir:

- Öğrencilere seçenek sunar ve aktif öğrenme sağlar.
- Çeşitli görevlerin ve çoklu teknolojilerin kullanımına izin verir.
- Bağımsız ve işbirliğine dayalı öğrenmeyi teşvik eder.
- Öğrenci katılımına ve esnek gruplandırmaya izin verir.
- Özel gruplar veya bireysel çalışma için öğretmene zaman verir.
- Yaratıcı düşünme becerisinin gelişmesine yardımcı olur.
- Araştırma ve hareket yoluyla can sıkıntılarını azaltır.

İstasyon

İstasyonlar, çeşitli görevleri eşzamanlı bir şekilde öğrencilerin çalıştığı sınıftaki farklı noktalardır. Formal ya da informal olarak her yaştaki öğrenciler ve tüm konuların uygulanmasında kullanılabilirler. İstasyonlar işaret, semboller ya da renkler ifade edilebilir ya da öğretmen bu konuda öğrencilerin fikirlerini alabilir (Tomlinson, 1999). Öğrenme istasyonları, öğrenciler için akranlarıyla öğrenmeleri gerçekleştirmek için fırsatlar sunar (Fox ve Hoffman, 2011). Eğitime yeni bir anlayış getiren, yapılandırmacı yaklaşımla birlikte ülkemizde programa giren istasyon stratejisinin Manuel' e (1974) göre öğrencilerin belirli hedeflere ulaşmaları için mantıksal bir sıra ile düzenlenmiş komutlarla yapıldığı ve değerlendirmelerin açıkça belirtildiği bir sistem olduğu ifade edilmektedir (Akt. Erdağı ve Önel, 2015). Farklılaştırılmış öğretimin amaçları doğrultusunda istasyonlar farklı görevlerle çalışmak için farklı öğrencilere izin verir. Yani her öğrenci farklı bir etkinliği farklı bir istasyonda gerçekleştirir.

İstasyonlarda yapılacak çalışmalar için esnek gruplar önemlidir. Çünkü tüm öğrenciler tüm istasyonlarda zaman geçirmek zorunda değildir ve her zaman tüm istasyonlara gitmek zorunda olmadıklarından esnek gruplar oluşturulur. Ayrıca tüm öğrenciler her bir istasyonda aynı sürede vakit geçirmek zorunda değildir (Tomlinson, 1999). Bu konuda öğretmen öğrencilere rehberlik eder. Yani konunun

özelliğine göre tüm öğrencilerin her istasyonda çalışmasına izin de verilebilir ya da öğrencilere bu konuda serbestlik de tanınabilir.

Öğrencilerin istasyonlarda yapacakları görevler konunun özelliğine göre ve günden güne değişiklik gösterebilir. İstasyonlar ayrıca iyi bir öğretmen rehberliği gerektirir ve öğrenci tercihlerine önem verilir. Bazı günlerde, öğretmen kimin hangi istasyona gideceğine, oraya gittiği zaman orada ne çalışacağına, istasyondayken açıklanması gereken çalışma koşullarına karar verir. Diğer günlerde öğretmen bazı değişkenleri oluşturabilir ancak öğrenciler tercih yaparlar (Tomlinson, 1999). Bu esnekliğin sağlanması öğrencinin sürece dâhil olmasına katkı sağlayacaktır.

Fox ve Hoffman (2011) istasyonların derslere göre farklı şekillerde düzenlenebileceğini vurgulayarak farklı istasyon türlerini şu şekilde isimlendirmiştir:

- Kalıcı istasyonlar
- Değişen istasyonlar
- Dinleme istasyonları
- Sanat istasyonları
- Bilgisayar istasyonları
- Matematik istasyonları
- Bilim istasyonları
- Araştırma istasyonları
- Bağımsız okuma istasyonları

Öğrencilere derslerde çalışma gruplarını oluşturmalarına izin verilmesi ya da hangi istasyonlarda çalışmak istiyorlarsa o istasyonlarda çalışma serbestliği verilmesi gibi sunulan farklı imkânlar, onların derse karşı ilgisini arttıracaktır. Öğrenci hem kendisini değerli hissetmesini sağlayacak hem de sürece daha iyi bir şekilde dâhil olması söz konusu olacaktır.

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımında Sınıf Yönetimi

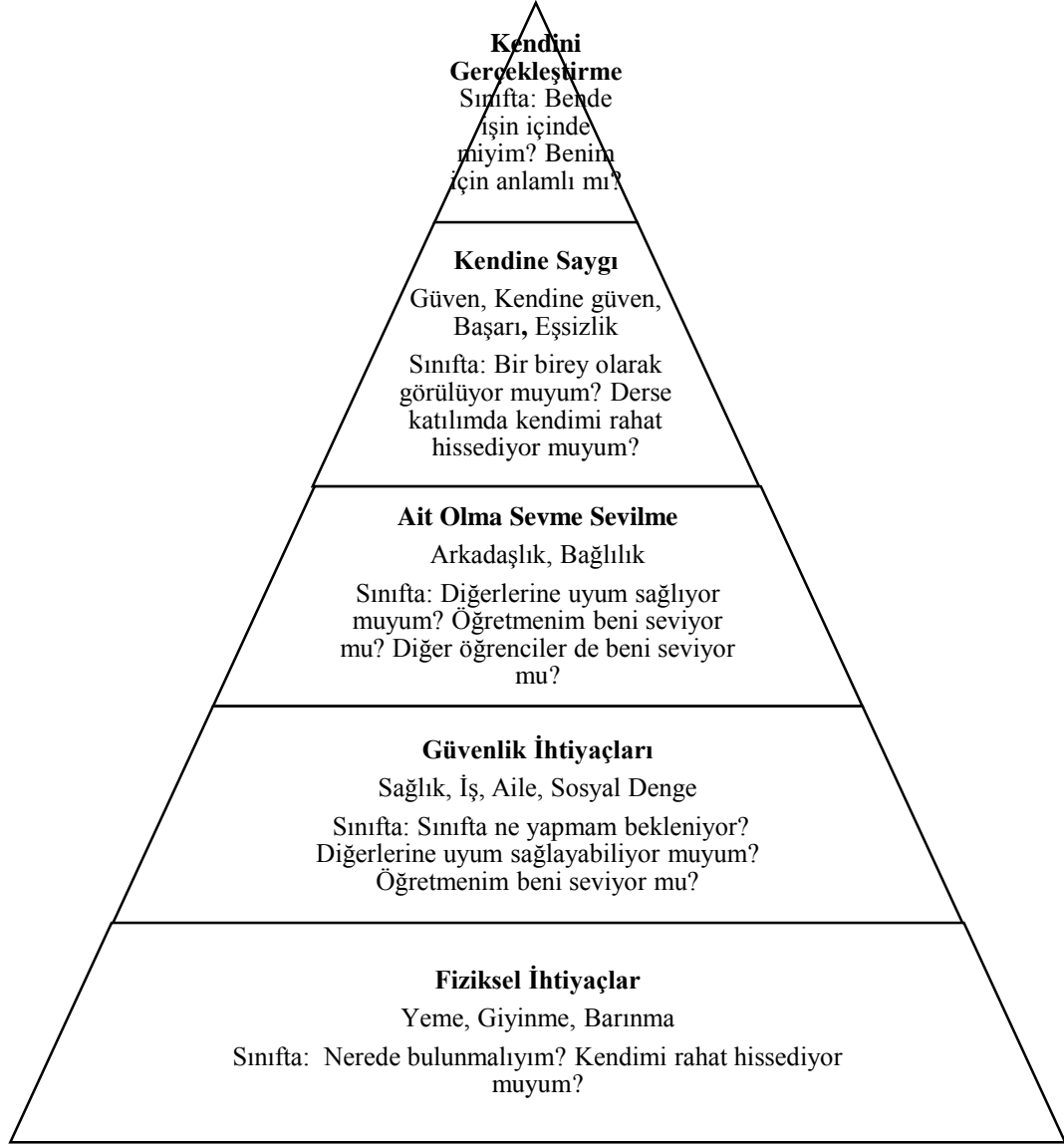
Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı, öğretmenlere etkili bir şekilde planlamayla dersin işlenmesinde yardımcı olur. Farklılaştırılmış öğretim, öğrenci merkezli bir sınıfın oluşturulmasına izin verir (Robinson ve ark., 2014). Çünkü bu yaklaşım, öğrenci farklılıklarının dikkate alınarak planlandığı ve sınıfın düzenlemesinin bu doğrultuda yapıldığı bir yaklaşımdır.

Sınıf ortamında farklılaştırılmış öğretime geçişte öğrenciler süreçte ve beklentilerde bir değişiklik yaşadıklarından rahatsızlık hissedebilirler. Planlama, öğretim süreci ve değerlendirme değişirken aynı zamanda öğretmenin sınıf yönetimi de değişir (Fox ve Hoffman, 2011). Çünkü farklılaştırılmış öğretim yaklaşımında öğrencilerin ilgi, beklenti ve farklılıklarıyla bağlantılı olarak farklılaştırılan tüm öğelere paralel olarak sınıf yönetimi de farklılaşmak zorundadır.

Bir sınıfta öğretmenin rolü öğrenciye bir konuyu öğretmek ve bunu gerçekleştirirken de öğrenciye rehberlik etmektir. Öğretmenler öğrencilerin farklı yeteneklere sahip olduklarını kabul ederler, onların güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadırlar ve onları nasıl motive edeceğini bilirler. Bu nedenle öğretmenler eş zamanlı olarak devam eden farklı görevleri nasıl yöneteceğini bilmek zorundadırlar

(Dacey ve Salemi, 2007). Etkili öğretimde, eş zamanlı olarak çok sayıda görevin yönetimi gereklidir. Bu durum her sınıfta geçerlidir ancak farklılaştırılmış sınıflarda özellikle geçerlidir. Sınıftaki disiplin karşılıklı saygı ve aidiyet duygusuna dayalı olmalıdır ve öğrencilerin sınıf yönetimi konusundaki kararlarına izin verilmelidir (Nordlund, 2003).

Farklılaştırılmış öğretimde sınıf yönetimi, öğrencileri öğrenmeye daha çok motive eder. Çünkü bu yönetim öğrencilere dersin daha çok kendilerinin bireysel ihtiyaçları üzerinde odaklandığını gösterir. Böylelikle, öğrenme geleneksel öğretimden bireyselliğe döner. Fox ve Hoffman (2011) bu durumu Maslow' un ihtiyaçlar hiyerarşisini farklılaştırılmış öğretim sınıflarına göre öğrenciler açısından **Şekil 7'** de görüldüğü gibi ele almıştır.

Şekil 7. Farklılaştırılmış Öğretim Sınıflarında Maslow' un İhtiyaçlar Hiyerarşisi

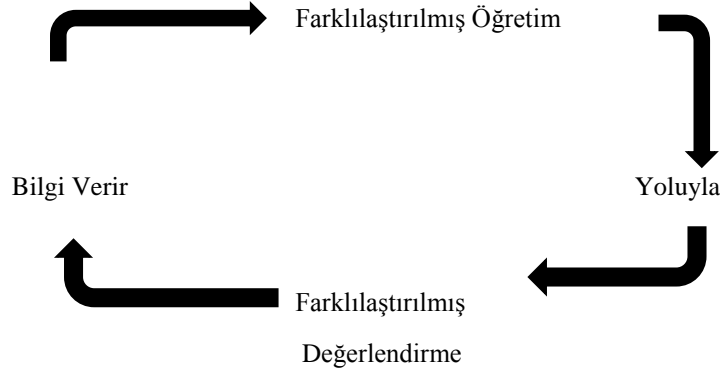
Kaynak: Fox, J., Hoffman, W. (2011). The Differentiated Instruction Book of Lists, San Francisco, CA: JOSSEY-BASS s. 92' den uyarlanmıştır.

Şekil 7' de de görüldüğü gibi farklılaştırılmış öğretimin gerçekleştirildiği sınıflarda öğrenciler ilk olarak kendilerini sınıf ortamında rahat hissetmelidirler. Öğrenciler kendilerini güvende hissettikleri ders ortamında üzerlerine düşen görevleri sorgulamaya başlar ve bu görevleri yerine getirirken sınıf arkadaşlarıyla uyum içinde olmak isterler. Güvende olan öğrencinin aynı zamanda öğretmen tarafından farklı ihtiyaçları olan bir birey olarak tanınması kabul edilmesi ve sevildiğini hissetmesi önemlidir. Öğretmen tarafından değer verildiğini hisseden öğrenci, dersin bir parçası olarak kendisini görür ve derse katılımda kendisini rahat hissederek. Bu durumda olan öğrenci, kendisini dersin ve sınıfın bir parçası olarak görür.

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımı ve Değerlendirme

Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımında değerlendirme, öğretimden ayrılmaz bir bütündür (Tomlinson, 1999). Bu yaklaşımda sürekli olarak değerlendirmeye yer verilir. Çünkü derslerin farklılıklar dikkate alınarak planlanması farklı değerlendirmelerin de ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Değerlendirme olmaksızın, öğretimin farklılaştırılması mümkün değildir (Walpole ve McKenna, 2007). Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımında değerlendirmenin yapılması, öğrencilerin öğrenmelerini ortaya koymak için öğrencilere en iyi fırsatların sunulması amacıyla öğretmene önemli veriler sağlar. Yapılan değerlendirmeyle öğrenci farklılıkları ortaya çıkarır ve öğretmen bir sonraki adımı ona göre planlar (http-7).

Şekil 8. Farklılaştırılmış Öğretim ve Değerlendirme Döngüsü

DifferentiatedAssessment.http://education.alberta.ca/media/12333985/7_ch4%20differentiated.pdf adlı siteden 08.12.2015 tarihinde edinilmiştir.

Şekil 8' den de anlaşılacağı gibi farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı ile gerçekleştirilen öğretim sonrasında yapılan değerlendirme öğrenci hakkında öğretmene dönüt verir ve öğretmen sonraki adımları bu dönütlere göre planlar.

Tüm öğrencilere etkili bir şekilde ulaşmak isteyen öğretmen çeşitli materyaller ve stratejiler kullanılır. Öğrencilere farklı seçenekler sunulur ve sonucunda bilgi almak için (rubrikler, makale yazdırma, sözel sunum vb) gibi çeşitli değerlendirmelerden faydalanılır (http-8).

Daha farklı bir ifadeyle değerlendirmenin anlamı öğrencilerin mevcut bilgisi ve yeteneğinin yanı sıra hazırbulunuşluk düzeyi, ilgileri ve öğrenme profillerini tamamıyla anlayabilmek için veri toplanmasıdır. Farklılaştırılmış öğretimde üç tür değerlendirmeden bahsedilir (Smith ve Throne, 2007):

- **Ön Değerlendirme:** Bir öğretim bölümünden önce yapılan değerlendirmedir. Levy (2008), eğitim öğretim ortamlarına öğrencilerin çok çeşitli yeteneklerle ve deneyimlerle geldiğini ve ön değerlendirmenin öğretmene öğrencinin ne bildiği, ne kadar bildiği ve ne öğretileneceği hakkında veri sağlayacağını ifade eder. Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımını derslerinde kullanan eğitimciler, öğrencileri tanımak ve için ön değerlendirme yapmalı ve dersleri bu doğrultuda planlamalıdır.

- **Biçimlendirici Değerlendirme:** Öğretme ve öğrenmeyle eş zamanlı olarak devam eden değerlendirmedir. Öğretmenler öğrencilerinin öğrenme hızlarını ve neyi ne kadar öğrenebildiklerini düzenli olarak kontrol etmek zorundadırlar. Biçimlendirici değerlendirme sonraki öğretimler için öğretmene birçok yolla bilgi verir (Levy, 2008). Yani öğretim boyunca değerlendirmenin devam etmesi öğretmenlere dersteki günlük süreçte öğrenciler hakkında veri sağlar (http-9). Bu durum ise öğretimin bir sonraki adımında öğretmene biçimlendirici değerlendirmeden elde ettiği verilerle planlama yapma imkânı sağlayacaktır.
- **Son (Genel) değerlendirme:** Öğretimi takip eden öğretimin sonunda gerçekleştirilen değerlendirmedir. Levy (2008) genel değerlendirme öğrencilerin başarılı bir şekilde öğrenip öğrenmediklerini ortaya koymak için yapılan değerlendirmelerdir. Bu değerlendirmeler; standart testler, quizler, projeler vb. değerlendirme türlerini içerir.

Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımında dersin öğrencilere uygun olarak farklılaştırılması öğrencilerin kendi düzeylerinde öğrenmelerine fırsat verdiği gibi değerlendirmenin de öğrencilere göre farklılaştırılması öğrencilerin takibinin yapılabilmesi açısından önem taşır. Çünkü aynı değerlendirmenin yapılması her öğrencinin aynı düzeydeymiş gibi olduğu anlamına gelir. Bu nedenle dersten önce öğrencilerin tanınması için yapılacak ön değerlendirme, öğrencilerin hangi düzeyde oldukları hakkında bilgi verirken derslerin amaca uygun, öğrenciye göre planlanmasına olanak sağlar. Öğretim sürecinde gerçekleştirilen ve devam eden değerlendirme ise bir sonraki öğretim aşamasının planlanmasına ve öğrencilerin bu doğrultuda hangi aşamada olduklarına, grupla yapılan çalışmalarda hangi gruplarda yer alacaklarına ve gerekirse bir üst adıma geçmeden konuların pekiştirilmesine olanak sağlar. Ünite sonlarında yapılan değerlendirmeyle ise öğrencilerin neyi ne kadar öğrendikleri hakkında bilgi sahibi olunur.

Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımıyla ilgili bu aşamaya kadar yapılan açıklamalara bakılarak kısaca özetlemek gerekirse farklılaştırmanın ne oldu ile ne olmadığı **Çizelge 2'** deki gibi karşılaştırılabilir:

Çizelge 2. Farklılaştırılmış Öğretim Nedir ve Ne Değildir?

Farklılaştırma Ne Değildir?	Farklılaştırma Nedir?
Belirli öğrenciler içindir.	Her öğrenci içindir.
Eğitim programı için ekstra bir şeydir.	Etkili planlamanın merkezinde bulunur.
Öğrencilerin üzerine titreyen ve onları bağımsız yapan bir yaklaşımdır.	Öğrencileri daha yüksek bir seviyeye getirmek için destekleyen öğretimdir.
Standartlarla uyuzmaz.	Öğrenci başarısını standartlarla sağlayan bir araçtır.
Belirli öğretim stratejilerini kullanır.	Alan, zaman, materyal, gruplandırma, öğretim için esnek yaklaşımlar kullanır.
Çoğunlukla belirli bir yaklaşıma dayalıdır.	Hazırbulunuşluk, ilgi ve öğrenme profillerini dikkate alan bir yaklaşımdır.
Öğretmen tarafından yapılır.	Öğrencilerin ihtiyaçlarına yanıt vermek için öğretmen rehberliğinde yapılır.
Öğrenci tercihleriyle eşgüdümlüdür.	Öğrenci ve öğretmen seçimlerinin bir dengesidir.
Bireyselleştirilmiştir.	Kişilere, küçük gruplara ve sınıfın tümüne odaklanır.
Her gün aynı şeyler yapılır.	İhtiyaç olduğunda bazı şeyler yapılır.
Çoğunlukla öğrenme tercihlerine dayanır.	Öğrenme profili, ilgi, hazırbulunuşluk düzeyleri sistematik olarak dikkate alınır.

C.A. Tomlinson, C.A., Brimijoin, K., Narvaez, L. (2008). The Differentiated School Making Revolutionary Changes in Teaching and Learning s. 4' ten uyarlanmıştır.

GEREÇLER ve YÖNTEMLER

Araştırma Modeli

Bu araştırma farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının ortaokul 5. sınıf Beden Eğitimi ve Spor dersinde uygulanma sürecini betimlemeyi amaçladığı için eylem araştırması olarak desenlenmiştir.

Alanyazına bakıldığında eylem araştırması ile ilgili farklı tanımlar yapıldığı görülmektedir. Eylem araştırması, öğretmen araştırmacılar, yöneticiler, okul rehber öğretmenlerinin, öğrencilerin nasıl daha iyi öğrendiğinin ya da kendilerinin nasıl öğrettikleri hakkında kendi okullarında öğretme/öğrenme ortamları hakkında bilgi toplamak için sistematik bir araştırma yapmasıdır (Mills, 2003).

Eylem araştırması, bir okulun yönetici, öğretmen, eğitim uzmanı gibi uygulamanın içinde olan uygulayıcıların doğrudan kendisi ya da araştırmacı ile birlikte gerçekleştirdiği bir uygulamadır. Aynı zamanda uygulama sürecine ilişkin sorunların ortaya çıkarılması ya da ortaya çıkmış bir sorunu anlamaya ve çözmeye yönelik sistematik veri toplamayı ve analiz etmeyi içeren bir araştırma yaklaşımıdır (Yıldırım ve Şimsek, 2005). Bir başka tanıma göre ise eylem araştırması, sınıftaki öğrenme ve öğretmeyle doğrudan ilgili olan, öğretmenlerin öğretimini geliştirmesi, öğrencilerin ise öğrenmelerinin geliştirilmesi için yollar sağlayan farklı bir araştırma yaklaşımıdır (Stringer, 2008). Bu tanımlardan da anlaşılacağı gibi eylem araştırmasının okulda ve sınıftaki öğrenmelerin ve öğretme sürecindeki sorunların ortaya konması ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesini sağlayan bir araştırma türü olduğu söylenebilir.

Eylem araştırmasıyla ilgilenen araştırmacılar eylem araştırmasını kendi mesleki deneyimlerini güçlendirici bir olgu olarak görürler. Eylem araştırmasının bu olumlu etkisinin birçok sebebi vardır. Bu durumun önemli nedenlerinden biri eylem araştırmasının daima katılımcılarla ilişkili olmasıdır. Çünkü her bir araştırma projesinin odağı araştırmacılar tarafından belirlenir (Sagor, 2000).

Johnson (2005) Eylem araştırmasının daha açık bir şekilde anlaşılabilmesi için dokuz özellikten bahsetmiştir:

- ***Eylem araştırması sistematiktir:*** Araştırma verilerinin toplanmasında analizinde ve sunulmasında belirli bir özgürlüğün olmasına rağmen sistematik bir bakış oluşturulmalıdır. Eylem araştırması planlıdır ve öğrencilerin öğretimi ile ilişkili sistemli bir gözlemdir.
- ***Eylem araştırması yanıtı bilinen bir soru ile başlamaz:*** Eylem araştırmasında araştırmacı başlangıçta ne bulacağını bilmez ve tarafsız bir gözlemcidir.
- ***Eylem araştırmasının etkin ya da mükemmel olması için karmaşık ya da ayrıntılı olmasına gerek yoktur:*** Eylem araştırmasına yeni başlayan çoğu araştırmacı mükemmel olabilmek için her detayı vererek hata yapar. Eğer araştırma çok ayrıntı ve materyal içeriyorsa araştırmacı ne aradığını kaybeder ve raporu muhtemelen anlaşılmaz. Dolayısıyla

araştırmacının raporunda ve gözleminde dâhil ettikleri kadar etmedikleri de önemlidir. Kısaca iyi organize edilmiş ve betimlenmiş bir çalışma her zaman karmaşık bir çalışmaya tercih edilir.

- **Veri toplamaya başlamadan önce çalışmayı planlamak için yeterince vakit ayrılmalıdır:** Veri toplamaya başlamadan önce bir plana ve çizelgeye sahip olmak sistematik araştırmayı izlenimci bakış açısından ayırır. Ancak çalışmaya girdikçe planlar ve toplanan veri türü değişebilir.
- **Eylem araştırmasının süresi değişebilir:** Eylem araştırmasında veri toplama süreci; sorular, araştırmanın doğası, araştırma ortamı ve veri toplama değişkenleri tarafından belirlenir.
- **Gözlemler düzenli olmalı ancak gerekmedikçe uzun olmamalıdır:** Gözlem süresi herhangi bir yerde bir dakikadan bir saate kadar olabilir. Gözlemlerin çoğu zaman ve veri kayıtlı kısa notlardan oluşabilirken diğerleri daha uzun veya resmi olabilir. Gözlemlerin uzun olmak zorunda olmamasına rağmen gözlemler tutarlı ve önceden planlanmış şekilde yapılmalıdır.
- **Eylem araştırmaları basit ve informal durumdan detaylı ve formal bir süreçte var olurlar:** Yukarıda bahsedildiği gibi bazı eylem araştırmaları kısa ve basittir.
- **Eylem araştırması bazen kuram üzerine oluşturulabilir:** Soru, bulgu ve var olan sonuçlarla kuramsal bir ilişki kurmak araştırmayı anlamak için içerik sağlar, aynı konu hakkında başka araştırma verilerinin arasında nasıl bir ilişki kurulduğunun okuyucunun görmesine olanak verir. Bazı eylem araştırmacıları verileri toplamadan önce kısa alanyazın taraması yaparlar. Bu da verileri toplamak için araştırmacıya anahat sağlar. Bazıları ise verileri toplanıncaya kadar beklerler sonra kendi sonuçları ile diğer araştırmacıların yazdıklarını karşılaştırırlar.
- **Eylem araştırması nicel araştırma değildir:** Eylem araştırmasında herhangi bir şey kanıtlanmaya çalışılmaz ve diğer çalışmalarla karşılaştırma yapılmaz, en iyi belirlenmez. Ayrıca eylem araştırmasında deney, kontrol, bağımsız, bağımsız değişken ya da hipotezleri destekleme durumu yoktur. Eylem araştırmasında temel amaç anlamaktır.
- **Eylem araştırmasındaki nicel sonuçlar sınırlıdır:** Eylem araştırmasında bazen nicel yöntemler kullanılabilir ancak dikkat edilmesi gereken nokta sonuçların ya da uygulamaların geniş kitleye göre genellenmemesidir.

Eylem Araştırması Süreci

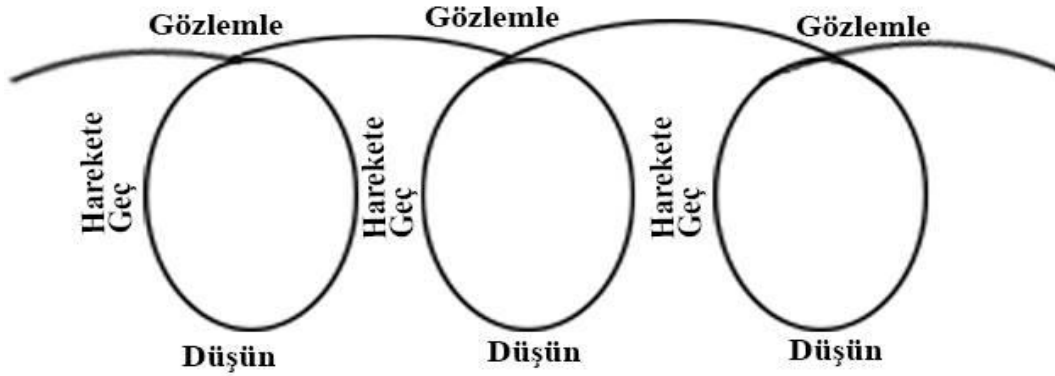
Eylem araştırması, problem çözmeye yönelik ve süreklilik gösteren bir süreçtir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Stringer (2008) ise eylem araştırması sürecini basit bir şekilde “gözlemlerle, düşün, harekete geç (look-think-act)” şeklinde ifade etmiştir.

- **Gözlemlerle (look):** Kaydetme, dinleme, izlemeyi kapsayan dikkatli gözlem yoluyla verilerin toplanması.

- Düşün (think): Bilgileri, önemli özellikleri ve unsurları tespit etmek için analiz etme.
- Harekete Geçme (act): Araştırılan konuya çözümler üretmek için yeni formüle edilmiş bilgiyi kullanma.

Stringer' e (2008) göre eylem araştırması bir konuya çözüm üretene kadar karar verme, gözlemlenme, analiz etme ve yeniden düzenleme şeklinde başarılı bir sonuç alınana kadar sürekli tekrar eden bir süreçtir ve araştırma süreci pek çok araştırmacı tarafından sarmal olarak gösterilir (Stringer, 2008).

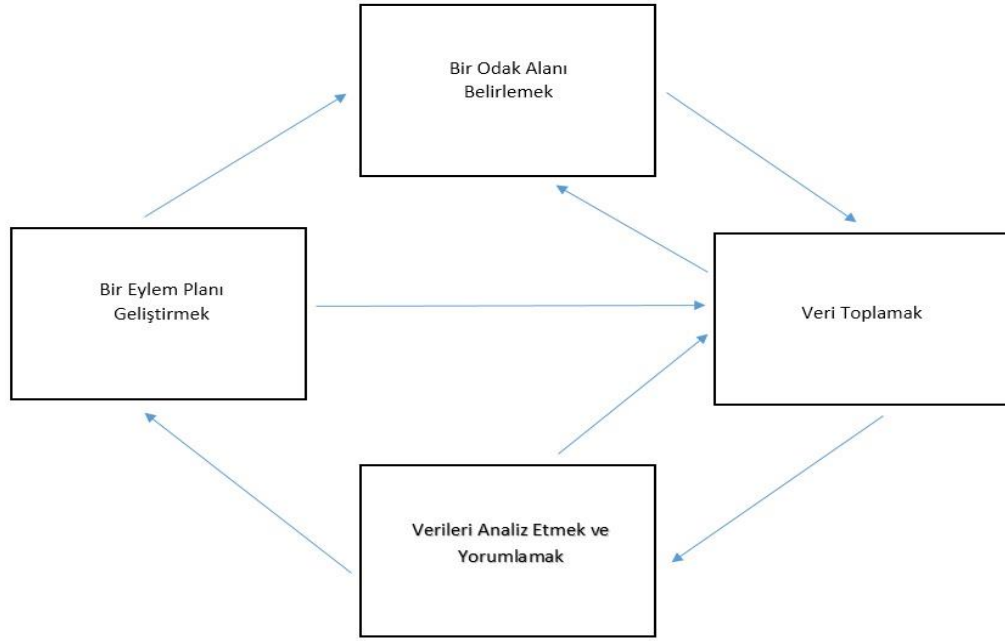
Şekil 9. Eylem Araştırması Sarmalı

Kaynak: Stringer, E. (2008). *Action Research in Education*. Ohio: Pearson Practice Hall s. 4' ten uyarlanmıştır.

Karmaşık problemler ve konular, yukarıda bahsedilen basit süreçten daha karmaşık düzenlemeler gerektirir. Bu yüzden eylem araştırması aşağıdaki süreçlerle tam anlamıyla açıklanır (Stringer, 2008):

- **Çalışmayı planla;** araştırılacak konuyu dikkatli bir şekilde gözden geçir. Araştırmanın sistematik sürecini planla çalışmanın geçerliliğini ve etik değerleri kontrol et.
- **Veri topla;** çeşitli kaynaklardan verileri topla.
- **Verileri analiz et;** araştırılan konunun önemli noktalarını tespit et.
- **İletişime geç;** çalışmanın sonuçlarını ilgili kişilerle paylaş.
- **Kullan;** araştırmanın sonucunu, araştırılan konunun çözümü için kullan.

Lewin (1952) benzer şekilde eylem araştırması sürecini planlama, uygulama ve keşfetmeyi içeren bir süreç olarak tanımlar (Akt. Mills, 2003). Yapılan tanımlardan hareketle eylem araştırmasının bir sorunla başladığı ve bu sorunun çözümüne ilişkin sonuçlar ortaya çıkana kadar devam ettiği söylenebilir. Mills (2003) ise eylem araştırması sürecini "diyalektik eylem araştırması döngüsü" ile aşağıdaki şekilde ifade etmiştir (Şekil 10):

Şekil 10. Eylem Araştırması Diyalektik Döngü

Kaynak: Mills, G.E. (2003). Action Research: A Guide for the Teacher Researcher. NJ Pearson Education, s. 19' dan uyarlanmıştır.

Araştırmanın uygulama süreci Mills' in (2003) yukarıda belirttiği eylem araştırması diyalektik döngüsü aşamaları göz önünde bulundurularak gerçekleştirilmiştir.

Odak Alanın Belirlenmesi: Eylem araştırması süreci konu ya da konuların tanımlanmasına yönelik bir fikirle başlar (Sagor, 2000). Yani herhangi bir araştırmada ilk adım ne çalışılacağına karar vermektir (Mertler, 2006). Eylem araştırmasında da çalışılan ortam, yaşanan sorunlar ve üretilen çözümler önemli olduğundan araştırmaya doğru bir konu ile başlanmalıdır. Bu bağlamda odak alanın belirlenmesinde araştırmacının katılmış olduğu uluslararası bir kongrede dinlemiş olduğu Hollandalı bir akademisyen etkili olmuştur. Yapılan sunumdaki “Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının” Beden Eğitimi ve Spor derslerinde kullanılması araştırmacının bu konu üzerinde yoğunlaşmasına neden olmuştur. Çünkü her birey birbirinden farklıdır ve doğal olarak öğrenme düzeyleri de farklı olacaktır. Yapılan yazışmalar sonrasında araştırmacı tez konusunu belirleme aşamasında ortaokul düzeyinde gerçekleştirilen Beden eğitimi öğretimi üzerinde odaklanmıştır. Bunun nedenlerinden biri araştırmacının lisans öğrenimini Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği alanında tamamlamış olması ve Milli Eğitim Bakanlığı' na bağlı özel bir okulda 5 yıllık bir öğretmenlik deneyimini sahip olması ve bu durumun araştırmanın uygulanmasında araştırmacıya, araştırmanın her aşamasında uygulama kolaylığı sağlayacak olmasının düşünüldüğüdür. Bir diğer nedeni ise farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının Türkiye' de Beden Eğitimi ve Spor derslerinde uygulanabilirliğini incelemek istemesidir.

Konu ile ilgili alanyazın taraması yapılmış ve farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının Türkiye' de farklı alanlarda kullanıldığı görülmüştür. Karadağ (2010) çalışmasında İlköğretim Türkçe dersinde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının

uygulanabilirliğini ortaya koymaya çalışmış; Yabaş ve Altun (2009) farklılaştırılmış öğretim tasarımının öğrencilerin özyeterlik algıları, bilişüstü becerileri ve akademik başarılarına etkisini incelemiştir. Valianda ve Tarman (2011) ise karma sınıflarda öğretim teknolojileri destekli farklılaştırılmış öğretim ve yapılandırıcı yaklaşım ile ilgili yaptıkları çalışma göze çarpmaktadır. Ancak farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının Beden Eğitimi ve Spor dersinde kullanılmasıyla ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Öğrenciler için Beden Eğitimi ve Spor dersi sosyalleşmeleri, hareket sayılarının artarak daha sağlıklı ve aktif olmaları, kendilerine güven duymaları ve sporu yaşam tarzı haline getirmeleri açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle Beden Eğitimi ve Spor dersinin amacına daha uygun yapılması gerekir ve her öğrencinin kendi hızında öğrenmesine olanak vermelidir. Bunun için ise farklı ve güncel öğretim yaklaşımlarının kullanılmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda alanyazın taraması genişletilmiş, konuyla ilgili neler yapılacağı gözden geçirilmiştir.

Odak alanın belirlenmesinden sonra araştırmacı araştırmının gerçekleştirileceği, bu yaklaşımın uygulanmasına sıcak bakan, Beden Eğitimi ve Spor dersinde uygulanmasının öğrenciler ve öğretmenler için uygun olduğunu düşünen öğretmenlerle görüşmeye başlamıştır. Görüşülen ilk öğretmene konu ile ilgili bilgi verilmiş öğretmen konunun iyi olduğunu düşünmesine rağmen uygulama aşaması için çekimser kalmıştır. Bu nedenle araştırmacı başka bir ortaokulun üç Beden Eğitimi ve Spor öğretmeniyle ayrı ayrı görüşmüş ve tüm öğretmenler araştırmaya istekli olmuştur. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden sonra görüşülen okul müdürü de araştırmının yapılmasına istekli olmuştur. Bu durum araştırmacı günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

“Ticaret Odası Ortaokulu öğretmenleri ile sözleştiğimiz üzere saat 11.00’ da öğretmenler odasında görüştük. İlk olarak görüştüğümüz bayan öğretmen 17 yıllık öğretmen olduğunu ve yeni yaklaşımlar hakkında bilgi sahibi olmayı çok isteyeceğini dile getirdi. Daha sonra diğer iki öğretmenimizle görüştük ve onlarda böyle bir çalışmanın içerisinde yer almaktan mutluluk duyacaklarını dile getirdiler. İstekli ve yardımcı olmak istemeleri gerçekten çok güzel” (YG, 13.10.2014).

Öğretmenlerle öğretmenler odasında yapılan görüşmeler sonrasında araştırmının gerçekleştirilmesi için okul müdürü ile görüşmeye gidilmiş ancak müdür bey toplantıda olduğu için kendisiyle görüşme gerçekleştirilememiştir. Öğretmenlerimiz her konuda yardımcı olacaklarını dile getirmişler ancak bir tek spor salonu olduğu için bazı günlerde tüm öğretmenlerin aynı saatte dersleri olduğunu bu olumsuzluğun sıkıntı yaratabileceğini açıklamışlardır. Bu durum araştırmacı günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

“Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri hangi sınıf düzeyinde araştırmanızı gerçekleştirmek istiyorsam yapabileceğimi ancak bazı saatlerde derslerin çakıştığını ve bu sınıflarda araştırma gerçekleştirmemin zor olacağını söylediler. Ancak bir iki sınıf tek olarak salonda derse giriyormuş bu sınıflarda uygulama yapmamın daha verimli olacağını dile getirdiler. Gözlemden sonraki dönem hangi sınıf geleceği belli olmadığı için tüm

sınıflarda en az iki hafta süreyle gözlem yapılmasına karar verdik. Öğretmenlerimizin yardımcı olmaya çalışmalarını mutlu edici” (YG, 13.10.2014).

Araştırmacı, Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğretmenlerin ne tür öğretim yöntemleri kullandıklarını, öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alıp almadıklarını ve farklılaştırılmış öğretim yaklaşımını ne derecede kullandıklarını anlamak için farklı sınıf düzeylerinde (5,6,7,8) gözlemlere başlamak için öğretmenlerden birisi ile görüşmüş ancak okul yönetiminin Milli Eğitim Müdürlüğü’nden izin çıkmadan gözlem yapılmasının doğru olmayacağını söylediğini dile getirmiştir. Bunun üzerine araştırmacı gözlemlere başlamak için Tepebaşı İlçe Milli Eğitim Müdürü ile görüşmeye karar vermiş ve bu durumu günlüğüne aşağıdaki biçimde aktarmıştır:

“Ticaret Odası Ortaokulu Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni ile yaptığım görüşme üzerine Tepebaşı İlçe Milli Eğitim Müdürü’nün yanına gittim ve tez çalışmam için gerekli olan iznin henüz Milli Eğitim Müdürlüğü’nden çıkmadığını bir an önce gözlemlere başlamak istediğimi ancak gözlem yapmaya başlayamadığımı anlattım. Müdür Bey, izin çıkana kadar sadece gözlem yapabilmek için Kaymakamlıktan izin alabileceğimizi ve bunun için bir dilekçe yazmamı, en kısa sürede de kendilerinin Kaymakamlığa yazacağını söyledi. Müdür Bey’ in bana yardımcı olmaya çalışması çok güzel ve motive ediciydi” (YG, 06.11.2014).

Araştırmacı, gözlem yapmak için gerekli izin yazısı çıktıktan sonra farklı sınıflarda gözlemlerine başlamıştır. Araştırmacı gözlem sonuçlarını günlüğünde aşağıdaki biçimde anlatmıştır:

- *Dersle ilgili gözlemlerim şöyle oldu.*
- *Dersin başında konuyla ilgili bilgi verilmedi. Öğrenciler ne öğreneceklerini bilseler daha iyi olurdu.*
- *Isınma koşusu için öğrencilerin ikişerli olmaları söylendi. Isınma koşusu sırasında öğretmen salondan çıktı. Bu tehlikeli bir durum olabilir. Isınma farklı şekillerde yapılabilir miydi? Çünkü öğrencilerden bazıları yorulunca yürümeye başladılar ve ısınmadan istenen verim alınmadı.*
- *Isınma koşusu bittikten sonra ısınma hareketlerini yaptırmak için ortaya iki öğrenci geçti. Bu öğrencilere öğretmen karar verebilirdi.*
- *Isınmalar bittikten sonra tüm öğrenciler aşağıdaki jimnastik salonuna indirildi.*
- *Öğrenciler minderde “U” düzenini aldılar.*
- *Öne takla hareketini ilk olarak öğretmen gösterdi. Öğrencilere model olması güzel.*
- *Öğrencilere hareketi yapıp yapmamak istemedikleri tek tek soruldu. Bazı öğrenciler hareketi yapmaya çalıştı bazıları ise yapmamak istemedi. Öğrenciler gruplara ayrılarak hareket basamak basamak çalıştırılabilirdi. Gördüğüm kadarıyla bireysel farklılıklar dikkate alınmadı.*
- *Hareketi yapamayan öğrencilere gülenler oldu. Bu öğrencilere öğretmen müdahale etmedi. Sınıf kuralları birlikte oluşturulabilirdi ve bunun önüne geçilebilirdi.*

- *Hareketi yapanlar sürekli aynı öğrencilerdi. (Okul takımında olan ve yetenekli öğrenciler olduğu çok belli)*
- *Derse katılım bence yetersiz oldu (YG, 25.12.2014).*

Araştırmacı, yaptığı gözlemler sonucunda Ticaret Odası Ortaokulu 5-B sınıfında öğrencilerin bireysel farklılıklarının çok dikkate alınmadığını, derste öne çıkan öğrencilerin hep yetenekli ve genelde okul takımında olan öğrenciler olduğunu dolayısıyla farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının uygulanmadığını görmüştür. Buna dayanarak farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine, ilgilerine ve öğrencilerin bireysel hızlarına göre öğrenmelerine sağlayacağı katkıyı, gelişimi ve uygulama sürecinin nasıl olacağını araştırmak istemiştir.

Yapılan gözlemler sonucunda farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının Beden Eğitimi ve Spor dersinde uygulanması için planlama aşamasına geçilmiştir. Bu nedenle araştırma soruları oluşturulmuş ve hangi veri toplama araçlarından yararlanılmasının uygun olacağına karar verilmeye çalışılmıştır.

Veri Toplamak: Belirlenen araştırma soruları dikkate alınarak, araştırmacının problemi daha iyi tanımlamak ve problemin çözümüne ilişkin öneriler sağlamak için ilgili alanda veri toplaması gerekir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Eylem araştırması sistematik bir süreçtir ve araştırmaya başlamadan önce hangi verilerin ne zaman, nasıl ve hangi sıklıkla toplanacağına ilişkin plan yapılması gerekir (Johnson, 2005). Araştırma sürecinde problemin daha iyi anlaşılması için çeşitli verilerin kullanılması önemlidir.

Bu araştırmada da veri çeşitlemesine gidilmiş ve veri toplama araçlarının araştırma soruları göz önünde bulundurularak toplanmasına karar verilmiştir. Kullanılan veri toplama araçları “Veri Toplama Araçları” başlığı altında ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

Verileri Çözümlemek ve Yorumlamak: Nitel araştırmaların başlıca amacı konuyla ilgili fark yaratan durumu ortaya koymak ve konunun önemli özelliklerini belirlemektir. Bu durum ise veri analizi ile gerçekleştirilir. Veri analiz süreci araştırmacının araştırılan problemle ilgili bilgiyi tanımlaması için toplanan veriler yoluyla inceleme yapmasını gerektirir (Stringer, 2008). Sonuç olarak çözümlenen veriler yoluyla araştırmacı sorun hakkında bir yargıya varabilir.

Bunu gerçekleştirmek için bu araştırmada da düzenli olarak toplanan veriler süreç içerisinde çözümlenmiş ve belli aralıklarla geçerlik komitesine sunulmuştur. Bu toplantılar sonucunda yaşanan sorunlar ve sorunlara ilişkin alınabilecek önlemler ve öneriler tartışılmıştır.

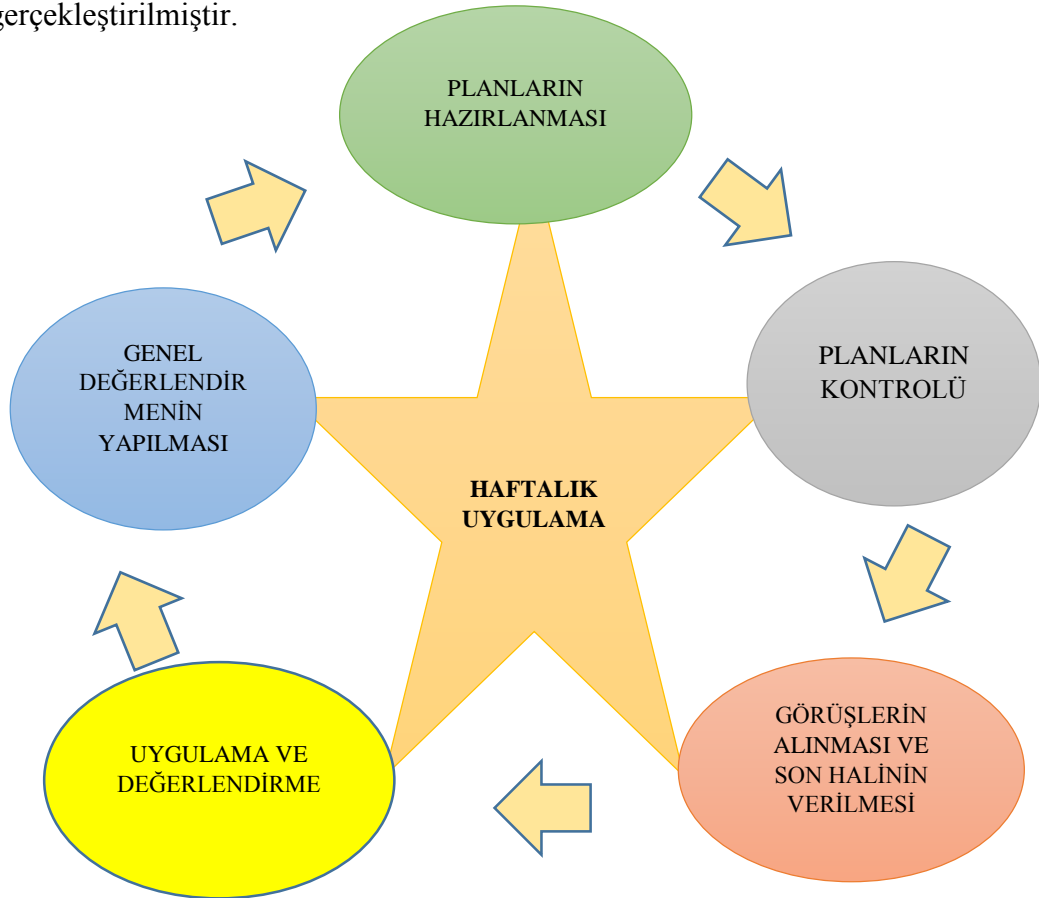
Araştırma sürecinin tamamından toplanan verilerin analizi ayrıntılı olarak “Verilerin Çözümlemesi” başlığı altında ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Bir Eylem Planı Geliştirmek: Hem süreç içerisindeki verilerin analizi ve değerlendirilmesi hem de konuyla ilgili yapılan alanyazın taraması sonucunda elde edilen bilgiler doğrultusunda farklılaştırılmış öğretim yaklaşımında uygulanacak olan stratejiler belirlenmiştir. Eylem planlarında bu stratejiler dikkate alınmış,

Beden Eğitimi ve Spor öğretmeniyle ve geçerlik komitesiyle yapılan görüşmeler sonucunda eylem planları son şeklini almıştır.

Uygulama sürecinde probleme neden olan etkenleri belirlemiş olan araştırmacı veya uygulayıcı bu etkenleri ortadan kaldırma ya da yeniden biçimlendirmeye yönelik önlemleri belirler ve bunları sürece yayılmış, sistematik bir plan içine yerleştirir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmada elde edilen veriler düzenli olarak incelenmiş ve gerek duyulduğunda eylem planlarında değişikliğe gidilmiştir. Oluşturulan planlar tüm öğrencileri kapsayacak ve yaklaşımı ortaya koyacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Hazırlanan planlardan işlemeyen noktalar çıkarılmış amaca yönelik etkinlikler dâhil edilmiştir.

Araştırmada gerçekleştirilen haftalık uygulama aşağıdaki şekilde gerçekleştirilmiştir.

Şekil 11. Haftalık Uygulama Süreci

Uygulama süresince dersler Perşembe günleri ilk iki saat gerçekleştirilmiştir. Haftalık Beden Eğitimi ve Spor ders saati 2 saattir ve planlar buna göre oluşturulmuştur. Uygulama süreci aşağıdaki gibi gerçekleştirilmiştir:

1-2. hafta 26.02.2015-05.03.2015

Araştırmanın ilk iki haftasında araştırmacı öğrencilere kendisini tekrar tanıtmış, neler yapılacağını anlatmış ve öğrencilerden gelen sorulara yanıt vermiştir. İlk haftadan ders kurallarının birlikte oluşturulacağından bahsedilmiş ve iki kural öğrencilerle birlikte belirlenmiştir:

1. Herkes derse zamanında gelecek

2. Hareketi yapamayanlara kimse gülmeyecek

Uygulamaya başlamadan önce yapılan ilk geçerlik toplantısında öğrencilerin değerlendirilmesinin yapılmasına karar verilmiş ve Beden Eğitimi ve Spor öğretmenin programında ağırlıklı olarak takım sporları olduğu için toplu sporlara yönelik bir kriter oluşturulması gerektiği konuşulmuştur (GTT, 24.02.2015). Dersin öğretmeniyle daha önceden yapılmış olan görüşme sonucunda, grupların belirlenmesi ve merkezlerin düzenlenmesine ilişkin görüşlerinin alınmasının yanı sıra voleybol branşına yönelik hazırlanan fiziksel uygunluk değerlendirme kriterleri öğrencilere uygulanmıştır. Bunun sonucuna göre öğrencilerin hangi merkezlerde yer alacağı belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan çalışmalardan ilkinde öğrenciler yaklaşık 20-25 cm lik bir step tahtasına 20 saniye boyunca çift ayak sıçrayıp inmişler ve yaptıkları sıçrama sayıları kaydedilmiştir. İkinci çalışmada, öğrenciler voleybol orta çizgisine konan üç adet topu tek tek alıp 3 metre çizgisine taşımışlar ve hareketi kaç saniyede yaptıkları kaydedilmiştir. Son çalışmada ise öğrenciler 3 metre genişliğindeki iki çizgi arasında kayma adım yapmışlar ve 20 saniyede çizgilere kaç kez bastıkları kaydedilmiştir. Öğrenciler buradan elde ettikleri derecelere göre gruplara ayrılmıştır.

Gerçekleştirilen ilk geçerlik toplantısında öğretmen süreçte yer almayacağı için video kayıtlarını gerçekleştirecek, teknik olarak yardımcı olacak bir yardımcı personel olmasına karar verilmiştir (GTT, 24.02.2015). Bunun üzerine video kayıtlarının gerçekleştirilmesinde Spor Bilimleri Fakültesinden ve bu işte gönüllü olan bir araştırma görevlisi yer almıştır. 05.03.2015 tarihinden itibaren öğrencilerin video çekimine alışmaları için video kayıtları alınmaya başlamıştır.

3. Hafta 12.03.2015

Araştırmanın üçüncü haftasında farklılaştırılmış öğretim yaklaşımında kullanılan stratejilerden biri olan merkezler stratejisi kullanılmaya başlanmıştır. Bunun için öğrenme merkezleri oluşturulmuş ve hangi öğrencinin hangi grupta olacağını belirlemek üzere geçerlik toplantısında da alınan karar doğrultusunda (GTT, 10.03.2015) merkezlere renk isimleri verilmiştir. Isınma hareketlerinin gerçekleştirilmesinden sonra kimin hangi grupta olduğu öğrencilere söylenmiş ve öğrenciler boyunlarına gruplarına uygun renkteki bandanaları takarak gruplarında yer almışlardır.

Merkezler stratejisi kullanılarak öğrenciler gruplara ayrılmış ve voleybolda parmak pas konusu işlenmiştir. Gruplar eş zamanlı olarak aynı hareketi farklı şekillerde çalışmışlardır. Öğrencilere dersler işlenirken genelde gruplar halinde çalışılacağı, grupların değişken olabileceği izleyen derslerde de ağırlıklı olarak bu şekilde çalışılacağı anlatılmıştır.

Ders akışına göre elde edilen izlenimler sonucunda, takip eden dersler için yapılacak etkinliklerin daha da çeşitlendirilmesine karar verilmiştir.

Geçerlik toplantısında alınan kararlar kuralların yazılı hale getirilmesinin, büyük ve çarpıcı afiş olarak görülecek bir yere asılmasının daha etkili olacağı paylaşılmıştır (GTT, 24.02.2015). Bunun üzerine verilen su molası esnasında öğrencilerle birlikte oluşturulan kuralları yazmak için oluşturulan “kurallar panosu” duvara asılmıştır.

19.03.2015 tarihli ders araştırmacının yurtdışında olmasından dolayı yapılamamıştır.

4-5.hafta 26.03.2015-02.04.2015

Dördüncü ve beşinci haftada öğrencilerin ısınmaları da farklılaştırılmaya başlanmıştır. Isınma, koşu ile değil oyunla yapılmaya başlanmıştır. Isınma oyunu için ebeler seçilmiş ve oyun alanları ve kurallar belirlenmiştir. Ebeler seçilirken öncelikle kurallara uyan öğrencilerden seçilmeye özen gösterilmiştir.

Yapılan ısınma oyunundan ve ısınma hareketlerinden sonra derse geçilmiştir. Voleybolda parmak pas ile ilgili tekrar çalışmaları yapılmış ve manşet pas için ön çalışmalar gerçekleştirildikten sonra öğrenciler tekrar kendi gruplarında yer almıştır. Manşet pasla ilgili yapılan çalışmalar öğrencileri biraz zorlamış olsa da her öğrencinin kendi merkezinde ve merkezdeki arkadaşlarıyla artık daha uyumlu ve işbirliği içinde çalışmaya başladıkları gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin serbest kalma isteklerinin de azalmaya başladığı gözlemlenmiştir. Araştırmacı ders sonlarına öğrencilerin hep birlikte oynayacağı farklı etkinlikler oluşturmuş ve öğrencilerin birlikte oynama alışkanlıklarının gelişmeye başladığı, oyun oynarken mutlu oldukları sevindirici bir hal almıştır.

Uygulama sürecinin devam ettiği her haftada verilen hareketler performans kontrol listeleriyle değerlendirilmiş ve sonraki hafta bu değerlendirmeler de dikkate alınarak planlanmıştır.

6. hafta 09.04.2015

Bu hafta öğrencilere hentbola ön hazırlık olması açısından ısınmada “10 pas oyunu” oynatılmış ve oyunun işlemediği yerde araştırmacı tarafından hazırlanan başka oyunlar devreye sokulmuştur. Ayrıca uzman görüşü alınarak hentbola yönelik ön değerlendirme yapılmış ve öğrenciler bu değerlendirmeye göre tekrar gruplara ayrılmıştır.

Bu hafta öğrencilere bu tarihe kadar işlenen konularla alakalı olarak ara değerlendirme yapılmıştır. Öğrencilerle ders sonunda yapılan yanlışlar tartışılmış ve kısa kısa hatırlatmalar yapılmıştır.

7-8. hafta 16.04.2015-07.05.2015

Bu haftalarda artık ısınmalarda istasyon stratejisi kullanılmaya başlanmıştır ve ona yönelik etkinlikler hazırlanmıştır. Isınma istasyonlarında gruplar esnek bırakılmış öğrenciler istediği grupta çalışmıştır. İstasyon çalışmaları öğretmen rehberliğinde gerçekleştirilmiştir.

23.04.2015 ve 30.04.2015 tarihli dersler 23 Nisan tatili ve TEOG sınavına denk gelmesi nedeniyle yapılamamıştır.

9-10. hafta 14.05.2015-21.05.2015

9. haftada öğrencilerin artık ısınma istasyonlarında ve merkezlerdeki çalışmalarını başarılı bir şekilde gerçekleştirdikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin eş zamanlı olarak çalıştıkları için hem daha çok hareket ettikleri hem de birbirleriyle önceki gibi ilgilenmedikleri, hareketi yapamayanlara gülmedikleri görülmüştür.

10. hafta değerlendirme haftası olduğu için öğrencilerdeki gelişmeyi görmek açısından ikinci değerlendirme yapılmıştır. Bunun için yine öğrenciler istasyonlar şeklinde çalışmış, öğrenciler çalışırken aynı zamanda değerlendirme yapılmıştır.

Öğrenciler değerlendirme için tek tek çağırılmamış ve bu durum araştırmacı günlüğüne aşağıdaki şekilde yansımıştır:

“Bu hafta değerlendirme haftasıydı. Öğrencilere ders içeriği hakkında bilgi verdim. İstasyonlar oluşturacağımızı ve hentbolla ilgili çalışmalar yapacağımızı söyledim. Grupları kendilerinin belirlemelerini istedim. Hangi istasyonlarda hangi çalışmaların yapılacağını anlattım ve bu esnada değerlendirme yapacağımdan bahsettim. Her istasyon farklı çalışmaları yaptı ve öğrenciler belirli aralıklarla istasyon değiştirdi. Böyle bir planlamanın öğrenciler açısından da kendi açımdan da iyi olduğunu düşünüyorum. Normalde değerlendirme yaparken öğrencileri birer ya da ikişer alıp değerlendirdiğimizde bu durum öğrencilerde bir gerginlik yaratabiliyordu. Ancak yaptığım bu değerlendirmede öğrenciler sınav kaygısı yaşamadan çalışmalarına devam ettiler ve bir grup sınav olurken diğerleri beklemek zorunda kalmadı” (YG, 21.05.2015).

Ders sonlarında konularla alakalı olarak etkinlikler hazırlanmış ve öğrencilerin bu etkinliklerden keyif aldığı gözlemlenmiştir.

11. hafta 28.05.2015

Bu hafta öğrencilere dersin sonunda öz değerlendirme ve grup içerisinde akran değerlendirmesi ile ilgili değerlendirmeler yapılmış ve sonuçlar öğrencilerle tartışılmıştır. Ayrıca son olarak uygulama başlangıcında yapılan “Beden eğitimi dersi tutum ölçeği ” son test olarak uygulanmıştır.

Araştırma Ortamı

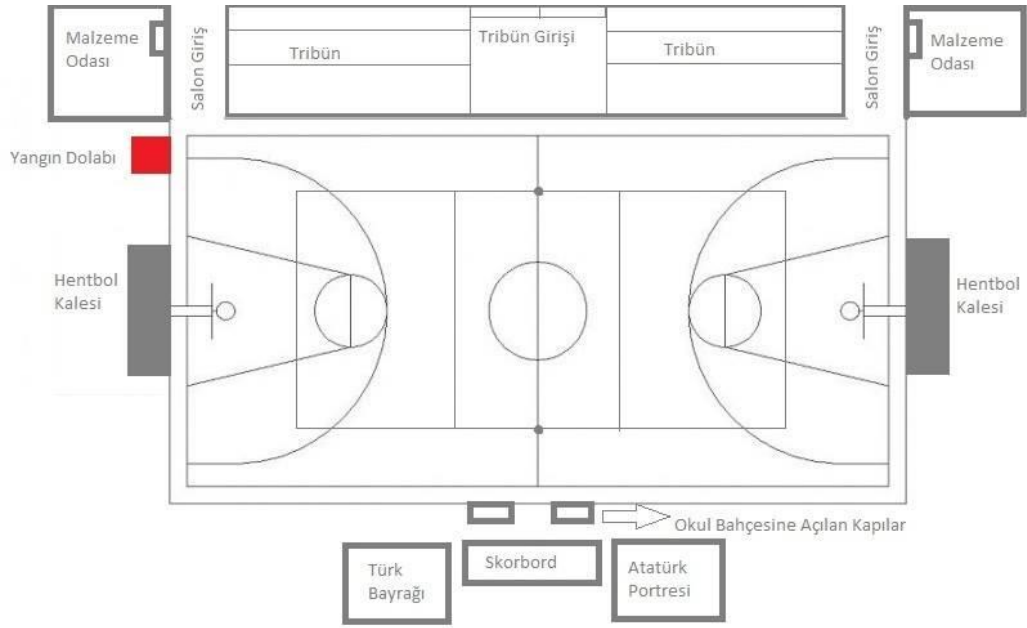
Araştırma ortamı yapılan çalışmayı her yönüyle etkilemektedir. Bu nedenle araştırma ortamı ayrıntılı olarak betimlenmelidir.

Araştırma 2014-2015 öğretim yılı bahar döneminde Eskişehir il merkezinde bulunan Ticaret Odası Ortaokulunun 5-B sınıfının Beden Eğitimi ve Spor derslerinde gerçekleştirilmiştir. Okul Batıkent Mahallesiinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bir kurumdur.

Uygulamanın gerçekleştirildiği spor salonu okul bahçesi içerisinde, salon bahçe giriş kapısının hemen karşısında ana binanın sol tarafında yer alan yaklaşık 5 yıllık ve ana binadan ayrı bir binadır (Fiziksel veri, s.1, satır 7-9). Salon iki katlıdır. Girişte büyük bir salon alt katta ise jimnastik ve masa tenisi salonları yer almaktadır. Salona merdivenlerden çıkarak büyük bir demir kapıyı geçtikten sonra girilmektedir. Giriş kapısının sağ ve sol tarafında bulunan koridorlarda öğrenci soyunma odaları, öğretmen spor odası ve malzeme odaları yer almaktadır. Alt kata inen merdivenlerin yakınındaki tüm duvarlarda sporcu resimleri bulunmaktadır. Alt kata inen merdivenlerin tam karşısında masa tenisi salonu ve merdivenlerin sol koridorunda ise jimnastik salonu bulunmaktadır.

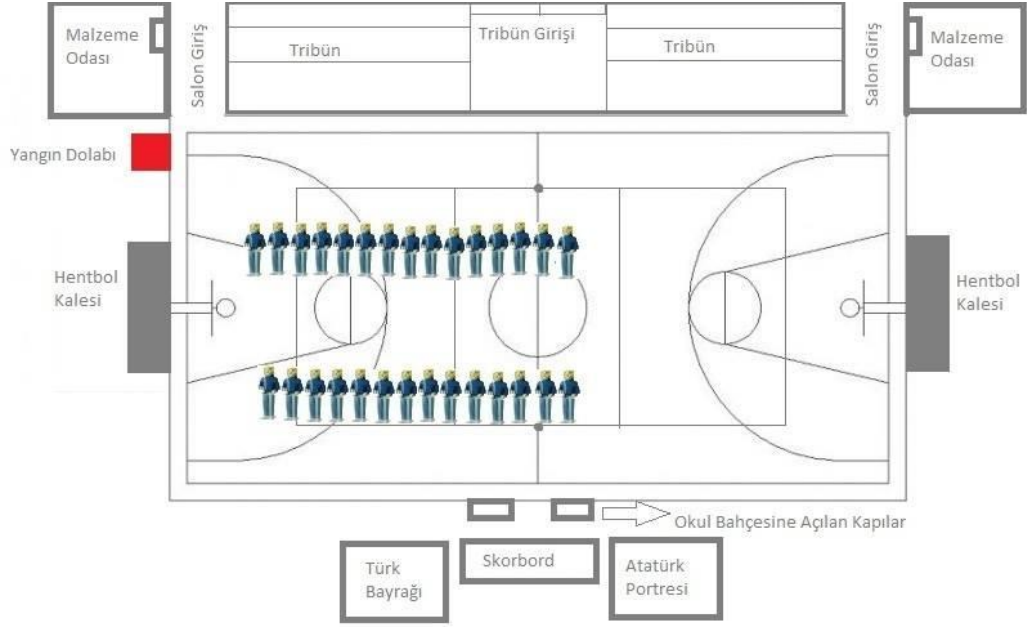
Şekil 12' de araştırmanın gerçekleştirildiği salona ait kroki yer almaktadır. Krokide görüldüğü gibi salona girişte sağda ve solda olmak üzere iki tarafta da üçer tane oturağı olan yaklaşık 100 kişilik iki adet tribün bulunmaktadır. Tribündeki oturaklar tahtadan, üç ayrı yüksekliktedir ve en üstteki oturaklara 6 basamaktan sonra çıkılmaktadır. Tribünün zemini açık renk kalebodurdan döşenmiştir ve tribünü sahadan yaklaşık bir metrelik duvar ayırmaktadır. Arkadan dolaşıldığında sağda ve

solda olmak üzere sahaya girişler ve malzeme odaları bulunmaktadır. Sahanın zemini esnek tartandan yapılmıştır. Basketbol ve voleybol saha çizgileri ölçülerine göre çizilmiş ancak hentbol çizgileri orijinalinden biraz daha küçük çizilmiştir. Basketbol potaları ve hentbol kale direkleri sabitlenmiştir. Salonun tavan yüksekliği ortalama 7 metre civarında olup tribünün karşı tarafında bulunan duvarın üst kısmında dörder bölümden oluşan üç ayrı büyük penceresi bulunmaktadır. Salona girişte sağ taraftaki duvarda bir adet yangın dolabı, sol tarafta ise dışarıya açılan bir kapı bulunmaktadır. Ayrıca tribünün karşı tarafında yer alan duvarda okul bahçesine açılan iki ayrı kapı, kapının üzerinde sayı levhası, sağ kapının üzerinde Atatürk portresi, sol tarafta ise Türk Bayrağı bulunmaktadır. Salonun fiziki şartları ayrıntılı olarak EK-1’ de verilmiştir.

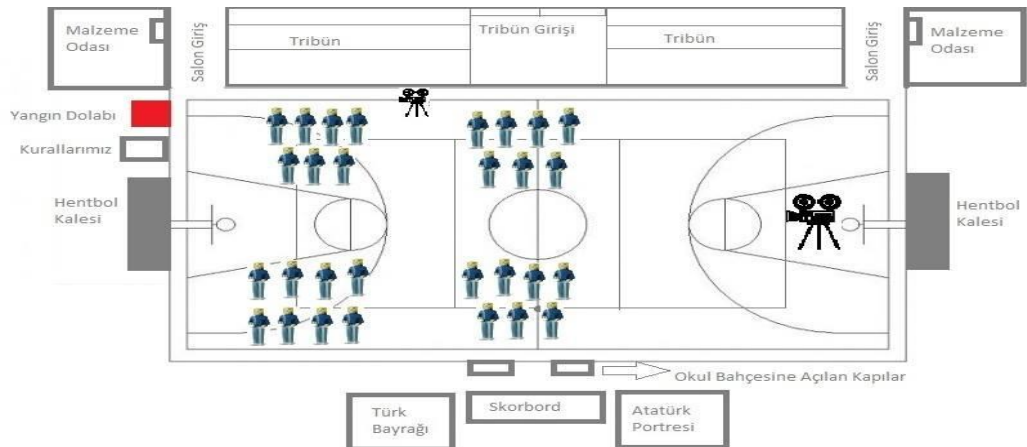
Şekil 12. Uygulamanın Yapıldığı Salona Ait Kroki

Şekil 13' te, araştırmanın gerçekleştirildiği salona ait araştırmanın uygulama öncesindeki gözlem sürecinde gerçekleştirilen derslerin yerleşim düzeni yer almaktadır. Dersin yapıldığı ortam, farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının uygulanmasında önemlidir. Uygulama öncesinde salona yerleşim geleneksel biçimde düzenlenmiş ve sınıf iki gruba ayrılmıştır. Geniş bir alan olmasına rağmen tüm öğrencilerin aynı anda aktif olması konusunda bazı sınırlılıklar ortaya çıktığı görülmüştür. Bu nedenle, uygulama sürecinde öğrencilerin yerleşimi merkezler ve istasyon stratejilerine uygun olacak ve eş zamanlı çalışmaya imkân verecek şekilde gruplar şeklinde düzenlenmiştir.

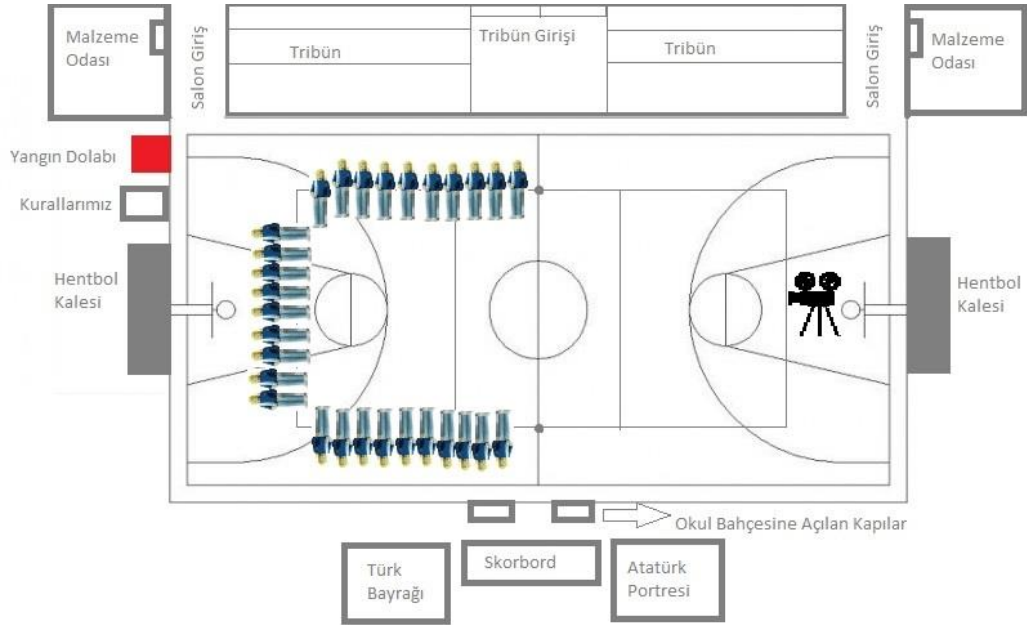
Şekil 13. Uygulama Öncesi Ders İşleme Düzeni

Uygulama sürecinde veri toplamak için yararlanılan video kamera, dersin işlenişini tam anlamıyla yansıtacağı düşünüldüğü ilk başta tribünün ön tarafına yerleştirilmiştir. Ancak 24.03.2015 tarihinde gerçekleştirilen geçerlik toplantısında video kayıtları izlenmiş ve komite üyeleri kamera çekimlerinde öğrencilerin hepsini görecektir şeklinde kayıt yapılması gerektiği ve güneş ışığından dolayı pencereleri arkaya alarak tribüne doğru çekim yapılmasının ve aynı grup içinde tüm grup üyelerini görebilecek şekilde çekim yapılmasının daha uygun olacağını belirtmişlerdir (GTT, 24.03.2015). Geçerlik toplantısında alınan karar doğrultusunda kameranın ve öğrencilerin yerleşim düzenlerine göre uygulanması Şekil 14’ de görüldüğü gibi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 14. Uygulama Süreci Ders İşleme Düzeni

24.05.2015 tarihinde gerçekleştirilen geçerlik toplantısında ısınma hareketleri yapılırken “U” düzeni yapılmasının daha doğru olacağı, öğrencilerin öğretmeni daha rahat görebileceği ve kendilerini daha rahat hissedecekleri dile getirilmiştir (GTT, 24.03.2015). Bu öneri doğrultusunda takip eden haftalarda ısınma hareketleri yapılırken “U” düzeni oluşturulmuştur. Isınmaların yapıldığı “U” düzeni **Şekil 15’** te gösterilmiştir.

Şekil 15. Uygulama Süresince Gerçekleştirilen Isınma Düzeni

Araştırmanın Katılımcıları

Araştırmanın katılımcıları, bir ortaokuldaki 5. sınıf öğrencileri ve araştırmacıdır. Uygulama sürecinin başından sonuna kadar aynı öğrenci grubuyla çalışılmıştır. Araştırma, gönüllülük esası temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle dönemin başında öğrencilerin ailelerine Beden Eğitimi ve Spor öğretmenin vasıtasıyla konu hakkında açıklayıcı bilgiler içeren, araştırmaya katılım için izin formu (EK-2) ve gönüllü katılım formu (EK-3) gönderilmiştir. Katılıma gönüllü olanlardan yazılı izin alınmıştır.

Öğrenciler: Araştırmaya Ticaret Odası Ortaokulu’ nun 5-B sınıfında öğrenim gören öğrenciler katılmıştır. Uygulamanın başlangıcından bitişine kadar sınıfa hiçbir öğrenci dâhil olmamış ya da sınıftan hiçbir öğrenci ayrılmamıştır. Uygulamaya sınıf mevcudu 29 olarak başlanmış ve bitirilmiştir. Uygulamaya katılım için izin verilmeyen 1 öğrencinin verileri bu araştırmada kullanılmamıştır. Araştırma verileri sınıftaki 29 öğrenciden de toplanmıştır ancak belirlenen 8 odak öğrencinin verilerinden daha yoğun yararlanılmıştır. Veri toplanan 29 öğrenciden bir tanesi rahatsızlığından dolayı son 3 haftaya kadar derslere katılmamış ancak izlediği

dersle ilgili olarak düzenli olarak günlük tutmuştur. Bu öğrencinin verilerinden de yararlanılmıştır. Odak öğrencilerin belirlenmesinde sınıf öğretmenin görüşleri alınarak derse ilgili olan 2 öğrenci, araştırmacının gözlemleri dikkate alınarak derste geri planda kalan iki öğrenci, herhangi bir okul takımında yer alan iki öğrenci ve herhangi bir okul takımında yer almayan iki öğrenci olmak üzere toplam 8 öğrenci belirlenmiştir. **Çizelge 3'** te görüldüğü gibi öğrencilerin 5'i kız, 3'ü erkektir. Araştırma etiği gereği odak öğrencilerin gerçek isimleri kullanılmamalıdır (Cavkaytar, 2009). Bu çalışmada da öğrencilerin gerçek isimleri kullanılmamıştır. Öğrencilere kod isimler verilmiştir.

Çizelge 3. Odak Öğrencilerin Özellikleri

	Yaş	Cinsiyet	Okul Takımında Oynama
1.Öğrenci	12	Kız	Hayır
2.Öğrenci	12	Erkek	Evet
3.Öğrenci	11	Erkek	Hayır
4.Öğrenci	11	Kız	Hayır
5.Öğrenci	12	Erkek	Evet
6.Öğrenci	10	Kız	Hayır
7.Öğrenci	11	Kız	Hayır
8.Öğrenci	11	Kız	Hayır

Sınıf Öğretmeni: Erkek olan Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni 10 yıllık öğretmendir. 2 yıl Kütahya' nın Altıntaş ilçesinde görev yapmıştır. 8 yıldır ise Eskişehir' de ve 3 yıldır da Ticaret Odası Ortaokulunda görev yapmaktadır. Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni, uygulama sürecine dâhil olmamıştır. Ancak araştırmacıya uygulama öncesinde ve uygulama süresince her konuda yardımcı olmuştur.

Araştırmacı: Eylem araştırmasında araştırmacı, sürecin en önemli parçasıdır. Bunun nedeni nitel araştırmalarda araştırmacının kendisinin bizzat “veri toplama aracı” olarak da görülmesidir (Mertens, 1998; Akt., Toptaş, 2008). Bu çalışmada da araştırmacı, doktora tez sürecinde Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü' nde açılan BTÖ 618 kodlu Eylem Araştırması dersine bir dönem boyunca konuk öğrenci olarak katılmıştır. Bu bağlamda eylem araştırması yöntemini kullanma konusunda bilgi ve deneyim sahibi olmuş araştırmacının gereği bilgi, beceri ve tutumları kazandığını düşünerek eylem araştırması yöntemini uygulayabileceğine karar vermiştir.

Araştırmada araştırmacı, uygulama öncesinde farklı farklı sınıfları gözlemlemiştir. Her sınıfa en az iki hafta gözlem yapılmıştır. Bu süreçte hem öğrencilerin kendisine alışması sağlanmış hem de yapılacak olan çalışmayla ilgili bilgiler verilmiştir. Farklı sınıflarda gözlem yapılmasının nedeni, bir sonraki dönem uygulama yapılacak sınıfın net olarak belli olmamasıdır. Çünkü bazı günler okulda bulunan üç öğretmenin aynı ders saatlerinde dersleri çakışmakta ve sınıf mevcudu üç katına çıkmaktadır. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonrasında mümkün olduğunca tüm sınıflar gözlemlenmeye çalışılmış ve öğrenciler hakkında notlar alınmıştır.

Ders programı açıklandıktan sonra 5-B sınıfında uygulama yapılacağı netleşmiştir. Bu durum araştırmacının günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

“Uygulamanın yapılacağı sınıfın belli olup olmadığını öğrenmek için Beden eğitimi öğretmeniyle görüşmüştüm. Programda değişiklikler olacağını, netleşince bana haber vereceğini söylemişti. Yaptığımız ikinci görüşmede 5-B sınıfının Perşembe günü sabah ilk iki saat dersinin uygun olduğunu, o saatte başka bir sınıfın dersi olmadığını söyledi. Programın netleşmesine ve hangi sınıfla çalışacağımın belli olmasına çok sevindim. Ancak kar tatilleri nedeniyle hemen başlayamayacağız sanırım” (YG, 12.02.2015).

Uygulama yapılacak sınıfın belli olmasının ardından Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni ile birlikte 5-B sınıfına açıklama yapılmış ve öğretmenin aracılığıyla velilere araştırma ile ilgili bilgileri içeren bir izin formuyla birlikte gönüllü katılım formu gönderilmiştir. Gönderilen formlar öğrenciler tarafından imzalatılarak bir sonraki hafta derse getirilmiştir. Uygulama sürecinde araştırmacı, tüm eylem araştırması sürecinde yapılması gerekenlerden sorumlu olmuştur.

Uygulama sürecinde araştırmacı elde ettiği verileri düzenli bir şekilde haftalık veri dosyası olarak dosyalamıştır. Bu veri dosyasında video görüntüleri ve onların yazılı dökümleri, yansıtıcı günlük, öğrenci günlüklerinin yazılı formu, öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmenin yazılı dökümleri ve öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmenin yazılı dökümleri yer almıştır. Ayrıca uygulanan tutum ölçeği (öntest-sontest) sonuçları da veri setinde yer almıştır. Araştırmacı verileri yorumlarken nesnel olmaya gayret etmiştir.

Geçerlik Komitesi: Geçerlik komitesi, eylem araştırması sürecinde araştırmacıya destek olacak, yol gösterecek ve gerektiğinde eleştirecek kişilerden oluşur. Eylem araştırmalarında geçerlik ve güvenilirlik için alanda uzman olan kişilerin veri toplama sürecini ve toplanan verileri incelemeleri çok önemlidir. Görüş ve fikir alış veriş yoluyla araştırmacının daha net bir biçimde şekillendirilmesine yardımcı olunur (Hubbard ve Power, 1993 Akt. Cavkaytar, 2009). Bu amaçla, eylem araştırması süresince geçerlik komitelerinin oluşturulması önemlidir ve araştırmacıya yön gösterir.

Bu araştırmada da araştırmacı tarafından hazırlanan planların kontrolü, gerçekleştirilen uygulama ile ilgili video kayıtlarının izlenmesi, aksayan yönlerin belirlenmesi ve buna yönelik yeni öneriler sunulması, yapıcı eleştiriler sunulması amacıyla biri Spor Bilimleri Fakültesinde Öğretim Üyesi ve lisansüstü düzeyde ders veren diğeri Açık Öğretim Fakültesinde konusunda uzman ve doktora düzeyinde ders veren iki uzman geçerlik komitesinde yer almıştır.

Geçerlik komitesi toplantıları genellikle iki hafta da bir olmak üzere toplam 7 kez gerçekleştirilmiştir. Toplantılar Açıköğretim Fakültesi ve Spor Bilimleri Fakültesinde yapılmıştır. Toplantının yapıldığı haftalarda araştırmacı, uygulama yaptığı dersin video kayıtlarını, sonraki ders için hazırladığı planları ve etkinlik planlarını hazır bulundurmıştır. Ayrıca video kayıtlarının makro dökümlerini uygulama yaptıktan sonra geçerlik toplantısından önce komitede yer alan uzmanlara elektronik posta ile yollamıştır. Toplantıda uygulamada sürecinde

karşılaşılan zorluklar, aksayan yönler, yapılan alternatif planlar değerlendirilmiştir. Tüm konulara öneriler getirilmiştir. Toplantıda alınan kararlar doğrultusunda sonraki haftalar planlanmıştır.

Toplantılar ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Kayıtlar, araştırmacı tarafından yazılı döküm haline getirilmiş ve komite üyeleri ile yapılan yazılı dökümler paylaşılmıştır. **Çizelge 4'** te geçerlik komitesi toplantılarının takvimi yer almaktadır.

Çizelge 4. Geçerlik Komitesi Toplantı Takvimi

Geçerlik Komitesi Toplantıları	Yer	Tarih/Süre
1. Toplantı	Açıköğretim Fakültesi Yrd. Doç. Dr. Serap Cavkaytar'ın Odası	24.02.2015/ 60 dk.
2. Toplantı	Açıköğretim Fakültesi Yrd. Doç. Dr. Serap Cavkaytar'ın Odası	10.03.2015/80 dk.
3. Toplantı	Açıköğretim Fakültesi Yrd. Doç. Dr. Serap Cavkaytar'ın Odası	24.03.2015/60 dk.
4. Toplantı	Açıköğretim Fakültesi Yrd. Doç. Dr. Serap Cavkaytar'ın Odası	30.03.2015/40 dk.
5. Toplantı	Spor Bilimleri Fakültesi Yrd. Doç. Dr. Dilek YALIZ SOLMAZ'ın Odası	14.04.2015/60 dk.
6. Toplantı	Açıköğretim Fakültesi Yrd. Doç. Doç. Serap Cavkaytar'ın Odası	28.04.2015/50 dk.
7. Toplantı	Açıköğretim Fakültesi Yrd. Doç. Doç. Serap Cavkaytar'ın Odası	22.05.2015/35 dk.

Veri Toplama Araçları

Nitelikli bir eylem araştırması ortaya konmak isteniyorsa, nicel ve nitel paradigmlar arasındaki farkı en iyi içeren, araştırmanın anlaşılabilirliğini ortaya koyan veri toplama yöntemleri kullanılmalıdır (Koshy, 2005). Diğer bir tanımla eylem araştırmalarında, araştırmanın amacına uygun olarak nitel ya da nicel çok sayıda veri toplama araçlarından yararlanılabilir (McAteer, 2013). Bu nedenle eylem araştırmasında hem nitel verilerden hem de nicel verilerden yararlanılmasının araştırmanın anlaşılabilirliği açısından önemli olduğu söylenebilir. Bununla birlikte eylem araştırmasında kullanılan veri toplama araçlarının ve toplanan verilerin araştırma sorularıyla bağlantılı olması önemlidir (Altrichter ve ark., 1993).

Bu araştırmada yararlanılan veri kaynakları ve veri toplama araçları **Çizelge 5'** te verilmiştir.

Çizelge 5. Araştırmada Kullanılan Veri Kaynakları ve Veri Toplama Teknikleri

ARAŞTIRMACI

- Video Kayıtları
- Gözlem
- Yansıtıcı Günlük
- Performans Kontrol Listeleri

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENİ

- Yarı-yapılandırılmış Görüşme

ÖĞRENCİLER

- Video Kayıtları
- Tutum Ölçeği
- Öğrenci Günlükleri
- Yarı-yapılandırılmış Görüşme

GEÇERLİK KOMİTESİ

- Ders Değerlendirme Formu
- Geçerlik Komitesi Toplantı Ses Kaydı

Yapılan araştırmalarda, araştırma sorularına bağlı olarak “Ne tür veriler anlamayı kolaylaştırır?”, “Ne tür veriler soruları en iyi şekilde açıklamaya destek sağlar?” gibi sorularla veri toplama tekniklerinin dikkate alınması gerektiği vurgulanmaktadır (Craig, 2004; Akt. Cavkaytar, 2009). Bu nedenle araştırmacı, araştırma sorularının en iyi şekilde açıklanabilmesi ve yorumlanabilmesi için yukarıda belirtildiği gibi farklı veri kaynaklarından yararlanmıştır. Araştırmada kullanılan veri kaynakları ve veri toplama teknikleri, aşağıdaki çizelgede araştırma sorularıyla bağlantılı olarak **Çizelge 6’** da verilmiştir.

Çizelge 6. Araştırma Soruları ve Sorularla Bağlantılı Veri Toplama Araçları

ARAŞTIRMA SORULARI	VERİ KAYNAKLARI	VERİ TOPLAMA ARAÇLARI
Ortaokul 5.sınıf Beden Eğitimi ve Spor dersinde FÖ yaklaşımı nasıl uygulanabilir?	Araştırmacı Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Gözlem • Yansıtıcı Günlük • Video Kayıtları • Performans Kontrol Listeleri
FÖ yaklaşımına göre öğrenme öğretme süreci nasıl düzenlenebilir?	Araştırmacı Öğrenci Öğretmen Geçerlik komitesi	<ul style="list-style-type: none"> • Gözlem • Yansıtıcı Günlük • Video Kayıtları • Performans Kontrol Listeleri • Yarı yapılandırılmış görüşme • Toplantı tutanağı dökümleri
FÖ yaklaşımına uygun hangi stratejiler kullanılabilir?	Araştırmacı Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Gözlem • Yansıtıcı Günlük • Video Kayıtları • Performans Kontrol Listeleri
Öğrencilerin FÖ yaklaşımına göre uygulanan Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik görüşleri nelerdir?	Öğrenciler	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenci günlükleri • Öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler
Grupla yapılan etkinliklere ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?	Öğrenciler	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenci günlükleri • Öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler
Oluşturulan gruplara ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?	Öğrenciler	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenci günlükleri • Öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler
FÖ yaklaşımının mesleki gelişime etkisi nasıl olmuştur?	Araştırmacı Geçerlik Komitesi	<ul style="list-style-type: none"> • Yansıtıcı günlük • Toplantı tutanağı dökümleri
FÖ yaklaşımına göre uygulanan öğretim öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine karşı tutumlarını nasıl etkilemektedir?	Öğrenciler	<ul style="list-style-type: none"> • Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

Nitel Veri Toplama Araçları

Video Kayıtları: Video kayıtları, önemli bir araştırma kaynağının geçerliğini ve kullanılabilirliğini artırır. Ayrıca video kayıtları hareketlerin, etkinliklerin, etkileşimlerin, davranışların doğal şartları yansıtarak ve daha anlaşılır bir şekilde iletilmesinden dolayı araştırmacıya avantaj sağlar (Stringer, 2008). Birbiri ardına

gelen durumları yansıtma da diğ er veri toplama yöntemlerinden daha avantajlıdır (Altrichter ve ark. 1993). Çünkü video kayıtları araştırmacının uygulamada yaşadıklarını direk olarak yansıttığı için kendisini ve öğrencileri izlemesine her yönüyle uygulanan dersi ya da yöntemi derinlemesine görmesine olanak sağlar.

Uygulama sürecinde, araştırmacı tüm dersleri video kamera ile kaydetmiştir. Araştırma sürecinde 497 dakika 83 saniyelik video kaydıyla veri toplanmıştır. Video kayıtları Spor Bilimleri Fakültesinden bir araştırma görevlisi tarafından gerçekleştirilmiştir. Kaydedilen video kayıtlarının düzenli olarak makro dökümü yapılmıştır. Video kayıtları araştırmacı tarafından tekrar tekrar izlenmiş uygulama sürecinde iyi giden ya da aksayan yönler belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca video kayıtları geçerlik toplantılarında da izlenmiştir. Buradan elde edilen veriler birincil veri olarak kullanılmıştır.

Araştırmada video kayıtları Sony marka Handcam hdr-cx115 kamera ile kaydedilmiştir. Çekimlerin bir kısmı tripot ile sabit bir kısmı da hareketli olarak gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonrasında elde edilen video kayıtları araştırmacı tarafından bilgisayar ortamına aktarılmış ve harici belleğe kaydedilmiştir. Uygulama sürecinde kamera kayıtları salonun krokisinde de gösterildiği gibi önce tribünün ön tarafından duvara doğru gerçekleştirilmiştir. Ancak güneş ışığından dolayı verimli kayıt alınmadığı için geçerlik toplantısında da alınan karar doğrultusunda kameranın yönü değiştirilmiş ve salonun sol tarafından basketbol potasının altından ve hentbol kalesinin ön tarafından kayıtlar alınmıştır.

Gözlem: Gözlem, herhangi bir ortamda gerçekleşen davranışları ayrıntılı olarak anlamaya çalışmak amacıyla kullanılan bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Gözlemler, belirlenen alanlarda gördüğünü ve duyduğunu sistematik olarak dikkatli bir şekilde kaydetmeyi içerir (Mertler, 2006).

Bu araştırmada da araştırmacı, uygulama öncesinde uygulama yapılacak sınıf ortamını tanımak, dersin işlenişini gözlemek ve öğrencilerin kendisine alışmalarını sağlamak amacıyla 4 ders saat hem fiziksel hem de sosyal gözlem yapmıştır. Yaptığı gözlemleri gözlem formuna aktarmış, gözlemle ilgili yorumlarını da yansıtıcı günlüğüne ayrıntılı bir şekilde kaydetmiştir.

Yapılan gözlemler sonucunda Beden Eğitimi ve Spor dersinde kullanılan öğretim yaklaşımlarına, öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınıp alınmadığına, öğrencilerin derse karşı ilgileri gibi öğrenmeyi, derse katılmayı engelleyen durumlara bakılmış ve bu konularla ilgili notlar alınmıştır. Araştırmacı aynı zamanda sosyal gözlemin yanı sıra dersin işlendiği ortamı tanımak ve öğrencilerin nasıl bir ortamda dersi gerçekleştirdiğini anlamak için fiziksel gözlemlerde de bulunmuştur. Kale direklerinin sabitlenmiş olmasından salonda bulunan prizlere, jimnastik salonundan soyunma odalarına kadar fiziksel gözlemlerde bulunmuş ve bunlarla ilgili olarak dersin öğretmeninden de ayrıntılı olarak bilgi almıştır. Yapılan bu gözlemleri ise ayrıntılı fiziksel gözlem formuna aktarmıştır.

Günlükler

Günlük, düzenli bir şekilde, kişisel ve eş zamanlı olarak kaydedilen ve bir birey tarafından sürdürülen bir doküman olarak tanımlanabilir (Alaszewski, 2006). Günlüklerin bazı özelliklerinden bahsedilmektedir. Bu özellikler;

- **Düzenlilik:** Günlük tutan kişinin süreç içerisinde tuttuğu bir dizi düzenli ve tarihli kayıtlardan oluşur. Bu kayıtlar, her gün ya da belirli aralıklarla olabilirler.
- **Kişiyeye Özel:** Kayıtlar, günlüğe erişime sahip olan kişiler tarafından yapılır.
- **Eşzamanlı:** Günlüğün, hatırlanma gibi problemlerden etkilenmemesi için zamanında olay ve eylemlerin hemen arkasından yazılması gerekir.
- **Kayıt:** Bir kişi, konu ile ilgili ve önemli olduğunu düşündüğü noktaları kaydeder. Bu olayları, etkinlikleri, etkileşimleri, izlenimleri ve duyguları da içerebilir. Kayıtlar genellikle yazılı bir doküman şeklindedir ancak teknolojinin gelişmesiyle birlikte işitsel ya da işitsel-görsel şekilde tutulabilir (Alaszewski, 2006).

Araştırmada da araştırmacı veri toplamak için “Yansıtıcı Günlük” ve “Öğrenci Günlüklerinden” yararlanmıştır.

Araştırmacı günlüklerin özelliklerini göz önünde bulundurarak araştırmada uygulama öncesinde ve uygulama süresince var olan durumu ortaya koymak için yansıtıcı günlüklerini düzenli olarak tutmuş, öğrencilerden de her dersin sonunda duruma ilişkin düşüncelerini ortaya koymaları için günlük tutmalarını istemiştir.

Yansıtıcı Günlük: Bir araştırmacının günlük kullanması, öğrencileriyle ilgili ya da diğer alanlarla ilgili konularda bilgi verir. Araştırma sürecinde fikirlerin nereden geldiğini, nasıl ortaya çıktığını ve ne olduğunun kaydının tutulması için kullanılır. Bu nedenle araştırma günlüğü araştırmacının her aşaması için son derece değerlidir. Ayrıca günlük yazma gerektiren bir yansıtma süreci araştırmacının profesyonel gelişimine katkı sağlar (Koshy, 2005).

Bu araştırmada araştırmacı, uygulama öncesinde var olan durumları anlamak ve uygulama sürecinde yaptığı uygulama hakkında düşüncelerini ortaya koymak, aksayan yönleri belirlemek için düzenli olarak yansıtıcı günlük tutmuştur. Araştırmada bu verilerden destek veri olarak yararlanılmıştır.

Öğrenci Günlükleri: Araştırmacı, yukarıda belirtilen açıklamalar doğrultusunda araştırma sürecinde, farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı uygulanarak işlenen Beden Eğitimi ve Spor dersi ve derste gerçekleştirilen etkinliklerle ilgili öğrencilerin görüş ve önerilerini almak üzere ilk haftadan itibaren düzenli olarak öğrencilere günlük yazdırmıştır. Öğrencilerden dersle ilgili düşüncelerini, sevdikleri ya da sevmedikleri etkinlikleri nedenleriyle birlikte yazmaları istenmiştir. Her öğrenci için ayrı bir günlük oluşturulmuş, günlüklere öğrenci isimleri hem etiketle üzerine yapıştırılmış hem de iç sayfasına ayrıca yazılmıştır. Öğrenci günlükleri öğrencilere verilmemiş, araştırmacı tarafından düzenli olarak derse getirilip götürülmüştür. Günlükler, öğrencilere her dersin bitiminde son 5 dakika verilerek yazdırılmıştır.

Araştırmacı, her hafta düzenli olarak öğrenci günlüklerini bilgisayar ortamında yazılı forma dönüştürmüş ve dosyalamıştır. Raporlu olduğu için derse katılmayan ve sadece dersi izleyen bir öğrenciden de geçerlik toplantısında alınan karar doğrultusunda, gözlemlerini anlatması için günlük tutması istenmiştir. Öğrencilerin günlük yazımı aşağıda görülmektedir.

Fotoğraf 1. Öğrencilerin Ders Sonunda Günlük Yazımı

Performans Kontrol Listesi: Araştırmada öğrencilerin haftalık olarak dersle ilgili değerlendirmelerini yapmak için araştırmacı tarafından hazırlanan konuya yönelik performans kontrol listeleri hazırlanmıştır. Kontrol listelerinde maddeler ders sürecinde öğrencilerin gözlemlenmesi sonucu araştırmacı tarafından işaretlenmiş ve sonraki haftanın ders planlamasında yararlanılmıştır. Performans kontrol listesi örneği EK-4' te sunulmuştur.

Yarı-yapılandırılmış Görüşme: Bu araştırmada nitel veri toplama araçlarından biri olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, belli düzeyde standartlık ve aynı zamanda esneklik sağlaması nedeniyle eğitim bilimi araştırmalarında uygun bir teknik olarak düşünülmektedir (Türnüklü, 2000). Nitel araştırmalarda araştırmacılar, araştırmalarına bazı görüşme sorularıyla başlar ve süreç içerisinde yeni sorular eklemeye ve soruları şekillendirmeye eğilimli olurlar (Glesne, 2013). Bu araştırmada da yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerde çalışılan konuyla ilgili ayrıntılı bilgi almak amacıyla görüşme esnasında esneklik sağlanmıştır.

Araştırmada Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni ve öğrencilerle gerçekleştirilmek üzere alan yazın ile bağlantılı olarak görüşme formu geliştirilmiş ve araştırmacının amacı ve soruları göz önüne alınarak görüşme soruları hazırlanmıştır. Görüşme sorularının geçerliği için uzman görüşleri alınmıştır. Uzmanların önerileri dikkate alınarak sorulardan bazıları tamamen değiştirilmiş bazıları ise sorulma sırası değiştirilmiştir.

Araştırmada Beden Eğitimi ve Spor öğretmeniyle yapılan görüşmede;

- Beden Eğitimi ve Spor derslerinin işlenişinde ne tür zorluk ya da sorunlarla karşılaşıyorsunuz? Bu sorunları çözmek için neler yapıyorsunuz?
- Beden Eğitimi ve Spor derslerinde genellikle ne tür etkinlikler gerçekleştiriyorsunuz?
- Beden Eğitimi ve Spor derslerinde öğrencilerinizin bireysel farklılıklarını, ilgilerini göz önüne alıyor musunuz? Bu doğrultuda nasıl etkinlikler gerçekleştiriyorsunuz?
- Beden Eğitimi ve Spor derslerinde en çok kullandığınız öğretim yaklaşımları nelerdir? Özellikle bunlardan hangilerinden yararlanıyorsunuz? Neden? gibi sorulara yanıt aranmıştır.

Öğrencilerle uygulama sonrası yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerde ise;

- Birlikte yapılan Beden Eğitimi ve Spor dersleri hakkındaki düşüncelerin nelerdir?
- Önceki Beden Eğitimi ve Spor dersleriyle karşılaştırma yaptığın zaman ne gibi farklılıklar olduğunu düşünüyorsun?
- Grupa çalışmanın faydaları nelerdir? gibi sorulara yanıt aranmıştır.

Öğretmenle ve öğrencilerle yapılan görüşmeler uygulama sonrasında gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve araştırmacı tarafından yazılı forma dönüştürülmüştür. Yazılı forma dönüştürülen biçimi araştırmacı dışında 3 farklı kişi tarafından kontrol edilmiştir. Bu yolla verilerin doğruluğu sağlanmıştır.

Nicel Veri Toplama Araçları

Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği: Nicel veri toplama tekniklerinden biri olan tutum ölçekleri, eylem araştırmaları için faydalı veri toplama araçlarından bir tanesidir. Tutum ölçeğinin kullanımı araştırmacıya, bireylerin inançlarını, algılarını ve hislerini betimlemelerinde yardımcı olur (Mills, 2003). Bu araştırmada farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının Beden Eğitimi ve Spor dersinde uygulanmasının öğrencilerin derse karşı tutumlarında ne gibi bir farklılık yarattığını belirlemek amacıyla Pehlivan (1998) tarafından geliştirilen, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan “Beden Eğitim Dersi Tutum Ölçeği” uygulanmıştır (EK-5).

Ölçek, öğrencilere öntest olarak 05.03.2015 tarihinde sontest olarak ise uygulamanın son günü olan 28.05.2015 tarihinde uygulanmıştır.

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Geçerlik, bir araştırmada toplanan verilerin doğruluğunu ifade eder (Sagor, 2000). Güvenirlik ise nitel araştırmalarda yapılan çalışmalarda benzer sonuçların tekrar etme derecesidir (Johnson, 2005). Eylem araştırmalarında güvenilirlik, verilerin birbiriyle tutarlılığı ve araştırmayı gerçekleştirenlerle araştırmayı okuyanlar için anlamlı olmasıyla ifade edilir (Anagün, 2008).

Eylem araştırmalarında geçerlik, güvenilirlik, doğruluk ve inandırıcılık kavramları önemlidir. Eylem araştırmasının temel amacı verilerden elde edilen bulguların etkili

bir şekilde kullanılmalıdır. Bu amaçla verilerin toplanması ve analizi doğru ve inanılır olmalıdır. Eylem araştırmasında doğruluk toplanan verilerin gözlem yapılan gerçekliği oluşturmasıdır. İnanırcılık ise güvenilir ve inanılır olmasını ifade eder. Toplanan ve analiz edilen verilerin doğruluğunun ve inanılırlığının artırılması için aşağıdaki ipuçları verilmiştir (Johnson, 2005):

- Gözlemlerin dikkatli ve eksiksiz olarak kaydedilmesi,
- Veri toplama ve analiz aşamalarının tanımlanması,
- Önemli olan her şeyin kaydedildiğinden emin olma,
- Görülenlerin tanımlanmasında ve yorumlanmasında mümkün olduğunda nesnel olma,
- Yeterli veri kaynaklarını kullanma,
- Veri kaynaklarının doğru biçimde seçilmesi,
- Yeterince uzun ve derinlemesine gözlem yapılması,

Eylem araştırmalarında geçerliliği arttırmak için uzmanlar tarafından şu stratejilere dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Lincoln ve Guba (1985); Maxwell, (1992); Walcott, (1994); Anderson, Herr ve Nihlen (1994); Eisner (1991); Akt. Hendricks (2009):

- Meslektaşların görüşlerinin alınması,
- Tutarlı ve uzun gözlemler yapılması,
- Verilerin doğru bir şekilde kaydedilmesi,
- Alan uzmanlarından yararlanılması,
- Veri kaynaklarının çeşitlendirilmesi,
- Çalışmanın tanımı açık bir şekilde oluşturulmalı,
- Çalışmada kullanılan verilerin kaydını tutulması,
- Sonuçların raporlaştırılmadan önce çalışmanın katılımcıları ile paylaşılması,
- Araştırma sürecinde ne yapıldığı sürekli yansıtılmalıdır.

Bu araştırmada da araştırmanın doğruluğu ve inandırıcılığı için yukarıdaki bahsedilen yöntemler dikkate alınmış ve araştırmada yararlanılan yöntemler aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Ortamda uygulama öncesinde odak alanın belirlenmesi amacıyla 2 hafta bütün ders süresince bulunmuş gözlemler yapılmıştır. Bu sürede araştırmacı yapmış olduğu tüm gözlemleri düzenli olarak yansıtıcı günlüğüne kaydetmiştir. Yansıtıcı günlüğe kaydedilen tüm gözlemlerin dökümleri yapılmış ve uygulama sürecinin sonunda araştırmacı dışında alan uzmanı üç kişi tarafından yapılan dökümlerin doğruluğu kontrol edilmiştir.
- Veri kaynaklarının çeşitlendirilmesi için nitel ve nicel verilerden yararlanılmıştır. Araştırmacı, araştırma sorularına farklı veri kaynaklarını kullanarak yanıt aramıştır (**Çizelge 6**).
- Araştırmanın uygulama süresince gerçekleştirilen derslerin video kayıtları alınmıştır. Ayrıca bütün geçerlik toplantılarının öğretmen ve öğrenciyle gerçekleştirilen görüşmelerin ses kayıtları alınmıştır. Bu kayıtlardan video

kayıtlarının araştırma sürecinde eylem planları geliştirmek için makro düzeyde dökümleri yapılmıştır.

- Geçerlik komitesinde tutulan ses kayıtlarının dökümleri de yapılarak alınan kararların doğruluğu komite üyelerine onaylatılmıştır.
- Araştırma sonrasında dökümü yapılan verilerin doğruluğunu sağlamak amacıyla veriler üç alan uzmanına verilerek video ve ses kayıtlarının izlenerek ve dinlenerek kontrollerinin yapılması sağlanmıştır. Yapılan kontroller sonucunda “ve”, “veya” gibi eksik bağlaçlar ya da eksik yazılan kelimeler olduğu görülmüş ve bunlar yeniden düzenlenmiştir.
- Verilerin inanırılığını sağlamak amacıyla bulguların sunumunda olumlu ve olumsuz örneklere yer verilmiştir.
- Araştırmanın bulguları kuramsal çerçeveye alan yazındaki diğer araştırmalarla karşılaştırılmıştır.
- Araştırma süreci, araştırmacı tarafından günlüklerle sürekli yansıtılmıştır.
- Video kayıtları geçerlik komitesindeki uzmanlarla paylaşılmış, görüş ve öneriler alınmıştır. Geçerlik toplantıları ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş, toplantıdan sonra dökümleri yapılarak uzmanlara elektronik posta ile gönderilmiştir.

Etik

Eylem araştırmasında iyi bir etik düşünceyle başlanmalıdır. Çünkü eylem araştırması sadece insanlarla yürütülen basit bir araştırma değildir. Yapılan araştırmalarda tüm katılımcılar için etik dokümanlar hazırlanmalı ve bu dokümanlar etik ifadeler ve izin mektupları içermelidir (McNiff, ve ark. 2004).

Mills' e (2003) göre araştırmacı, araştırmanın öncesinde sürecinde ve sonrasında birçok etik kararlar almalıdır ve etik rehberi araştırmacılara bu konuda yardımcı olmaktadır. Mills etik rehberi aşağıdaki gibi açıklamıştır:

Etik Perspektifi: Araştırmacılar kendi kişisel perspektiflerine yakın bir alandan bakmalıdır.

İzin Konusunda Bilgilendirme: Katılımcılara toplanan verilerin nerede ve ne şekilde kullanılacağı net bir şekilde açıklanmalıdır.

Aldatma: Kişilerin izinleri olmadan ya da kişiler farkında olmadan kayda alma gibi durumlar olmamalıdır.

Doğruluk: Araştırmadaki verilere araştırmanın istedik yönde sonuç vermesi için kişilerin fikirleriymiş gibi veriler eklenmemelidir.

Araştırmacı da yaptığı araştırmada araştırma öncesi, süresi ve sonrasında yukarıdaki ilkelere dikkat etmiştir. Bu amaçla araştırmada öncelikle araştırmanın gerçekleştirileceği okulun yönetimi, Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleriyle görüşmeler gerçekleştirmiş ve olur aldıktan sonra Etik Kurul izni almak için başvuru yapmıştır. Etik Kurul'a sunduğu raporda araştırmanın tüm süreci ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Araştırmada kullanılacak olan veri toplama araçları, veli izin formu ve gönüllü katılım formları da ayrıntılı olarak sunulmuştur. Etik Kurul değerlendirmesinde sonra Etik Kurul onayı alınmıştır (EK-6).

Uygulama öncesi gözlem yapılabilmek için İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin yazısı çıkana kadar Tepebaşı İlçe Milli Eğitim Müdürü ile görüşülmüş ve Kaymakamlıktan izin alınmıştır (EK-7). Araştırma izninin İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden çıkmasının ardından (EK-8) uygulamaya geçilmiştir. Uygulama aşamasına geçtikten sonra ise tüm öğrencilerin velilerine gönüllü katılım formu ile veli izin formu gönderilmiştir. Araştırmada kullanılan fotoğraflarda öğrencilerin yüzlerinin görülmemesi için silikleştirilmiştir. Ayrıca araştırmada öğrencilerin gerçek isimleri kullanılmamış, öğrencilere kod isimler verilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmacı, yaptığı araştırmada nicel ve nitel veri toplama tekniklerinden yararlanmışır. Bu verilerin çözümleme süreci aşağıdaki gibi açıklanmıştır:

Nicel Verilerin Çözümlemesi

Araştırmacı, “Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına” göre yapılan öğretimin öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine karşı tutumlarını nasıl etkilediğini belirlemek amacıyla uygulama öncesinde ve uygulama sonrasında öntest ve sontest olarak “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” uygulamıştır. Bu ölçümlerden elde edilen veriler SPSS 22.0 paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin analizi için normallik testi yapılmış ve veriler normal dağılım göstermediği için non-parametrik testlerden olan Wilcoxon testi kullanılmıştır. Öğrencilerin tutumlarındaki değişimi görmek için kullanılan tutum ölçeğine yönelik ön test ve son test ölçümlerine göre aritmetik ortalama ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Ölçekte ön test ve son test puanlarından elde edilen puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlılığını belirlemek üzere hesaplanan “p” değeri 0,05 anlam düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu verilerin çözümlemesi ve elde edilen bulgular “Bulgular ve Tartışma” bölümünde yorumlanmıştır.

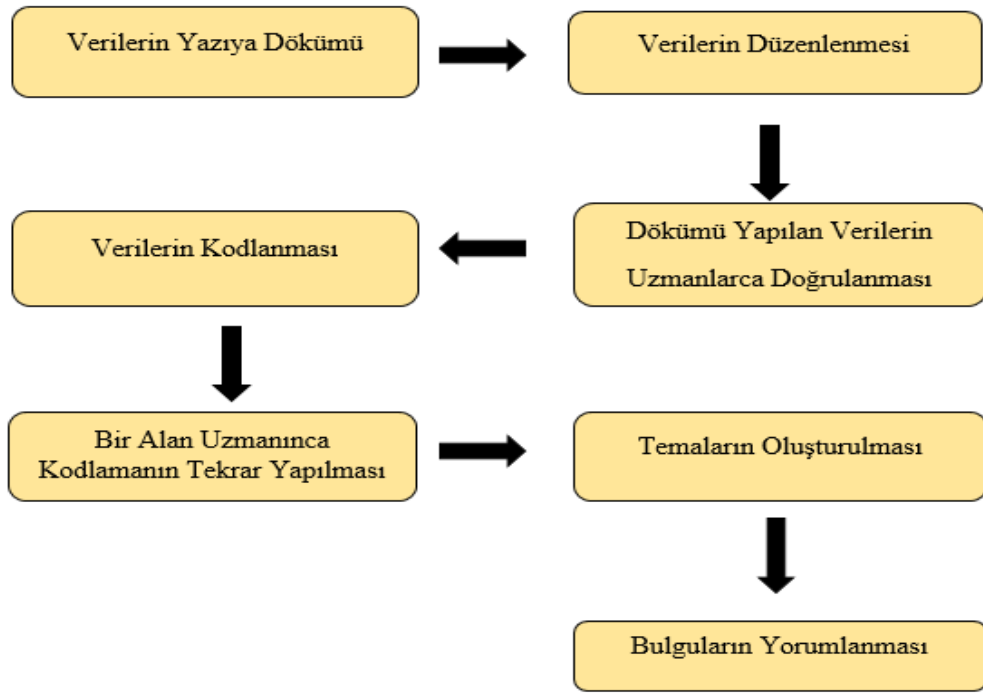
Nitel Verilerin Çözümlemesi

Nitel araştırmalarda veri çözümleme süreci araştırmalarda toplanan verilerin anlaşılır bir şekilde bir araya getirilmesini içerir. Nitel araştırmalarda veri analizi çeşitlilik, yaratıcılık ve esneklik olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Her araştırma, veri analizinde bazı yeni yaklaşımları gerektirir (Kuzu, 2005). Araştırmacı da bunu göz önünde bulundurarak topladığı verileri gözden geçirip araştırmasında kullanmak üzere bir plan geliştirir. Çünkü veri analizi sürecini bir kalıba sığdırmak araştırmacının çalışmasını kısıtlandırabilir. Bu konuda Strauss (1987) nitel araştırmalardaki veri analiz yöntemlerinin standart hale getirilemeyeceğini ve veri analizine standart hale getirmenin araştırmacıyı sınırlandıracağını ifade etmektedir (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Alanyazında veri analiz sürecinde araştırmacı için gerekli olan kavramlar vardır. Bu kavramları Dey (1993) şu şekilde ele almıştır:

- Betimleme
- Sınıflama
- İlişkilendirme

Betimleme aşamasında araştırmacı topladığı verileri ayrıntılı olarak tanımlar. Bu şekilde okuyucunun verilerin toplandığı ortama, araştırmaya katılan bireylerin görüşlerine ve araştırma sürecine dair bilgileri ilk elden edinmesine olanak sağlar. Sınıflama aşamasında veriler kodlanır ve bu kodlar altında temalar oluşturulur. İlişkilendirme aşamasında ise belirli temalar altında sınıflandırılan veriler ilişkilendirilir ve yorumlanır (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmada da veri çözümleme süreci yukarıda bahsedilen aşamalar dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan nitel verilerin çözümleme süreci **Şekil 16'** da ki gibidir.

Şekil 16. Nitel Verilerin Çözümleme Süreci

Bu araştırmada da çözümleme aşaması, betimsel çözümleme basamakları dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir (Miles ve Huberman, 1994; Yıldırım ve Şimşek, 2006; Creswell, 2008; Akt. Cavkaytar, 2009).

Verilerin yazıya dökülmesi: Araştırmanın bu aşamasında, video kayıtları, ders akış formu şeklinde, öğrencilerle ve öğretmenle yapılan görüşmeler, görüşme formu şeklinde, araştırmacı günlüğü ve öğrenci günlükleri düzenli olarak yazıya aktarılmıştır ve araştırmacı tarafından düzenli olarak dosyalanmıştır.

Verilerin çözümleme için düzenlenmesi: Düzenli olarak formlara aktarılan veriler, hafta hafta dosyalanmıştır. Tüm kayıtların dökümleri yapıldıktan sonra alan uzmanlarından yardım alınmış ve veriler rastgele olarak üç ayrı uzmana verilmiştir. Uzmanlar, kayıtlarla yapılan yazılı dökümler arasındaki tutarlılığa bakmış kayıtlarla yapılan dökümler arasında farklılıkların olmadığı “ve”, “veya” gibi bağlaçlar ve bazı kelime hatalarında düzeltmeler yapmışlardır.

Tüm verilerin gözden geçirilmesi: Bu aşamada tüm video kayıtları yeniden baştan sona izlenmiş, yazılı dökümleri yapılan veriler tekrar tekrar okunmuştur. Yapılan bu tekrar gözden geçirmeler araştırmacıya kodlama için büyük bir kolaylık sağlamıştır.

Verilerin kodlanması: Araştırmanın bu aşamasında defalarca izlenip yazılı dökümleri kontrol elde edilen video kayıtlarına ait tüm veriler ile diğer veri toplama araçlarıyla toplanan ve yazılı dökümleri yapıp doğruluğu sağlanan tüm veriler anlamlı hale getirilmeye çalışılarak kodlanmıştır.

Verilerin kodlama anahtarlarına kodlanması: Araştırmanın bu aşamasında dökümleri yapılan ve uzmanlar tarafından doğruluğu onaylanan veriler araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Aynı veriler bir uzman tarafından da ayrı ayrı kodlanmış verilerden oluşturulan temalarda fikir birliği sağlanmıştır.

Kodlamaların karşılaştırılması ve doğrulanması: Bu aşamada kodlamaların karşılaştırılması ve doğrulanması önerdiği “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” ile yapılan kodlamaların doğruluğu hesaplanmıştır.

$$\text{Güvenirlilik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}} \times 100$$

Alanyazında yukarıda yer alan güvenirlilik formülü ile elde edilen sonucun en az % 70 olması güvenirliliğin sağlanabileceği anlamına gelmektedir (Miles ve Huberman (1994'ten Akt. Cavkaytar, 2009).

Bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanması bölümlerine “*Bulgular ve Tartışma*” bölümünde ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Bu bölümde eylem araştırması sürecinde nicel ve nitel veri toplama araçları kullanılarak elde edilen bulgular araştırma soruları temel alınarak açıklanıp yorumlanmıştır.

Nitel Verilerden Elde Edilen Bulgular

Ortaokul 5. sınıf Beden Eğitimi ve Spor dersinde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının uygulanabilirliğini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma, eylem araştırması olarak desenlenmiştir. Araştırma, 26 Şubat 2015 tarihinde başlamış, 28 Mayıs 2015 tarihinde bitmiştir. Araştırmanın uygulama süreci Beden Eğitimi ve Spor derslerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma Perşembe günleri haftalık 2 ders saati olmak üzere, toplam 11 hafta sürmüştür. Resmi tatillere, TEOG sınavına ve araştırmacının yurt dışında olduğu zamanlara denk gelen günlerde ders yapılamamıştır.

Geçerlik komitesi toplantıları Salı günleri yapılmış ve video kayıtları her toplantı da farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı temel alınarak değerlendirilmiştir. Uygulama sürecindeki sorunlar (grupların belirlenmesi, grupların yerleşimi, spor salonuna kameranın yerleşimi) ve çözüm önerileri tartışılmıştır.

Araştırma sürecinde 11 ders planı hazırlanmıştır. Planların hazırlanmasında farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının ilkeleri göz önünde bulundurulmuş ve bu yaklaşımda yer alan stratejilerden istasyon ve merkezler stratejileri temel alınmıştır. Hazırlanan planlar geçerlik komitesinin görüş ve önerileri alınarak düzenlenmiştir. Araştırma sürecinde hazırlanan planlar her hafta düzenli olarak gözden geçirilmiş sonraki haftaya yeniden düzenleme yapılarak gidilmiştir.

Durum Saptama (Uygulama Öncesi) Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Araştırmacı, uygulama sürecinin başında kendisi uygulama yapmadan önce Beden Eğitimi ve Spor derslerine katılmış ve dersleri tüm yönleriyle gözlemlemiştir. Beden Eğitimi ve Spor öğretmeninin öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alıp almadığını ya da dersi farklılaştırmak için ne gibi etkinlikler yaptığını tespit etmeye çalışmıştır. Yaptığı gözlemleri dikkate alarak uygulama aşamasında dersleri planlamıştır.

Öğretmenle Yapılan Görüşmelere İlişkin Bulgular

Uygulama sürecinde Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni yoğunluğundan dolayı sürece dâhil olmak istememiştir. Bu nedenle öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme uygulamanın son haftasında 26.05.2015 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Öğretmenle işlediği Beden Eğitimi ve Spor dersine ilişkin görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler öğretmenin spor odasında gerçekleştirilmiştir ve öğretmeninde izniyle yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Yapılan görüşmede derste kullanılan öğretim yöntemleri, öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılan çalışmalar ile ilgili konulara değinilmiştir. Ancak yapılan görüşmelerde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının kullanılmadığı ve öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate

alınarak derslerin planlanmadığı görülmüştür. Öğretmenle yapılan görüşmenin bir kısmı aşağıda ki gibidir:

Araştırmacı: Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğrencileriniz bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurmaya ilişkin neler yapıyorsunuz?

Öğretmen: Öğrencilerimizin ilgi alanları hangi yöne daha iyiye onlara müfredat çerçevesinde yapıyoruz. Tabi bizim müfredatımızdaki konuyu işledikten sonra öğrencileri farklı gruplara ayırıp o şekilde çalışmalarımızı devam ettiriyoruz.

Araştırmacı: Yani biraz serbest zaman verip isteyen futbol isteyen basketbol oynayabiliyor.

Öğretmen: Bu artık bütün ülkenin kabullendiği bir gerçek.

Öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme, görüşme formuna aktarılmıştır ve EK-9' da ayrıntılı olarak verilmiştir.

Dersin İşlenişi İle İlgili Bulgular

Araştırmacı sürecinin başında uygulama yapmaya başlamadan önce Beden Eğitimi ve Spor dersinde var olan durumu ortaya koymak için gözlemlerde bulunmuştur. Yapılan gözlemler sonucunda derste farklı öğretim yaklaşımlarının uygulanmadığı geleneksel yöntemlerle ders işlendiği gözlemlenmiştir. Bu durum araştırmacının günlüğüne aşağıdaki şekilde yansımıştır;

Bugünkü derste öğrenciler boy sırasına girdikten sonra öğrencilere ikişerli olarak ısınma koşusu yapmaları söylendi. Öğrenciler ısınma koşusu yaparken öğrencilerin sıkıldığı ve koşmak istemediği çok açık belliydi. Isınma koşusu bitince sınıftaki önder olan öğrencilerden bir tanesi ortaya geçti. Öğretmen daha sessiz sakin çocuklara ön plana çıkmaya ihtiyacı olan öğrencilere öncelik verilebilirdi. Isınma hareketlerinden sonra öğrenciler öğretmen tarafından tek çift olarak iki gruba ayrıldı. Öğrenciler engellerde sıçrama çalışması ve slalom çubukları arasından slalom yaptılar. Bunu yaparken de kimi öğrenci sırası gelince sıranın arkasına geçti yapmak istemedi, kimi az çalıştı kimi çok çalıştı. Sınıfta belli bir düzen ve öğretim için planlama yoktu. Öğrencilerin Beden Eğitimi dersinde sadece serbest kaldıklarında mutlu oldukları çok açıktı (YG, 18.12.2014).

Araştırmacının günlüğüne de yansıdığı gibi uygulama öncesinde gerçekleştirilen Beden Eğitimi ve Spor dersinin öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmadığı, farklı öğretim yaklaşımlarının ve zamanın etkili kullanılmadığı bunun sonucu olarak da bazı öğrencilerin dersten keyif alırken bazı öğrencilerin derste sıkıldığı gözlenmiştir.

Bireysel Farklılıkların Önemine İlişkin Bulgular

Araştırmacı uygulama sürecine başlamadan önce Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alan bir yaklaşımın uygulanıp uygulanmadığını, uygulanıyorsa dersin öğrenci farklılıklarına göre nasıl

düzenlendiğini ortaya koymak amacıyla gözlemlerde bulunmuştur. Bu durum araştırmacı günlüğüne aşağıdaki şekilde yansımıştır;

Bugün derse katılmayan öğrenciler oldu. Katılan öğrenciler ısınma koşusu yaptıktan sonra rastgele iki öğrenci ortaya geçti ve ısınma hareketlerini yaptırdı. Isınma hareketleri bittikten sonra öğrenciler iki gruba ayrıldı ve engellerin üzerinden sıçrama çalıştılar. Engeller, öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre çeşitlendirilmedi. Bazı öğrenciler rahatlıkla engellerden sıçrarken bazı öğrenciler ya engelleri devirdi ya da yanına kadar gelip geri döndü. Çeşitli boyutlarda engeller hazırlansa her öğrenci kendi seviyesine göre çalışsa hiçbir öğrenci sıkılmayacaktı (YG, 25.12.2014).

Yapılan gözlemlerden de görüldüğü gibi Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmamış her öğrenci aynı beceri düzeyine sahipmiş gibi tek bir öğretim yapılmıştır. Bu nedenle öğrencilerin derse katılımında sıkıldıkları, bazı öğrenciler derse katılımında istekli olurken ve başarı gösterirken bazı öğrencilerin ise derse katılmak istemediği ve sıkıldıkları gözlemlenmiştir.

Fiziksel Ortama İlişkin Bulgular

Araştırmanın yapıldığı fiziksel ortam Beden Eğitimi ve Spor dersinin amaçlarına ulaşmada son derece önemlidir. Araştırmacı, dersin yapıldığı fiziksel ortama ilişkin gözlemlerde bulunmuştur. Yapılan gözlemler sonucunda araştırmacının fiziksel ortama ilgili görüşleri günlüğüne aşağıdaki şekilde yansımıştır;

Dersin yapıldığı spor salonu dersin rahat ve uygun işlenmesi için gerçekten son derece uygun bir ortam. Salon rahat, geniş ve aydınlık. Öğrenciler için soyunma odaları olması güzel. Yeteri kadar malzeme var. Ancak, derslerin iyi planlanmamış olması etkili bir öğretime engel oluyor. Öğrenciler kısa bir dersten sonra serbest kaldılar ve erkekler çok geniş bir alanda futbol oynadı. Kızların bazıları çok kısıtlı bir alanda voleybol oynadı bazıları oturdu. Sınıfça gerçekleştirilecek bir oyun oynansaydı hem tüm öğrenciler zevk alırdı hem de birçok okulda bulunmayan bu salon daha iyi kullanılmış olurdu (YG, 25.12.2014).

Yapılan gözlemden de anlaşılacağı gibi dersin yapıldığı salonun geniş, ferah ve öğrenciye hizmet edecek birçok artısının olması Beden Eğitimi ve Spor dersinin etkili ve verimli bir şekilde işlemeye çok uygun olmasına olanak sağlamaktadır. Ancak iyi bir öğretim planının yapılmaması dersin amacına uygun işlenmesini ortadan kaldırmaktadır.

Sosyal Etkileşime İlişkin Bulgular

Her derste olduğu gibi Beden Eğitimi ve Spor dersinde de sınıftaki sosyal etkileşim çok önemlidir. Özellikle Beden Eğitimi ve Spor dersleri diğer derslere oranla daha dinamik dersler olduğu için öğrencilerin ve öğretmenlerin sosyal etkileşimi ön

plandadır. Araştırmacı da uygulama süreci öncesinde Beden Eğitimi ve Spor dersindeki sosyal etkileşimi gözlemlemiştir.

Öğrencinin Öğrenciyle Sosyal Etkileşimine İlişkin Bulgular

Araştırmacı yapmış olduğu gözlemlerde Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğrencilerin birbirleriyle olan sosyal etkileşimlerinin nasıl olduğunu anlamaya çalışmıştır. Araştırmacı sosyal etkileşimle ilgili gözlemleri günlüğüne aşağıdaki şekilde yansımıştır;

Öğrenciler ders esnasında öğretim çeşitlendirilmediği için genelde hep öğretmenin istediği gibi tek-çift ya da kız erkek olarak gruplara ayrıldılar. Gözlemlediğim kadarıyla birbirini seven çocuklar hep birlikte olmayı tercih ediyor. Serbest kaldıklarında da aynı şey oldu. Herkes samimi olduğu arkadaşıyla oynadı. Hatta bazı öğrencileri oyunlarına almadılar ve öğrenciler kenarda oturup oynayan arkadaşlarını izledi. Oysaki öğretmen ara sıra 3-4 grup yaparak ders işlese bazen de öğrencilere serbestlik verse daha iyi olur bence (18.12.2014).

Yapılan gözlemlerden de anlaşılacağı gibi dersin sürekli aynı standartlarda işlenmesi ve öğrencilerin farklı farklı gruplar yapılmaması öğrencilerin birbirleriyle çok fazla sosyal etkileşimde bulunmamasına neden olmuştur. Ders sonunda serbest kalmaları için verilen sürelerde de sınıfça bir etkinliğin yapılmaması ya da öğretmenin bu sürece dâhil olmaması sürekli aynı öğrencilerin birbiriyle oynamasına ve bazı öğrencilerin oyunlara alınmamasına ve dışlanmasına neden olmuştur.

Öğretmenin Öğrencilerle Sosyal Etkileşimine İlişkin Bulgular

Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğretmenin öğrencilerle olan sosyal etkileşimi çok önemlidir. Çünkü öğrencilerin dersi sevmesinin nedenlerinden bir tanesi de öğretmeni sevmesi ve öğretmeni kendisine yakın hissetmesidir. Araştırmacının uygulama öncesinde yaptığı gözlemler günlüğüne aşağıdaki şekilde yansımıştır;

Beden eğitimi öğretmenin öğrencilerle iletişimi çok iyi bence özellikle okul takımında olan öğrencilerle. Ama bu bazen okul takımındaki öğrencilerin biraz ön plana çıkmasını sağlıyor bana kalırsa. Çünkü okul takımındaki öğrenciler zaten kendilerine çok güveni olan öğrenciler ve derste hep ön plandalar. Bazı öğrencileri bastırmadan diğer öğrencileri de biraz daha ön plana çıkarmanın iyi olacağını düşünüyorum. Öğrenciler öğretmeni seviyorlar. Ancak farklı öğrencilerle daha farklı iletişim kurulmasının iyi olacağını düşünüyorum (YG, 25.12.2014).

Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğrencilerin kendilerini rahat hissetmeleri ve öğretmenle iyi iletişim içinde bulunmaları önemlidir. Özellikle sessiz ve içine kapanık, kendine güveni az olan öğrencilerin öğretmenle iletişiminin olumlu olması bu öğrenciler için olumlu katkılar sağlayacaktır.

Uygulama Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Bu araştırmada farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının kullanılarak Beden Eğitimi ve Spor derslerinde uygulanabilirliği ortaya konmaya çalışılmış ve araştırma sorularından “Ortaokul 5. Sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımı Nasıl Uygulanabilir?” ; “Öğrencilerin Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre İşlenen Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri” ve “Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Uygulanan Öğretim, Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarını Nasıl Etkilemektedir?” gibi sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır.

Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının Uygulanmasına İlişkin Bulgular

Araştırmada Beden Eğitimi ve Spor dersinde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının uygulanabilirliği belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın uygulama aşamasında öğrenme-öğretme süreci bu yaklaşıma göre düzenlenmiş, öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak gruplar oluşturulmuş ve değerlendirme öğrencilerin ilerlemeleri dikkate alınarak yapılmıştır. Araştırmada, öğretim sürecinin nasıl gerçekleştirildiği tüm yönleriyle aşama aşama yorumlanmıştır.

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Öğrenme-Öğretme Sürecinin Düzenlenmesi:

Ders planları 5-B sınıfı Beden Eğitimi ve Spor öğretmenin yıllık planlarına bağlı kalınarak düzenlenmiştir. Bu süreçte öğrenci merkezli bir öğretim planlanmış ve öğrenciler gruplar halinde çalıştırılmıştır. Grupla yapılan etkinliklerin yanı sıra tüm sınıfla yapılan etkinliklere de yer verilmiştir. Bu aşamada araştırmacı rehber olmuş ve öğrencilere kendi öğrenmelerinden sorumlu olduğu bilinci oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu sürecin öğrencilerin ihtiyaçlarına göre farklılaştırılmasının tüm öğrencilerin derse aktif katılımında önemli bir rol oynadığı gözlenmiştir. Sınıfça yapılan etkinliklerde öğrencilerin keyif aldığı ve derste serbest kalma isteğinin azaldığı görülmüştür.

Öğrenme-öğretme sürecinin ayrıntıları, ders için oluşturulan gruplar ve derste gerçekleştirilen etkinlikler “Merkezler ve İstasyon” stratejilerinin uygulanmasına yönelik bulgularda ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Merkezlerin Oluşturulması:

Araştırmada farklılaştırılmış öğretim yaklaşımında kullanılan stratejilerden biri olan merkezler stratejisinden yararlanılmıştır. Merkezler stratejisi; çeşitli öğrenci ihtiyaçlarına yanıt vermede yeterince esnek oldukları için yıllardır öğretmenler tarafından tercih edilen bir stratejidir. Merkezler, öğretmenler tarafından farklı şekillerde tanımlanır ve farklı şekillerde kullanılır (Tomlinson, 1999). Öğrenciler değişik gruplarla eş zamanlı olarak çalışırlar. Araştırmacı, uygulamaya başlamadan

önce iki hafta süreyle öğrencileri gözlemlemiştir (18-25.12.2014). Yapılan gözlemler sonucunda oluşturulacak öğrenme merkezleri için ders öğretmeninin görüşlerinden ve araştırmacının hazırlamış olduğu gözlem formundan faydalanmıştır. Ancak bunların yanı sıra uygulama içeren bir ders olduğu için işlenecek konuyla ilgili olarak öğrencilerin beceri düzeylerini belirlemeye yönelik beceri testleri uygulanmıştır. 05.03.2015 tarihinde araştırmacı tarafından gerçekleştirilen ve öğrencilere uygulanan beceri testlerine yönelik olarak yapılan hareketler aşağıdaki fotoğraflarda görülmektedir.

Fotoğraf 2. Voleybol Ön Beceri Testi-3 m Çizgisinde Top Değiştirme

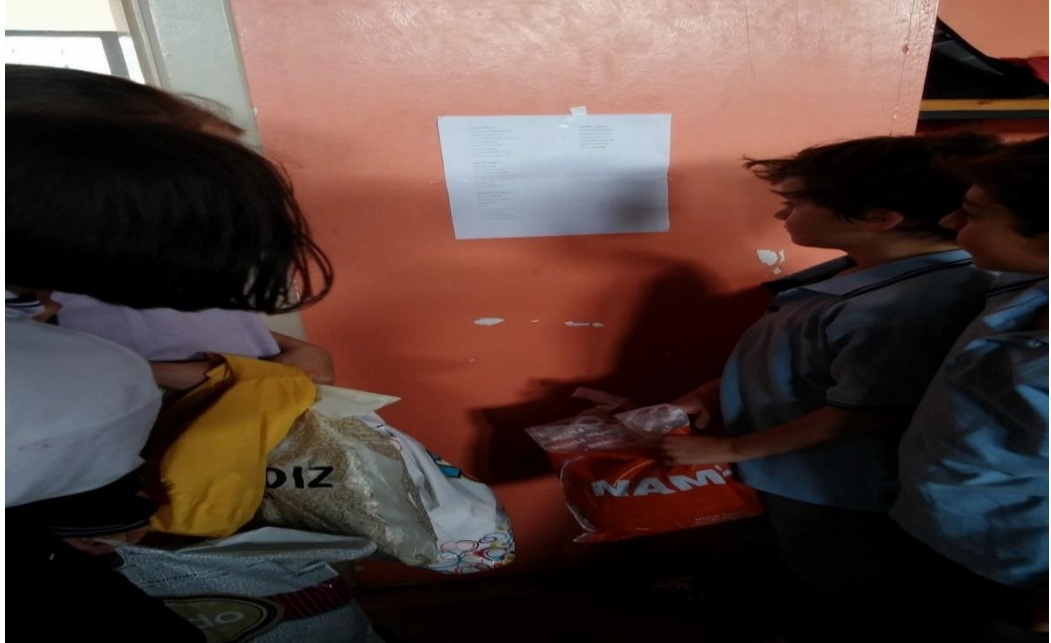
Fotoğraf 2' de görüldüğü gibi öğrenciler 3 metre çizgisine bırakılan üç adet voleybol topunu diğer çizgiye taşımıştır. Öğrencilerin ne kadar sürede hareketi tamamladıkları kaydedilmiştir.

Fotoğraf 3' te ise öğrencilerin voleybol sahası içerisinde 3 metre çizgisinde kayma adımıyla gidip gelmeleri istenmiş ve 20 saniyede çizgilere kaç kez bastıkları kaydedilmiştir. Yapılan tüm değerlendirmeler araştırmacıya öğrencilerin hangi merkezlerde yer alacağını göstermede önemli bir katkı sağlamıştır.

Fotoğraf 3. Voleybolda Ön Beceri Testi 20 Saniyede 3 Metre Çizgisinde Kayma Adım

Araştırmacı yaptığı gözlemleri, öğretmenle görüşmesini ve uygulamış olduğu testlerdeki sonuçları tekrar gözden geçirerek hangi öğrencilerin hangi merkezlerde yer alacağına karar vermiştir. Öğrencilere ilk hafta hangi renk merkezlerde yer alacakları sözel olarak söylenmiş daha sonraki haftalarda ise öğrenciler hangi renk merkezde yer aldıklarını derse başlamadan önce tribüne asılan listeden öğrenmiş ve araştırmacı tarafından yaptırılan renkli bandanalarını ona göre kullanmışlardır.

Fotoğraf 4. Öğrencilerin Hangi Renkteki Merkezde Yer Aldıklarını Öğrenmeleri

Uygulama sürecinin üçüncü haftasında merkezler stratejisi ile öğretimin gerçekleştirilmesi için planlamalar yapılmıştır. Voleybolda parmak pas konusuyla ilgili merkezlerin gerçekleştireceği etkinlik planları hazırlanmıştır. 12.03.2015 tarihli dersin uygulanma sürecine ilişkin etkinlik planı aşağıda verilmiştir:

Çizelge 7. 12.03.2015 Tarihli Beden Eğitimi ve Spor Dersinin İşleyişi

Tarih	12.03.2015
Gün	Perşembe
Ders Süresi	51':33''
Ders Süreci <ul style="list-style-type: none"> • Öğrencileri selamlama • Kıyafet kontrolünün yapılması • Ders içeriği hakkında bilgi verme • Genel ya da özel ısınma hareketlerinin yapılması • Isınmanın amacının hatırlatılması • Önbilgileri etkinleştirme • “U” düzeninde model olarak hareketi gösterme • Öğrencilerin merkezlere yerleştirilmesi • Yapılacak çalışmaları açıklama • Etkinlik kartlarını yerleştirme • Belirli aralıklarla su molası verme • Aralarda dolaşarak cesaretlendirici sözler söyleme • Ders sonunda günlük yazmaları için açıklamalar yapma • Dersi bitirip soyunma odasına gönderme	

Araştırmacı ısınma çalışmalarından önce dersin amacıyla ilgili açıklamalar yapmış ve öğrencilerin ön bilgilerini kontrol etmek için voleybolda parmak pas ile ilgili sorular sorarak derse başlamıştır. Araştırmacı bu amaçla aşağıdaki soruları öğrencilere yöneltmiştir:

- Voleybol, nasıl bir oyundur?
- Kaç kişi ile oynanır?
- Voleybolda parmak pas nasıl yapılır?
- Topa elimizin hangi kısmıyla dokunmalıyız?
- Topa vuruşlarda dirseklerimizin pozisyonu nasıl olmalıdır?
- Parmak pasta ayakların pozisyonu nasıl olmalıdır?

Sorulan sorulardan sonra öğrenciler renkli bandanalarını takmış ve “U” düzeninde sıraya girmişlerdir. Uygulamaya geçmeden önce voleybolda parmak pas ile ilgili ön çalışma yapılarak gereken hareketler öğrencilere gösterilmiş ve öğrencilerden tek tek gösterilen hareketleri yapmaları istenmiştir.

Fotoğraf 5. Voleybolda Parmak Pasla İlgili Yapılan Ön Çalışma

Fotoğraf 5’ te de görüldüğü gibi voleybolda parmak pasla ilgili yapılan ön çalışma için öğrenciler “U” düzeninde ve öğretmeni görebilecek şekilde sıraya girmişlerdir. Hareket önce öğretmen tarafından gösterilmiş ve asıl çalışmaya geçmeden önce ayakların, ellerin ve dirseklerin pozisyonun nasıl olacağı gösterilmiş ve tüm öğrencilere topla çalışma yapma imkânı verilmiştir.

Öğrencilerin önbilgileri harekete geçirmeye yönelik sorulan sorulara ve ön çalışmaya katılımda istekli oldukları gözlemlenmiştir.

Araştırmacı bu ders sonrasında öğrencilerin önbilgilerini etkinleştirmek için sorulan soruların ve gösterilen ön hareketlerin kısa bir şekilde geçirildiğini düşünmüş ve izlediği video kayıtlarında da düşündüğü gibi olduğunu fark etmiştir. Bu durumu günlüğüne şu şekilde yansıtmıştır;

Dersin başında voleybolla ve parmak pasla ilgili sorular sordum öğrencilerin ön bilgilerini kontrol etmek için. Isınmadan sonra da “U” düzenine geçirip parmak pasla ilgili temel hareketleri gösterdim. Ancak hem soru cevap kısmını hem de uygulama öncesindeki temel hareketlerin gösterimini hızlı bir şekilde geçtiğimi fark ettim. Ders süresi iki saat olduğu için ve bunun bir kısmı giyinip soyunma bölümüne gittiği için biraz acele ettim sanırım. Bir sonraki ders için bunu daha iyi planlamalıyım (YG, 12.03.2015).

Araştırmacı, parmak pas için gösterilen temel hareketlerden sonra öğrencileri renklere göre yerleştirdiği merkezlere gönderip her merkezde yer alan öğrencilerin hangi hareketleri yapacağını tek tek anlatmış ve her merkezde yer alan öğrencilerin görebileceği şekilde yapmaları gereken hareketi gösteren ve kısa bir açıklama içeren etkinlik kartı koymuştur. Etkinlik kartı örneği **Çizelge 8’** de verilmiştir:

Çizelge 8. Derste Kullanılan Etkinlik Kartı Örneği

SARI GRUP ETKİNLİK KARTI

1. TOPA HAKİM OLMA (HAVAYA AT TUT-YERE VUR TUT)
2. OLDUĞUN YERDE PARMAK PASLA TOP SEKTİR.
3. PARMAK PASLA İŞARETLER ARASINDA GİDİP DÖN.

Ancak öğrencilerin bu etkinlik kartlarına bakarken biraz dağıldıklarını ve çalışmayı sık sık kestiklerini görmüştür. Bu durum araştırmacı günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

Her grubun ne yapacağına ait kâğıtları unuttukları zaman bakmaları için yere koydum ve takıldıkları yerde bakmalarını söyledim. Ancak öğrencilerin bu kâğıtlara bakarken biraz hareketlerden koptuğunu ve zaman kaybettiklerini fark ettim. Sanırım bundan sonra yazılı olarak değil de sözlü olarak söyleyip hatırlatma yapmam daha doğru olacak (YG, 12.03.2015).

Uygulama sürecinde iki ders saati olan Beden Eğitimi ve Spor dersi için teneffüs araları verilmemiştir. İlk hafta ilk teneffüs zili çaldığında tüm öğrenciler su içmek için dışarı çıkmak istemiş bir kez buna izin verilmiştir. Bu durum araştırmacı günlüğüne aşağıdaki şekilde yansımıştır:

Teneffüs zili çaldığında herkes su içmek için dışarı çıkmak istedi. Terli terli salondan çıkarmak istemediğim için ders sonunda konuştuk ve birlikte karara bağladık. Derste sık sık su molası vermem gerektiğini anladım. Hatta öğrenciler alışana kadar suyunu unutanlar için yanımda birkaç şişe su götürmemin iyi olacağını düşündüm. Böylelikle hem hasta olmaları engellenecek hem de ders için toparlamak daha kolay olacak. Çünkü zaten ders saati iki saat ve öncesinde ve sonrasında kıyafet değişimi için zaman fazlasıyla geçiyor. Ayrıca bu konuyu geçerlik komitesinde hocalarımla paylaştım (YG, 05.03.2015).

Bu durumla ilgili olarak geçerlik toplantılarında komite üyelerinin fikirleri alınmış ve komite üyeleri aralarda sık sık su molası verilmesine ve araştırmacının yedek su götürüp öğrencilerin teneffüs ihtiyacı ile ilgili davranışlarına bakılmasına karar verilmiştir (GTT, 10.03.2015). İzleyen haftalarda geçerlik komitesi üyelerinin de görüşleriyle öğrencilerle birlikte alınan kararlar doğrultusunda teneffüs zili çaldığında derse devam edilmiş ama sık aralarla su molaları verilmiştir. Bunun üzerine öğrencilerde teneffüse çıkma isteğinin ortadan kalktığı gözlemlenmiştir.

12.03.2015 tarihli derste araştırmacı ayrı merkezlerde uygulanan voleybol dersinde merkezlerde yer alan öğrencilere farklı farklı etkinlikler vermiştir. Öğrencilerin de kendilerine verilen görevleri yapmaya çalıştığı gözlemlenmiştir. Ancak araştırmacı her gruba eşit süre vermediğini, gruplar arasında hızlı geçişler yaptığını düşünmüştür. Bu durum araştırmacının günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

Bazı gruplar hareketleri yaparken diğerlerine eşit süre vermediğimi anladım. Aralarda geçişleri hızlı yaptım sanırım hataları düzeltmek için. Sanırım bu süreyi yetiştirmekten korktuğum için oldu. Hatta öğrencileri soyunma odasına yolladığımda zil çalmıştı. Sonraki derslerde zamanı daha iyi kullanmalıyım (YG, 12.05.2015).

Araştırmacı yukarıda bahsedilen yaşadığı bu problemi geçerlik toplantısında paylaşmıştır. Komite üyeleri genel bir hata görüldüğünde tüm sınıfın aynı anda durdurulup hareketi tekrar göstermenin daha doğru olacağını, bireysel olarak yapılmaması gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca grup geçişlerinin önemli olduğunun, grupların birbirine yakın olmasının avantaj sağlayacağını belirtmişlerdir (GTT, 24.03.2015).

Araştırmacı 12.03.2015 tarihli ders sonrasında öğrencilere günlük yazmaları için soyunma odasına gitmeden önce süre vermiş ve öğrenciler işlenen dersle ilgili düşüncelerini günlüklere yansıtmışlardır. Günlüklere yansıyan öğrenci düşüncelerinden bazıları aşağıdaki şekildedir:

Bugün beden dersinde çok eğlendim. Voleybolu bilmesem de çok eğlendim ve mutlu oldum (Ahmet, 12.03.2015); Biz bugün parmak voleybolu öğrendik. Ders çok eğlenceli geçti. Özellikle de parmaklarımızda topu taşımak çok eğlenceliydi. Öğretmenimiz de çok iyi birisi ben çok memnunum. Gerçekten ders keyifli geçti. Keşke biraz daha uzun sürseydi. İki ders biraz az geldi ama çok güzel bir ders, iyi ki bu okuldayım (Tuana, 12.03.2015); Bugün beden eğitimi dersinde voleybol oynadık en çok sevdiğim branşlardan birisiydi. Sevdiğime rağmen biraz unutmuşum. Çok güzel bir gündü çok eğlenmişim. Ne yazık ki iki saatlik dersimiz vardı. Sonunda ders bitti üzülsem de çok sevinçliydim. Çünkü ders çok güzel geçmişti (Doğukan, 12.03.2015); Bugünkü ders çok güzeldi. Parmak pası öğrendik. Çok eğlenceliydi. Takımlar olduk. Ben kırmızı takımdaydım. Tabii voleyboldaki parmak pası. Hocamız da çok güzel. Serbest kalmaktan çok sıkılmışım. Çok iyi oldu. Kim bilir ileride ne oyunlar öğreneceğiz. Beden eğitimi dersinin şimdi daha çok tadını çıkarıyorum (Merve, 12.03.2015);

Bugün Feray öğretmenle voleybol nasıl oynanır diye öğrendik. Ben normalde futboldan başka branş yok sanıyordum ama dersimizi Feray öğretmenle işleyince diğer branşların olduğunu anladım ve artık diğer sporlarla da ilgileneceğim (Salim, 12.03.2015); Bence bugün voleybol maçı yapabiliirdik. Ama ben yine de derste eğlendim. Kendimiz oyun oynasak daha iyi olurdu inşallah olur. Dersimizde voleybol maçı yapılıbilirdi (Semih, 12.03.2015).

Araştırmacı derste yaptığı gözlemler, öğrenci günlükleri ve geçerlik komitesinde alınan kararları da dikkate alarak takip eden haftalarda dersin işleniş planını sürekli gözden geçirerek yeniden düzenlemiştir.

26.03.2015 tarihli ders 12.03.2015 tarihli dersin tekrarı niteliğindedir. Araştırmacı önceki derste yapılan hareketlerin ve kuralların hatırlanması amacıyla dersin başında öğrencilere açıklamalarda bulunmuştur. 26.03.2015 tarihli dersin uygulanma süreci aşağıda gösterilmiştir.

Çizelge 9. 26.03.2015 Tarihli Beden Eğitimi ve Spor Dersinin İşleyiş Süreci

Tarih	26.03.2015
Gün	Perşembe
Ders Süresi	34'
Ders Süreci	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencileri selamlama • Kıyafet kontrolünün yapılması • Dersin amaçlarının açıklanması • Önceki dersle ilgili sorular sorma • Kuralları hatırlatma • Genel ya da özel ısınma hareketlerinin yapılması • Isınmanın amacının hatırlatılması • “U” düzeninde model olarak hareketi gösterme • Merkezlerde çalışmalara devam edilmesi • Belirli aralıklarla su molası verme • Aralarda dolaşarak cesaretlendirici sözler söyleme • Serbest oynamaları için süre verme • Ders sonunda günlük yazmaları için açıklamalar yapma • Dersi bitirip soyunma odasına gönderme

Araştırmacı 26.03.2015 tarihli Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğrencilerin sınıf kurallarına uymaya başladıklarını söz hakkı olarak konuşmayı öğrendiklerini gözlemlemiştir.

Bu tarihte gerçekleştirilen ders 12.03.2015 tarihli dersin devamı olduğu için aynı konuya devam edilmiş ancak ısınmanın koşuyla değil oyunla gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Isınmaya başlamadan önce oyunla ilgili açıklamalar yapılmış, kurallar ve oyun alanı hatırlatılmıştır. Isınmada ebelerin seçimi yapılmıştır. Isınma konusunda sınıfta gerçekleşen konuşmalar aşağıdaki şekilde olmuştur:

Araştırmacı: Bugün ısınmamızı yaparken koşarak yapmayacağız. Oyun oynayarak ısınacağız. Nasıl yapacağımızı anlatıyorum. 3 topumuz olacak 3

tane de ebemiz olacak. Elinde top olan 3 ebe kaçan arkadaşlarını toplama çabasına çalışacak.

Öğrenciler: Oley

Araştırmacı: Topla vurulan arkadaşlarımız yere çökecek ellerini de yere koyacak (araştırmacı hareketi gösteriyor) vurulmayan arkadaşlarımız alttan geçip vurulmuş olan arkadaşını kurtaracak.

Begüm: Ebe ben olabilir miyim?

Araştırmacı: Bir dakika Begümcüğüm.

Ahmet: Öğretmenim kim kimin altından geçecek?

Doğukan: Topu atarak mı vuracağız?

Araştırmacı: Ahmet al bir top hemen yanıma gel. Şimdi ben kaçarken Ahmet bana topu attı, top bana değdi, hemen çöküyorum yere (araştırmacı hareketi gösteriyor) Emre gel şimdi alttan geç. Arkadaşınız alttan geçince hemen kalkıyorum ve kurtuluyorum.

Öğrenciler: Oley çok zevkli (hep birlikte bağırıyorlar)

Kaan: Arkadaşımız geçince çözüyoruz değil mi öğretmenim?

Araştırmacı: Evet

Semih: Ben ebe olabilir miyim?

Araştırmacı: Konuşanı ebe yapmıyoruz değil mi? Ne karar vermiştik, birisi konuşurken hepimiz onu dinliyorduk.

Öğrenciler: Evet öğretmenim

Araştırmacı: Oyun alanımız yarı saha. Diğer tarafa geçmiyoruz.

Araştırmacı: O zaman başlayalım. Tuana, Orhan ve Bayram gelsin. Evet, çocuklar oyunu anladığımızı göre düdükle birlikte oyunumuza başlıyoruz.

Oyun ile ısınmanın öğrencilerde büyük bir ilgi uyandırdığı görülmüş ve bu durum öğrencilerin koşarak ısınma yapmaktan sıkıldıklarını ve farklı bir etkinlik olduğu için keyif aldıkları şeklinde yorumlanabilir. Öğrenciler hem oyun oynamış hem de ısınmalarını gerçekleştirmiştir.

Araştırmacı, oyun başladıktan sonra düdükle çalarak birkaç kez sınıfı durdurup oyun alanını ve kuralları hatırlatmıştır. Çünkü bazı öğrenciler oyun alanı dışına çıkmıştır. Araştırmacı, bu nedenle yarı saha olarak belirlenen oyun alanını tam saha olarak değiştirmesi gerektiğini düşünmüş ve öğrencilerin birbirlerine takılıp düşmeleri ihtimalinden dolayı bu değişikliği yapmasının doğru olacağına karar vermiştir. Bu durum araştırmacı günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

Yarı saha olarak belirlediğim alanı bir süre sonra tam saha olarak değiştirdim. Çünkü alan dar geldi, öğrenciler zaten hareketli oradan oraya koşuyorlar. Öğrencilerin çarpışıp sakatlanmalarından çekindim. Tam saha olmasının daha iyi olduğunu sonradan fark ettim çünkü öğrenciler daha fazla hareket etmiş oldular (YG, 26.03.2015).

Isınma oyununda araştırmacı, belirli bir süre sonra ebeleri değiştirmiştir. Öğrenciler artık kurallara da iyice uymaya başladıkları için ebe olmak isteyenler parmak kaldırmıştır. Bazı öğrenciler seçilen ebelere itiraz etmiştir. Buna yönelik şu konuşmalar gerçekteşmiştir:

Araştırmacı: Evet şimdi hem biraz dinlenin hem de bu arada yeni ebeleri seçelim.

Öğrenciler: Hep birlikte parmak kaldırıyorlar.

Araştırmacı: Deniz, Ahmet ve Hüseyin ebemiz olsun bu seferde.

Salim: Bence kızlar ebe olmamalı öğretmenim.

Araştırmacı: Neden Salim?

Salim: Çünkü kızlar iyi vuramaz.

Araştırmacı: Kuralımız neydi Salim. Hani arkadaşlarımıza destek oluyorduk.

Öğrenciler: Evet öğretmenim.

Araştırmacı: Destek oluyoruz değil mi Salim.

Salim: Evet.

Birkaç kez daha tekrar yapıldıktan sonra ısınma oyunu sonlandırılmış ve derse geçilmiştir. Isınmanın koşu ile yapılmamasının öğrencileri mutlu ettiği ve oyun oynarken çok keyif aldıkları gözlenmiştir. Isınmayla ilgili günlüklere yansıyan öğrenci düşüncelerinden bazıları aşağıdaki şekildedir:

Bugün oynadığımız oyunlar çok güzeldi. Oyunlar çok hoşuma gitti. Oynarken zamanın nasıl geçtiğini anlayamadım (İbrahim, 26.03.2015); Bugün beden dersinde ısınırken çok güzel oyun oynadık. Koşmayı sevdim çok eğlenceliydi, voleybolda daha çok eğlendim (Ahmet, 26.0.2015); Bugün azıcık daha voleybol çalıştık. şimdi serbest kalacağız. Bence voleybol oynamak çok eğlenceli. Isınma hareketi olarak koşmak yerine oyun oynamak çok hoşuma gitti (Hüseyin, 26.03.2015). Sevgili günlük; bugün ısınmak için güzel bir oyun oynadık. Ebeler bizi topla vuruyordu. Ben bir kez vuruldum. Sonra da Fatih beni kurtardı. En sonunda voleybol oynadık. Salim' nin hatalarını söyledim. şimdide 15 dk.. serbestiz (26.03.2015).

Yapılan bu etkinlik göstermiştir ki öğrencilere farklı farklı etkinlikler yapıldığı zaman öğrenciler daha çok keyif almakta, sadece birkaç öğrencinin ön plana çıkması yerine tüm öğrenciler derse aktif olarak katılmaktadır.

Fotoğraf 6. Öğrencilerin Oyun Oynayarak Gerçekleştirdiği Isınma Etkinliği

Fotoğraf 6’ da görüldüğü gibi öğrenciler ısınmayı koşuyla değil oyunla yapmışlardır. Öğrenciler oyun oynarken hem ısınmışlar hem de ısınma sürecini keyifli bir şekilde geçirmişlerdir.

Rahatsızlığından dolayı derse katılmayan ve dersi tribünden izleyen bir öğrencinin bu ders hakkındaki görüşleri öğrenci günlüğüne aşağıdaki şekilde yansımıştır:

Bugün beden eğitiminde her zamanki gibi eğlenceli şeyler yaptılar. Katılmadığım için üzülüyorum ve sıkılıyorum (Kardelen, 26.03.2015).

Araştırmacı derste kuralları öğrencilere sık sık hatırlatmış ve kuralların artık yavaş yavaş oturmaya başladığını, öğrencilerin kurallara uyduğunu ve kurallara uymayan arkadaşlarını uyardığını gözlemlemiştir. Öğrenciler ve dersin kurallarına uyma durumları “*Öğrencilerin Kurallara Uyma Durumuna İlişkin Bulgular*” bölümünde incelendiği için bu bölümde ele alınmamıştır.

Öğrencilere ısınma oyunu ve ısınma hareketlerinden sonra derse geçilmeden önce, bir önceki derste neler yapıldığını, parmak pasın kurallarının neler olduğunu sorulmuş ve kısa bir hatırlatmadan sonra bir önceki dersin devamı olan voleybolda parmak pas konusuna geçiş yapılmıştır. Tüm öğrenciler renkli bandanaların takmış ve kendi merkezlerinde çalışmaya başlamıştır. Hareketler araştırmacı tarafından farklı malzemelerle çeşitlendirilmiştir. Hareketleri doğru yapan gruplar bir sonraki harekete geçmişlerdir. Yapamayan öğrencilerle birlikte tekrarlar yapılmış, farklı malzemeler kullanılmasına özen gösterilmiş ve hareketleri yapmaları için cesaretlendirilmişlerdir.

Fotoğraf 7. Farklı Malzemelerle Yapılan Parmak Pas Çalışması

Fotoğraf 7’ de görüldüğü gibi merkezlerdeki öğrencilerin kullanması ve öğretimi tekdüzelikten çıkarmak için farklı malzemeler kullanılmaya çalışılmıştır.

Araştırmacı tüm gruplar arasında tek tek dolaşarak öğrencilerin hareketleri yapıp yapamama durumlarını kontrol etmiş ve grup grup ayırdığı ders kontrol listesine işaretlemiştir.

02.04.2015 tarihli derste voleybolda manşet pas konusu merkezler stratejisi kullanılarak işlenmiştir. Dersin işlenişinde komutla öğretim, alıştırma ve eşli çalışmalardan da yararlanılmıştır. Önceki derslerden yapılan gözlemler ve tutulan kontrol listeleri sonucunda ders planı oluşturulmuştur (EK-10). 02.04.2015 tarihli dersin işleniş süreci **Çizelge 10’** da gösterilmiştir.

Çizelge 10. 02.04.2015 Tarihli Beden Eğitimi ve Spor Dersinin İşleyiş Süreci

Tarih	02.04.2015
Gün	Perşembe
Ders Süresi	54’52”
Ders Süreci	
<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencileri selamlama • Kıyafet kontrolünün yapılması • Dersin amaçlarının açıklanması • Önceki dersle ilgili hatırlatmalar yapma • Isınmanın oyunla yapılması • Isınmanın amacının hatırlatılması • “U” düzeninde manşet pasta ellerin pozisyonu hakkında bilgi verilmesi ve öğrencilere tek tek yaptırılması • İkişerli olarak kayma adım çalışması • Merkezlerde çalışmaların gerçekleştirilmesi • Ders sonunda sınıfça oyun oynama • Ders sonunda günlük yazmaları için açıklamalar yapma • Dersi bitirip soyunma odasına gönderme 	

Dersin uygulama sürecinde ısınma için oynanan oyunlardan ve yapılan ısınma hareketlerinden sonra öğrenciler “U” düzeninde yerleştirilmiş ve manşet pas yaparken ayakların ve kolların pozisyonları gösterilmiştir. Araştırmacı tüm öğrencilerden oldukları yerde ayağın pozisyonu ile ilgili göstermiş olduğu hareketleri çalışmalarını istemiştir. Tüm öğrencileri kontrol etmiş ve hataları düzeltmiştir. Öğrencilerin ayakların pozisyonu ile ilgili yaptıkları topsuz çalışma aşağıda görülmektedir.

Fotoğraf 8. Manşet Pasa Ön Hazırlık Çalışmaları

Bu çalışmadan sonra araştırmacı tüm öğrencilere manşet pasta kolların pozisyonunu göstermiş ve topsuz olarak tekrar etmelerini istemiştir. Aşağıda öğrencilerin manşet pas yaparken kolların pozisyonu ile ilgili yapmış oldukları topsuz çalışma görülmektedir.

Fotoğraf 9. Manşet Pasa Ön Hazırlık Çalışmaları

Araştırmacı bu çalışmalardan sonra öğrencilerin doğru manşet pozisyonu alabilmeleri için topla kayma adım çalışmaları yaptırmıştır. Öğrencilere giymeleri için renkli formalar verilmiş ve her öğrenci istediği arkadaşıyla eşleşmiştir. Öğrenciler voleybol çizgisinde eşleriyle karşılıklı olarak geçmişlerdir. Top olan öğrencilere, komutla birlikte arkadaşlarına doğru topu yüksekte atmaları söylenmiş diğer öğrencilere de topun pozisyonuna göre kayarak topu formalarıyla tutmaları söylenmiştir. Topla yapılan kayma adım çalışmaları aşağıda görülmektedir.

Fotoğraf 10. Topla Kayma Adım Çalışması

Başlangıçta öğrencilerin topu çok yüksekte attığı ya da arkadaşları tutamaması diye sağa sola hızlı attığı gözlenmiştir. Araştırmacı tüm grupları durdurarak nasıl

atmaları gerektiğini tekrar hatırlatmış ve hareketi yeniden başlatmıştır. Öğrencilerin çalışmayı yapmaya gayretli olduğu ve zevk aldıkları gözlenmiştir. Yapılan çalışmada formalar bazı öğrencilere küçük gelmiştir ve öğrencilerle geçen konuşma aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir.

Doğukan: Öğretmenim bu forma bana küçük geliyor, topu tutamıyorum.

Araştırmacı: İçindeki t-shirte bakayım Doğukan. Evet, istersen formanı çıkarıp içindekiyle tutmaya çalışabilirsin topu.

Doğukan: Yok öğretmenim ben formayla tutayım.

Yukarıda anlatılan sorun geçerlik toplantısında ele alınmış ve komite üyeleri tarafından forması dar gelen öğrencilere formalarını çıkarıp ellerinde tutmalarının o şekilde topu yakalamaya çalışmalarının daha iyi olacağına karar vermiştir (GTT, 14.04.2015). Araştırmacı öğrencilerin hareketleri yaparken ilk başlarda biraz zorlandığını gözlemlemiş bunun nedeni olarak ise kendisinin öğrencileri tam olarak konumlandıramadığını düşünmüştür. Bu durum araştırmacı günlüğüne şu şekilde yansımıştır.

Yaptığımız kayma adım çalışmasında öğrencilerin tam olarak yapamadıklarını gördüm. Grupların arasını biraz daha açsam iyi olurdu. Kameraya çok yaklaşmalarını diye biraz yakın tuttum. Öğrencilerden bazıları da topu çok sağa sola kaçırdığı için biraz karışıklık oldu. Böyle çalışmalarda iki kol genişliğinde ara bırakmalıyım (YG, 02.04.2015).

Yapılan ön çalışmalardan sonra araştırmacı bu derste öğrencilerin kendi gruplarını belirlemelerini istemiştir ve herkes aynı grupta olmak istediği arkadaşlarını seçmiştir. Öğrenciler araştırmacının göstermiş olduğu yerlere yani merkezlere gitmişlerdir. Gruplara serbestlik tanınmasının iyi olmasının yanı sıra Beden Eğitimi ve Spor dersinin uygulamalı bir ders olmasından ve voleybolun biraz daha teknik bir branş olmasından dolayı biraz karışıklık yaşandığı gözlenmiştir. Bu durum araştırmacının günlüğüne şu şekilde yansımıştır.

Ön çalışma bittikten sonra su molası verdim ve herkesin kendi istediği gruba olabileceğini söyledim. Grupları esnek oluşturduğum. Her gruba farklı etkinlikler verdim ve gruplar arası dolaşarak yapılan hataları söyledim. Gruplar esnekti fakat öğrenciler için iyi olmasına karşın benim için iyi olmadı çünkü manşet pası iyi yapamayanlar aynı grupta olunca biraz sıkıntı yaşandı. Toplar sürekli kaçtı (YG, 02.04.2015).

Öğrencilerin dönemin ilk başlarından itibaren derslerde sürekli olarak serbest kalma istekleri olmuştur. Araştırmacı geçerlik komitesinde de alınan karar doğrultusunda “kurallara uyulduğu takdirde” serbest oynayabileceğimiz şeklindeki düşüncesini öğrencilerle paylaşmış (GTT, 30.03.2015) ve ilk başlarda 20 dk., sonra 15 dk., sonra 10 dk. şeklinde serbest verilen süre yavaş yavaş azaltılmaya başlanmıştır. Öğrencilerinde bu isteklerinde yavaş yavaş azalma olduğu görülmüştür. Çünkü işlenen konunun ardından ya konuyla ilgili ya da sınıfça yapılan farklı etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekmiş ve öğrencilerin dersten keyif aldıkları gözlemlenmiştir.

Hatta çekingen öğrencilerin bile artık derse daha çok katılımının gerçekleştiği görülmüştür. Voleybolda manşet pas çalışması yapıldıktan sonrada araştırmacı tarafından getirilen paraşüt oyunu tüm sınıfça oynanmıştır. Yapılan çalışmalarla ilgili öğrencilerin görüşlerinden bazıları öğrenci günlüklerine aşağıdaki şekilde yansımıştır.

Bugün çok acayip eğlenceli geçti. Özellikle de paraşüt keyfi çok güzeldi. Çok şanslı bir sınıfız. Bir tek biz bu kadar eğleniyoruz. Keşke ders biraz daha uzun olsa. Ama istediğimiz grupta olduğumuz zaman daha keyifli oluyor. Keşke haftaya da paraşüt oynasak (Tuana, 02.04.2015); Bugün çok ama çok eğlendim. Bugün manşeti öğrendik ve müthiş geçti ve sonlara doğru paraşütle oyun oynadık. Paraşütün içine top koyduk ve fırlattık ve içinden geçmeye çalıştık ve herkes geçti (Bayram, 02.04.2015). Bugün manşet pasını öğrendik. Sanırım iyiye gidiyorum. Ondan sonra paraşüt ile top atıp tuttuk. Sonra paraşütü kaldırıp altından geçtik. Çok eğlendim (Hüseyin, 02.04.2015). Bugün çok eğlendim. Paraşüt oyunu oynadık. Çok güzel bir oyundu. Manşet pasta öğrendik. Kendimiz gruplara ayrıldık. Bu dersi artık daha çok sevmeye başladım. Şunu anladım ki serbest kalmak çok sıkıcı. Herkes birbirine çarpıp yaralanıyor. Herkesin canı yanıyor (Merve, 02.04.2015). Sevgili Günlük; Bugün çok eğlendik en güzel günlerimden birisi oldu (Salim, 02.04.2015).

Öğrencilerin ders sonunda sınıfça oynadığı paraşüt oyunu Fotoğraf 11’ de görülmektedir.

Fotoğraf 11. Ders Sonu Etkinliği Olarak Oynanan Paraşüt Oyunu

09.04.2015 tarihinde gerçekleştirilen Beden Eğitimi ve Spor dersinde, ölçme değerlendirme haftası olduğu için genel bir değerlendirme yapılmış ve bir sonraki haftanın konusu olan hentbol dersi için bir alan uzmanından fikir alınarak hazırlanan bir ön test gerçekleştirilmiştir.

Çizelge 11. 09.04.2015 Tarihli Beden Eğitimi ve Spor Dersinin İşleyiş Süreci

Tarih	09.04.2015
Gün	Perşembe
Ders Süresi	56'38"
Ders Süreci <ul style="list-style-type: none"> • Öğrencileri selamlama • Kıyafet kontrolünün yapılması • Ders içeriği hakkında bilgi verilmesi • Isınmada "10 Pas Oyunu" • "U" düzeninde açma-germe hareketlerinin yapılması • Hentbola yönelik çalışmalar • Ölçme-değerlendirmenin yapılması • Öz değerlendirme formlarının doldurulması • Ders sonunda günlük yazmaları için süre verilmesi • Dersin son dakikalarında serbest oynama süresi verilmesi • Dersi bitirip soyunma odasına gönderme	

Araştırmacı dersin içeriğini ve dersin amaçlarını açıklayarak derse başlamıştır. Isınma yapmak için hem önceki haftalardan farklı olması amacıyla hem de hentbola yönelik olması amacıyla sınıfça "10 pas oyunu" oynanacağını öğrencilere açıklamıştır. Oyunun kuralları ve oyun alanı öğrencilere anlatıldıktan sonra oyuna başlamak için öğrenciler iki gruba ayrılmıştır. Öğrenciler araştırmacı tarafından iki gruba ayrılmış ve bu konuda serbestlik tanınmamıştır. Bu durum araştırmacının günlüğüne aşağıdaki şekilde yansımıştır:

Öğrencilere ısınmada "10 pas oyunu" oynayacağımızı söyledim. Öğrenciler çok sevindiler. Gruplara ben ayırdım çünkü sınıfça oynayacağımızı bir oyundu serbestlik versem kızlar ve erkekler olarak ikiye ayrılacaklardı. Bu durumu yavaş yavaş ortadan kaldırmak için grupları ben belirledim. Öğrencilerde buna itiraz etmedi. Son olarak grubun bir tanesine renkli forma giydirdim (YG, 09.04.2015).

Öğrenciler iki gruba ayrıldıktan sonra bir gruba renkli forma giydirildi ve oyun kuralları ve oyun alanı tekrar hatırlatıldı. Oyuna başlamadan önce öğrencilerle oyun hakkındaki konuşmalar aşağıdaki şekildedir:

Araştırmacı: Oynayacağımız bu oyunda oyun alanımız kırmızı çizgiler yani voleybol sahası. Eğer elinde top olan kişi kırmızı çizgileri çıkarsa top diğer takıma geçer.

Salim: Hocam tam saha olsun lütfen.

Araştırmacı: Şimdilik sadece voleybol sahası olarak oynayacağız Salim. Eğer yapabilirsek daha sonra tam saha oynamaya geçeriz.

Salim: Şu kırmızı çizgiler değil mi öğretmenim?

Araştırmacı: Evet Salimciğim (araştırmacı tekrar gösteriyor) şu kırmızı çizgiler.

Araştırmacı: 10 pas yaparken top kimdeyse kendi grup arkadaşına sayarak atıyor. Örneğin top bende “bir” diye bağıyorum. Kime attıysa o da “iki” diye bağıyor. Bu şekilde 10’ a kadar paslaşarak gidiyoruz. Bu arada diğer takım oyuncularını ise topu engelleyip yakalamaya çalışıyor. Topa sahip olan takım topu düşürürse tekrar birden saymaya başlarlar ya da topu diğer takımdan bir oyuncu yakalarsa top diğer takıma geçer.

Orhan: Topu yakalamak için arkadaşımızı tutabilir miyiz öğretmenim?

Araştırmacı: Hayır Orhan arkadaşımızı tutmuyoruz sadece önüne geçip engelleyebiliriz.

Ahmet: Hocam ne kadar yürüyebileceğiz topla?

Araştırmacı: Ahmetciğim şimdilik bir sınırimız yok önce oyunu öğrenelim ondan sonra ben size söyleyeceğim. Sadece hareketli oluyoruz, atabildiğin zamanlarda arkadaşına atabilirsin.

Doğukan: Hocam 10 tane yaptıktan sonra ne olacak?

Araştırmacı: Sizin takımınız 1 puan almış olacak.

Bayram: Öğretmenim hava atışla başlayalım kim önce alırsa o takım başlasın.

Araştırmacı: Tamam hava atışla başlayalım. Var mı anlamadığımız bir şey ya da sormak istediğimiz.

Öğrenciler: Hayır

Hentbola yönelik ısınmayla başlamanın amaçlandığı bu derste araştırmacı yapmış olduğu planın tam olarak işlemediğini görmüştür. Çünkü sınıfı ikiye ayırarak oynatmaya çalıştığı oyunu öğrenciler tam olarak gerçekleştirememiştir. Top hangi öğrencinin elindeyse tüm öğrenciler o arkadaşlarının üzerine gitmiş ve 10 pası tam olarak gerçekleştirememişlerdir. Bunun üzerine araştırmacı, oyunu üç kez durdurmuş ve tekrar anlatmıştır. Ancak tam anlamıyla verimli bir şekilde gerçekleşmediğini görünce hemen başka bir oyuna geçmiştir. Bu durum araştırmacının günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

Oyun alanı belirlendi ve topu bir takıma hava atışıyla verdik. Kuralları tekrar tekrar hatırlatmama rağmen çocuklar oyunu oynayamadı. Topu yere düşürmeden 10 pas yapmaları gerekiyordu ve sahada dağınık halde durmaları gerekiyordu ancak top kimin elindeyse bütün öğrenciler o öğrencinin üzerine çullandı. Hemen hemen üç kez durdurdum ve yeniden başlattım. Ama gördüm ki oyun verimli olmayacak hemen başka bir oyuna geçtim. Daha küçük gruplara ayırmış olsam daha iyi olurdu. Alternatif oyunlar, alternatif planlar ve alternatif etkinlikler yapmanın gerekliliğini anladım ama yedekte bulduğum hentbola yönelik diğer çalışmalar olduğu için onlara geçtim (YG, 09.04.2015).

Araştırmacının yansıtıcı günlükte belirttiği gibi alternatif planların olması hem araştırmacı için hem de öğrenciler için olumlu sonuçlar doğurması açısından önemlidir. Bu süreçte araştırmacı kendisini sorgulamış hem de farklı farklı etkinliklerin de yedekte bulundurmanın önemini anlamıştır. Bu durum geçerlik komitesiyle paylaşılmıştır. Komite üyeleri, araştırmacının da bir sonraki hafta

planladığı gibi, ısınmanın iki üç grup şeklinde yaptırılmasının daha amaçsal olacağını, malzemeler ve ders işleyişinde hep alternatif planların olmasının daha iyi olacağına karar verilmiştir (GTT, 14.04.2015).

Araştırmacı alternatif olarak ısınma hareketlerinin yapılmasının ardından uzman görüşü olarak hazırlamış olduğu hentbola yönelik olan diğer çalışmaya geçmiştir. Yapılan çalışmada hentbol kale direğine farklı renklerde ve farklı uzunluklarda formalar bağlanmış ve kalenin içerisine farklı renkte huniler koyulmuştur. Öğrencilerden tek tek gelerek öğretmenin söylediği renkteki formayı ya da huniyi belli bir uzaklıktan vurmaları istenmiştir. Yapılan çalışma Fotoğraf 12’ de görülmektedir.

Fotoğraf 12. Hentbola Yönelik Ön Çalışma

Yapılan çalışma esnasında araştırmacı tarafından uzman görüşüyle hazırlanan kontrol listesine işaretlemeler yapılmıştır. Tüm öğrencilerin değerlendirilmesi yapılmış ve bir sonraki ders hangi öğrencilerin hangi merkezlerde yer alacağı ona göre belirlenmiştir. Dersin işlendiği hafta ölçme değerlendirme haftası olduğu için hentbola yönelik yapılan çalışmalarının ardından su molası verilmiş ve ölçme değerlendirmeye geçilmiştir. Araştırmacı, tüm sınıfa kenara oturmalarını söylemiş, sadece sınav olacak öğrencileri yanına çağırmıştır. Oturan öğrencilere o gün doldurmaları gereken “Öz değerlendirme formu” ve yazmaları için günlüklerini vermiştir.

Yapılan ders ile ilgili öğrencilerin görüşlerinden bazıları öğrenci günlüklerine aşağıdaki şekilde yansımıştır.

Bence beden eğitimi çok eğlenceli geçiyor. Ama saatleri arttırılmalı. Ben bu derslerde çok şey öğrendim. Mesela parmak pas ve manşet pası öğrendim. Bunların dışında arkadaşlarımıza gülmeyip onlara saygılı olmayı da öğrendim. İyi ki biz bu dersi alıyoruz. Ama bence saatleri arttırılmalı

(Tuana, 09.04.2015); *Çok mutlu hissediyorum çok ama çok eğlenceli geçiyor. Beden eğitimi dersinde çok şey yapıyoruz. Bir sürü şey öğreniyoruz. Bu ders olduğu için çok mutluyum (Bayram, 09.04.2015). Derste eğleniyorum ama bugünkü oyundan hiç zevk almadım çünkü top bir yere gidince tüm herkes oraya gidiyor ve oyun kötü oldu o yüzden (Semih, 09.04.2015); Ben beden eğitimi dersini çok seviyorum. Öbür dersler çok sıkıcı ama bu ders çok eğlenceli. İyi ki varsınız öğretmenim. Siz olmasanız hep serbest olup canımız sıkılacaktı. Hem oyun bulamazdık hem de vakit çok yavaş geçerdi. Artık oyunlar sayesinde vakitlerin nasıl geçtiğini anlamıyorum (Anıl, 09.04.2015);*

Rahatsızlığından dolayı derse katılmayan ve dersi tribünden izleyen bir öğrencinin bu ders hakkındaki görüşleri öğrenci günlüğüne aşağıdaki şekilde yansımıştır:

Çok eğlenceli olduğunu, katılmasam da katılmış gibi hissediyorum ama bazen sıkılıyorum ama hep eğlenceli ve komik (Kardelen, 09.04.2015).

Bu araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının ve merkezler stratejisinden öğrenme merkezlerinin kullanılmasının öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine katılımında istekli olmalarına, dersleri daha aktif geçirmelerine, zamanın iyi kullanılmasına, öğrenci gelişimlerine olumlu etkisi olduğu görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde, bu araştırma bulgusunun yapılan birçok çalışmayla paralellik gösterdiği görülmektedir. Marinescu ve ark. (2013) Beden Eğitimi ve Spor dersinde zihinsel öğrencilerin gelişimini güçlendirmek için 6. sınıflarda yapmış olduğu çalışma sonucunda; farklılaştırılmış öğretimde grupta yapılan çalışmalar sonucunda öğrencilerin motor becerilerinde, motivasyonlarının artmasında gelişmeler sağlanmıştır bulgusu ile Mujea (2013) yaptığı çalışmada Beden eğitimi dersinde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı kullanılarak işlenen ders sonucunda mental olarak zorluk çeken öğrencilerin motor becerilerinin gelişmesinin yanı sıra ailesi, arkadaşları ve öğretmenleriyle etkili ve dinamik ilişkiler geliştirdiği gözlenmiştir bulgusu bu araştırma bulgusunu destekler niteliktedir.

Bu bulguları destekleyen farklı alanlarda çalışmalar olduğu da görülmektedir. Karadağ (2010) yapmış olduğu dil öğretimine yönelik çalışmada öğrenme alanlarına yönelik merkezlerin oluşturulmasının birçok beceriyi geliştirdiği bulgusunu elde ettiği görülmektedir. Shepherd ve Alpert (2015) farklılaştırılmış öğretim yaklaşımını kullanarak işitme engelli öğrenciler için yaptıkları çalışmada geleneksel olarak çalışan öğrencilere kıyasla yeni teknolojileri kullanan öğrencilerin derse daha aktif bir şekilde katıldığını, öğrendiklerini daha uzun süre unutmadıklarını ortaya koymuştur.

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre İstasyonların Oluşturulması: Araştırmacı ders işleyiş sürecinin ısınma aşaması için ilk haftalarda yapmış olduğu koşuyla ısınma, oyunla ısınma durumlarını farklılaştırmış ve istasyon stratejisini kullanarak ısınma istasyonları oluşturmuştur. İstasyonların oluşturulma sürecinde öğrencilere serbestlik tanınmış, her öğrenci istediği arkadaşıyla grup oluşturmuştur.

İstasyonların oluşturulmasında serbestlik tanınmasının amaçlarından bir tanesi dersin ısınma bölümünü öğrencinin isteğine bırakmak diğer bir amaç ise merkezlerde yer alan öğrencilerin araştırmacı tarafından belirlenmiş olması nedeniyle dersin işleniş sürecinin öğrencilerin ve araştırmacının ortak alınan kararlar yürütülmek istenmesidir.

16.04.2015 tarihli derse Ankara gezisinden dolayı neredeyse sınıfın yarısı katılmamıştır. Bu nedenle işlenmesi planlanan derse araştırmacı ufak bir değişiklikle başlamak zorunda kalmıştır. Araştırmacı, öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçiren sorularla derse başlamıştır. Dersin başlangıcında sınıfta gerçekleşen konuşmalar aşağıdaki şekildedir:

Araştırmacı: Bugün az kişiyiz ama yine konumuza bir giriş yapacağız. Neydi bugünkü konumuz?

Öğrenciler: Hentbol (hep birlikte bağıyorlar)

Araştırmacı: Evet bugün hentbola başlıyoruz. Hentbolda bir takım maça kaç kişiyle çıkıyor.

Oğuzalp: 5

Orhan: 6

Araştırmacı: O zaman şöyle yapalım daha önce hentbol maçı izleyen var mı?

Öğrenciler: Evet (bazıları), Hayır (bazıları)

Araştırmacı: Hentbolda bir takımda kaleciyle birlikte 7 kişi oynar. Kaç kişi oynarmış?

Öğrenciler: 7

Araştırmacı: İki takımda toplam 14 kişi oynar. Sahamızın boyu 40 metre, eni 20 metredir (Araştırmacı gösteriyor). Futbol kaç dakika oynanıyor?

Mehmet: 90

Araştırmacı: Peki hentbol kaç dakika oynanıyor?

Oğuzalp: 70

Araştırmacı: 30 dakika ve 30 dakika olmak üzere iki devre halinde oynanıyor. Bundan sonra hentbol maçları izlediğiniz zaman birçok şeyi anlayabileceksiniz.

İstasyon stratejisi kullanılarak ısınmanın planlandığı bu derste araştırmacı, daha önceden planlamış olduğu istasyon sayısı üç olan çalışmayı, iki istasyona düşürmüştür. Bu durum araştırmacının günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

Bu derste ısınmayı normalde üç ayrı istasyonda yapacağımızı ancak sınıf az kişi olduğu için iki istasyonda çalışma yapacağımızı anlattım. Hangi istasyonda hangi çalışmayı gerçekleştireceklerini gösterdim. Sınıf ikiye ayrıldı ve çalışmaya başladılar. Bir süre sonra istasyonlar yer değiştirdi ve herkes iki istasyonda da çalışmasını tamamladı (YG, 16.04.2015).

Araştırmacı yapılan istasyon çalışmasında öğrencilerin büyük bir keyifle çalışmaları gerçekleştirdiğini gözlemlemiş, aralarda gezerek öğrencilere rehberlik yapmakta önemli bir rol üstlenmiştir. Genel yapılan hatalar gözlemlendiğinde tüm sınıf durdurulmuş ve hareketin doğrusu gösterilmiştir. Öğrencilere cesaretlendirici sözler söylenmiş ve daha iyi motive olmaları sağlanmaya çalışılmıştır. İstasyon stratejisi kullanılarak yapılan ısınma alışmaları Fotoğraf 13’ te görülmektedir:

Fotoğraf 13. Hentbolda ısınma alışmaları

Fotoğraf 13’ te ısınma istasyonlarından birinde yapılan çalışmalardan paslaşma çalışması görülmektedir.

Fotoğraf 14. Hentbola Yönelik ısınma alışmaları

Fotoğraf 14’ de ısınma istasyonlarından bir diğerinde topla yapılan slalom çalışmaları görülmektedir.

Isınma istasyonlarında öğrenciler hentbola yönelik yapılan ısınma hareketlerini hem eş zamanlı çalışmışlardır hem de hareket sayıları artmıştır. Belirli bir süre sonra istasyonlar yer değiştirmiş tüm öğrenciler her iki istasyonda da çalışmışlardır. İstasyonların planlanmasında geçerlik komitesinin görüşleri alınmış ve komite üyeleri, araştırmacının da planladığı gibi ısınmanın iki üç grup şeklinde yaptırılmasının daha amaçsal olacağına karar verilmiştir (GTT, 14.04.2015). Bu doğrultuda dersin işleniş süreci bu şekilde devam etmiştir. Yapılan ders ile ilgili öğrencilerin görüşlerinden bazıları, öğrenci günlüklerine aşağıdaki şekilde yansımıştır:

Bugün arkadaşlarımız az olduğundan güzeldi. Grupla oynadığımızda daha eğlenceli ve daha iyi öğreniyorum. Bugün hentbol oynadık. Hentbolu seviyorum. Çok güzel bir gündü. Hoşça kal (Esra, 16.04.2015). Ben bu derste topu daha iyi tutmayı öğrendim. Artık hentbolla ilgili sorunlarım gitti. Artık hentbolda nasıl şeyler yaptıklarını anlayabiliyorum. Gruplarla çalışmak çok güzel oluyor (Anıl, 16.04.2015); Bugün sayımız azdı o yüzden çok ısındık ve hentbol oynadık çok eğlenceliydi. Gruplarla çalışınca herkes sınırsız oynuyor (Ezgi, 16.04.2015). Sevgili günlük, ben bugün çok eğlendim. Çünkü hentbol oynamayı öğrendik ve arkadaşlarıma saygılı olduğum için yüzlerine top atmadım. Biz bu derste paslaşmayı öğrendik. Bu yüzden ders eğlenceli geçti (Bilge, 16.04.2015). Bugün hentbol oynadık çok güzeldi. İlk defa hayatımda hentbol oynadım. Hem sağlığımızı koruyor hem de oyun oynuyoruz. Sizi çok seviyorum (Deniz, 16.04.2015).

Araştırmacı, öğrencilerin hangi merkezlerde yer alacağını daha önceden planlamış olmasına rağmen sınıf sayısının az olması nedeniyle öğrencilere dersin başında hangi merkezde yer alacaklarını gösteren bandanalarını vermemiş ısınma hareketleri bittikten sonra merkezleri orada yeniden belirlemiştir. Sadece üç merkez olarak ders gerçekleştirilmiştir. Merkezler sarı, kırmızı ve yeşil olarak belirlenmiştir. Bu durum araştırmacı günlüğünü şu şekilde yansımıştır:

Açma germe hareketleri bittiği zaman yine 1 dk. mola verdik isteyen su içti isteyen topla oynadı. Aslında kimlerin hangi grupta olacağı belliydi ancak sınıf geziye gidince ve derste az kişi kalınca grupları orda yeniden oluşturmak zorunda kaldım. Beceri düzeyi birbirine yakın olan öğrencileri seçmeye çalışarak 12 kişilik sınıf, 3 ayrı gruba böldüm ve bandanalarını taktılar. Sarı en iyiler, kırmızı iyiler ve yeşil daha az iyiler olarak ayırdım. Her grubun görev alacağı merkeze geçmesini istedim ve gruplara hangi hareketleri yapacaklarını gösterdim (YG, 16.04.2015).

Araştırmacı, istasyon stratejisinde olduğu gibi merkezler stratejisiyle dersin işlenişinde de öğrencilerin hareketleri uygulamaları esnasında dönütler vermiş ve öğrencilerin öğrenmelerini desteklemeye çalışmıştır. Yapılan bu çalışmalarla öğrencilerin hem amaca yönelik öğrendiği gözlemlenmiş hem de öğrencilerin iki saat olan ders saatini dolu dolu geçirmeleri sağlanmıştır.

Araştırmacı 07.05.2015 tarihli dersi 16.04.2015 tarihli derste olduğu gibi hem istasyon stratejisini kullanarak hem de merkezler stratejisini kullanarak ders

işlemiştir. 07.05.2015 tarihli ders, 16.04.2015 tarihli dersin tekrarı ve devamı niteliğindedir. Bir önceki hafta sınıf mevcudu az olduğu için konuya genel hatlarıyla giriş yapılmış devamında ise 07.05.2015 tarihli derste ayrıntılı olarak ders işlenmiştir. **Çizelge 12'** de 07.05.2015 tarihli dersin işleyiş süreci gösterilmiştir.

Çizelge 12. 07.05.2015 Tarihli Beden Eğitimi ve Spor Dersinin İşleyiş Süreci

Tarih	07.05.2015
Gün	Perşembe
Ders Süresi	46'35"
Ders Süreci <ul style="list-style-type: none"> • Öğrencileri selamlama • Kıyafet kontrolünün yapılması • Dersin amaçlarının açıklanması • Önceki dersle ilgili hatırlatmalar yapılması • Isınma istasyonlarının oluşturulması • Isınma istasyonunda gerçekleştirilecek hareketlerin gösterilmesi • Merkezlerde çalışmaların gerçekleştirilmesi • Ders sonunda hentbola yönelik sınıfça çalışma yapılması • Ders sonunda günlük yazmaları için süre verilmesi • Dersi bitirip soyunma odasına gönderme	

Yukarıdaki çizelgede açıklanan dersin işleyiş süreci, aşağıdaki çizelgedeki kazanımlar dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir:

Çizelge 13. 07.05.2015 Tarihli Dersin Kazanımları

Hedeflenen Kazanımlar
Vücudun farklı bölümlerini ve farklı ekipmanları kullanarak nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar. <ul style="list-style-type: none">
• Hentbol topunu başından, belinden, bacaklarının arasından geçirerek topu kontrol eder.
• Hentbol topunu yerde sektirerek kontrol eder.
• Hentbol topunu hedefe atar.
• Hentbol topunu tek elle çemberin içinden belirlenen noktaya atar.

Araştırmacı, 07.05.2015 tarihli dersin planını uzman görüşü alarak hazırlamıştır (EK-11). Derse, dersin amacını açıklayarak, kısa hatırlatmalar yaparak ve öğrencilere sorular sorarak başlamıştır. Konuya ilişkin derste geçen diyalog aşağıda verilmiştir:

Araştırmacı: Evet bugünkü konumuz neydi?

Öğrenciler: Hentbol (hep birlikte bağıyorlar)

Araştırmacı: Önceki hafta Ankara gezisine gittiğiniz zaman biz 12 kişiyle ders yaptık. Bir giriş yaptık ama bugün tekrarlarımızı yapacağız. Hentbol nasıl bir oyundu?

Anıl: Futbol gibi bir oyundu

Araştırmacı: Evet futbol gibi bir oyun diyebiliriz ama elimizle kaleye gol atmaya çalışıyoruz. Hentbol kaç kişiyle oynanıyordu? Bir takımında kaç kişi vardı?

Doğukan: 7

Araştırmacı: Evet, oyun alanımız ne kadardı?

Öğrenciler: Beyaz çizgilerdi.

Araştırmacı: Boyu 40 metreydi, eni 20 metreydi. Önceki derse gelmeyenler için hatırlatalım.

Araştırmacı, yapılan kısa hatırlatmalar ve soru cevap kısmından sonra hentbolda top tutma ve pas ile ilgili bilgi vermiştir. Hentbolda atılan topu tutarken ellerin pozisyonunun nasıl olacağını açıklamış, doğru tutulmadığı takdirde topun yüzlerine çarpabileceğini hatırlatmıştır.

Öğrencilere ısınmanın üç ayrı istasyonda gerçekleştirileceği anlatılmış, grupları oluşturmada esneklik olduğu kim hangi istasyonda başlamak istiyorsa oradan başlayabileceği açıklanmıştır. Tribündeki listeden baktıkları grupların ise ders esnasında oluşturulacak gruplar olduğu hatırlatılmıştır. Öğrenciler istasyonlara geçmeden önce istasyonlarda yapacakları hareketler gösterilmiştir. Öğrenciler kendi isteklerine göre gruplara ayrılmış ve istasyonlardaki ısınma çalışmalarını öğretmenin düdükle başlamasıyla başlamıştır. Araştırmacı aralarda dolaşarak öğrencilere dönüt vermiştir. Öğrencilerin eş zamanlı çalışmalarından dolayı birbirlerine bakma, gülme vs. gibi olayların ortadan kalktığı gözlemlenmiştir. Bu durum geçerlik komitesiyle de paylaşılmıştır. Geçerlik komitesiyle paylaşılan videoda da komite üyeleri, öğrencilerin birbirlerine karışmadıklarını, gülme olaylarının ortadan kalktığını dile getirmiştir (GTT, 22.05.2015).

Isınma sürecinde kullanılan istasyon stratejisiyle yapılan çalışma aşağıda görülmektedir.

Fotoğraf 15. İstasyonlarda Yapılan Isınma Çalışmaları

Araştırmacı belirli aralıklarda düdükle çalmış ve düdükle birlikte öğrenciler istasyon değiştirmiştir. Her öğrenci her istasyonda çalışarak ısınma sürecini geçirmiştir. Araştırmacı su molası verdiğinde ise öğrenciler dersten önce tribünde asılı olan listeden hangi renk grupta yer alacaklarına bakmışlar ve gruplara göre bandanalarını takmışlardır. Her öğrenci kendi merkezinde çalışmaya başlamıştır. Bu konuya ilişkin olarak geçerlik komitesinde “Öğrenciler neden ben sarı gruptayım da yeşil de değilim diyorlar mı?” diye soru yöneltilmiştir (GTT, 22.05.2015). Araştırmacı da artık öğrencilerin dersin düzenine alışmış olduğunu ısınma da zaten grupların esnek olarak oluşturulduğunu bu nedenle öğrencilerin de

birlikte oluşturulan kurallara uyduğu dile getirilmiştir. Yapılan ders ile ilgili öğrencilerin görüşlerinden bazıları, öğrenci günlüklerine aşağıdaki şekilde yansımıştır:

Bugün hentbol oynadık ve çok eğlenceliydi. Bugün hentbol dersi aldık. Gruplar çok eğlenceliydi. Ben en çok paslaşmayı sevdim. Özellikle Aynur arkadaşım ile olduğum için çok mutluyum. Oyunlarda en eğlenceli çemberin içinden topu geçirmektir (Tuana, 07.05.2015); Sevgili günlük; seninle uzun zamandır görüşmüyoruz. Bugün hentbol çalışmaları yaptık. İlk önce çalıştık. 3 tane istasyon belirledik. Isınmamız bittikten sonra hentbol çalışmaları yaptık. Çok eğlenceliydi (Medine, 07.05.2015); Hentbolda kaç kişi olduğunu öğrendik sahası ne kadar olduğunu öğrendik. Çok eğlendik (Ezgi, 07.05.2015); Bugünkü hentbol maceramız gerçekten harikaydı. Çünkü hentbol elle futbol demek. Öğretmenimiz bize muz verdi. Çok mutluyum (A. Koç, 07.05.2015)

Araştırmacı 07.05.2015 tarihli derste istasyon ve merkezler stratejisini kullanarak ders işlemiştir. Özellikle derslerin başında ısınmaları yaparken öğrenciler, konuya uygun hareketler seçilerek planlanmış olan istasyonlarda esnek gruplar oluşturarak çalışmışlardır. Tüm öğrencilerin çalışırken derse odaklandığı, hareketleri yapmaya çalıştığı ve birbirleriyle olumsuz anlamda ilgilenmedikleri gözlenmiştir. Rahatsızlığından dolayı derse katılmayan bir öğrencinin derse dâhil edilebilmesi ile ilgili araştırmacı geçerlik komitesiyle fikir alışverişinde bulunmuş ve bu konu “Uygulama Sürecinde Elde Edilen Bulguların Alt Teması Olarak Öğrencilerin Derse Katılımı” başlığı altında ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

07.05.2015 tarihli dersle ilgili, rahatsızlığından dolayı derse katılmayan bir öğrencinin bu ders hakkındaki görüşleri öğrenci günlüğüne aşağıdaki şekilde yansımıştır:

Bugün çok eğlenceliydi. Hatta sadece çemberi tutmak bile bana yetti. Çok mutluyum. Etkinlikler güzeldi ama katılmak istiyorum (Kardelen, 07.05.2015).

Araştırmacı, dersin sonunda hentbola yönelik hazırlanmış olduğu etkinliği öğrencilere anlatmış ve tüm gruplar etkinliğe katılmıştır. Sahanın ortasına çeşitli büyüklüklerde top konmuş ve bir grubun 20 sn içerisinde hentbol topuyla vurması istenmiştir. Ancak topu hentbolda pas atarmış gibi kullanmaları hatırlatılmıştır. Öğrencilerin etkinliğe büyük bir keyifle katıldığı gözlemlenmiştir. Öğrenciler hem hentbolda pas atma çalışmasını gerçekleştirmiş hem de eğlenmişlerdir. Hentbola yönelik ders sonunda yapılan etkinlikler Fotoğraf 16’ da görülmektedir.

Fotoğraf 16. Hentbol İle İlgili Yapılan Dersi Sonu Etkinliği

Kaynak: Oyun Teaching Handball at School: Introduction to Handball for Students aged 5 to 11, s. 33' ten uyarlanmıştır (http- 10). http://www.ihf.info/files/uploads/documents/10285_booklet_en.pdf sitesinden 01.04.2015 tarihinde ulaşılmıştır.

Araştırmada, farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının kullanılarak istasyonlar oluşturulmasının, öğrencilerin işbirliği içinde grupla öğrendikleri, birbirlerine saygı duydukları ve sorumluluklarının bilincinde oldukları araştırmanın diğer bir bulgusudur. Bu bulgu Flaherty ve Hackler (2010) tarafından yapılan eylem araştırmasında, işbirliğine dayalı öğrenme grupları sunan farklılaştırılmış öğretimin öğrencilerin kendi öğrenmelerinin yanı sıra grup öğrenmelerinde büyük sorumluluk almada önemli bir rol oynadığı bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Araştırma bulguları, konuyla alakalı oyunların öğretim sürecine dâhil edilmesinin konunun pekiştirilmesi açısından etkili olduğunu göstermektedir. Trinter ve ark. (2015) tarafından yapılan çalışmada matematik dersinde konuyla ilişkili olarak farklılaştırılmış oyun kartları kullanılmış ve oyunların yeni kavramları öğrenirken etkili bir yöntem olduğu sonucu ortaya konmuştur. Bu bulgu araştırma bulgusunu destekler niteliktedir.

Sosyal Etkileşime İlişkin Bulgular

Araştırmacı, uygulama sürecinin başından sonuna kadar öğrencileri farklı gruplarda çalıştırmış ve öğrencilerin de yavaş yavaş arkadaşlarıyla paylaşmayı, yardımlaşmayı öğrendiklerini gözlemlemiştir. Öğrenciler araştırma süresince farklı arkadaşlarıyla yaptıkları etkinliklerde hareketleri yapamayan arkadaşlarına saygılı olmayı öğrenmişlerdir. Araştırma sürecinde gerçekleştirilen derslerde sosyalleşme ile ilgili olarak hemen hemen tüm sınıf herkesle çalışmayı öğrendiklerini hatta küs oldukları arkadaşlarıyla bile severek çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak bazı öğrenciler “*Derslerde arkadaşlarımızla daha iyi kaynaştık,*

birbirimize gülmemeyi öğrendik; önceleri herkes kızlar erkekler olarak ayrılıyordu şimdi daha çok kaynaştık.” şeklinde ifade ederken bir başka öğrenci ise “*Önceden erkekler kendi halinde futbol oynuyordu, kızlar da yakan top oynuyorduk. Şimdi erkeklerle birlikte çalıştık.*” şeklinde ifade etmiştir. Bunlara benzer düşüncesi olan bir başka öğrenci ise “*Herkes beraber çalıştı, grup olarak kız erkek ayrımı yapılmadı*” ; bir diğeri ise “*Daha çok kaynaştık. İşte erkeklerle bazı erkek arkadaşlarımızla aramız iyi değildi aramız düzeldi*” şeklinde duygularını dile getirmiştir. Yapılan yorumlara da bakıldığında, uygulama sürecinde işlenen dersin öğrencilerin sosyalleşmeleri üzerinde olumlu etkileri olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

09.04.2015 tarihli derste ölçme değerlendirme haftası olduğu için yapılan etkinliklerden sonra araştırmacı hazırlamış olduğu değerlendirme formuna göre öğrencileri tek tek uygulama sınavı yapmıştır. Yapılan sınava ilişkin araştırmacı eleştirel yaklaşmış ve bu durum yansıtıcı günlüğünde şu şekilde yer almıştır:

Değerlendirmenin tek tek yapılması ya da karşılıklı oynatarak yapılması öğrenciler açısından sıkıcı ve korkutucu olabilir diye düşünüyorum. Bu ölçme değerlendirmeyi bu şekilde yaptım ama bir sonrakinin farklı bir şekilde yapmamın iyi olacağını düşünüyorum (YG, 09.04.2015).

Araştırmacı yapmış olduğu ölçme değerlendirme sonuçlarını ise dersin öğretmenleriyle paylaşmıştır.

21.05.2015 tarihli derste ise araştırmacı ölçme değerlendirme haftası olduğu için dersleri ona göre planlamıştır (EK-12). Aşağıda **Çizelge 14**’ te 21.05.2015 tarihli dersin işleyiş süreci gösterilmiştir.

Çizelge 14. 21.05.2015 Tarihli Beden Eğitimi ve Spor Dersinin İşleyiş Süreci

Tarih	21.05.2015
Gün	Perşembe
Ders Süresi	57’18”
Ders Süreci	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencileri selamlama • Kıyafet kontrolünün yapılması • Dersin amaçlarının açıklanması • Önceki dersle ilgili hatırlatmalar yapma • Isınma istasyonlarının oluşturulması • Isınma istasyonunda gerçekleştirilecek hareketlerin gösterilmesi • Değerlendirme yapılması • Futbola giriş • Ders sonunda günlük yazmaları için süre verilmesi • Dersi bitirip soyunma odasına gönderme

Araştırmacı, her dersin başında olduğu gibi işlenecek ders içeriği hakkında bilgi vererek derse başlamıştır. Yine ısınmalar istasyonlarda gerçekleştirileceği ve ölçme değerlendirme haftası olduğu için öğrenciler çalışırken ufak bir değerlendirme yapacağından ve küçük küçük notlar alacağından bahsetmiştir. Değerlendirme bölümünden sonra futbola kısa bir giriş yapılmıştır. Böylelikle ders süreci

aksamamıştır. Araştırmacı bu ölçme değerlendirme haftasını daha önce yapmış olduğu ölçme değerlendirmeden farklı olarak planlamıştır. Öğrenciler eş zamanlı olarak çalışırken aynı zamanda değerlendirilmişlerdir. Yapılan çalışma Fotoğraf 17’ de görülmektedir.

Fotoğraf 17. Ölçme Değerlendirme Grupları

Fotoğraf 17’ de görüldüğü gibi öğrenciler eş zamanlı olarak çalışırken araştırmacı aralarda gezerek öğrencileri değerlendirmiştir. Bu durum araştırmacının günlüğüne aşağıdaki şekilde yansımıştır:

Isınma ve değerlendirme için dört ayrı istasyon oluşturdum. Öğrenciler her istasyonda hentbolla ilgili farklı çalışmalar yaptı öğrenciler. Belirli aralıklarla öğrenciler istasyonlarını değiştirdi. Bende öğrenciler çalışırken aralarda dolaşarak değerlendirmemi yaptım. Böyle bir planlamanın öğrenciler açısından da kendi açımdan da yararlı olduğunu düşünüyorum. Çünkü normalde ölçme değerlendirme yaparken öğrencileri ya birer birer ya da ikişer ikişer alıp değerlendiriyorduk. Öğrenciler ister istemez gerginlik yaşayabiliyorlardı. Ancak yaptığım bu değerlendirmede hem öğrencileri daha önceden kendi düzeylerine göre oluşturduğum değerlendirme kriterlerine göre değerlendirdim, hem de öğrenciler sınav olduklarını anlamadan çalışmalarına devam ettiler. Diğer türlü iki kişi sınav olurken diğerleri beklemek zorunda kalıyordu ya da doldurmaları gereken form vs varsa onları dolduruyorlardı. Bu değerlendirme de hepsi aktifti ve hepsi eş zamanlı olarak çalışmalarını yaptı (YG, 21.05.2015).

Araştırmacı ölçme değerlendirme de yapmış olduğu farklılaştırmanın video kayıtlarını dersi takip eden geçerlik toplantısında komite üyeleri ile paylaşmıştır. Yapılan değerlendirme komite üyeleri tarafından güzel bulunmuş, öğrencilerin hem boş kalmadığı hem de sınav stresi yaşamadıklarını ifade etmişlerdir (GTT, 22.05.2015).

21.05.2015 tarihinde yapılan ders ile ilgili öğrencilerin görüşlerinden bazıları, öğrenci günlüklerine aşağıdaki şekilde yansımıştır:

Bugün beden dersinde hentbolu bitirdik futbola başladık. Futbolda ayak içi pası öğrendik. Bugün beden eğitimi dersinde çok eğlendik. Keşke beden dersi haftada 4 saat olsa (Fatih, 21.05.2015); Bugün derste futbola başladık. Futboldan önce istasyon oyunu oynadık. İstasyon oyunu çok güzel. Futbolda da paslaşma yaptık. Sizi çok seviyorum öğretmenim. İyi ki varsınız (21.05.2015); Bugün hentbol tekrar yaptık. Çok eğlenceliydi. Hentbolda çok ilerleme kat ettiğimi düşünüyorum. Çünkü tek elle atamazken şimdi iki topa oynayabiliyorum. Bir de futbola küçük bir giriş yaptık. Ayak içi top vurduk. Çok eğlenceliydi (Tuana, 21.05.2015). Bugün hentbolda neler yaptığımızı tekrar ettik. Futbola giriş yaptık. Ayak içi pas öğrendik. Ben biraz zorlandım ama yapmaya çalıştım. Bir an düşündüm ki; futbolu öğrendiğimde kaleye şut çekebilir miyim?(Merve, 21.05.2015); Bugün çok eğlendim. Biraz hentbola geçip sonra futbol terimine geçtik. Feray öğretmende bizim durumlarımıza bakıp puan verdi. Bence bana 100 verdi. Kısacası bugün çok eğlendim (Sıla, 21.05.2015).

Rahatsızlığından dolayı derse katılmayan ancak son iki haftadır derse katılan öğrencinin 21.05.2015 tarihli ders hakkındaki görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ne kadar çok katılırsam daha eğlenceli olduğumu düşünüyorum. Oturmak sıkıcı ama beden eğitimi eğlenceli. Hentbol bitti ve eğlenceliydi. Futbolu hiç oynamadım ama ayak içini öğrendim. Çok eğlenceli.

Bu araştırmada “değerlendirmenin de farklılaştırılması hem öğretmen açısından hem de öğrenci açısından olumlu sonuçlar doğurmuştur” bulgusu Maeng ve Bell (2015) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin öğrenme profilleri veya hazırbulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak planlamanın yapılması, alternatif değerlendirmelerin yapılması öğrencilere katkı sağladığı bulguları ile örtüşmektedir.

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre İşlenen Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Araştırmacı, uygulama sürecinin 04.06.2015 tarihli son dersinde öğrencilerle bir dönem boyunca işlenen Beden Eğitimi ve Spor dersi hakkındaki düşüncelerini almak için yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin gerçekleştirileceği tarihte dersin işlendiği salona okul genelinde bir etkinlik olarak film çadırı kurulmuştur. Görüşmelerin sessiz bir ortamda gerçekleştirilmesi için Beden Eğitimi ve Spor öğretmeninden izin alınarak üç Beden Eğitimi ve Spor öğretmenin paylaştığı spor odası kullanılmıştır. Görüşmeler öğrencilerle tek tek gerçekleştirilmiştir ve görüşmeler ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler esnasında öğrencilerden bazılarının heyecanlandığı görülmüş, öğrenciler uzun süre konuşamayınca ses kayıt cihazı kapatılmış ve sakinleşmelerinden sonra görüşmeler yeniden gerçekleştirilmiştir.

Araştırmacı bu kısımda “Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre İşlenen Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Öğrenci Görüşlerini” iki temada incelemiştir. Bu temalar:

- Dersin Amaçları

- Gruplarda Gerçekleştirilen Etkinlikler

Dersin Amaçlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Araştırmacı öğrencilerle gerçekleştirmiş olduğu görüşmede öğrencilere uygulama sürecinde birlikte işlemiş oldukları ders hakkındaki görüşlerini sormuş ve dersin amacına ulaşmış olup ulaşmadığını belirlemek istemiştir. Konuyla ilgili öğrenci görüşlerinden bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

Ben birlikte işlediğimiz beden eğitimi dersinde daha çok bilgi öğrendiğimi düşünüyorum. Çünkü diğer beden eğitimi derslerinde serbest kalıyorduk ama burada voleybolun, hentbolun, futbolun nasıl oynandığını öğrendik. Birde arkadaşlarımızla daha iyi kaynaştık, birbirimize gülmemeyi öğrendik (Ö1); Güzeldi bence konular öğrendik, voleybol, futbol, hentbol öğrendik (Ö2); Birlikte yaptıklarımız daha iyi oldu. Böyle hepimiz birlikte yaptık ayrı ayrı olmadık (Ö3); Ben bu sizinle işlediğim dersler hakkında şunları söyleyebilirim. Çok eğlenceliydi. Diğer geçmiş beden eğitimi derslerinde biraz sıkılmıştım çünkü öğretmen hep serbest bırakıyordu. Ve spor dalları hakkında pek bilgim yoktu daha doğrusu yani istemezdim spor dallarını sevmiyordum ama sizin sayenizde birçok bilgi edindim ve sevmeye başladım bu spor dallarını yani güzel geçti (Ö8);Eskiden ben masa tenisine gidiyordum. Tek masa tenisi biliyordum. Artık voleybol, hentbol, futbol biliyorum. Eskiden biz serbest kalıyorduk hem de erkekler hep futbol oynadığı için bize oynayacak alan kalmıyordu (Ö7); Çok eğlenceliydi spor dallarından bazılarını öğrendik (Ö4); Önceki dersinde hep serbest kalıyorduk hiçbir şey yapmıyorduk yani erkekler kendi halinde futbol oynuyordu biz kızlar olarak da yakan top oynuyorduk. Yani sizin dersinizde böyle erkeklerle de birlikte çalıştık yani. Onlarda sevmedikleri şeyler yaptı bizde sevmediğimiz şeyleri yaptık ama sporlarımız çok eğlenceliydi, öğrenmiş olduk yani. İlk önce dönem başladığında herkes sporlarda iyi değildi ama yavaş yavaş öğrene öğrene herkes böyle çok iyi oynamaya başladı (Ö5).

Öğrencilerin sorulara vermiş olduğu cevaplar farklılaştırılmış öğretim yaklaşımıyla ilgili düşünceler içermektedir. Genel olarak öğrenciler dersin kendileri için faydalı geçtiğini ve öğrenmelerine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Bu bulguyu destekleyen çalışmalar olduğu görülmektedir. Dosch ve Zidon (2014) liselere yönelik yaptıkları çalışmada öğrencilere farklılaştırılmış öğretimin uygulanmasıyla ilgili sorular yönelmiş ve öğrenciler farklılaştırılmış metotların öğrenmelerine olumlu katkılar sağladığını ifade etmişlerdir.

Gruplarda Gerçekleştirilen Etkinliklere İlişkin Öğrenci Görüşleri

Araştırmacı öğrencilerle gerçekleştirmiş olduğu görüşmede öğrencilere uygulama sürecinde yapılan grupla çalışmalar ile ilgili görüşlerini sormuş ve dersin amacına ulaşmış olup ulaşmadığını belirlemek istemiştir. Konuyla ilgili öğrenci görüşlerinden bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

Mesela küs olduğumuz arkadaşlarımızla beraber olduk, barıştık. Konuları çok iyi öğrendim. İyi ki grup olduk. Çünkü grup olmadan tek başımıza yapsaydık kötü olabilirdi. Çünkü grup arkadaşlarımız olunca daha iyi olduğunu düşünüyorum (Ö6); Zaman kaybetmemiş olduk. Ondan sonra

hepimiz hareket etmiş olduk. Önceden tek sınıf halinde yapıyorduk. Herkes ayrı ayrı şeyler oynuyordu. Mesela kızlar başka bir şey erkekler başka bir şey oynuyordu (Ö3); Benim için herkes farklı gruplarda çalıştığı için daha az kişi olduk. Sıra bize daha çabuk geldi. Eğer hepimiz aynı şeyi yapmış olsaydık sıra bize daha az gelecekti (Ö5); Herkes beraber çalıştı grup olarak kız erkek ayrımı yapılmadı. Zamanımızı boşa harcamadık (Ö4). Daha çok kaynaştık. İşte erkek arkadaşlarımızla aramız iyi değildi. Aramız düzeldi. Daha çabuk hareketleri öğrendik. Herkes öğrendi bu hareketleri (Ö7).

Elde edilen bulgular ışığında, farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı ile işlenen Beden Eğitimi ve Spor derslerinin öğrenciler açısından verimli olduğu, zamanın iyi kullanıldığı, sosyalleşmeyi sağladığı ve amacına ulaştığı söylenebilir. Araştırmada öğrenciler önceki Beden Eğitimi ve Spor derslerine nazaran daha çok eğlendiklerini ve öğrendiklerini düşünmektedirler. Araştırmanın bu bulgusu ile Avcı ve ark. (2009) öğrenci ve öğretmen görüşlerine dayanarak yaptığı çalışma sonucunda farklılaştırılmış öğretimin öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde pozitif bir etkisi olduğu bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Chien (2013) tarafından yapılan çalışmada ise farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının uygulanmasının öğrenciler için çok eğlenceli geçtiği bulgusu birbirini destekler niteliktedir. Bir diğer çalışmada ise müzik sınıfındaki öğrenciler için farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı kullanılmış ve öğrenciler üzerinde olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Darrow, 2015).

Uygulama Sürecinde Elde Edilen Diğer Bulgular

Ders Kuralları ve Ödüller

Araştırmacı uygulama sürecinde dersin kurallarının öğrencilerle birlikte oluşturulmasına karar vermiştir. Bu durum yapılan ilk geçerlik toplantısında görüşülmüştür. Komite üyeleriyle birlikte ders kuralları ve ödüllere yönelik olarak paylaşımlar yapılmıştır. Yapılan paylaşımlar sonucunda dersin kurallarının öğrencilerle birlikte belirlenmesi, kuralların olumlu cümlelerle ifade edilmesine (sınıfa zamanında geleceğiz vs.) karar verilmiştir. Ayrıca kuralların yazılı hale getirilmesinin, büyük ve çarpıcı bir afiş yapılarak salonda görünebilecek bir yere asılmasının etkili olacağı ve kurallar konarken yıldızlar toplanıp ona göre bir değerlendirme yapılırsa öğrenci açısından daha etkili olabileceği fikrine varılmıştır (GTT, 24.02.2013). Geçerlik komitesinde alınan kararları araştırmacı dersin işleniş sürecinde göz önünde bulundurmuş ve kuralları öğrencilerle birlikte oluşturmuştur. Öğrencilerle birlikte oluşturulan kurallardan bazıları şu şekildedir:

- *Derse zamanında geliyoruz*
- *Kıyafetlerimizi tam olarak getiriyoruz*
- *Hareketleri yapamayan arkadaşlarımıza gülmüyoruz, birbirimize saygılı oluyoruz*
- *Birbirimize destek oluyoruz*
- *Öğretmen konuşurken topları yere vurmuyoruz*

12.03.2015 tarihli derste öğrencilerle birlikte oluşturulan sınıf kuralları, araştırmacı tarafından hazırlanan “Kurallarımız Panosu” salonun duvarına yapıştırıldıktan sonra kurallar öğrencilerle yazılmıştır. Kurallar panosu aşağıdaki görüldüğü gibidir.

Fotoğraf 18. Öğrencilerle Oluşturulan Kurallar Panosunun Yazılması

Araştırmacı, derse başlamadan birkaç hafta boyunca kıyafetlerin neden tam olarak getirilmesi konusunda öğrencilere açıklamalarda bulunmuştur. Özellikle yedek atlet ve kıyafet getirilmesinin hasta olmaları önleyeceğini, spor yapıldıktan sonra insanlar terlediği için hasta olabileceklerini anlatmıştır. Derslerde bir kıyafet kontrol listesi olacağını ve kıyafetlerini yani atletini, suyunu vs. tam olarak getirenlere bir yıldız verileceği ve üç yıldız toplayanların ise ödül kazanacağı açıklanmıştır. İlerleyen haftalarda kıyafet kontrol listesi oluşturulmuş ve kıyafetlerini tam getiren öğrencilere uğur böceği, getirmeyenlere ise üzgün surat gibi yapışkanlar verilmiştir. Derste kullanılan kıyafet kontrol listesi EK-13' te sunulmuştur.

Kıyafetleri tam getirme kuralıyla ilgili olarak sınıfta sürekli bir gelişme olduğu ve her hafta tam getiren öğrenci sayısında artış olduğu gözlenmiştir. Bu durum araştırmacı günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

Tribünde yoklama aldıktan sonra kıyafet-malzeme kontrolü yaptım. Malzemeleri üç kez tam getiren üç yıldız alacak ve ödül kazanacak diye karar almıştık. Bu hafta malzemeler tam mı diye sorduğumda hepsi daha coşkuluymdu ve önceki haftalara oranla malzemesi tam olan öğrenci sayısı daha fazlaydı. Bu çok sevindirici yavaş yavaş sorumluluk duyguları geliyor sanırım. Neden atlet getirmeliyiz? Diye sorduğumda artık "hasta olmamak için kıyafetlerimizi değiştirmeliyiz" diye cevapların gelmesi gerçekten sevindirici. Haftaya üçüncü yıldız alacaklar için ödüllerin hazır olduğunu söylediğimde heyecanları gözlerinden okunuyordu (YG, 09.04.2015).

Derslerin uygulama sürecinde her hafta öğrencilerin kurallara uyma durumlarının çok düzene girdiği gözlemlenmiştir. Kıyafet getirme konusuyla ilgili olarak ilerleyen haftalarda araştırmacının günlüğüne yansıyanlar şu şekildedir:

Öğrenciler tribünde toplandılar yoklama aldım ve kıyafet kontrolü yaptım. Üç kez kıyafetini tam getirip ödül kazananlar olmuştu geçen haftalarda

pekiştireçten mi kaynaklanıyor bilmiyorum ama kuralları iyice oturdu. Bu hafta hemen hemen herkes kıyafetini tam getirmişti. Bu hafta da ödül kazananlara dersten sonra ödülleri vereceğimi söyledim. Çok ufak ödüllerde olsa hem öğrencileri mutlu ettiğini hem de derse motive ettiğini düşünüyorum (YG, 21.05.2015).

Araştırmacı, ders esnasında kurallara uyan ve söz hakkı alarak konuşan öğrencileri “aferin kurallara uyanlara” diyerek motive etmeye çalışmıştır. Dersler esnasında özellikle ilk haftalarda birbirine gülen öğrenciler olmuş araştırmacı hemen kuralları hatırlatmıştır. Öğrenciler artık düdük çaldığında toplanacaklarını ya da istasyon değiştireceklerini, öğretmen konuşurken topu yere vurmamaları gerektiğini öğrenmişlerdir. Bu durum geçerlik komitesiyle de paylaşılmıştır. Komite üyeleri artık çocukların kuralları uyduğunu ve yöntemin işler göründüğünü dile getirmiştir (GTT, 28.04.2015). Dersin kuralları ile ilgili olarak araştırmacının son derste günlüğüne yansıyanlar ise aşağıdaki şekildedir:

Salim’ de inanılmaz bir gelişme olduğunu gözlemliyorum. Dönemin ilk başlarında çok kuralsızdı her şeye itiraz ediyordu ve sürekli serbest kalmak istiyordu. Genel anlamda tüm öğrenciler kuralları öğrendi, zaten çoğu kuralı birlikte oluşturmuştuk. Sporun sadece futboldan ibaret olmadığını ya da beden eğitimi dersinin sadece serbest kalma dersi olmadığını öğrendiler. Dönemin başındaki olumsuz alışkanlıkları hemen hemen kaybıldı. Bu da bence kuralların ve pekiştireçlerin ne kadar önemli olduğunun bir göstergesi (28.05.2015).

Öğrencilerin Kendilerini Değerlendirmesi

Öğrencilerin uygulama sürecinde yapamadıkları hareketleri yapabilme ve bu konuda kendine güvenlerinde gelişme olduğu görülmüştür. Bu konuyla ilgili olarak bir öğrenci, “Sevgili günlük, merhaba, bugün futbolla çalışmalar yaptık çok eğlenceli bir gün oldu. Sizin sayenizde birçok spor dalının hakkında bilgi, nasıl oynanacağı hakkında bir sürü bilgi edindim. Kendimize özgüven geldi.” demiştir. Bir başka öğrenci ise “Merhaba sevgili günlük; bugün günüm çok güzel geçti. Biliyor musun, ben aslında futbol oynamayı çok seviyorum ama bunu dalga geçerler diye söyleyemiyordum.” Diğer bir öğrenci ise; “Bu derste sizin sayenizde bayağı bir şey öğrendik. Artık hentbolu çok iyi oynayabiliyoruz.” Şeklinde kendi düşüncelerini ve başarılarını değerlendirmiştir (28-14.05.2015).

Öğrencilerin bazıları Beden Eğitimi ve Spor derslerindeki durumlarını eski durumlarıyla karşılaştırmıştır. Bu konu da öğrencilerin bazılarının düşünceleri şöyledir: “Birlikte yaptığımız dersler daha iyi oldu. Hepimiz birlikte yaptık ayrı ayrı olmadık”; Sizinle işlediğimiz dersler çok eğlenceliydi. Diğer beden eğitimi derslerinde biraz sıkılmışım çünkü öğretmen hep serbest bırakıyordu. Ve spor dalları hakkında pek bilgim yoktu istemezdim spor dallarını sevmiyordum ama sizin sayenizde birçok bilgi edindim ve sevmeye başladım bu spor dallarını yani güzel geçti” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Öğrencilerin Derse Katılımı

Araştırmacı uygulama sürecinde tüm öğrencileri derse kazandırmak için planlar yapmış öğrencilere sorumluluk vermiştir. Uygulama öncesi yapmış olduğu gözlemlerde işlenen Beden Eğitimi ve Spor derslerinde özellikle okul takımlarında oynayan öğrencilerin derse daha çok katıldığını tüm sorumlulukların onlara verildiğini diğer öğrencilerin o öğrencilere göre daha geri planda kaldığını gözlemlemiştir. Okul takımlarında oynayan öğrencilerin aynı zamanda derslerde kullanılan tüm malzemelerden de sorumlu olduklarını gözlemlemiştir. Bu durum araştırmacının günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

Yapılan etkinliklerde okul takımında olan öğrencilerin kendine güvenleri daha fazla bazı durumlarda özellikle ikişerli olup bir hareket yaptıklarında diğer öğrencilerin önüne geçiyorlar ve bu duruma müdahale edilmiyor. Sessiz olan öğrenci hep sessiz kalıyor. Aslında çok istekli ve yetenekli olabilir ama arada silinip gidiyor bence. Çok kötü bir durum bu öğrenci için (YG, 25.12.2014).

Araştırmacı, uygulama öncesi yapmış olduğu gözlemler sonucunda kendi ders işleyiş sürecinde öğrencileri yavaş yavaş derse kazandırmaya çalışmıştır. Uygulamanın devam ettiği haftalarda bu durumu geçerlik komitesiyle de paylaşmıştır. Araştırmacı geçerlik toplantısında öğrencilerin derse katılımıyla ilgili olarak “gözleme gidilen dönemlerde ve uygulamada dönemin ilk başında öğrencilerden 3-4 kişinin tribünde oturduğunu ama artık derse katılımın neredeyse yüzde yüze ulaştığını” ifade etmiştir. Bunun üzerinde geçerlik komite üyeleri öğrencilerin derse entegre edilebilmesinin çok güzel olduğunu dile getirmişlerdir (GTT, 22.05.2015). Araştırmacı tüm öğrencileri derse kazandırmanın yanı sıra, sınıfta astım rahatsızlığından dolayı sürekli tribünde oturan ve derse katılmayan bir öğrenci için ise neler yapılabileceğini düşünmüş ve bir çözüm yolu aramıştır. Araştırmacı bu öğrenciden süreç içerisinde arkadaşlarını izlediklerine dayanarak günlük tutmasını istemiş ve öğrenci düzenli olarak günlüklerini de tutmuş ve arkadaşlarının derslerde çok güzel şeyler yaptığını ve çok eğlendiklerini dile getirmiştir. Araştırmacı da bu öğrencinin derse bir şekilde dâhil olması gerektiğini düşünmüştür. Bu durum araştırmacının günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

Bugün her zamanki gibi Kardelen tribünde oturdu. Ona malzemeler konusunda görev vermeye çalışıyorum. Günlükleri ve kalemleri dağıtmak, bandanaları dağıtmak vb gibi ancak sahaya alıp dersle ilgili sorumluluk da versem onu yormayacak şekilde daha iyi olur diye düşünüyorum (YG, 09.04.2015).

Araştırmacı bu öğrenci hakkındaki düşüncelerini geçerlik komitesinde de paylaşmıştır. Geçerlik komitesi üyeleri bu öğrenci için değişik sorumluluklar verilebileceğini belki bir akran değerlendirme yapabileceğini ya da zorlamadan statik hareketler yaptırılacağı fikrini dile getirmişlerdir (GTT, 14.04.2015). Geçerlik komitesinde paylaşılan bu konu üzerine araştırmacı bu öğrencinin derse katılan arkadaşlarına imrenerek bakmasını istemediği için statik bir görev vermek fikrini değerlendirmiştir. Araştırmacı 07.05.2015 tarihli derste yine tribünde oturan

öğrenciyi sahaya almış ve ona arkadaşlarının içinden top geçirmesi için bir çember vermiş ve onu tutmasını sağlamıştır. Ders görüntüsü aşağıdaki gibidir.

Fotoğraf 19. Derse Katılmayan Öğrenciye Statik Görev Verilmesi

Araştırmacı öğrencinin sadece ufak bir görevi bile olmasının kendisini son derece mutlu ettiğini gözlemlemiştir. Bu durumu öğrenci günlüğünde şu şekilde ifade etmiştir:

Bugün çok eğleneliydi. Hatta çember tutmak bile bana yetti. Çok mutluyum. Etkinlikler güzeldi ama katılmak istiyorum (07.05.2015).

Öğrenci bu uygulamadan sonraki hafta spor kıyafetlerini getirmiş ve “Öğretmenim yorulmamak şartıyla annem derse katılmama izin verdi” demiştir. Bu durum üzerine araştırmacı, öğrencinin derse katılmasına izin vermiş ve bunu günlüğünde aşağıdaki şekilde ifade etmiştir:

Bugün beni çok mutlu eden bir olay oldu. Şu ana kadar hiçbir derse katılmayan rahatsızlığı olan öğrencimiz Kardelen eşofmanlarını getirmişti ve derse katılmak istediğini söyledi. Önceki hafta onu sahaya alıp çember tutma görevi vermiştim. Günlüğünde de çok mutlu olduğunu belirtmişti. Annesinin derse girmesine izin verdiğini yalnız çok koşmaması gerektiğini söyledi. Bende hareketleri çok koşmadan ve kendisini yormadan yapması gerektiğini ve istediği zaman dersi bırakabileceğini söyledim. Yüzündeki mutluluk beni de çok mutlu etti. Dersin başlangıcında yeri ve saati kameraya onun söylemesini istedim. Çünkü derse ilk defa katılıyordu ve çok mutluydu (YG, 14.05.2015).

Öğrencinin büyük bir istek ve mutlulukla derse katıldığı gözlemlenmiştir. Araştırmacı, öğrencinin katıldığı ilk ders olduğu için onu sürekli gözlemlemiş yorulduğunda ve istediğinde oturabileceğini sürekli olarak hatırlatmıştır. Öğrenci günlüğünde bu haftaki ders hakkındaki düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

Bugün katıldım ve sandığımdan çok eğlenceli çıktı. Hocamı çok seviyorum. Hentbol oynadım ve çok eğlenceliydi (14.05.2015).

Aynı öğrenci bir sonraki haftada ise düşüncelerini günlüğünde şu şekilde ifade etmiştir:

Ne kadar çok katılırsam daha eğlenceli olduğumu düşünüyorum. Oturmak sıkıcı ama beden eğitimi eğlenceli. Hentbol bitti ve eğlenceliydi. Futbolu hiç oynamadım ama ayak içini öğrendim. Çok eğlenceli (21.05.2015).

Devam eden derslere de öğrencinin büyük bir istekle katılmış olduğu gözlemlenmiştir. Bu sürecin öğrenciyi derse kazandırmak için olumlu bir süreç olduğu söylenebilir.

Araştırmada farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının ilkeleri doğrultusunda tüm öğrencilerin derse katılımı sağlanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin derse katılımıyla ilgi olumlu düşünceler sergiledikleri görülmektedir. Martin ve Pickett' in (2013) yaptığı 5. sınıflarda matematik ve müzik öğrencileriyle farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının derse katılım ve motivasyonları üzerindeki etkilerini ortaya koydukları çalışmalarında farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının kullanılmasının öğrencilerin derse katılımlarında ve motivasyonlarının artmasında olumlu bir artış gözlemlendiği bulgusuyla paralellik göstermektedir. Bir diğer çalışmada ise öğrencilerin öğrenmelerinde ve motivasyonlarında artış olduğu bulgusu (Erguvan, 2014) araştırmanın bulgusunu destekler niteliktedir. Katzi ve ark., (2013) yaptıkları çalışmada farklılaştırılmış öğretimin öğrencilerin öğrenmeleri ve matematik dersine karşı tutumlarında olumlu etkisi olduğu bulgusuyla örtüşmektedir.

Araştırmacının Mesleki Gelişimine İlişkin Bulgular

Gerçekleştirilen araştırmanın uygulama sürecinde araştırmacı, ders esnasında yaptığı gözlemlerden, öğrenci günlüklerinden ve yansıtıcı günlüğünden yararlanarak sürekli olarak planlarını yeniden düzenlemiş ve dersin amacına ulaşması için farklı olarak ne yapılabilir? Sorusuna yanıt aramaya çalışmıştır. Bunun için yaptığı planlama da hem sınıf yönetimine ilişkin neler yapılabileceği hem de öğretim süreci ile ilgili neler yapılabileceğini göz önünde bulundurmaya çalışmıştır. Bu durum “sınıf yönetiminde yetkinleşme” ve “öğretim sürecinde yetkinleşme” başlıkları altında incelenmiştir.

Sınıf Yönetiminde Yetkinleşme: Araştırmacı uygulama sürecinin ilk aşamasından itibaren sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte oluşturmuş ve akışın bozulmaması ve amaca uygun bir süreç geçirilmesi için sınıf yönetimiyle ilgili başka neler yapılabileceğini düşünmüştür. Beden Eğitimi ve Spor dersinin dinamik bir ders olması öğrencilerin sürekli hareket halinde ve aktif olmaları sınıf yönetimini biraz zorlaştırırsa da araştırmacı bu duruma alternatif çözümler bulmaya çalışmıştır. Uygulama sürecinin ilk haftalarında bu konuda biraz zorlanmış ve bu durum araştırmacı günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

Bazı gruplar hareketleri yaparken diğerlerine eşit süre vermediğimi anladım. Ama ara ara dinlenme vermem gerekiyordu bunu da yapmadım.

Gruplar arası geçişlerde biraz sıkıntılar yaşadım çünkü öğrencilerde kurallarda tam oturmadiğı için ya düdük sesini duymadılar ya da beni. Sürekli topları yere vurup dinlemekte zorlandılar (YG, 12.03.2015).

Devam eden süreçte araştırmacı sınıfı daha iyi kontrol etmeye başlamıştır. Örneğin öğretmen beşe kadar saydığında herkes yanımda toplanacak ya da uzun düdük çalındığında ve öğretmen konuşmaya başladığında kimse topu yere vurmuyacak gibi kurallar öğrencilerle birlikte oluşturulmuş ve kurallara uyan öğrencilere motive edici ve destekleyici sözler söylenmiştir. Öğrencilerin eş zamanlı olarak çalışmaya alışmaları da sınıf yönetimini kolaylaştırmıştır. Çünkü her öğrencinin yapması gereken sorumluluklarının olması süreci daha da kolaylaştırmıştır. Öğrenciler serbest kaldıklarında ya da tribünde boş oturmak zorunda olduklarında öğrencileri ve sınıfı kontrol etmek zorlaşmaktadır. Bu durum geçerlik komitesinde de görüşülmüş komite üyeleri sınıfın artık daha düzenli olduğunu ifade etmişlerdir (GTT, 22.05.2015).

Araştırmada sınıf yönetimi konusunda öğretmenin yetkinleştiğı ve sürecin daha iyi yönetilmeye başladığı bulgusu elde edilmiştir. Bu bulgu, Burkett' in (2013) yaptığı çalışmada farklılaştırılmış sınıflarda öğretmenlerin sınıfın ve dersin unsurlarının önemini anladığı ve öğretmenlerin süreci daha iyi düzenleyebildiğı bulgusuyla paralellik göstermektedir.

Öğretim Sürecinde Yetkinleşme: Araştırmacı uygulama sürecinin başından sonuna kadar öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önüne alarak öğretimi gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bunun için öğrencileri belirli özelliklerine göre gruplara ayırmış ve her öğrenciyi dersin içine çekmeye çalışmıştır. Bu süreçte öğrenciler boş kalmamış sürekli aktif olmuşlardır. İlk derslerde sürekli olarak derste serbest kalmak isteyen öğrencilerin olduğu gözlemlenmiştir. Ancak ilerleyen haftalarda araştırmacı “kurallara güzelce uyduğumuz zaman 15 dakika serbest kalabiliriz” diye öğrencilerin serbest oynama isteklerini de kırmamış ancak bu süreleri gittikçe düşürmüştür. Öğrenciler dersten ve yapılan etkinliklerden keyif aldıkça bu isteklerin yavaş yavaş azaldığı gözlemlenmiştir. Bu durum araştırmacı günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

Bugün bir öğrenci serbest kalacak mıyız? diye sordu. Artık bunu soran öğrenci sayısının oldukça azaldığını görüyorum. İnşallah her geçen ders biraz daha iyiye gideceğini umuyorum (YG, 02.04.2015).

Araştırmacı öğretim sürecinde sürekli kendini yetiştirmeye çalışmış ve alternatif planlamalar yaparak dersleri işlemiştir. Uygulama sürecinin başlarında planlar yapılmış ancak planın işlemediğı yerlerde o anda çözümler üretilmeye çalışılmıştır. Ancak ilerleyen aşamalarda araştırmacı sürekli planlarını güncellemiş ve farklı farklı alternatiflerle derse gitmiştir. Bu durum araştırmacının futbol konusunu işledikten sonra, dönemin sonlarına doğru günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

Her çalışma için A; B; C planları hazırlıyorum. Çünkü hazırladığım plan işlemezse hemen diğer alternatifte geçiyorum. Mesela futbolda top sürmede düz bir çizgide ayaklarından açmadan topu süreceklerdi öğrenciler, kızlar

biraz o çalışmayı yaptı ancak daha sonra erkeklerde o hareketi değiştirdim. Çünkü erkekler sürekli oynadıkları için kızlara göre daha başarılılardı ve sıkılmalarını istemedim ve küçük işaretler arasında slalom yaptılar. Böyle hazırlıklı gelmek ve alternatif planlar yapmak benim mesleki gelişimim açısından da oldukça faydalı oldu. Çünkü hem öğrencilerin düzeylerine göre hareketler yaptırmak istiyorum hem zevk alsınlar istiyorum konuyla ilgili oyunlar oynatıyorum. Bunun için alan uzmanlarının derslerine girip gözlemler yapıyorum ya da planlar hakkında fikirler alıyorum. Yaş gruplarına göre yabancı kitaplardan faydalanıyorum. Benim içinde oldukça faydalı oluyor (YG, 21.05.2015).

Araştırmacı yapmış olduğu planlarda uzmanlardan yardım almış ve daha önceki derslerde bazen oyunlarda bazen de derslerde işlemeyen noktaları görmüş olduğu için hep alternatif planlarla derse gitmiştir. Bu durumda hem işlemeyen anda çözüm üretmek zorunda kalmamış hem de zaman kaybının önüne geçmiştir.

Geçerlik toplantısında, komite üyesi araştırmacıya “daha önce öğretmenlik yapmış bir insan olarak iki uygulamayı karşılaştırdığında ne gibi farklılıklar olduğunu” sormuştur. Araştırmacı ise “öğretmenlik yaptığı dönemlerde bu kadar alternatif planla gitmiyordum ancak şimdi çocukları sürekli takip ediyorum ve bireysel farklılıklarını göz önünde bulunduruyorum. Derse sürekli hazırlıklı gidiyorum. Konu uzmanlarından yardım alıyorum. Bu çalışmanın benim mesleki gelişimim açısından da çok büyük faydalar sağladığını düşünüyorum.” diyerek konuyla ilgili düşüncelerini paylaşmıştır (GTT, 22.05.2015).

Nicel Verilerden Elde Edilen Bulgular

Farklaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Uygulanan Öğretimin Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın son sorusu olan “*Farklaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Uygulanan Öğretimin Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarını Nasıl Etkilemektedir?*” sorusuna yanıt aramak için araştırma sürecinin başında (05.03.2015) ve araştırma sürecinin sonunda (28.05.2015) öğrencilere “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Ön test-son test olarak yapılan bu ölçümlerden elde edilen veriler SPSS 22.0 paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Ön test ve son test puanlarını karşılaştırmak için non-parametrik testlerden olan Wilcoxon testi kullanılmıştır. Öğrencilerin tutumlarındaki değişimi görmek için kullanılan tutum ölçeğine yönelik ön test ve son test ölçümlerine göre aritmetik ortalama ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Tutum ölçeğinin ön test sonuçları ile son test sonuçları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için Wilcoxon testi yapılmıştır. Sonuçlar aşağıda **Çizelge 15**’ te verilmiştir.

Çizelge 15. Katılımcıların Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

Testler	N	X	Ss	z	p
Ön test	29	84,93	15,107	-3,906	,001
Son test	29	99,48	5,902		

*p < 0.05

Çizelge 15’ te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersi tutumlarına yönelik ön test ortalama puanı 84,93, standart sapması 15,107 ve son test puan ortalaması 99,48, standart sapması 5,902 dir. Elde edilen bulgular 29 kişilik öğrenci grubuna uygulanan “*Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği*” nde son test puanlarında yaklaşık olarak 15 puanlık bir artışın olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine karşı tutumlarını değerlendirmek amacıyla uygulanan “*Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği*” nin ön test ve son test puanlarından elde ettikleri puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlılığını belirlemek üzere hesaplanan “p” değeri 0,05 anlam düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Elde edilen bu bulgu sonucunda, eylem araştırması sürecinde gerçekleştirilen “Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının” Beden Eğitimi ve Spor dersinde kullanılmasının öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine karşı tutumları üzerinde olumlu etki sağladığı söylenebilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuçlar

Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının Beden Eğitimi ve Spor dersinde uygulanabilirliğini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, eylem araştırması olarak desenlenmiştir. Araştırma 2014-2015 öğretim yılı bahar döneminde Eskişehir il merkezinde yer alan Ticaret Odası Ortaokulu' nun 5-B sınıfındaki öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın gözlem aşaması 2014-2015 öğretim yılı güz döneminden itibaren gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Araştırmada 8 odak öğrenci belirlenmiş ancak farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı ile gerçekleştirilen uygulamalar tüm sınıfa yönelik olarak uygulanmıştır.

Araştırmanın uygulaması 26.02.2015-28.05.2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte araştırmacı 11 haftalık eylem planı gerçekleştirmiştir. Gerçekleştirilen eylem planları geçerlik komitesinin de görüş ve önerileri doğrultusunda sürekli olarak yeniden düzenlenmiştir. Araştırmada, araştırmacı gözlemleri, video kayıtları, yansıtıcı günlükleri, öğrenci günlükleri, öğrencilerle ve öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler, performans kontrol listeleri, değerlendirme formu ve Beden Eğitimi dersi tutum ölçeği hem nicel hem de nitel veri toplama araçlarından yararlanılmıştır. Nicel veri toplama araçlarından "*Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği*" öntest son test sonuçları SPSS 22 paket programı kullanılarak çözümlenmiştir ve yorumlanmıştır. Araştırma sonuçları, araştırma soruları dikkate alınarak ve elde edilen bulgular doğrultusunda yorumlanmıştır.

Durum Saptama Sürecine İlişkin Sonuçlar

Öğretmenle Yapılan Görüşmelere İlişkin Sonuçlar

- Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni ile yapılan görüşme sonucunda öğretmenin farklılaştırılmış öğretim yaklaşımını kullanmadığı, dersleri öğrencilere göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Beden Eğitimi ve Spor derslerinde öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınarak derslerin planlanmadığı sonucuna varılmıştır.

Dersin İşlenişine İlişkin Sonuçlar

- Yapılan gözlemler sonucunda Beden Eğitimi ve Spor dersinde farklı öğretim yaklaşımlarının uygulanmadığı geleneksel yöntemlerle ders işlendiği gözlemlenmiştir.
- Beden Eğitimi ve Spor dersinde etkili plan yapılmamasının tüm öğrencilerin aynılarmış gibi değerlendirilmesine neden olmuş ve yapılan etkinliklerde bazı öğrencilerin keyif alırken bazı öğrencilerin ders dışında kaldıkları görülmüştür.
- Öğrencilere kısa bir uygulamanın ardından yaklaşık bir ders saati kadar serbest süre verilmesi, öğrencilerin bir kısmının büyük bir keyifle samimi olduğu arkadaşlarıyla oynamalarına imkân verdiği birçok öğrencinin ise gruplara dâhil olamadığı ve kenarda oturdu gözlenmiştir.

Bireysel Farklılıkların Önemine İlişkin Sonuçlar

- Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğrenci farklılıklarının dikkate alınmadığı, ısınma hareketlerinde ve öğretim sürecinde öğrencilerin rastgele gruplara ayrıldığı görülmüştür.
- Yapılan çalışmalarda öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmadan her öğrenci aynı seviyedeymiş gibi düşünülmüş, yapılan etkinlikler aynı seviyede planlanmıştır. Bunun sonucunda ise hareketleri bazı öğrenciler rahat yaparken bazı öğrenciler yapamamıştır. Yapamayan öğrencilerin sırası geldiğinde hareketi yapmadan tekrar sıranın arkasına geçtiği ve dersten keyif almadığı gözlenmiştir.

Fiziksel Ortama İlişkin Sonuçlar

- Beden Eğitimi ve Spor dersinin yapıldığı spor salonu dersin rahat ve uygun işlenmesi için gerçekten son derece uygun bir ortam olduğu görülmüştür.
- Salonun rahat, geniş ve aydınlık olması, öğrenciler için soyunma odalarının olmasının dersin etkili bir şekilde geçirilmesine olanak sağladığı gözlenmiştir.
- Derslerin iyi planlanmamasının etkili bir öğretime engel olduğu, öğrencilerin kısa bir dersten sonra serbest bırakılması, erkekler öğrencilerin çok geniş bir alanda futbol oynaması, kız öğrencilerden bazılarının çok kısıtlı bir alanda voleybol oynamasına bazılarının ise oturmasına neden olduğu görülmüştür.

Sosyal Etkileşime İlişkin Sonuçlar

Öğrencinin Öğrenciyle Sosyal Etkileşimine İlişkin Sonuçlar

- Öğrencilerin, ders esnasında öğretim çeşitlendirilmediği için genelde hep öğretmenin istediği gibi tek-çift ya da kız erkek olarak gruplara ayrıldıkları gözlenmiştir.
- Birbiriyle arası iyi olan öğrencilerin hep birlikte olmayı tercih ettiği ve bunun sonucu olarak da bazı arkadaşlarını gruplara almadığı görülmüştür.
- Verilen serbest sürelerde öğrencilerin oynadıkları oyunlara bazı arkadaşlarını almadıkları ve oyunlara alınmayan öğrencilerin de ders sonuna kadar hiçbir etkinlik yapmadan kenarda oturdukları ve dersin bu şekilde bittiği gözlemlenmiştir.
- Dersin sürekli aynı standartlarda işlenmesi, öğrencilerin farklı farklı gruplar yapılmaması öğrencilerin birbirleriyle çok fazla sosyal etkileşimde bulunmamalarına neden olmuştur. Ders sonunda serbest kalmaları için verilen sürelerde de sınıfça bir etkinliğin yapılmaması ya da öğretmenin bu sürece dâhil olmaması sürekli aynı öğrencilerin birbiriyle oynamasına ve bazı öğrencilerin oyunlara alınmamasına ve dışlanmasına neden olduğu gözlenmiştir.

Öğretmenin Öğrenciyle Sosyal Etkileşimine İlişkin Sonuçlar

- Beden Eğitimi ve Spor öğretmenin öğrencilerle iletişiminin çok iyi olduğu ancak okul takımındaki bazı öğrencilerle daha iyi iletişim kurduğu gözlenmiştir. Bu durumun ise bazen okul takımındaki öğrencilerin biraz ön plana çıkmasına, diğer öğrencilerin ise biraz daha geri planda kalmasına neden olduğu görülmüştür.

Uygulama Sürecine İlişkin Sonuçlar

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Düzenlenen Öğrenme-Öğretme Sürecine İlişkin Sonuçlar

- Araştırmada öğretim sürecinin düzenlenmesinde farklı stratejilerden yararlanılmış ve bu stratejilerin öğrenciler üzerinde olumlu etki gösterdikleri gözlenmiştir.

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Merkezlerin Oluşturulmasına İlişkin Sonuçlar

- Araştırmada öğrencilerin daha önceden alışkın oldukları komutla öğretimden de yararlanmış ve farklılaştırılmış öğretime doğru gidilmiştir. Araştırma bulguları farklılaştırılmış öğretimin etkili olduğunu göstermektedir.
- Araştırmada oluşturulan merkezler öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlandığından öğrencilerin kendi hızlarında öğrenmelerine olanak tanımıştır.
- Merkezlerde yapılan etkinlikler farklı araç gereçler kullanılarak gerçekleştirildiği için öğrencilerin hareketleri keyifle yaptığı gözlenmiştir.
- Öğrencilerin merkezlerde eş zamanlı çalışmaları, daha aktif olmalarına, hareket sayılarının artmasına ve bir hareketi yapabilmek için bekleme olmamasına neden olmuş ve bu durumda öğrencilerin sürekli harekete odaklanabildikleri görülmüştür.
- Merkezlerde gerçekleştirilen etkinliklerde öğrencilerin eşli ya da grup çalışması yaparak yardımlaşmayı ve birbirlerine saygı duymayı öğrendikleri görülmüştür.
- Öğrencilerin yapılan uygulamalar sırasında kendi öğrenmelerinden sorumlu oldukları bilincine vardıkları ortaya çıkmıştır.
- Öğrenme merkezlerinde gerçekleştirilen etkinliklerin öğrencilerin derste serbest kalma isteklerini azalttığı ve sınıfça etkinlik yapılmasından zevk aldıkları gözlenmiştir.

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre İstasyonların Oluşturulmasına İlişkin Sonuçlar

- Öğrencilere çalışacakları ısınma istasyonlarını seçmede serbestlik tanınmış ve öğrencilerin bu durumdan büyük bir zevk aldığı görülmüştür.
- Öğrencilerin oluşturulan istasyonlara büyük ilgi duydukları ve diğer istasyonlarda da çalışmaya istekli oldukları görülmüştür.

- Koşarak ısınmak yerine istasyonlarda değişik hareketler yaparak ısınmanın öğrencilere değişik geldiği ve hareketleri yaparken sorumluluklarını yerine getirdikleri gözlenmiştir.
- İstasyonlarda yapılan çalışma kapsamında, öğrenciler uygulama ve diğer istasyonlara geçiş sırasında yönlendirilmiştir. Bu yönlendirme sürecinde öğrencilerin yönlendirmeleri dikkate aldığı görülmüştür.
- İstasyonlarda eş zamanlı olarak çalışmanın öğrencilerin hareket sayılarında artış olmasına neden olmuş, ancak yine de öğrencilerin yorulduklarını dile getirmedikleri gözlenmiştir.
- Her öğrenci tüm ısınma istasyonlarında eş zamanlı olarak çalışmıştır. Bu da öğrencilerin ders süresini etkin bir şekilde kullanmalarına imkân vermiştir.

Sosyal Etkileşime İlişkin Sonuçlar

- Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı uygulanarak gerçekleştirilen Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğrencilerin merkezlerde ve istasyonlarda gruplar halinde çalışması, öğrencilerin arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurmalarında, kız erkek ayrımı yapmadan çalışmaya alışmalarına olumlu katkılar sağladığı görülmüştür.
- Öğrenciler gruplarla çalışarak herkesin farklı bireysel farklılıkları olduğunun ve buna saygılı olmaları gerektiğinin farkına varmıştır.
- Öğrencilerin derste kullanılan malzemeleri paylaşmayı öğrendiği, hareketleri yapanların yapamayanlara yardımcı olmaya çalıştığı gözlenmiştir.

Öğrencilerin Değerlendirilmesini İlişkin Sonuçlar

- Yapılan değerlendirmelerde öğrencilerin sürekli olarak kendini geliştirdiği gözlenmiştir.
- Öğretim süreci boyunca performans kontrol listeleri ile süreç değerlendirme ve öğretimin sonunda ürün değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirmelerin yapılması öğrencilerin gelişimlerinin farkında olunmasına ve derslerin planlanmasına katkı sağlamıştır.
- Öğrencilerin farklı şekillerde değerlendirilmesinin öğrencilerinin heyecan durumlarına olumlu katkılar sağladığı gözlenmiştir.

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre İşlenen Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Öğrenci Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

- Öğrenciler, farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının uygulanarak işlendiği Beden Eğitimi ve Spor derslerini, daha önceden işlenen Beden Eğitimi ve Spor derslerinden daha çok sevdiklerini ve çok güzel spor dallarını öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Önceleri serbest kaldığını ve sınıfta bir eşitsizlik olduğunu dile getirmişlerdir.
- Öğrencilerin, grupla çalışmaktan keyif aldıklarını, grupla çalışmanın zamanı iyi kullanma açısından çok iyi olduğunu, beklemeden sürekli hareket ettiklerini belirttikleri görülmüştür.
- Öğrenciler, sınıfça etkinlik yapmanın güzel olduğunu, Beden Eğitimi ve Spor dersinin “*sadece futboldan ibaret olmadığını*” ifade etmişlerdir.

Uygulama Sürecinde Elde Edilen Diğer Sonuçlar

Ders Kuralları ve Ödüllere İlişkin Sonuçlar

- Dersin kurallarının öğrencilerle birlikte oluşturulmasının, öğrencilerin bu kurallara uymasında etkili olduğu gözlenmiştir.
- Spor kıyafetlerini tam getiren öğrencilere yıldız, gülen yüz vb. işaretler verilmesi ve sonucunda bir ödül olması öğrencilerin bu davranışı kazanmalarında olumlu sonuçlar doğurduğu görülmüştür.
- Dersin kurallarının yazılı bir halde afiş haline getirilip salonun duvarına asılmasının ve öğrencilerin bu kuralları sürekli olarak görmesinin öğrencilerin kurallara uymasında etkili olduğu gözlenmiştir.

Öğrencilerin Kendilerini Değerlendirmesine İlişkin Sonuçlar

- Öğrencilerin uygulama sürecinde yapamadıkları hareketleri yapabildiklerini ve artık kendine güvendiklerini ifade ettikleri görülmüştür.
- Öğrenciler artık birçok branşı öğrendiklerini ve maçları izlerken anlayarak izlediklerini belirtmişlerdir.
- Öğrenciler önceden spor dalları hakkında çok bilgileri olmadığını ama artık birçok spor dalı hakkında bilgi sahibi olduklarını dile getirmişlerdir.
- Bazı kız öğrenciler, futbolu çok sevdiğini ama dalga geçilir diye bunu dile getiremediğini ama artık futbolu güzel oynadıklarını söylemişlerdir.

Tüm Öğrencilerin Derse Katılımına İlişkin Sonuçlar

- Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımıyla işlenen Beden Eğitimi ve Spor dersinde tüm öğrencilerin derse katılımları sağlanmış ve öğrencilerin de derslere katılmakta istekli oldukları gözlenmiştir.
- Derse katılmayan öğrencilere dersin bir parçası olmaları için değişik görevler verilmiş ve bu durumdan öğrencilerin mutluluk duyduğu ve düzenli olarak derse katılmaya başladığı görülmüştür.

Araştırmacının Mesleki Gelişimi Açısından Sonuçlar

Sınıf Yönetiminde Yetkinleşmeye İlişkin Sonuçlar

- Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımıyla gerçekleştirilen Beden Eğitimi ve Spor derslerinde öğretmen, öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alarak planlarını sürekli olarak yenilemiştir. Yapılan planlar doğrultusunda öğrencilerin eş zamanlı olarak gruplar halinde kendilerine verilen görevleri yerine getirmelerinin sınıf yönetimini kolaylaştırdığı gözlenmiştir.
- Öğrencilerin kendi öğrenmelerinden sorumlu olması ve boşta kalan öğrenciler olmadığı için, her öğrenci bir aktivite de görev almış ve bu durumunda öğretmenin sınıfı kontrol etmesine olumlu katkılar sağlamasına katkısı olmuştur.

Öğretim Sürecinde Yetkinleşmeye İlişkin Sonuçlar

- Beden Eğitimi ve Spor dersinde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının uygulanma sürecinde öğretmenin, öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre farklı planlar yapmak ve farklı alternatifler kullanmak için alan uzmanlarıyla görüşmüş, plan yapmadan önce bu uzmanların derslerine

girmiş dersleri ona göre planlamıştır. Bu sürecin ise öğretmenin öğretim sürecinde yetkinleşmesine olanak sağladığı gözlenmiştir.

- Öğretmen işlenecek konularla ilgili olarak yabancı kaynaklardan etkinlik örnekleri bularak bunları kendi sınıfına uyarlamıştır. Bu durumun öğretmenin öğretimine ilişkin katkı sağladığı görülmüştür.

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımına Göre Uygulanan Öğretimin Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarına İlişkin Sonuçlar

- Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına göre uygulanan Beden Eğitimi ve Spor dersinin öğrencilerin derse karşı tutumlarında olumlu sonuçlar yarattığı görülmüştür. Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine karşı tutumlarında ne gibi bir değişiklik olduğunu görmek için uygulanan “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” nin öntest ve sontest sonuçları arasında sontest puanlarında artış olduğu görülmüştür. Çıkan bu sonuçlar doğrultusunda farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının Beden Eğitimi ve Spor derslerinde uygulanabileceği, öğrencilerin derse katılımında ve kendi hızlarında öğrenmeleri açısından etkili olduğu ortaya konmuştur.

Öneriler

Araştırmada öneriler, “Uygulamaya Yönelik Öneriler” ve “Sonraki Araştırmalara Yönelik Öneriler” olmak üzere ayrı ayrı ele alınmıştır.

Uygulamaya Yönelik Öneriler

Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan yola çıkarak uygulamaya yönelik olarak aşağıdaki öneriler sıralanabilir:

- Öğrencilerin bireysel hızlarında öğrenmelerine imkân veren farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı 5. sınıf Beden Eğitimi ve Spor derslerinde kullanılabilir.
- Öğrencilere grupla çalışma alışkanlıkları kazandırmada ve hareket sayılarını arttırmada, tüm öğrencilerin derse katılımında, öğrencilerin sosyalleşmelerini sağlamada farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı stratejilerinden olan “merkezler” ve “istasyon” stratejileri kullanılabilir.
- Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının uygulandığı Beden Eğitimi ve Spor derslerinde malzemelerin amaca hizmet edecek kadar olmasına dikkat edilmelidir.
- Beden Eğitimi ve Spor derslerinin süresi kısa olduğundan ve bu dersin dinamik bir ders olmasından dolayı zamanın bir kısmı giyinme ve soyunmaya gitmekte dolayısıyla dersin öğretim süreci için zaman sıkıntısı yaşanmaktadır. Bu nedenle ders saatlerinin arttırılması bu soruna çözüm sağlayabilir.
- Beden Eğitimi ve Spor derslerinde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının kullanılmasıyla ilgili diğer öğretmenlere MEB ile işbirliği içinde eğitim verilebilir.

Sonraki Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı Beden Eğitimi ve Spor dersleri dışında diğer dersler için de gerçekleştirilebilir.
- Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı farklı düzeylerdeki sınıflarda Beden Eğitimi ve Spor derslerinde gerçekleştirilebilir.
- Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarındaki farklı bölümlerde ve farklı branşlarda da araştırılabilir.
- Yaklaşımda yer alan diğer stratejilerin kullanımı araştırılabilir.
- Öğrencide sporla ilgili bilgi gelişimi de ölçülebilir.

KAYNAKLAR

Akinoğlu, O., Yapılandırıcı öğrenme ve coğrafya öğretimi, Marmara Coğrafya Dergisi, 10, 73-90 (2004).

Alaszewski, A., Using Diaries For Social Research, Sage, London, Thousand Oaks, New Delhi, 1-2, 2006.

Altrichter, H., Posch, P., Somekh, B., Teachers Investigate their Work: An Introduction to the Methods of Action Research, Routledge, London, New York, 70, 1993.

Anderson, K.M., Differentiating instruction to include all students, Preventing School Failure, 51 (3), 49-54, (2007).

Anagün, Ş., İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinde Yapılandırıcı Öğrenme Yoluyla Fen Okuryazarlığının Geliştirilmesi: Bir Eylem Araştırması, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, Türkiye, (2008).

Avcı, S., Yüksel, A., Soyer, M., Balıkcıoğlu, S., The cognitive and affective changes caused by the differentiated classroom environment designed for the subject of poetry, Educational Science: Theory Practice., 9 (3), 1069-1084 (2009).

Burkett, J.A., Teacher Perception on Differentiated Instruction and its Influence on Instructional Practice, Doktora Tezi, Oklahoma State University, Oklahoma, USA (2013).

Cavkayar, S., Dengeli Okuma Yazma Yaklaşımının Türkçe Öğretiminde Uygulanması: İlköğretim 5. Sınıfta Bir Eylem Araştırması, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, Türkiye, (2009).

Chien, W.C., Using raphael' s qars as differentiated instruction with picture books, English Teaching Forum, 3, 20-27 (2013).

Currie, J., Teaching Physical Education In Primary School: An Integrated Health Perspective, ACER Press, Avustralya, 1-3, 2013.

Dacey, L., Salemi, R. E., Math for All: Differentiating Instruction: Math Solution Publications, Sausalito, CA, 165, 2007.

Darrow, A.A., Differentiated instruction for students with disabilities: using in the music classroom, General Music Today, 28 (2), 29-32 (2015).

Demirhan, G., Spor Eğitiminin Temelleri, Spor Yayınevi ve Kitabevi-Bağırhan Yayınevi, Ankara, 8, 2006.

Demos, S. E., Foshay, J., Differentiated instruction: using a case study, The NERA Journal, 44 (2), 26-30 (2009).

Dosch, M., Zidon, M., The course fit us: differentiated instruction in the college classroom, IJTLHE, 24 (3), 343-357 (2014).

Erdağı, S., Önel, A., İstasyon tekniğinin uygulandığı fen ve teknoloji dersine ilişkin öğrenci görüş ve performanslarının değerlendirilmesi, e-KAFEAD, 2 (1), 28-37 (2015).

Erdoğdu, M., Öçalan, M., İlköğretim 2. kademe beden eğitimi ders programının değerlendirilmesine ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 8 (4), 151-162 (2010).

Erguvan, D., Instructors' perceptions towards the use of an online instructional tool in an academic english setting in kuwait, TOJET, 13 (1), 115-130 (2014).

Ernest, J. M., Heckaman, S. E., Hull, K. M., Carter, S. W., Increasing the teaching efficacy of a beginning special education teacher using differentiated instruction: a case study, International Journal of Special Education, 26 (1), 191-201 (2011).

Flaherty, S., Hackler, R., Exploring The Effects Of Differentiated Instruction And Cooperative Learning on the Intrinsic Motivational Behaviors Of Elementary Reading Students, Yüksek Lisans Tezi, Saint Xavier University, Chicago, Illinois (2010).

Ford, M. P., Differentiation through flexible grouping: successfully reaching all readers, Learning Point Associates, 1-32 (2005).

Fox, J., Hoffman, W., The Differentiated Instruction Book of Lists, JOSSEY-BASS, San Francisco, CA, 43-44, 2011.

Gentry, R., Sallie, A.P., Sanders, C.A., Differentiated instructional strategies to accommodate with varying needs and learning styles, The Urban Education Conference, 18-20 November, Mississippi, 1-21 (2013).

Glesne, C., Nitel Araştırmaya Giriş, (A, Ersoy, P, Yalçınoğlu, Çev.), Anı Yayıncılık, Ankara, 141, 2013.

Good, M. E., Differentiated Instruction: Principles and Techniques for the Elementary Grades, Yüksek Lisans Tezi, Dominican University of California, San Rafael, California (2006).

Griggs, G., An Introduction to Primary Physical Education, Routledge, London, 21, 2012.

Güneş, B, Çoknaz, H., Beden eğitimi dersi jimnastik ünitesinde işbirliğine dayalı öğrenmenin öğrencilerin erişti düzeylerine etkisi, HÜEF, 39, 207-219 (2010).

Hardman, K., Green, K., Contemporary Issues in Physical Education, Meyer&Meyer Sport, UK, 11, 2011.

Hendricks, C., Improving School Through Action Research, A Comprehensive Guide for Educators, Pearson, Upper Saddle River, New Jersey, Columbus, Ohio, 114-116, 2009.

http-1 <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED541490.pdf> (05.05.2015).

http-2 http://www.ncca.ie/uploadedfiles/PP_PE.pdf (15.06.2015).

http-3 <http://www.aph.org/pe/articles/using-differentiated-instruction-in-physical-education/> (23.01.2015).

http-4

<https://www.everactive.org/uploads/files/Documents/Beyond%20One%20Size%20Participant%20Handout.pdf> (27.06.2014).

http-5 http://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/12841_Gregory_Chapter_1.pdf (01.07.2014).

http-6 <http://www.edugains.ca/resourcesDI/EducatorsPackages/DIEducatorsPackage2010/2010EducatorsGuide.pdf> (01.07.2014).

http-7 https://archive.education.alberta.ca/media/1233985/7_ch4%20differentiated.pdf (01.05.2015).

http-8 http://www.education.com/reference/article/Ref_Teacher_s_Guide/ (20.09.2015).

http-9 <http://www.ascd.org/publications/books/110017/chapters/The-Fundamentals-of-Formative-Assessment.aspx> (05.12.2015).

http-10 http://www.ihf.info/files/uploads/documents/10285_booklet_en.pdf (01.04.2015).

Johnson, A. P., A Short Guide to Action Research, Pearson, USA, 81-85 2005.

Kaplan, S. A., Farklılaştırılmış Yabancı Dil Öğretiminin Üstün Zekâlı Öğrencilerde Erişmeye, Eleştirel Düşünmeye ve Yaratıcılığa Etkisi, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye (2013).

Karadağ, R., İlköğretim Türkçe Dersinde Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının Uygulanması: Bir Eylem Araştırması, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, Türkiye (2010).

Katzi, P.K., Tsolaki, E., Mavrotheris, M.M., Koutselini, M., Differentiated of teaching and learning mathematics: an action research study in tertiary education, IJEMST, 44 (3), 332-349 (2013).

King-Sears, M. E., Scheduling for reading and writing small-group instruction using learning center designs, Reading & Writing Quarterly, 21(4), 401-405. doi: 10.1080/10573560500180558 (2005).

Koshy, V., Action Research for Improving Practice A Practical Guide, Paul Chapman Publishing, London, Thousand Oaks, New Delhi, 86-97, 2005.

Kuzu, A., Oluşturmacılığa Dayalı Çevrimiçi Destekli Öğretim: Bir Eylem Araştırması, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, Türkiye (2005).

Levy, H. M., Meeting the needs of all students through differentiated instruction: helping every child reach and exceed standards, The Clearing House, 161-164 (2008).

Little, C. A., McCoach, D. B., Reis, S. M., Effects of differentiated reading instruction on student achievement in middle school, JOAA, 25(4), 384-402, doi: 10.1177/1932202x14549250 (2014).

Maeng, J. L., Bell, R. L., Differentiating science instruction: secondary science teachers' practices, IJSE, 37 (13), 2065-2090, doi: 10.1080/09500693.2015.1064553 (2015).

- Manning, K., Kinzie, J., Schuh, J., One Size Does Not Fit All: Traditional and Innovative Models of Student Affairs Practice, Routledge, Newyork, London, 27, 2006.
- Marinescu, G., Tudor, V., Mujea, A. M., Baisan, C., Improvement of strength in mentally disabled pupils through the use of differentiated instruction in the physical education, Procedia-Social and Behavioral Sciences, 117, 529-533 (2014).
- Martin, R.M., Pickett, M.T., The Effects of Differentiated Instruction on Motivation and Engagement in Fifth-Grade Gifted Math and Music Students, Yüksek Lisans Tezi, Saint Xavier University, Teaching and Leadership Program, Chicago, Illinois (2013).
- McAteer, M., Action Research in Education, Sage, UK, 69-82, 2013.
- McNiff, J., Lomax, P., Whitehead, J., You and Your Action Research Project, Routledge Falmer, London, New York, 49, 2004.
- MEB, Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 5-8. Sınıflar), http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/programlar/ilkogretim/ortaokul_bedenegitimi.pdf adresinden 24.12.2014 tarihinde alınmıştır.
- Mertler, C.A., Action Research. Teachers as Researcher in the Classroom, Sage Publication, Thousand Oaks, CA, 24-94, 2006.
- Mills, G. E., Action Research. A Guide For The Teacher Researcher, Upper Saddle River, New Jersey, Pearson, USA, 5-19, 2003.
- Morgan, H., Maximizing student success with differentiated learning, TCH, 8 (1), 34-38 (2014).
- Mosston, M., Ashworth, S., Teaching Physical Education, Pearson Education, First Online Edition, 5, 2008.
- Mujea, A.M., The improvement of speed in mentally deficient pupils through the use of differentiated instruction in the physical education lesson, Procedia-Social and Behavioral Sciences, 117, 534-538 (2014).
- Nordlund, M., Differentiated Instruction: Meeting the Educational Needs of All Students in Your Classroom, A Scarecrow Press, United States of America, 73, 2003.
- Quay, J., Peters, J., Creative Physical Education: Integrating Curriculum Through Innovative PE Projects, Human Kinetics, United States, 2012.
- Pehlivan, Z., Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği, 5.th Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 1998.
- Robinson, L., Maldonalda, N., Whaley, J., Perceptions about Implementation of Differentiated Instruction. Paper presented at the Annual Mid-South Educational Research (MSERA) conference, Knoxville, Tennessee, 2014.
- Sagor, R., Guiding School Improvement with Action Research, Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, Virginia USA, 3-5, 110, 2000.

- Sağlam, M. Türk Eğitim Sisteminde ve Öğretmen Eğitiminde Yapısal Düzenlemeler ve Program Geliştirme Çalışmaları, In: Türkiye’ de Öğretmen Yetiştirme, S. A. Kilimci (Ed), Pegem Akademi, Ankara, 138, 2011.
- Santisteban, L.N., The effects of differentiated instruction on the literacy process of learners with interrupted schooling, *GIST*, 9, 31-49 (2014).
- Servilio, K. L., You get to choose! motivating students to read through differentiated instruction, *TECP*, 5 (5), 2-11 (2009).
- Shepherd, C. M., Alpert, M., Using technology to provide differentiated instruction for deaf learners, *JIP*, 16, 1-7 (2015).
- Siedentop, D., Van der Mars, Introduction to Physical Education, Fitness, and Sport, McGraw-Hill, New York, 11, 2004.
- Smith, G. E., Throne, S., Differentiating Instruction with Technology in K-5 Classrooms, *ISTE*, Eugene, Washington, 170, 2007.
- Stringer, E., Action Research in Education, Pearson Practice Hall, Columbus, Ohio, 1-5, 72-87, 2008.
- Strong, T., DeKoven, B., Great Games for Big Activity Balls, Human Kinetics, USA, 5-7, 2010.
- Stroot, S. A.,(Ed), Case Studies in Physical Education: Real World Preparation for Teaching, Holcomb Hathaway Publishers, Scottsdale, Arizona, 2, 2000.
- Subban, P. Differentiated instruction: a research basis. *International Education Journal*, 7 (7), 935-947 (2006).
- Subban, K.P., Round, P.N., Differentiated instruction at work. reinforcing the art of classroom observation through the creation of a checklist for beginning and pre-service teachers, *AJTE*, 40 (5), 117-129 (2015).
- Tomlinson, C. A., The Differentiated Classroom, Responding to the Needs of All Learners, Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, VA USA, 9-11, 1999.
- Tomlinson, C. A., Reconcilable differences? standards-based teaching and differentiation, *EL*, 58 (1), 6-11 (2000).
- Tomlinson, C. A., How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms, Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, Virginia USA, 2, 2001.
- Tomlinson, C. A., McTighe, J., Integrating Differentiated Instruction & Understanding By Design: Connecting content and kids, Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, Virginia USA, 39, 2006.
- Tomlinson, C. A., Brimijoin, K., Narvaez, L., The Differentiated School: Making Revolutionary Changes in Teaching and Learning, Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, Virginia USA, 4, 2008.
- Toptaş, V., An examination of the teaching – learning process and teaching materials used in the instruction of geometry sub-learning fields in a first grade classroom, *JFES*, 41 (1), 299-323 (2008).

- Tricarico, K., Hoppey, D.Y., Teacher learning through self-regulation: an exploratory study of alternatively prepared teachers' ability to plan differentiated instruction in a urban elementary school, *TEQ*, Winter, 139-157 (2012).
- Trinter, C. P., Brighton, C. M., Moon, T. R., Designing differentiated mathematics games: discarding the one-size-fits-all approach to educational game play, *Gifted Child Today*, 38 (2), 88-94. doi: 10.1177/1076217514568560 (2015).
- Türnüklü, A., Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: görüşme, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24, 543 (2000).
- Valianda, S., Tarman, B., Differentiated teaching and constructive learning approach by the implementation of ICT in mixed ability classrooms, *KEFAD*, 12 (1), 169-184 (2011).
- Walpole, S., McKenna, M. C., *Differentiated Reading Instruction*, The Guilford Press, New York, London, 2-12, 2007.
- Whitehead, M., Aims as an Issue in Physical Education, in: *Issues in Physical Education*, S. Capel ve S. Piotrowski (Eds.), Routledge/Falmer, London and New York, 7, (2000).
- Yabaş, D., Altun, S., Farklılaştırılmış öğretim tasarımı'nın öğrencilerin özyeterlik algıları, bilişüstü becerileri ve akademik başarılarına etkisinin incelenmesi, *HÜEF*, 37, 201-214 (2009).
- Yıldırım, A., şimşek, H., *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 171, 295-300, 2005.
- Yıldırım, A., şimşek, H., *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 253, 341-342, 2013.
- Zwaagstra, M., *Differentiated Instruction is an Unproven Fad. FCPP Policy Series*, 154 (2013).

EK-1
SALONUN FİZİKİ ŞARTLARI

AYRINTILI GÖZLEM FORMU

YER: Ticaret Odası Ortaokulu Spor Salonu Sınıf: TARİH: 04.12.2014 SAAT: 09.00-09.40 ODAKLAŞILAN OLAY: Fiziksel Ortam ODAKLAŞILAN YER: Spor Salonu GÖZLEM YAPAN: A. Feray ÖZBAL	GÖZLEM NO: 1 SAYFA NO: TOPLAM SATIR: 135 VERİNİN TÜRÜ: ☐ Sosyal ☒ Fiziksel
---	---

BETİMSEL İNDEKS	SATIR	BETİMSEL VERİ	GÖZLEMCİ YORUMU
Gözlemcinin konumu	1	Gözlemci tüm salonu ayrıntılı olarak gezmiştir	
	2	Okul tepebaşı ilçesi Batıkent mahallesinde yer alan	
	3	Ulaşımı kolay bir okuldur. Önünde otobüs ve dolmuş	
	4	Durağı var. Ayrıca tramvayla ulaşımında mümkün.	
	5	37 öğretmeni ve 726 öğrencisi olan bir okul.	
	6	Spor salonu okul bahçesi içerisinde bahçe giriş kapısının	
	7	Hemen karşısında ana binadan ayrı bir bina olarak inşaa	Beden eğitimi dersleri ve spor
	8	Edilmiş.	Müsabakaları için uygun bir salon.

	9	Yaklaşık 5 yıllık bir spor salonu.	Karanlık olmaması öğrenciler için
	10	Girişte büyük bir salon, alt katta ise jimnastik ve masa	Önemli.
	11	Tenisi salonu yer alıyor.	
	12	Merdivenlerden çıkarak salonun giriş kapısına geliniyor.	
	13	Büyük bir demir kapısı var. Kapının hemen girişinde sağda	
	14	Nöbetçi öğrencilerin oturması için bir masa ve bir	
	15	Sandalye var. Sandalyenin arkasında küçük bir kalorifer	
	16	Peteği mevcut.	Salonun ısısı gayet iyi.
	17	Nöbetçi öğrenci masasını geçince ikili bir kapı mevcut	
	18	Kapıdan geçince sağ ve solda tribünler yer alıyor.	
	19	Salonun giriş kapısının sağında ve solunda olmak üzere	
	20	İki koridor mevcut. Sağ koridorda ilk oda öğretmenlerin	Öğretmenler için işlevsel sayılabilir
	21	Ortak kullandığı, iki masa bir dolabın sığabildiği, iki	Bir oda.
	22	Penceresi olan küçük bir spor odası yer alıyor. Spor	
	23	Odasının hemen yanında kız öğrencilerin kıyafetlerini	
	24	Değiştirmeleri için üç oturak ve duvara sabitlenmiş	Öğrenciler için büyük avantaj bence
	25	Askıların olduğu kız soyunma odası bulunuyor ve hemen	
	26	Onun yanında kapısı sürekli kilitli olan elektrik kumanda	
	27	Odası yer alıyor. Sağ koridorda bulunan üç odanın ardın	
	28	dan sahaya girmek için sol tarafa küçük bir koridor	
	29	dönüyor ve tam sahaya girişte öğretmenlerin malzemeleri	Sık kullanılan malzemeler bu odada
	30	koyduğu küçük bir malzeme odası bulunuyor. Salonun	Yer alıyor.
	31	Ana giriş kapısının sol koridorunda ise aşağı kata inen	
	32	Merdiven yer alıyor. Merdivenin hemen yanında erkek	
	33	Öğrencilerin kıyafetlerini değiştirmeleri için üç oturak	
	34	Sabitlenmiş askıların olduğu erkek soyunma odası yer	
	35	Alıyor. Hemen yanında erkek tuvaleti ve engelli tuvaleti	

	36	Bulunuyor. Sol koridordan sahaya girmek için sağ tarafa	
	37	Küçük bir koridor dönüyor ve sahaya girişte çok sık	
	38	Kullanılmayan ve maçlarda kullanılan malzemelerin yer	Çok sık kullanılmayan bir malzeme
	39	Aldığı bir malzeme odası daha bulunuyor.	Odası, maç formaları, topları vs
	40		Koymak için kullanılıyor. İki ayrı
	41		Malzeme odasının olması güzel bir
	42		Durum. Sık kullanılan malzemelerle
	43		Karışmamış oluyor.
	44	Sahaya hem salonun sağından hem de solundan koridorun	İki ayrı girişin olması birden fazla
	45	Sonundan girilebiliyor.	Sınıfın aynı anda dersi olduğunda
	46		Avantaj sağlıyor.
	47	Salon ana giriş kapısının tam karşısından ise tribüne girişi	
	48	Sağlayan ikili kapı mevcut. Kapını üzerindeki duvarda	
	49	Büyük bir duvar saati asılı. Sağda ve solda olmak üzere iki	Tribünlerde tahta oturakların olması
	50	Tarafta da üçer tane tahta oturağı olan yaklaşık olarak 100	Öğrenciler için büyük avantaj. soğuk
	51	Kişilik iki tribün bulunmakta. Tribündeki tahta oturaklar	Havalarda iyi oluyor.
	52	Üç ayrı yükseklikte ve en üstteki oturaklara 6 basamaktan	
	53	Sonra çıkılıyor. Tribünün zemini açık renk kalebodurdan	
	54	Döşenmiş. Tribün sahayla aynı düzeyde değil, yaklaşık bir	Bu durum bazen derse katılmayan
	55	Metre yüksekliğinde duvardan korkulukla ayrılmış.	Öğrenciler için tehlikeli bir durum
	56		İçeriyor. Çünkü öğretmenin olmadı-
	57		ğı zamanlarda duvara oturabiliyor
	58		Öğrenciler.
	59	Sahaya girildiğinde ise sahanın zeminin esnek tartandan	
	60	Yapılmış olduğu görülmekte. Basketbol, voleybol saha	
	61	Ölçülerine uygun olarak çizilmiş çizgiler var. Ancak	
	62	Hentbol saha ölçüleri biraz daha küçük çizilmiş. Basketbol	

	63	Potaları halatlarla duvara sabitlenmiş durumda. Hentbol	Potaların ve kale direklerinin sabit
	64	Kale direkleri ise duvara sabitlenmiş ancak istenildiğinde	Olması kazalara karşı alınmış çok
	65	Çıkarılabilir durumda.	Önemli bir önlem. Çünkü öğrenciler
	66		Kale direklerine asılıp sallanabiliyor
	67	Sahanın içerisinde birkaç yerde priz mevcut ancak prize	Öğrenciler açısından elektrik veril
	68	Elektrik verilmiyor.	memesi önemli bir durum. Yaş grup
	69		ları küçük çünkü.
	70	Salonun tavan yüksekliği ortalama 7 metre ve her biri	
	71	Dörder bölümden oluşan üç ayrı büyük penceresi var.	
	72	Işıklandırma için tavanda 13 adet büyük lamba bulunuyor.	
	73	Lambalar öğretmenler tarafından gerek duyulduğu zaman	
	74	Anahtarları sadece öğretmenlerde bulunan kumanda oda	
	75	sından açılıyor.	
	76	Havalandırma için tavanda 16 küçük klima var. Isınma için	
	77	ise salonun dört ayrı köşesinde tavana yakın yerlerde kare	
	78	Şeklinde ısıtıcılar mevcut.	Klimaların, lambaların ve ısıtıcılar
	79		Korumalı ve öğrenciler top atsa bile
	80		Düşüp zarar vermeyecek şekilde
	81		Düzenlenmiş. Gayet iyi düşünülmüş
	82	Sahada sağ tarafta hemen girişteki duvarda yangın dolabı	
	83	Bulunuyor. Sol tarafta hemen girişte ve tribünün karşısında	
	84	Bulunan duvarda dışarıya açılan kapılar mevcut. Tribünün	
	85	Karşı duvarında dışarıya açılan kapıların üst kısmında ise	
	86	Skorboard (skor tabelası) yer alıyor.	
	87	Dışa açılan kapıların sağ üst kısmında skorboardun sağ	
	88	Tarafından Atatürk portresi, sol tarafında ise Türk Bayrağı	
	89	Yer alıyor. Atatürk portresi ve skorboard arasına ise farklı	

	90	Spor branşlarıyla ilgili resimler asılmış. Aynı şekilde	
	91	Skorboard ve Türk Bayrağı arasına yine spor branşlarıyla	
	92	İlgili resimler serpiştirilmiş.	
	93	Salonun alt katına ana girişin solunda yer alan merdiven	
	94	lerden iniliyor. Sol koridordaki duvarlarda ve alt kata inen	
	95	Merdivenlerin yer aldığı duvarlarda şampiyonalarda ve	
	96	Olimpiyatlarda madalya kazanmış ya da Türkiye de çok	
	97	Tanınmış sporcuların fotoğrafları asılı. Merdivenlerden	
	98	İnildiği zaman sol tarafta uzun bir koridor yer alıyor. Bu	
	99	Koridordaki ilk kapı depo olarak kullanılıyor ve öğrenciler	
	100	Girmesin diye kapısı kilitli tutuluyor. Deponun hemen	
	101	yanında ise kız öğrenci tuvaleti yer alıyor.	Tuvaletlerin gayet temiz ve bakımlı
	102		Olması öğrencileri sağlığı açısından
	103		Olumlu bir durum.
	104	Kız öğrenci tuvaletinden hemen sonraki kapıdan ise	
	105	Jimnastik salonuna giriliyor. Jimnastik salonu alt katta	
	106	Olduğu için salonun tam ortasında kare şeklinde 4 ayrı	
	107	Kolon yer alıyor. Her kolon arası ikişer metre. İki kolon	
	108	Arasında öğrencilerin ayaklarının yere değmeyeceği	Değişik bir etkinlik olması açısından
	109	Yükseklikte el merdiveni sabitlenmiş. Salonun tavanı 2,5	Güzel bence.
	110	Metre civarında ve tavanda 12 adet kare florasan şeklinde	
	111	Lambalar yerleştirilmiş. Salonun tavanına yakın, dışarıdan	
	112	Bakıldığında yer seviyesine çok yakın olan 9 adet küçük	
	113	Pencere var. Aynı zamanda pencerelerin üst kısımlarından	
	114	Kalorifer boruları geçiyor. Jimnastik salonuna giriş kapısı-	
	115	nın hemen solundaki duvarın sonunda iki adet kalorifer	
	116	Peteği bulunuyor. Sondaki peteğin hemen önüne ince	

	117	Jimnastik minderleri konmuş. Salonun girişinden itibaren	
	118	30 adet jimnastik minderleri var. Jimnastik salonunun girişte	
	119	Sağ tarafında karşı duvarda boydan boya 13 adet yan yana	Öğrencilerin yaptıkları hareketleri
	120	Konulmuş boy aynası bulunuyor.	Görebilmeleri açısından güzel olmuş
	121	Aynaların hemen ön kısmına tatami adı verilen birbirine	
	122	Geçen 35 adet minder yerleştirilmiş.	
	123	Aynaların başladığı noktada bir öğretmen masası ve	
	124	Sandalyesi, onların hemen yan tarafında ise iki adet tahta	Derse katılmayan öğrencilerin kullan
	125	Oturak var. Oturakların arka kısmında masa tenisi salonuna	Ması için gayet uygun oturaklar.
	126	Açılan ayrı bir kapı yer alıyor. Kapı sürekli kilitli tutuluyor.	
	127	Jimnastik salonuna giriş kapısının tam karşısındaki duvarda	
	128	Dışarıya açılan bir kapı var. Kapının sağ tarafındaki duvarda	
	129	Bir Türk Bayrağı ve bayrağın üzerinde ise bir duvar saati	
	130	Yer alıyor. Kapının sol tarafında tahta bir oturak ve oturağın	
	131	Üzerinde bir müzik seti bulunuyor.	
	132	Alt kata inen merdivenlerin hemen karşısında ise masa tenisi	
	133	Salonu yer alıyor. Merdivenin sağ tarafındaki koridorda	
	134	Erkek öğrenci tuvaleti ve bir adet depo mevcut. Koridordaki	
	135	Duvarlar milli sporcuların resimleriyle donatılmış.	

EK-2
VELİ İZİN FORMU

Sayın Veliler, Sevgili Anne-Babalar,

Anadolu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü doktora tez çalışması olarak “Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının Uygulanması: Bir Eylem Araştırması” başlıklı çalışmayı yürütmekteyiz. Çalışmamızın amacı Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının Beden Eğitimi ve Spor derslerinde uygulanabilirliğini belirlemeye çalışmaktır.

Katılmasına izin verdiğiniz takdirde çocuğunuz, tarafımca uygulanacak olan beden eğitimi derslerine kendi ders saatinde, katılacaktır. Uygulanacak olan ders, okul beden eğitimi öğretmeni gözetiminde gerçekleştirilecektir. Bu formu imzaladıktan sonra hem siz hem de çocuğunuz katılımcılıktan ayrılma hakkına sahipsiniz. Toplanacak veriler sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır.

Arş. Gör. Ayşe Feray ÖZBAL
Spor Bilimleri Fakültesi
Tel: (222) 335 0580/6760
e-posta: afozbal@anadolu.edu.tr

Lütfen bu araştırmaya katılmak konusundaki tercihinizi aşağıdaki seçeneklerden size en uygun gelenin altına imzanızı atarak belirtiniz ve bu formu çocuğunuzla okula geri gönderiniz.

A) Bu araştırmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve çocuğum .....'nın da katılımcı olmasına izin veriyorum. Çalışmayı istediğim zaman yarıda kesip bırakabileceğimi biliyorum ve verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı olarak kullanılmasını kabul ediyorum.

Baba Adı-Soyadı.....

İmza .....

Anne Adı Soyadı.....

İmza .....

B) Bu çalışmaya katılmayı kabul etmiyorum ve çocuğumun .....'nın da katılımcı olmasına izin vermiyorum.

Baba Adı-Soyadı.....

İmza .....

Anne Adı-Soyadı.....

İmza .....

EK-3
GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu çalışma, Anadolu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Araştırma Görevlisi Ayşe Feray Özbal tarafından doktora tez çalışması olarak yürütülmektedir. Çalışmanın amacı, yeni bir öğretim yaklaşımı olan “Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının” Beden Eğitimi ve Spor derslerinde uygulanabilirliğini belirlemeye çalışmaktır. Çalışmaya katılım tamimiyle gönüllülük temelinde olmalıdır. Yapılacak uygulamada sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Uygulama öncesi ve sırasında toplanacak veriler gizli tutulacak ve sadece araştırmacı tarafından değerlendirilecektir; elde edilecek bilgiler bilimsel yayımlarda kullanılacaktır.

Uygulama öncesi, sırası ve sonrasında sorulacak olan sorular, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek soruları içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden ötürü kendinizi rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta serbestsiniz. Uygulama sırasında dersler video kamera ile kaydedilecektir. Bu çalışmaya katıldığınız için şimdiden teşekkür ederiz. Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak için Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Araştırma Görevlisi Ayşe Feray Özbal’ la Tel: 3350580/6792; E-posta: afozbal@anadolu.edu.tr – a.feraykoksal@hotmail.com) ile iletişim kurabilirsiniz.

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman yarıda kesip çıkabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ediyorum. (Formu doldurup imzaladıktan sonra uygulayıcıya geri veriniz).

İsim Soyad

Tarih

İmza

----/----/----

EK-4**PERFORMANS KONTROL LİSTESİ ÖRNEĞİ****TARİH:** 12.03.2015

2014 / 2015 BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ 5-B SINIFI													
SARI GRUP PERFORMANS KONTROL LİSTESİ													
S.No	No	Adı	Soyadı	TOPA HAKİM OLMA		OLDUĞU YERDE PARMAK PASLA TOP SEKTİRME		PARMAK PASLA SLALOM					
				EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
												A. FERAY ÖZBAL Beden Eğitimi Öğretmeni	

EK-4 DEVAMI

TARİH: 12.03.2015

2014 / 2015 BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ 5-B SINIFI													
MAVİ GRUP PERFORMANS KONTROL LİSTESİ													
S.No	No	Adı	Soyadı	TOPA HAKİM OLMA		OLDUĞU YERDE PARMAK PASLA TOP SEKTİRME		OTURARAK KARŞILIKLI PARMAK PAS		OLDUĞU YERDE ÇİFT EL TOP SEKTİRME		TOPA HAKİM OLMA	
				EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
												A. FERAY ÖZBAL Beden Eğitimi Öğretmeni	

EK-4 DEVAMI

TARİH: 12.03.2015

2014 / 2015 BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ 5-B SINIFI													
KIRMIZI GRUP PERFORMANS KONTROL LİSTESİ													
S.No	No	Adı	Soyadı	TOPA HAKİM OLMA		OLDUĞU YERDE PARMAK PASLA TOP SEKTİRME		BELİRLENEN İKİ NOKTA ARASINDA PARMAK PASLA TOP SEKTİRME					
				EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
											A. FERAY ÖZBAL Beden Eğitimi Öğretmeni		

EK-4 DEVAMI

TARİH: 12.03.2015

2014 / 2015 BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ 5-B SINIFI													
MOR GRUP PERFORMANS KONTROL LİSTESİ													
S.No	No	Adı	Soyadı	TOPA HAKİM OLMA		TOPU BAŞ ÜSTÜNDEN YERE VURUP KONTROL ETME		TOPU OLDUĞU YERDE PARMAK PASLA SEKTİRME		TOPU YERE SEKTİRİP PARMAK PASLA KONTROL ETME			
				EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR 	EVET 	HAYIR
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
												A. FERAY ÖZBAL Beden Eğitimi Öğretmeni	

EK-5**BEDEN EĞİTİMİ DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ (BEDTÖ)*****Sevgili öğrenci,***

Aşağıda sıralanan maddeler sizin için “Beden Eğitimi Dersi”ne yönelik tutumlarınızı ifade etmektedir. Her cümleyi dikkatli biçimde okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu karşısındaki kutucuğun içine (X) işaretiyle lütfen belirtiniz.

TEŞEKKÜRLER

<i>Maddeler</i>	(1) Kesinlikle katılmıyorum	(2) Katılmıyorum	(3) Kararsızım	(4) Katılıyorum	(5) Tamamen katılıyorum
01. Beden eğitimi ders saatlerinin artırılmasını istiyorum.					
02. Beden eğitimi dersini özlemle beklemem.					
03. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamaya değer şeylerdir.					
04. Beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum geliyor.					
05. Beden eğitimi dersinden nefret ediyorum.					
06. Beden eğitimi dersinden söz etmek hoşuma gitmiyor.					
07. Beden eğitimi dersinin her gün yapılmasını isterim.					
08. Beden eğitimi dersini gereksiz görüyorum.					
09. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum.					
10. Beden eğitimi dersinin başarımı arttırdığına inanıyorum.					
11. Beden eğitimi dersinin biran önce bitmesini isterim.					
12. Beden eğitimi dersini seviyorum.					
13. Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimi günlük yaşantımda uygulamaya çalışırım.					
14. Beden eğitimi dersiyle ilgili verilen görevlerden kendimi saklamam.					
15. Beden eğitimi dersinin bana ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenlik ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanıyorum.					
16. Beden eğitimi dersi olmasa daha mutlu olurum.					
17. Beden eğitimiyle ilgili öğrendiklerimi başkalarıyla paylaşıyorum.					
18. Arkadaşlarıma beden eğitimi derslerine katılmalarını tavsiye ederim.					
19. Beden eğitimi dersi kendime güvenimi artırıyor.					
20. Beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor.					
21. Beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum.					
22. Beden eğitimi dersine katılmaktan hiç zevk almam.					

EK-6
ETİK KURUL İZİNİ

Kayıt Tarihi: 14.11.2014

Protokol No: 24005

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ ETİK KURULU KARARI

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Doktora Tez Çalışması
KONU:	Sağlık Bilimleri
BAŞLIK:	Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının Uygulanması: Bir Eylem Araştırması
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Prof. Dr. Mustafa SAĞLAM
TEZ YAZARI:	Ayşe Feray ÖZBAL
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu

ETİK KURUL ÜYELERİ

İMZA/ TARİH

01.12.2014

Prof. Dr. Aydın AYBAR
Rektör Yardımcısı / Etik Kurul Başkanı

Prof. Dr. Hayrettin TÜRK
Fen Bil. (Fen Fak.)

Prof. Dr. Yusuf ÖZTÜRK
Sağlık Bil. (Ecz. Fak.)

Prof. Dr. Esra CEYHAN
Eğitim Bil. (Eğitim Bil. Ens.)

Prof. Dr. Kemal YILDIRIM
Sos. Bil. (İkt. ve İd. Bil. Fak.)

Doç. Dr. Münevver ÇAKI
Güz. San. (Güz. San. Fak.)

EK-7

KAYMAKAMLIK İZİNİ

**T.C.
TEPEBAŞI KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : 94264179/100/5091808
Konu: Gözlem

06/11/2014

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

İlgi : Ayşe Feray ÖZBAL'ın 05/11/2014 tarihli dilekçesi.

Anadolu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Araştırma görevlisi Ayşe Feray ÖZBAL'ın Müdürlüğümüze vermiş olduğu ilgi dilekçesinde; doktora ve tez çalışması olarak "Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının Uygulanması: Bir Eylem Araştırması" isimli çalışmayı İl Milli Eğitim Müdürlüğünden uygulama ve gözlem yapabilir izin yazısı çıkana kadar gözlemci olarak İlçemiz Ticaret Odası Ortaokulunda 2014-2015 eğitim öğretim yılı güz dönemi gözlem ve bahar dönemi uygulama yaparak gerçekleştirmek istediği belirtilmektedir.

Konu Müdürlüğümüzce uygun görülmekte olup, Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Bülent ÜZMEZ
İlçe Milli Eğitim Müdürü

EKLER :
EK-1: Dilekçe (1 Adet)

OLUR
06/11/2014

Mustafa ÜNALDI
Kaymakam

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Şef Ali SARIÇAM, V.H.K.İ. İsa MERMER
E-posta : tepebasi26@meb.gov.tr Tel : (222) 330 36 34
İnt.adresi: http://tepebasi.meb.gov.tr Fax : (222) 330 24 46

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 3a90-9a20-365f-85e4-6216 kodu ile teyit edilebilir.

EK-8

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA İZİN BELGESİ

05.JAN.2015 12:15 02223207651

AU SAĞLIK-BİLİMLERİ END

#0580 P.002 /003

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 88074293/605/6803000
Konu : Araştırma Projesi

23/12/2014

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Genel Sekreterliği' nin 05/12/2014 tarih ve 12844 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile; Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı doktora programı öğrencisi Ayşe Feray ÖZBAL' ın "Beden Eğitimi ve Spor Derslerinden Farklılaştırılmış Öğretim ve Spor Derslerinden Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının Uygulanması: Bir Eylem Araştırması" başlıklı doktora tez başvurusu Araştırma İzin Komisyonu tarafından incelenmiş ve komisyon tarafından sakınca görülmediği tespit edilmiş olup, komisyon tarafından Ticaret Odası Ortaokulu' nda yukarıda adı geçen projenin gerçekleştirilmesi uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde takdirlerinize arz ederim.

Barış HANCI
Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

OLUR
.../12/2014

Necmi ÖZEN
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

ASLININ
FOTOKOPİSİDİR

Büyükdere Mh Ataturk Blv. No:247 Odunpazarı/ESKİŞEHİR
Elektronik Ağ: <http://eskisehir.meb.gov.tr>
e-posta: strateji26@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: V.H.K.İ. A.SORKUN
Tel: (0 222) 239 72 00-213/425
Faks: (0 222) 239 39 22

EK-9**ÖRNEK ÖĞRETMENLE YAPILAN YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME**

GÖRÜŞME VERİLERİ-BETİMSSEL VERİ			
YER:	Ticaret Odası Ortaokulu Spor Salonu-Spor Odası	KAYIT NO: 1	
TARİH:	26.05.2015	SAYFA NO:	
SAAT:	10.08-10.40	TOPLAM SATIR: 120	
GÖRÜŞME YAPILAN KİŞİ:	Beden Eğitimi Öğretmeni Barış Hoca		
GÖRÜŞME KONUSU	Satır	GÖRÜŞME AKIŞI	YORUM
<i>Araştırmacı:</i> Barış hocayla birlikteyiz. Saatimiz 10.08. Hocam öncelikle bizi kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederiz. Bu zamana kadar sağlamış olduğunuz katkılardan dolayı da teşekkür ederim.	1 2 3 4 5 6 7	<i>Öğretmen:</i> Her zaman. Ne demek hocam. <i>Öğretmen:</i> Burada öğrencimiz zaten bizim okulumuzun sportif anlamdaki potansiyeli çok yüksek. Bu sene, 12-13 takımla il müsabakalarına katıldık. 4 tane takımımız il birincisi oldu ve girdiğimiz her müsabakada derecelerle hep ayrıldık. Yani şu anda da zaten yarın Adana’ da yıldız kız hentbol takımımız final grubunda mücadeleye başlayacak. Aynı öğrencilerimiz dün gece Almanya’ dan dönüş yaptılar. Orada yaklaşık 40 tane takımın katılımıyla sağlanan bir turnuvada 3.olarak dönüyorlar.	
<i>Araştırmacı:</i> Hocam derslerden bahsedecek olursak öğrencilerin derse katılımı için neler yapıyorsunuz?	9 10 11 12		

<p><i>Araştırmacı:</i> Beden eğitimi derslerinde öğrencilerinizin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurmaya ilişkin neler yapıyorsunuz?</p>	<p>13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38</p>	<p><i>Öğretmen:</i> O şüphesiz onları bulundurmamız gerekiyor. Öğrencilerin yani özel öğretim isteyen öğrencilerimiz de oluyor. Kaynaştırma öğrencisi dediğimiz bu tür öğrencilerimize yönelik onların hazır bulunuşluklarına göre konularımızı onlara bireysel olarak yapabiliyoruz. Sonra, öğrencilerimizin ilgi alanları hangi yöne daha iyiye onlara yönelik müfredat çerçevesinde yapıyoruz. Tabi bizim müfredatımızdaki konuyu işledikten sonra öğrencileri farklı gruplara ayırıp o şekilde çalışmalarımızı devam ettiriyoruz.</p> <p><i>Araştırmacı:</i> Yani biraz serbest zaman verip isteyen futbol, isteyen basketbol oynayabiliyor.</p> <p><i>Öğretmen:</i> Evet. Bu artık yani bütün ülkenin kabullendiği bir gerçek. Eğitim sistemi, sınava dayalı bir sistem olduğu için çocuklarımız zaten beden eğitimi dersinin dışında Türkçe, matematik, fen, İngilizce, inkılap tarihi bu tür dersler biraz yorucu oluyor onlar için burada bu yorgunlarını attığı için, arkadaşlarıyla eğlenip güzel vakit geçirmek için bir imkân oluyor. Onları da sürekli okullar içerisinde baskı altında tutmak onlar için olumsuz bir şey olacak ve bu dersten sıkılmalarına sebep olacak diye düşünüyorum. O yüzden belli bir süre müfredattaki yıllık planımızdaki konu daha sonra çocukları serbest zaman bırakarak istedikleri şekilde oyun oynamalarını sağlıyoruz.</p>	
--	--	---	--

<p><i>Araştırmacı:</i> Burada da beden eğitimi derslerini nasıl işliyorsunuz sorusuna da aslında biraz cevap gibi oldu sizin söylediğiniz. Peki, hocam beden eğitimi dersinin işlenişiyile ilgili ne tür zorluklar ya da sorunlarla karşılaşıyorsunuz? Yani karşılaştığımız sorunlara, sorunların çözümüne ilişkin önerileriniz nelerdir?</p>	<p>39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51</p>	<p><i>Öğretmen:</i> Bizim şehrimiz karasal iklimi yoğun bir şekilde yaşayan bir şehir yani kışın aşırı derecede soğukların olduğu bir şehir. Çoğunlukla salon yok, salon yetersizliğinden dolayı daha önceki çalıştığımız yerlerde de olmadığı için biliyorum. Zorluklar oluyor. Sınıfta sınıf içi oyunlar oynatabiliyoruz çocuklara ya da birçok amaçlı salon varsa orada fazla bir yerlerine zarar vermeden oyunlar oynatmaya çalışıyoruz. Şu anda salonumuz var bu sene bu okula geçiş yaptık. Burada salonumuz var. Salonumuzda üst tarafta basketbol, voleybol, futsal, hentbol oynayabiliyoruz çocuklarla, o tür şeyleri. Aşağıda masa tenisi bölümümüz var. 6 tane masamız var orada. Sonra jimnastik salonumuz var minderlerimiz var.</p>	
<p><i>Araştırmacı:</i> Hocam bir de öğrencilerin bireysel farklılıklarından bahsetmiştik. Mesela ders işlerken hani gruplara ayırarak mı işlemeye özen gösteriyorsunuz. Diyelim sonradan okula gelen öğrenciler oluyor belki grup onları içerisine almıyor. Çocuğun işte beceri düzeyi düşük hani bunlara ne gibi şeyler planlamayı düşünüyorsunuz ya da etkinlikler ya da dersin içerisine</p>	<p>52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63</p>	<p><i>Öğretmen:</i> İlk etapta zaten hemen hemen her sınıfımızda herhangi bir spor branşında olan öğrencilerimiz var. Isınmalarda, esnetme jimnastik hareketlerinde sırayla bu öğrencileri ilk başta kullanıyoruz.</p> <p><i>Araştırmacı:</i> Biraz daha sorumluluk verme açısından.</p> <p><i>Öğretmen:</i> Evet onlara liderlik özellikleri nasıl olur gruba hâkimiyet falan bu tür şeyleri yapabilmeleri için yoklamayı aldıktan sonra öğrencileri bu şekilde ısınmaya yönlendiriyoruz orada. Daha sonra işte belirlediğimiz öğrenciler değişerek her hafta değişerek bazı işte</p>	

<p>öğrenciyi nasıl katmaya çalışıyorsunuz?</p>	<p>64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85</p>	<p>jimnastik hareketlerimizi yaptırıyoruz. Daha sonra o günkü konumuz neyse ona yönelik bir çalışma yapıyoruz.</p> <p>Gruplara ayırıp kendileri de sürekli değişen bir grup lideri pozisyonunda yapıyoruz.</p> <p><i>Araştırmacı:</i> Çocuklar kendilerine güven kazanıyorlar bu sayede. Çünkü ilk başta çıkıp hareket yaptırmak istemeyebilir ortaya.</p> <p><i>Öğretmen:</i> Tabi ki tabi ki bizim amacımız burada kendini ifade eden birey yetiştirmek. Çocuk kendini, içine kapanık olmayacak, kendini ifade edebilecek karşısındakiyle rahat kurabilecek.</p> <p><i>Araştırmacı:</i> Çok iyi sporcu olmasına da gerek yok.</p> <p><i>Öğretmen:</i> Spor yapsın. Çok iyi sporcu olmak bazı şeyleri kapatmaz. Önemli olan iyi bir insan olmak yani Karşısındaki insana saygıyla sevgiyle yaklaşacak. Bunun yanında tabi ki yeteneklerini görebildiğimiz ölçüde yani çocukları yönlendirip te çıkartabilirsek ne mutlu bize ki bundan önceki yıllarda yaptık. Milli takımlara gittiler, şu anda da gidecek 3-4 tane öğrencimiz var.</p>	
<p><i>Araştırmacı:</i> Beden eğitimi dersleri genelde layıkıyla işlenmiyor mu? Birçok beden eğitimi öğretmenin</p>	<p>86 87 88</p>	<p><i>Öğretmen:</i> O konuda haklısınız. Konuşulan şeyler öyle. Bazı meslektaşlarımız yani kendimizi de eleştirmemiz gerekiyor.</p>	

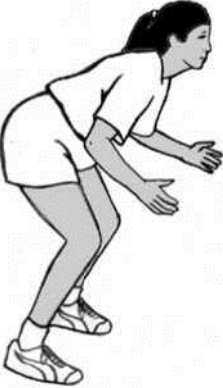
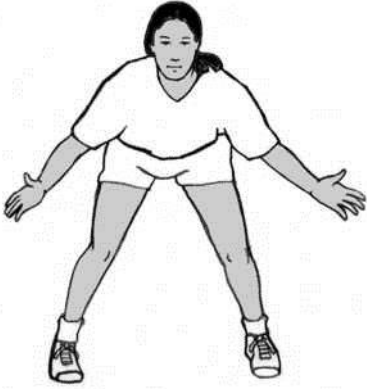
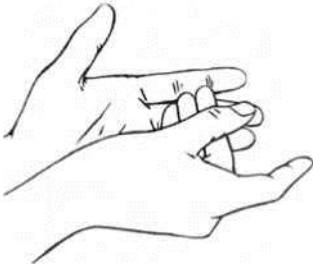
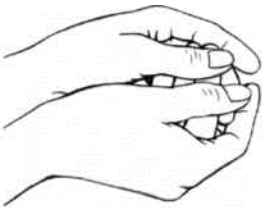
<p>derse pek önem vermediğini söyleyebilir miyiz?</p>	<p>89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111</p>	<p>Bu konuda şimdi meslektaşlarımız da. Benim okuduğum dönemde de oluyordu. Hani fazla bir şey yapılmıyordu, şu anda da oluyor. Biraz hani mesleğe başlanılan ilk yıllarda idealist oluyor öğretmen ondan sonra sistemin içine girdikten sonra oradaki şeyleri görüyor mücadeleye çalışıyor ama belli bir noktadan sonra yılıyor artık, bırakıyor pes ediyor</p> <p><i>Öğretmen:</i> Benim eklemek istediğim şey ülkemizde spora yeterince önem verilmiyor. Beden eğitimi dersi geri planda bırakılıyor. Sadece beden eğitimi dersi değil, müzik dersi görsel sanatlar dersi, bu dersler hep geri planda kalıyor. Hâlbuki bu dersler öğrenciyi diğer derslere hazırlayan dersler. Öğrencinin o negatifliğini, diğer derslerde yaşadığı o zihinsel yorgunluğunu bu derslere gelip farklı bir şekilde pozitifçe çeviren dersler. Bu, beden eğitimi dersinde biraz geride kaldık yani toplumun gözünde beden eğitimi dersi ne olacak yani, 5 alır geçer diyor ama bu böyle değil. Bunun böyle olmaması lazım toplumun gözünde farklı olması lazım. Avrupa da sizlerde biliyorsunuz yani çocuk çantasını alır, bir gün boyunca gider orada dersi olarak beden eğitimi dersini spor dersini yapar bir gün boyunca.</p>	
<p><i>Araştırmacı:</i> Sizin Beden Eğitimi dersinin işlenişine ilişkin, öğrencilerin bireysel farklılıklarına ilişkin bu konuştuklarımıza ilişkin eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?</p>			

<i>Araştırmacı:</i> Beden eğitimi öğretmenlerinin, beden eğitimi dersine bakışını değiştirmek için bir şeyler yapılabilir mi acaba. Mesela hizmet içi eğitimlere katılıyor musunuz? Yapılıyor mu?	112 113 114 115 116 117 118 119 120	<i>Öğretmen:</i> Hizmet içi eğitimler güzel bir çalışma ama oraya da herkesi kabul etmiyorlar. Başvuruyu yapıyorsunuz kabul etmiyorlar. <i>Araştırmacı:</i> Kendileri mi seçiyor? <i>Öğretmen:</i> Kendileri seçiyor. Ben 3-4 defa başvuru yaptım bunun için bir kere bile çıkmadı bana. Yani siyasal olaylar işin içine giriyor. Yok diyorlar şu okuldaki gitsin, Bu tür şeyler olduğu için.	
---	---	---	--

EK-10**02.04.2015 DERS PLANI-ÖRNEK**

02 Nisan 2015

DERS	BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
SINIF	5-B
SÜRE	40+40 Dakika
ÖĞRENME ALANI	A. Hareket Yetkinliği B. Aktif ve Sağlıklı Yaşam
ALT ÖĞRENME ALANI	- Hareket becerileri - Hareket kavramları, ilkeleri ve ilgili yaşam beceriler
TEMEL BECERİLER	Problem çözme becerisi, iletişim becerisi, karar verme becerisi, gözlem becerisi, mekân algılama becerisi.
KAZANIMLAR	A.5.3. Vücudun farklı bölümlerini ve farklı ekipmanları kullanarak nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar. - Kayma adımla topu kontrol eder. - Manşet pasta kolların pozisyonunu bilir. -Voleybol topunu manşet pasla kontrol eder. -Voleybol topunu manşet pasla belirlenen noktaya atar. -Voleybol topunu manşet pasla durduğu yerde sektirir. - Oyun ve etkinliklerde işbirliğinin önemini kavrar. B.5.6. Fiziksel etkinliklerde kendisinin ve başkalarının sağlık ve güvenliğine etki eden durumları açıklar. - Uygulama sırasında kendi güvenliğine nasıl dikkat edeceğini bilir. - Uygulama sırasında başkalarının güvenliğine nasıl dikkat edeceğini bilir.
ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	Anlatım, soru yanıt, gösteri, komut, alıştırma, katılım, merkez stratejisi
KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLER	Spor giysileri, voleybol topu, büyük balon, huni, slalom çubukları, bandana, yelek vb.
DERS ALANI:	Okul Spor Salonu
GÜVENLİK ÖNLEMLERİ	İlk Yardım Çantası
ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ	

<ul style="list-style-type: none"> • Dikkati Çekme • Güdüleme • Gözden Geçirme • Derse Geçiş • Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.) • Grupla Öğrenme Etkinlikleri (Proje, gezi, gözlem vb.) • Özet 	<p>- Selamlaşma - Kılık – kıyafet kontrolünün yapılması. - Genel ya da özel ısınma hareketlerinin yapılması. Genel ısınma için oyun destekli ısınma yapılması. Tüm sınıfın oynayacağı ebeli bir oyun seçilmesi. Sınıf salonda dağınık halde durur 5 ayrı ebe olur ve her ebenin elinde top vardır. Oyun voleybol saha çizgileri içerisinde oynanır. Ebenin topla vurduğu kişiler elleri ve dizleri yerde olacak şekilde durur. Vurulmayan arkadaşları altından geçtiği zaman açılırlar ve tekrar koşmaya devam ederler. - Ders içeriği hakkında bilgi verilmesi.</p> <p>Voleybolda Manşet Pası Öğreniyorum. Bir önceki dersle ilgili tekrarın yapılması: Bir önceki derste öğrenilen konuyla ilgili sorular sorulur ve kısa hatırlatmalar yapılır ve derse başlamadan önce bu haftaki konunun manşet pas olduğu açıklanır, bilgi verilir.</p> <p>Konunun Açıklanması: Isınma oyununu bitirip “U” düzeninde açma germe hareketlerini yapan öğrencilere konunun manşet pas olduğu hatırlatılır ve hazır bulunuşluk düzeylerini görmek için manşet pasın nasıl olduğu sorulur. Öğrenciler “U” düzenindeyken öncelikle manşet pasta vücudun pozisyonu nasıl olmalı gösterilir ve öğrencilerin yapması istenir.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p>Öğrencilere kayma adım yaptırılır ve tekrar manşet pozisyonunda beklemleri söylenir. Daha sonra manşet pasta ellerin ve kolların nasıl olması gerektiği açıklanır. “U” düzeninde olan öğrencilere ellerini manşet pozisyonu yapmaları söylenir. Tüm öğrencilerin elleri kontrol edilir.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p style="text-align: right;">Fig. 4-16 Underhand Passing</p>
---	--

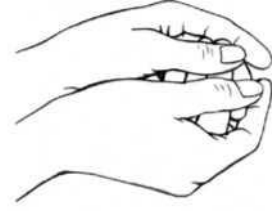

Fig. 4-16 Underhand Passing

Uygulamaya geçmeden önce tekrar kurallar hatırlatılır.

1. **Temel Duruş:** Manşet pasta ayaklar omuz genişliğinde açık ve vücut öne doğru hafif eğik, kollar önde dirsekler gergin ve bilek dirseğin gergin durması için aşağı doğru bükülmelidir.

Fig. 4-18 Underhand Passing

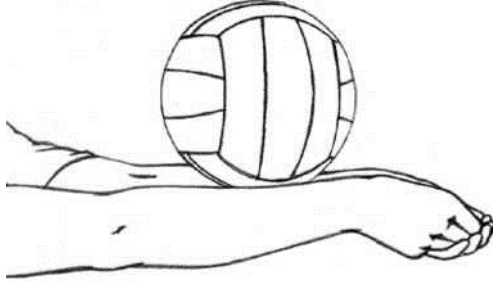

Fig. 4-20 Underhand Passing

2. **Topa Temas:** Eller birbirinin üstünde kollar dirsekten gergin ve top el bileği ve dirsek arasında kalan kısmıyla temas eder.

	 <p>-Öğrenciler tekrarlarını yaptıktan sonra ikişerli olurlar ve voleybol sahasında 9 m çizgisinde enlemesine karşılıklı olarak geçerler. Bir taraf topu atar diğer taraf formasıyla top nereye gidiyorsa tutmaya çalışır. Bir süre bu çalışma yapıldıktan sonra, eşlerden biri voleybol topunu yerden atar ve eşi topu bacak arasından geçirmeye çalışır. Bu çalışma manşet pas için ön çalışmalıdır.</p> <p>Ön çalışma bittikten sonra öğrenciler kendi isteklerine göre gruplara ayrılır. Her grup kendi merkezine geçer. Öğretmen hangi grubun hangi merkeze geçeceğini söyler. Renk ismi verilerin merkezlerin yerini öğretmen bilir. Sarı grupta (merkez) yer alan öğrenciler topu başının üstünden kaldırarak yere vurur ve havalanan topu manşetle kontrol eder. Mavi gruptaki öğrenciler (merkez) oldukları yerde durmadan topu manşet pasla sektirirler. Kırmızı gruptaki (merkez) öğrenciler, karşılıklı olarak durmadan manşet pas çalışırlar. Yeşil gruptaki öğrenciler (merkez) voleybolda topa yatkınlık çalışırlar. Topu havaya atarlar top yere düşmeden elleriyle yere dokunup kalkar ve topu düşmeden yakalamaya çalışırlar. Etkinlik Örnekleri Ek-1 te verilmiştir.</p> <p>-Merkezlerdeki öğrenciler hareketleri gerçekleştirir ve öğrencilere sürekli dönüt verilir. Hareketi yapabilen grup bir üst harekete geçer. Öğretmen tüm hareketleri tek tek gösterir. Genel olarak yapılan bir hata varsa tüm öğrenciler durdurulur ve hareket baştan gösterilir.</p> <p>-Çalışılan hareketler oyunlarla pekiştirilir.</p>
<p>• Değerlendirme</p>	<p>✓ Manşet pasta temel teknik hareketler nelerdir, kolun ve ayakların pozisyonu nasıldır? Top kolun neresiyle temas etmelidir? sorulur.</p>

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

A.Feray ÖZBAL

Uygundur

.../...../2015

Okul Müdürü

EK-11**07.05.2015 DERS PLANI-ÖRNEK**

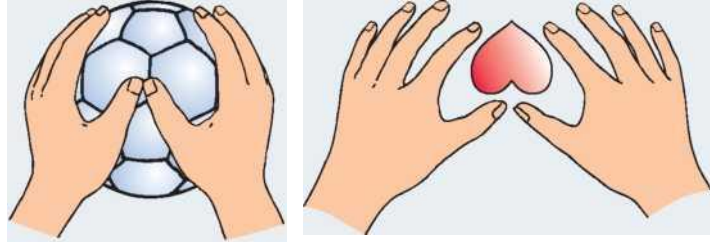
07 Mayıs 2015

DERS	BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
SINIF	5-B
SÜRE	40+40 Dakika
ÖĞRENME ALANI	A. Hareket Yetkinliği
ALT ÖĞRENME ALANI	- Hareket becerileri - Hareket kavramları, ilkeleri ve ilgili yaşam beceriler
TEMEL BECERİLER	Problem çözme becerisi, iletişim becerisi, karar verme becerisi, gözlem becerisi, mekân algılama becerisi.
KAZANIMLAR	A.5.3. Vücudun farklı bölümlerini ve farklı ekipmanları kullanarak nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar. -Hentbol topunu başından, belinden bacaklarının arasından geçirerek topu kontrol eder. -Hentbol topunu yerde sektirerek kontrol eder. -Hentbol topunu hedefe atar. -Hentbol topunu tek elle çemberin içinden belirlenen noktaya atar. B.5.6. Fiziksel etkinliklerde kendisinin ve başkalarının sağlık ve güvenliğine etki eden durumları açıklar. - Uygulama sırasında kendi güvenliğine nasıl dikkat edeceğini bilir. - Uygulama sırasında başkalarının güvenliğine nasıl dikkat edeceğini bilir.
ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	Anlatım, soru yanıt, gösteri, komut, alıştıırma, katılım, merkez stratejisi, istasyon strateji
KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLER	Spor giysileri, hentbol topu, plastik küçük top, büyük balon, huni, yelek, fular, hulahop, kutu.
DERS ALANI:	Okul Spor Salonu
GÜVENLİK ÖNLEMLERİ	İlk Yardım Çantası,
ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ	

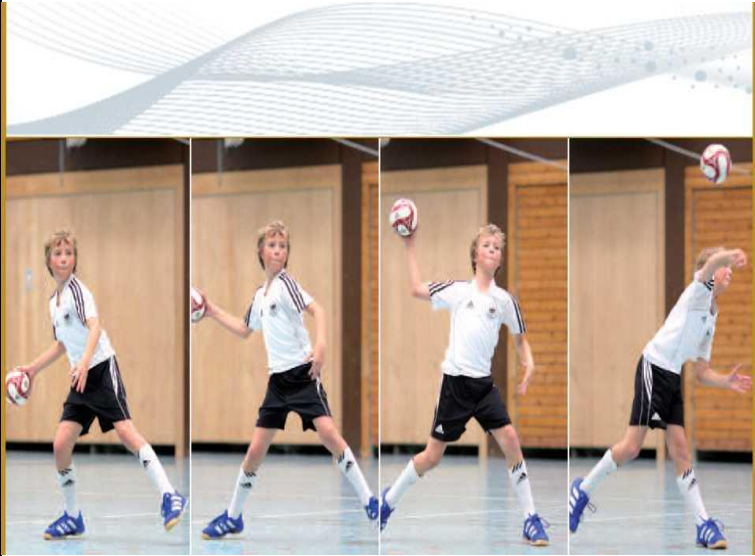
- Selamlaşma
- Kılık – kıyafet kontrolünün yapılması.
- Ders içeriği hakkında bilgi verilmesi.
- Genel ya da özel ısınma hareketlerinin yapılması.

Hentbolda Top Tutmasını Öğreniyorum: Öğrenciler U düzeninde toplanır; hentbol oyun kuralları hakkında bilgi verilir. Kurallar açıklandıktan sonra “U” düzeninde duran öğrencilere hentbolda temel duruş ve hentbol topunun nasıl tutulacağı hakkında bilgi verilir.

Hentbolda Top Tutuşu: Hentbolda top tutuşu ve pas atarken elin ve dirseğin konumu nasıl olmalıdır anlatılır. Top tutarken eller hafif uçgen olmalı ve topu tam olarak kavramalıdır. Pas atarken ise, dirsek kulağın hizasında olmalı yukarıdan top atılmalıdır.

- Dikkati Çekme
- Güdüleme
- Gözden Geçirme
- Derse Geçiş
- Bireysel Öğrenme Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)
- Grupla Öğrenme Etkinlikleri (Proje, gezi, gözlem vb.)
- Özet

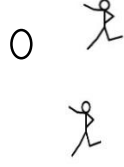

-Öğrencilere ‘U’ düzenindeyken oldukları yerde topsuz olarak hareketi yapmalarını söylenir.

-Öğrencilerden 3 ayrı ısınma istasyonu için gruplara ayrılmaları istenir. Isınma grupları oluşturmada öğrencilere esneklik tanınır. Birinci istasyonda toplam 9 öğrenci olacaktır. Diğer istasyonlarda ise kalan öğrenciler iki grup halinde ayrılacaktır. Her istasyonda öğrenciler 5 er dakika hareketleri yapar ve

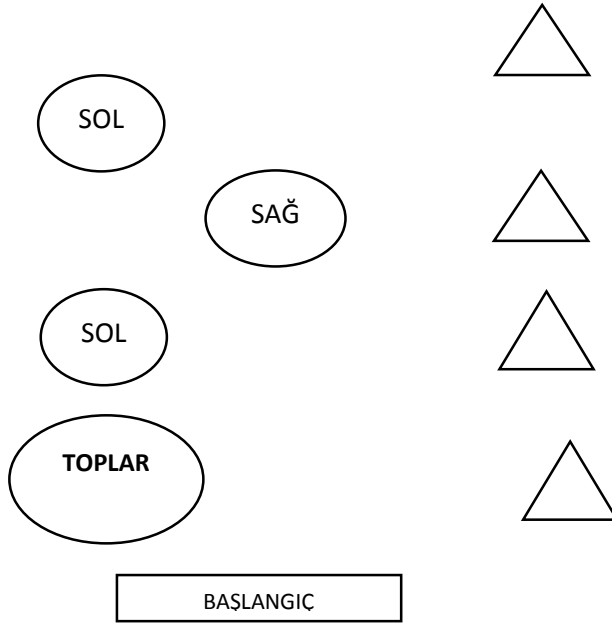
öğretmenin düdüğüyle istasyon değiştirir. Tüm öğrenciler her istasyonda çalışacaktır.

1. İstasyon:

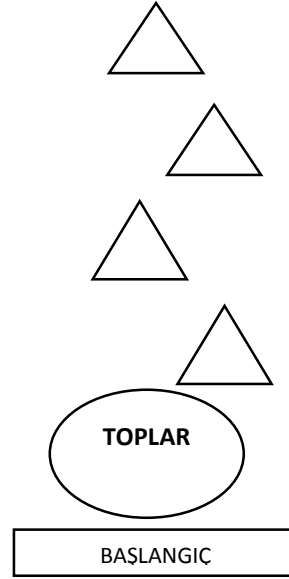
Bu ısınma istasyonuna toplam 10 öğrenci olacaktır. Alanda öğrenciler ikiyeşerli olarak çalışacaklardır. Salonda yarı alanda kale direklerinin önünden alanı enlemesine kullanarak yarı sahaya kadar öğrenciler elleriyle koşarak birbirlerine pas atacaklar, dönüşte ise ayaklarıyla paslaşarak döneceklerdir. Gelen öğrenciler topu arkadaşlarına vererek arkaya geçecektir.

2. İstasyon:

Bu istasyonda toplam 9 öğrenci yer alacak. Aynı anda üç topa birlikte çalışma yapılacaktır. İlk öğrenci topların bulunduğu yerden bir top alıp sol-sağ-sol basacak ve elindeki topu yerden hunilerin arasından sürerek gelecek. İlk öğrenci slaloma geçince ikinci öğrenci hemen ardında çıkacaktır. Hareketi yapan öğrenci topu yerine bırakıp sırasına geçecektir.

3. İstasyon:

Üçüncü ve son istasyonda da toplamda 9 öğrenci yer alacak. Başlangıçta topu alan öğrenci top sektire sektire hunilerin arasından slalom yapacak ve topa duvara bir kez vuracak dönüşte ise yine top sektire sektire hunilerin arasından geçmeden başlangıç noktasına kadar gelecek.

Tüm istasyonlarda çalışıldıktan sonra derse başlamadan önce asılan listeden öğrenciler hangi renk grupta yer alacaklarını öğrenirler. Öğrenciler beceri düzeylerine göre ayrılmış gruplara geçer. Ve hangi öğrenci hangi merkezde ise (sarı, kırmızı, mavi, yeşil gibi) o merkezde çalışır. Merkezlerdeki öğrencilere hangi hareketleri yapacakları gösterilir.

-Merkezlerdeki öğrenciler hareketleri gerçekleştirir ve öğrenciler öğrenmeden sorumludur. Öğretmen sürekli rehberlik yapar. Bir görevi yapmadan diğerine geçemezler.

Sarı Merkez: İki öğrenci karşılıklı geçer bir öğrenci ortaya geçer ve çember tutar. Karşılıklı duran öğrenciler tek elle çemberin içinden geçirerek arkadaşına pas atar ve top elinden çıkar çıkmaz huninin etrafında döner. Topu tutan pas atmadan önce topu bir kez yere vurur. Hareketi başarıyla tamamlayan bir sonraki harekete geçer. Bir sonraki harekette iki top kullanarak karşılıklı olarak paslaşırlar ve topu atan huninin etrafından dolaşır.

Mavi Merkez: Top sektirme çalışır. Slalom çubuklarının ya da hunilerin arasından top sektire sektire gider ve elindeki topu hedefe atar hedefi vurmaya çalışır. Hareketi başarıyla gerçekleştirirlerse bir sonraki harekete geçerler. Topu karşısındaki arkadaşına atar ve top kendisine gelene kadar huninin etrafından döner.

	<p>Kırmızı Merkez: Hentbol topunu çemberin içinden karşıdaki arkadaşına tek eliyle atar. Bir süre bu çalışmayı yaptıktan sonra çemberi tutan öğrenciler yer değiştirir onlarda hareketi yapar. Hareketi başarıyla gerçekleştirirse sonraki harekete geçer. Sonraki harekette çemberi tutan öğrenci iki eline de çemberi alır ve aralıklı bir şekilde daha yukarıdan tutar. Topu karşıya iki çemberin içinden geçirerek ulaştırmaya çalışır.</p> <p>Yeşil Merkez: Hentbol topuyla karşıdaki arkadaşına yerden pas atmaya çalışır. Top yere çemberin içine değip karşıya geçmelidir. Hareketi başarıyla gerçekleştirdikten sonra başka harekete geçer. Ortada bir kişi durur ve bir çember tutar çember yukarıya doğru olmalıdır.</p> <p>-Çalışılan hareketler oyunlarla pekiştirilir. Örneğin; sınıf iki gruba ayrılır ortaya bir sağlık topu konur. Öğrenciler hentbol topuyla sağlık topunu diğer gruba yaklaştırmaya çalışır.</p> <p>Bir diğer oyunda ise; bir bankın üzerine ya da bir çizgi üzerine değişik boyutta ve ağırlıkta nesnelere konur. Her grup belirli saniyede o nesnelere atış yapar. Hangi takım kısa sürede daha çok nesne devirmiştir bakılır.</p>
<p>• Değerlendirme</p>	<p>✓ Hentbolda temel teknik hareketler nelerdir, vücudun pozisyonu nedir ve topu tutuş nasıldır? Sorular.</p>

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

Uygundur

A.Feray ÖZBAL

.../...../2015

████	██	██	██████														
████	██	████	██████														
████	██	████	████														
████	██	██	██████														
████	██	██████	██████														
████	██	██	██████														
████	██	██	██████														
████	██	██████	████														
████	██	██████	████														
████	██	██	██████														
████	██	████	██████														
████	██	██	██████														
████	██	████	██████														

EK-13

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ KIYAFET KONTROL LİSTESİ – 1

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ KIYAFET KONTROL LİSTESİ

S.No	Öğrenci No	Öğrenci Adı-Soyadı	02.04.2015	09.04.2015	16.04.2015	23.04.2015	30.04.2015	07.05	14.05	21.05	28.05
1	74				Yok						
2	136										
3	154										
4	167				Yok						
5	168										
6	188				Yok		Yok				
7	209				Yok						
8	331				Yok						
9	365				Yok						

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ KIYAFET KONTROL LİSTESİ – 2

10	467				Yok						
11	484										
12	487										
13	488				Yok						
14	497				Yok						
15	499										
16	508										
17	510										
18	534										
19	551				Yok						

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ KIYAFET KONTROL LİSTESİ – 3

20	571				Y							
21	579				Y							
22	598											
23	612				Y							
24	626				Y							
25	629											
26	633											
27	635											
28	639											
29	690				Y	